

Mircea .Fișier lucrat.Fă și urcă sumarul

VI.ECONOMIE ,BUGET

15 nov.'36-10 febr.'38

VI.ECONOMIE ,BUGET.....	1
15 nov.'36-10 febr.'38.....	1
-----	10
Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 -apr.'37.....	10
-----	10
1.) <i>Mesajul Regal</i> , duminică, 15 nov.'36.....	10
▫Regim de continuitate, stabilitate, consolidare.....	10
▫Început de prosperitate economică.....	11
2.)Adresa de Răspuns la Mesaj (raportor I. Gh.Vântu) ,Cameră, 23 nov.'36.....	11
▫Stabilitatea regimul politic.....	11
▫Realizările guvernului.....	11
▫Opera legislativă viitoare.....	12
3.) Grigore Filipescu (P.Conservator) , discurs la Mesaj, Senat , 23 nov.'36.....	12
▫Redresarea financiară.....	12
Avertismente:alianțele externe nu țin seama de doctrine ci de interese.....	12
-Hitler-Stalin !.....	13
-Mussolini-revizioniștii !.....	13
-Germania,Italia,Rusia !.....	13
Avertismente:partidele politice și politica externă.....	13
-Un nou război= bolșevizarea Europei.....	13
-Demagogia de "dreapta" mai periculoasă decât cea de "stânga".....	13
4.)Emil Slătineanu (PNL) , discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36.....	14
Grigore Gafencu -intervenții polemice.....	14
▫Succesiunea guvernării.....	14
#Oferta PNȚ:aripi de la centru, la comunism !.....	14
▫ Politica externă.....	15
#Solidarități internaționale negative.....	15
/Proletarii.....	15
/Regimul birocratic ,polițienesc.....	15
/Statele revanșarde , revizioniste	16
5.)Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) ,discurs la mesaj, 24 nov.'36.....	16
#Manifestațiile (presiunile)pentru răsturnarea guvernului.....	16
6.)C.Argetoianu, Declarație la Mesaj, 24 nov.'36.....	17
Gata , oricând ,pentru guvernare!.....	17
7.)dr.Mircea Isăcescu (<i>Frontul Românesc</i> -Vaida) ,la mesaj, 24 nov.'36.....	17
Dumitru Luca (ministr Interne) . replică.....	17
▫ Protejarea elemetului românesc.....	17
▫Sănătatea publică : rural/ urban.....	18
/Natalitatea / Mortalitate.....	18
/Populația României: 19.500.000.....	18
▫Oferta Fr.Rom.....	18
8.)Virgil Madgearu (PNȚ) Comunicare :Cenzurarea opiniilor PNȚ , 26 nov.'36.....	18
▫ Opinii de specialitate (economice, financiare).....	18
#Cenzurarea PNȚ.....	19
/Reevaluarea stocului metalic.....	19
/Înzestrarea armatei.....	19
/Dezechilibrul bugetar.....	19
9.)Aurelian Bentoiu ,răspuns lui Madgearu, 26 nov.'36.....	20
▫Cenzurarea opiniilor "periculoase".....	20

#În dauna stabilității monetare.....	20
▫ Răspuns lui Madgearu.....	20
/Competența cenzurii: col Hotineanu.....	20
/Răspunderea guvernului.....	20
10.) N.Penescu, senator, discurs la Mesaj, 27 nov.'36.....	21
▫ Reprezentanții organizațiilor profesionale.....	22
▫ Grija MSR pentru clasa negustorească.....	22
▫ Recunoștință față de Constituția din 1923.....	22
▫ Activitatea senatorială a senatorilor.....	22
▫ Omagiu președ.UGIR ,CR Mircea.....	22
▫ Însemnătatea dezbaterilor economice.....	23
▫ Lichidarea arieratelor:.....	23
/Efect pozitiv ptr ordinea bugetară.....	23
#Lezarea intereselor creditorilor.....	23
▫ Încurajarea cooperăției.....	24
/Efect pozitiv ptr consumatori.....	24
#Lezarea intereselor negustorilor.....	24
▫ Stimularea unilaterală a industriei =.....	24
#În detrimentul altor ramuri.....	24
▫ Învățământul profesional.....	24
/Mulțumirea negustorilor.....	24
Consiliul Superior Economic Național;.....	25
/Instituție necesară , benefică.....	25
#Absența reprezentanților Sfatului Negustoresc.....	25
Consiliile Economice ale Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.....	25
Conferința interparlamentară de Comerț.....	25
▫ Starea economică a orașelor.....	26
#Început de prosperitate ?.....	26
▫ Comerțul interior și exterior.....	26
#Neglijarea comerțului interior.....	26
#Legiferarea deficitară, haos, privind comerțul.....	26
▫ Contingentările, compensațiile.....	26
▫ "Sfatul Negustoresc".....	27
▫ Clasa negustorilor.....	27
11.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36.....	27
▫ Sfârșit de guvernare !.....	28
▫ PNC - prepară ziua de mâine.....	28
/România a Românilor !.....	28
▫ Bătălia dintre PNC - PNȚ.....	29
▫ Mica Antantă economică.....	29
#Dezavantajele României.....	29
-I. Inculeț :replică.....	29
▫ Relațiile postbelice franco -române.....	30
Charles Rist la BNR.....	30
▫ Raporturile cu Germania.....	30
/Tratat de amicitie româno-german !.....	30
▫ Bătălia dintre PNC - PNȚ.....	30
12.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	30
▫ Îngrijorări ;atmosferă otrăvită.....	31
▫ Succesiunea la guvernare "Actorii politici ".....	31
/"Deplinele puteri " - da !.....	32
/"Răspunderea ministerială" - nu !.....	32
▫ Front național de muncă.....	32
▫ Calitatea guvernării.....	32
▫ Armata.....	33
[Retro'1931.Guvernul Iorga și înzestrarea armatei].....	33

▫ Comunicațiile.....	33
▫Oferta Iorga :guvern de uniune!.....	33
13.)M.Manoilescu (Liga Național-Corporatistă),la Mesaj, Senat, 27 nov.'36.....	34
▫ Guvernul Tătăărăscu.....	34
#Rotativa PNL/ PNTJ ?!.....	34
▫ Dezideratele mișcărilor "naționaliste".....	34
▫"Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații.....	35
Al.Vaida -Voevod.....	35
A.C.Cuza.....	35
Octavian Goga.....	35
Corneliu Codreanu.....	35
▫Partidele " vechi" versus tineretul naționalist.....	36
▫ Politica externă.....	36
▫ Senatul României=cea mai reprezentativă instituție.....	36
14.)Iosif Jumanca (PSDR) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	37
#Prigonirea PSD ,a mișc.muncit.....	37
#Măsuri antimuncitorști.....	37
/Tabere de muncă	37
/Înrăutățirea traiului.....	37
/Reprimarea mișcărilor revendicative.....	38
▫Oferta PSD.....	38
15)Virgil Madgearu (PNTJ) , Declarație la Mesaj , Cameră,28 nov.'36.....	38
N.Rădulescu -Mehedinți (PNTJ) , Declarație la Mesaj,Senat 28 nov.'36.....	38
#Conversiunea liberală =favoritism politic și personal.....	38
#Reducerea datoriei externe = mari pagube economiei naționale.....	39
#Bugetul deficitar.....	39
#Deprecierea monedei naționale.....	39
#Scumpirea vieții.....	39
#Agricultura-regres și pauperizarea țăr[nimii.....	39
#Dezorganizarea cooperăției.....	40
▫ Cultură , sănătate , comunicații.....	40
#Românizarea vieții economice.....	40
16.)Grigore Iunian (PRTJ) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36.....	40
▫Guvernarea Tătăărăscu.....	41
#Între promisiuni și realități.....	41
▫Oferta lui Iunian :.....	41
/Regim de "colaborare ".....	41
/Guvernare " fără partide".....	41
/Echipă " de lucru".....	41
▫ Pretendentele la succesiune : PNC și PNTJ.....	42
#Pericolul unui război civil.....	42
17.)I.Inculeț , discurs final la Mesaj, 28 nov.'36.....	42
▫ Armata.....	43
▫ Finanțele publice.....	43
#" Moștenirea".....	44
▫Realizările PNL.....	44
▫PNL:Comerț.....	45
▫ Băncile.....	45
▫ Școala.....	45
▫ Agricultură.....	46
▫ Sănătatea publică.....	46
18.)Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36.....	46
▫Guvernările liberale.....	46
▫ Partidul Național Liberal.....	47
▫ Continuitate și succesiune !.....	48
19.)MSRegele :Răspuns la Adresa de Răspuns ,la Mesajul Regal , 4 dec.'36.....	48

[Economia].....	48
[Finanțe].....	48
[Administrația].....	48
[Industria].....	48
[Agricultura].....	49
[Armata].....	49
20.)Ionel Pop (PNȚ) abuzurile guvernării prin decretele -legi , 10dec.'36.....	49
#"Decretele legi"-suspecte.....	49
/Modificarea legii minelor.....	50
/Casele de împrumut și amanet.....	50
21.) M.Ghelmegeanu (PNȚ):la Regulament : 46 decrete-legi,16 dec.'36.....	50
▫Protest:46 de <i>decrete - legi !</i>	50
22.)Mircea Djuvara (ministr. Justiției) - răspuns la protestele opoziției , 16 dec.'36.....	51
▫Raportul celor 46 de decrete -legi.....	51
23)Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman " , 21 -22 ian.'37.....	51
-Madgearu :Interpelare.....	52
-Gh.Tătăărăscu : răspuns.....	52
24.)Lege ptr.înființarea <i>Institutul Național de Credit Agricol</i> , 5 febr.'37.....	52
M.Ghelmegeanu (PNȚ) la pr.lege.....	52
▫Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	53
#PNȚ:Scepticism	53
▫Evoluția creditului agricol.....	53
▫ Credit agricol ? Credit țărănesc ?.....	54
▫ Scepticism	54
▫ Agricultura românească.....	54
# Bilanț ;deficiențe.....	54
▫PNL:sistem bancar-financiar.....	54
25.)Utilizarea personalului românescîn întreprinderi , 5 febr.'37.....	55
a)Al. Alimănișteanu (PNL-1).....	55
▫ Comisia de cercetare a întreprinderilor.....	55
#Neaplicarea legii.....	55
▫Măsuri necesare.....	56
b)D.luca(Interne) :răspuns.....	56
c)O.Goga:să se întreacă în denunțuri !.....	56
26.)CCGiurăscu (PNL-g)Interpelare :Românii de peste hotare (I) 25 febr.'37.....	56
#Neglijarea crasă a problemelor demografice.....	57
#Nepublicarea rezultatelor recensământului.....	57
#Necunoașterea elementului românesc din afara granițelor	57
▫ Necesitatea colonizării lor în România.....	57
▫13 ian.'25.Planul de colonizare românească.....	58
#Ritmul descrescendo al colonizării.....	58
#Dezarticularea sistemului legislativ.....	59
27.) Vict.Iamandi (Culte și Arte), drepturi economice ptr.Biserică, 3 martie'37.....	59
▫Biserica -deasupra partidelor politice.....	59
/Parohii și salarizare.....	59
/18.000ha teren și pădure ptr mănăstiri.....	59
28.)G.I.Brătianu (PNL-g), intervenție:protecția elementelor românești ,4 mart.'37.....	60
▫Programul PNL-g :colonizarea și minoritățile.....	60
▫ România , Românilor !:fără represiuni !.....	60
29.)Cancicov,Unificarea și simplificarea măsurilor financiare excepționale,.....	60
9 mart.'37(ministr.Finanțelor).....	60
▫ Expunerea de motive.....	61
▫ Proiectul de lege.....	61
/Comisia permanentă ptr.economii bugetare.....	61
30.)ing.N.Miclescu (P.C.), senator, interpelare -12 mart.1937.....	61
#Ministerul Lucrărilor publice -cel mai sărac minister.....	62

▫Necesitatea gospodăririi drumurilor.....	62
-Rich.Franasovici :România ,în urma tuturilor vecinilor !.....	62
#Înzestrarea armatei :delăsare condamnabilă.....	62
#Sănătatea neamului: delăsare condamnabilă.....	63
#Șoselele ruinate.....	63
▫ Apelul MSR : armata, sănătatea, drumurile.....	63
31.)Dr.I.Costinescu ,Legea minelor, Expunere de motive ,20 mart.'37.....	63
▫ Legea minelor	64
/Regimul prospecțiunilor.....	64
/Comasările.....	64
/ Problema drepturilor " <i>câștigate</i> " din Ardeal.....	64
32.) Gh.Tătărăscu,Închiderea sesiunii a IV-a (prelungită) , 20 mart.'37.....	64
▫Bilanțul sesiunii.....	64
-----	64
-----	64
Guv.Tătărăscu . Vacanță parlamentară	64
-----	64
Livia:vara /toamna 1937.....	64
▫Atmosferă electorală dominată de confruntări.....	64
▫ conomia românească merge firesc.....	65
#La orizont , pericole !.....	65
33.)Istrate Micescu , discurs la Congresul extraordinar al avocaților , 9 mai 1937.....	65
▫Regimul minorităților.....	65
/fals regim de drept internațional.....	65
/regim de favoare.....	65
/regim de excepție.....	66
/neegalitate între state.....	66
/un regim odios.....	66
34.) Istrate Micescu ,Revizuirea cetățeniilor frauduloase evreești, 29 iul.'37.....	66
#Evreeii au ocupat țara noastră.....	66
#Evrei au uzurpat calitatea de cetățeni.....	67
# Azil în Palestina ?NU este treaba României !.....	67
▫ Răspunderea guvernului : controlul naturalizării !.....	67
35.)Virgil Madgearu,la Congresul tineretului PNȚ- Ilfov , 4 oct.1937.....	67
#Eșecul românizării personalului.....	67
#Circulara lui Valer Pop.....	68
#Plasarea intelectualității române =subiect de agitație politică.....	68
#Slabul randament al învățământului.....	68
▫Problema minoritară.....	69
▫PNȚ: plan de rezistență națională.....	69
36.)Întrunirea " <i>Grupului H</i> " ,7 oct.'37.....	69
*Notă:"Grupul H".....	69
▫Petre Ghiață (vicepreșed.Camerei) , <i>Declarație</i> ,.....	69
/Loialitate față de Dinu Brătianu și Gh.Tătărăscu.....	69
/Secretul lungii guvernări.....	69
/"Efectul Duca".....	70
#Adversarii democrației: extrema <i>stânga</i> -extrema <i>dreapta</i>	70
37.)Gh.Tătărăscu ,inaugurarea fortificațiilor de Vest ,Oradea ,9 oct.'37.....	70
▫Programul fortificării granițelor.....	71
▫Programul fortificării frontierelor.....	71
/Operă colectivă și simbol.....	71
▫ Conviețuire normală cu minoritățile.....	71
/Promovarea elementului românesc.....	72
38.)C.Argetoianu, <i>Partidul Agrar</i> / Program economic / ,oct.'37.....	72
▫Caracterul agrarian al P.A.....	72
/Realizări în guvernarea lorga.....	72

/Conversiunea Argetoianu = măsură economică revoluționară.....	72
▫Programul PNA.....	73
/Economia.....	73
/Industria- subordonată intereselor agrare.....	73
/Agricultura.....	73
/Moneda.....	73
/Fiscalitatea.....	73
/Sănătatea.....	73
39.)Gh.Brătianu ,Expozeu,Întrunirea liberal-georgistă de la Marna ,1 nov.'37.....	74
▫Principiul naționalismului.....	74
/Colonizare-naționalizare -proportate națiunii române.....	74
/Înzestrarea armatei.....	74
/Deziderate economice.....	74
/Sancționarea abuzurilor și afacerilor.....	74
40.)Gh.Tătărăscu , <i>Expozeu</i> , șed.CC al PNL ,/ 4 ani de guvernare / 2 nov.'37.....	74
▫ Moștenirea preluată la guvernare.....	75
/4 ani de guvernare.....	75
▫Moștenirea guvernării PNȚ.15 nov.'33.....	75
#Agricultura [Voicu Nițescu,M.Ghelmegeanu].....	76
#Industria[I.Lugoșianu , Al.Vaida].....	76
#Comerțul.....	76
#Rețeaua de drumuri [Ed.Mirto].....	76
#Școala [Dimitrie Gusti, Petre Andrei].....	76
#Administrația generală [GGMironescu , Armd.Călinescu ,].....	76
#Înzestrarea armatei [G-ral Samsonovici].....	76
▫Bilanțul guvernării liberale.....	76
Finanțele publice.....	76
/Raționalizări și lichidări	76
/Conversiunea datoriilor.....	77
/Normalizarea soldurilor la BNR,CEC, Poștă.....	77
/Stabilitatea monetară.....	77
/Înlesnirea creditului.....	78
/Crearea noilor institute de credit.....	78
/Acoperirea nevoilor pe departamente.....	78
/Bugete excedentare	78
Comerțul.....	78
/Comerțul exterior.....	78
Industria.....	79
/Protejarea muncii naționale.....	79
Agricultura	79
/Stimulare și ocrotire.....	79
/Valorificarea produselor agricole.....	80
/Izlazuri.....	80
/Reîmpăduriri.....	80
/Camerele de agricultură / Asociații private.....	80
/Creșterea valorii pământului.....	80
/Întărirea plugărimii române.....	81
Cooperația.....	81
/Cooperative de credit.....	81
/Cooperative de consum.....	81
Cooperative de producție și valorificare.....	81
/Industrializarea textilelor naționale.....	82
Căile de comunicație.....	82
- CFR.....	82
-Linii ferate în construcție.....	82
-Modernizarea drumurilor.....	82

-Comunicațiile pe apă.....	83
-P. T. T	83
-Electrificare rurală.....	83
Opera de înzestrarea armatei.....	84
▫Planul de înzestrare.....	84
-30 de uzine militare.....	84
-Premilităria,munca obștească, străjeria.....	84
-Aviația.....	85
-----	85
Guv.Tătărăscu .Guvern de alegeri ,17 nov- 28 dec.'37.....	85
-----	85
41.)Sucesiunea : audiențele și condiționările MSR , 12- 13 nov.'37.....	85
/Deschiderea și închiderea Parlamentului , luni, 15 nov.'37.....	85
42.)Cabinet de alegeri -Tătărăscu (17 noiembrie -28 decembrie 1937).....	86
▫Depunerea jurământului. <i>Programul de guvernare</i>	86
43.) N.Costăchescu, Declarații, Iași, 22 nov.'37.....	86
-Refuzul lui Mihalache.....	86
-Solidaritate, demnitate.....	87
44.)Guv.Tătărescu ,Manifest electoral,22nov.'37.....	87
▫Continuitate și operă constructivă.....	87
▫Reformele pentru plugărima.....	87
▫ Reformele pentru muncitorime.....	88
▫Investiții industriale și lucrări publice.....	88
▫ Revizuirea tuturor legilor de organizare.....	88
▫Naționalism constructiv.....	88
45.)Comitetul Executiv PNȚ, 24 nov.'37.....	88
a)Ion Mihalache ,expozeu la demisie.....	89
/Guvernul Tătărăscu - guvern fără program,nelegitim.....	89
b)Iuliu Maniu, cuvântare . la realegere.....	89
#România : contradicții și paradoxuri.....	89
/Nemuncă versus grandomanie.....	89
/Te-Deumuri versus viață necreștinească,imorală.....	89
/Constituție versus stare de asediu , cenzură și decrete-legi.....	89
/Guverne legale răsturnate versus Guverne inventate , menținute.....	90
46.)Iuliu Maniu <i>Pactul de neagresiune</i> ,26 nov.'37.....	90
▫Declarațiile de la Cluj.....	90
47.)Gh.Brătianu , Rostul acordului cu d-nii Maniu și C.Codreanu , 30 nov.'37.....	90
▫ Răsturnarea guvernului Tătărăscu.....	90
48.)Al.Vaida -Voevod, Manifestul Frontului Românesc, 1 dec.'37.....	91
▫Guv.Tătărăscu -asocierea cu Iorga ;cartel cu Vaida.....	91
49.)Istrate Micescu:procesul intentat de către CZCodreanu ,2 dec.'37.....	91
▫ Frontul Național Unitar ?.....	92
▫ Derută printre vaidiști și legionari.....	92
50.)Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți, 10 dec.'37.....	92
▫ Neconstituționalitatea soluției succesiunii.....	92
▫ Guvern hibrid.....	92
▫ Regimul liberal = regim de dictatură Iași.....	92
51.)I.Inculeț (ministr.Comunicații),clubul liberal, Cetatea Albă, 12 dec.'37.....	92
/Realizările din județ.....	93
▫ Guvernul Tătărăscu II.....	93
52.)Întrunirea PNȚ din sala " Marna" , zădărnicită , duminică, seara, 12 dec.'37.....	93
▫Întrunirea de la Marna.....	93
/Forțele de ordine - coordonate de Gabriel Marinescu !.....	93
▫Cuvântări din Balcon	94
-dr.Lupu : "Palmele fasciste" !.....	94
-Grig.Filipescu:guv.Tătărăscu = regimul oamenilor fără caracter.....	94

-Iuliu Maniu :	94
/Gaze lacrimogene pentru cetățeni!	94
/Ridicarea și reintroducerea stării de asediu	94
53.)Gh.Tătărescu, înfăptuirile de ieri, programul de mâine , 13 dec.'37	94
▫ Guvernarea de 4 ani	94
#Scumpirea vieții ?impozite, prețuri	95
/Opera compensatoare	96
/Era reformelor	96
▫1938=Punerea în valoare a bogățiilor țării	96
▫Guvernul -Ardealul -ardelenii	97
#PNȚ-Maniu -Ardelul	97
#Guvernarea Maniu	97
#Manifestarea morbidă a lui Iuliu Maniu	98
▫Apel la încredere în guvern	98
54.)CZCodreanu , <i>Un protest public</i> , 14 dec.1937	98
▫Protest public :în apărarea lui Maniu	98
55) dr.Lupu - interview (luat de G.Dinu) 15 dec.'37	99
▫ Inconștiența și atacurile lui Tătărescu	99
▫ Pericolul dictaturii interne	99
56.)Iuliu Maniu ,Cuvântare electorală , Sibiu, 17 dec.'37	99
▫Guvernul Tătărescu =catastrofă pentru țară	99
▫Pactul de neagresiune	99
57.)Gr.Iunian , <i>Declarații de presă</i> , 19 dec'37	99
▫ Starea de asediu :PNL și PNȚ	99
58)Rezultatele alegerilor parlamentare , 20 , 22 dec.'37	100
▫ Alegeri Cameră .Totalizări pe țară	101
▫ Alegerile pentru Senat	101
59)Carol al II-lea ,Regele României, <i>Însemnări zilnice</i> , 2 nov.- 31 dec.'37	101
▫Preocupările MSR	101
/Guvernarea Tătărescu	102
/Opoziția : Maniu , CZCodreanu	102
/Guvern Tătărescu II	102
60) Aprecieri ulterioare despre consecințele alegerilor din dec.'37	102
a)Armand Călinescu	103
/Guvernul Goga = ultima încercare a guvernării prin partide	103
b)Nicolae Iorga :	103
/Pericolul Gărzii de Fier	103
/Guvern Tătărescu II	103
/Alegerile din dec.'37	103
/Guvernul Goga	103
c)Victor Iamandi :	104
/Pericolul Gărzii de Fier	104
*Notă:extremismul de stânga	104
**Notă:extremismul de dreapta	104
/Discreditarea partidelor	104
/Guvernul Tătărescu II? -Bine că a fost înfrânt !	104
/Guvernul Goga=o experiență	105
-----	105
Guvernul Goga -Cuza ,29 dec.-10 febr.'38	105
-----	105
61.)Cabinetul Octavian Goga , 29 dec.'37 - 10 febr.'38	105
▫Aparența politică a miniștrilor	105
/Departamentele economice	105
62.)Carol al II-lea ,Regele României, <i>Însemnări zilnice</i> , 2 nov.- 31 dec.'37	106
▫ Formule de guvernare post -electorale	106
/PNȚ, Maniu, Mihalache	106

/Pactul Maniu -Codreanu.....	107
/Garda de Fier la guvern ?.....	107
▫Măsurile antisemite.....	108
#Compliații externe pe tărâm economic.....	108
#Revizuirea cetățeniei.....	108
▫ Lovitura de stat.....	108
*Nota ediției :Filele 1-48 lipsesc din manuscris!.....	108
63)"Țara noastră "- oficiosul PNC -,4 ian.'38.....	109
/Românizarea presei.....	109
64.)Suprimarea gazetelor evreești ,4 ian.'38.....	109
a)P.Samson:suprimarea adversarului.....	109
b)N.Carandino :ziarele -obiect de competiție.....	109
c)Tudor Teodorescu-Braniște:campaniile antihitleriste.....	109
65.)Davilla ,telegramă către Min.Af.Străine,Washington,4 ian.'38.....	109
#Ruperea relațiilor diplomatice cu România !.....	109
66.)Iuliu Maniu ,Ședințe și acțiuni PNT, 4-7 ian.'38.....	109
/PNT București - PNT Cluj.....	110
67.)N.Comnen , audiență la Goga și Micescu , 5 ian.'38.....	110
▫Problema evreească din România.....	110
/Etapetele rezolvării problemei.....	110
I)Revizuirea cetățeniei.....	110
II)Modificarea Tratatului de la Saint Germain.....	110
/Rezolvarea echitabilă a problemei.....	110
68.)T.Fischer și Zinger -audiență la Goga ,6 ian.'38.....	111
/Promisiuni de dreptate ,nu de persecuție.....	111
/Ziarele suspendate vor reapare.....	111
69)A.Corteanu , <i>Problema evreească</i> ,11 febr.' retro.....	111
/Presa străină despre măsurile antisemite.....	111
/Evreii din România.....	111
70.)O.Goga :o lună de guvernare ,6 febr.'38.....	111
/România, românilor !.....	111
71.)Calendar politic -vânzoleală -culise.....	111
a)Dinu Brătianu, Reunificarea PNL:revenirea georgiștilor, 9 ian.38.....	112
b)Armd.Călinescu ,Refacerea PNT,cu Vaida 10-12 ian.'38.....	112
c)Corneliu Zelea Codreanu, <i>Comunicat</i> ,13 ian.'38.....	112
d)Armd.Călinescu ,Însemnări, 13, 14, 15 ian.'38.....	112
e)Alex. Vaida -Voevod, <i>Memorii</i> , vol III ,1937 , retro '.....	112
f)Armd.Călinescu , <i>Însemnări</i> / dizolvarea parlamentului / fixarea alegerilor /18 ian.'37.....	112
g)CZCodreanu ,Ordin confidențial :pentru noi alegeri,18 ian.1938.....	112
h)Direcția Poliției ,interceptări telefonice(legionari, naț-țărăn) 17, 18 ian.'38.....	112
i) Febra alegerilor , convorbiri telefonice interceptate , 18 -24 ian.'38.....	112
j.) Rapoarte ale Poliției privind acțiunea PNT , 25 - 1 febr. ian.'37.....	113
72.) Reacții externe la politica internă a guv.Goga , 5 - 17 ian.'38.....	113
/" <i>Le Temps</i> " ,Paris, 5 ian.....	113
/" <i>The Jewish Chronicle</i> ",7 ian.....	113
/" <i>Il Messagero</i> " , Roma / 7 ian.....	113
/" <i>Daily Herald</i> " (Easterman) - Interview lui Carol II (preluat de " <i>Universul</i> " / 13 ian.).....	114
/" <i>Giornale d'Italia</i> " (Roma) / 15 ian.'38.....	114
/" <i>Virradat</i> " (Budapesta).....	114
73.) <i>Decretul-lege</i> nr.169,revizuirea cetățeniilor ,22 ian.'38.....	115
▫Expunerea de motive / 1938.....	115
/Dobândirea naționalității române pe teritoriile alipite / 1924.....	115
/Invazia evreilor după unire.....	115
/Termenele executorii.....	115
74.)Aplicarea, interpretarea ,contestarea , <i>legii revizuirii cetățeniei</i> ,23 ian ș.a.....	115
1930.ACCuza,Programul LANC(ulterior,PNC)în problema evreească.....	115

1940.Rezultatul revizuirii cetățeniei, retro'38-'39.....	116
-Excepții.....	116
-Revizuiții.....	116
Nov.'39.Decizia 165.945.....	116
☛Presă : Informații , reacții, declarații , comentarii.....	116
"Argus" ,13 ian.'38.....	116
"Uj Magyarsag " 16-18 ian.'38.....	116
"Magyarsag" Budapesta / 18 ian.'38.....	117
"Pester Lloyd " , Budapesta / 18 ian.'38.....	117
"Timpul " ,24 ian.'38.....	117
"Dreptatea [PNT] ,27 ian / '38.....	117
"Lumea Nouă [PSDR] / 30 ian.'38.....	117
"Timpul" , 29 ian.'38.....	118
☛Plângeri evrești.....	118
/Demersul Congresului Mondial Evreesc.....	118
/Chestiunea evreilor la Consiliul Ligii Naționale- sesiunea 100	118
75.)Armand Călinescu ,Însemnări / audiențe la MSRegele / 25, 31 ian.'38.....	118
☛ Măsuri și acțiuni imediate.....	119
/Lovitură de Palat.....	119
/Guvern de personalități.....	119
/Plebiscit.....	119
76)Armand Călinescu,/ atmosferă , culise , audiențe la Rex/ 1-9 febr. '38.....	119
☛ Regele , Tătărescu , Călinescu , Urdăreanu :planul loviturii de stat.....	119
77.)Demisia lui Goga ,10 febr.'38.....	120

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 -apr.'37

1.)Mesajul Regal, duminică, 15 nov.'36.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'36 , p. 1-3 ; D.S. MO 1 , p. 1-3)

/ Realizările guvernului în prag de a IV-a sesiune ordinară /

/ Regim de continuitate, stabilitate , consolidare /

/ Realizările economice (producție , finanțe, comerț, buget , sociale, culturale)

[Vezi doc. integral- fișier Guvern]

☛Regim de continuitate, stabilitate, consolidare

" Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul reprezentanților țării , întruniți în **a patra sesiune ordinară a legislaturii actuale** a Corpurilor Legiuitoare.

Cu vie satisfacție putem constata azi că **sforțurile Guvernului Meu** , în strânsă colaborare cu **Parlamentul țării, au fost rodnice pe toate tărâmurile vieții naționale** , făcând astfel posibilă **dănuirea unui regim de stabilitate și de continuitate** ,grație căruia **s-au putut rezolva** , rând pe rând,**numeroase și grele probleme** ridicate de nevoile timpului nostru. (aplauze)

" **Conversiunea datoriilor , lichidarea arieratelor Statului , reducerea datoriei publice externe , asigurarea ordinii bugetare , renașterea creditului public**,statornicirea unei **investiri de caracter cultural, social și sanitar** , reorganizarea **cooperăției** , reorganizarea **Camerelor Profesionale**,acțiunea de îndrumare a **agriculturii și valorificarea produselor agricole** , stimularea **industriilor** , ocrotirea **muncii naționale** , întărirea **învățământului rural** și profesional, **așezarea tineretului** în cadrul a noi frâuri de disciplină,**unificarea legislativă** ,

înzestrarea armatei , **sunt principalele înfăptuiri** cari , toate la oaltă , **constituiesc un pas hotărâtor în consolidarea Statului nostru "** (aplauze)

▫Început de prosperitate economică

" Nu mai puțin trebuie să ne mulțumească **începutul de prosperitate care , după atâția ani de criză , se vedește azi în activitatea generală economică a țării.** (aplauze)

Sporirea producției generale și intensificarea remuneratorie a comerțului exterior, care se va solda **în acest an cu un excedent de mult timp neatins,** sunt semnele unei **înviorări economice** dătătoare de cele mai bune nădejdi .

" Pe de altă parte, grație **ordinei introduse în finanțele țării** și prin observarea continuă a **măsurilor de economie și de prevedere** luate de Guvernul Meu, putem nădăjdui că și în anul acesta **sarcinile Statului prevăzute în bugetul în curs , să fie în întregime acoperite .** (aplauze prelungite) [-----]

Mesajul Regal / 14 nov.'36

2.)Adresa de Răspuns la Mesaj (raportor **I. Gh.Vântu**) ,Cameră, 23 nov.'36

(DAD, MO 3, șed. din 23 nov.'36 , p. 16-17)

[LD : citesc din nou nedumerită **Răspunsul la Mesaj** , și nu mă mir că există ,ci mă mir de **constrângerea sau uzanța de a parafraza Mesajul Regal.**

Care să fi fost explicația ? Ce rost avea ? Era forma prin care criticile se dădeau la Răspuns și nu la Mesaj ?! Ce ascundea acest formalism ? Care era documentul de bază ? Care antrena răspunderea guvernului și care pe cea a Parlamentului ?]

Doc. integral la **fișier Parlament VII**

▫Stabilitatea regimul politic

"Realizarea operei de **evoluție și progres** în viața Statului , **ordinea legală și autoritatea,** nu pot fi mai temeinic asigurate **decât prin dănuirea unui regim politic de stabilitate și continuitate ;** dar stabilitatea și continuitatea regimului politic, stau în legătură directă cu **preocuparea permanentă a guvernelor succesive de a satisface aspirațiunile tuturor claselor sociale,** într-un **spirit de armonie națională,** și de a asocia , printr-o **politică de libertate și solidaritate** ,toate elementele de producțiune, energiile și competențele.

" Stabilitatea și continuitatea unui regim se asigură, în același timp, printr-o **operă de realizări pe toate tărâmurile activității naționale ,de stimulare a tuturor inițiativelor creatoare și de deschideri de orizonturi noi de muncă și acțiune.**

▫Realizările guvernului

" **Grelele probleme** de ordin economic și financiar ridicate de nevoile timpului ,**au fost soluționate de guvernul Țării , încât putem constata astăzi o înviorare** , dătătoare de mari speranțe în viitor." **Politica de precauțiune și de continuă adaptare în domeniul economic și ordinea strictă în finanțele Țării** , care au prilejuit atâtea jertfe ,**încep astăzi să dea rezultate pozitive și de prosperitate** ,prin **sporirea producției generale , intensificarea comerțului exterior și prin asigurarea acoperirii sarcinilor Statului** , prevăzute în bugetul în curs.

"**Agricultura** a primit în decursul acestui an , după ușurările realizate prin măsurile anilor precedenți , **un sprijin real și salutar** , pentru **asigurarea producției și rentabilității** ,prin mijloace serioase de **valorificare a produselor agricole și prin activitatea atât de rodnică a cooperăției.**

" **În administrație**, pe tărâmul **sanitar și social**, s-a statornicit o activitate creatoare , pătunsă de **spiritul de dreptate și legalitate.**

" **Opera de înzestrare a armatei** , care apare ca preocupare dominantă a guvernului Țării, a căpătat, prin eforturi stăruitoare și sacrificii neprecupețite, **un ritm de înfăptuire** în raport cu importanța unanim recunoscută și cu seriozitatea împrejurărilor de față .

" **Acțiunea culturală** , încurajarea , stimularea și **sprijinul industriei naționale** ,începuturile de **refacere a căilor de comunicație , ocrotirea muncii naționale**

și organizarea educației tineretului , constituie **înfăptuiri menite să asigure apărarea Tării , consolidarea Statului ,pacificarea sufletelor și apropierea lor."**

▣Opera legislativă viitoare

" În această a patra sesiune, Adunarea Deputaților va dezbate proiectele de legi în completarea **acțiunii de construcție începută** .

"Vom desăvârși **unificarea legislației noastre** , pentru a pune capăt deosebirilor de regimuri **juridice în vigoare**.

" Proiectele de legi privitoare la **sprijinul și ocrotirea agriculturii** , vor fi examinate cu deosebită atenție, pentru ca **cea mai importantă ramură de producție** să se poată dezvolta în bune condițiuni,și **pentru a asigura țărănimii o bunăstare materială** ,în raport cu importanța , **sacrificiile și cu chemarea ei de viitor** .

" Vom dezbate proiectele pentru **răspunderea ministerială** și pentru **apărarea patrimoniului public** , care , pe viitor,vor da mai multe **garanții de competență și bună administrație**.

" Convinși de **importanța presei** , din punct de vedere **social și național**, credem că **rolul său nu poate fi mai bine înțeles ,decât prin organizarea , în spiritul normelor constituționale , a unui regim care să asigure deopotrivă libertatea și responsabilitatea scrisului**.

" Vom dezbate încă **proiectele de lege pentru [Munca de Folos Obștesc]completarea educației tineretului premilitar** ,în cadrul unui **program de muncă afectat lucrărilor publice** , proiectul pentru **revizuirea Statutului Funcționarilor** publici și proiectul de modificare a **Legii Recrutării** , prin care se creează mijloace noi pentru **întreprinderea unei ofensive sanitare la sate și combaterea bolilor sociale în mediul rural** . "

Răspuns la mesaj,23 nov.'36

3.) Grigore Filipescu (P.Conservator) , discurs la Mesaj, Senat , 23 nov.'36

(DS, MO 4, șed de luni, 23 nov.'36 , p. 20-25)

[LD : Foarte interesante opiniile lui **Grigore Filipescu** .Ce a mai rămas din gloria și puterea Partidului Conservator de altă dată , nu mai este apanajul acestui partid cu titulatură explicit conservatoare ,ci se găsea, mai curând , în doctrina altor partide .

I se potrivea mai bine "**Liga Vlad Ţepeș** " , având în vedere **suportul moral doctrinar**. Cele mai interesante,mi se par avertismentele] Doc. integral la **fișier P.Conservator**

▣Redresarea financiară

" În cazul acesta , **adevăratele jertfe trebuie făcute cu bani, iar nu cu discursuri** . De aceea , d-lor sunt fericit să **pot fi de acord cu Raportul Adresei** și când vorbește de **redresarea financiară** .

" Incontestabil că **recolta excepțional de bună** din vara aceasta , v-a ușurat sarcina ;nu e mai puțin adevărat că **actuala cârmuire a făcut laudabilele eforturi** ,pentru a pune **ordine în visteria Statului** .Țin cu atât mai mult să **recunosc acest lucru** cu cât **eram mai sceptic când s-a făcut așa-zisa lichidare a datoriilor Statului**.Mă așteptam ca în cel mai scurt timp , așa cum s-a întâmplat în atâtea rânduri,**o nouă lichidare să se impună distrugând cu desăvârșire rămășița de credit a Statului Român** .

Nu vreau să disec ultima operațiune valutară , făcută de guvern.Asupra acestui punct , aş avea unele rezerve de făcut .Cred însă , d-lor, că **în materie monetară ,cu cât se vorbește mai puțin, cu atât este mai bine**.[----]

Avertismente:alianțele externe nu țin seama de doctrine ci de interese

[LD : după argumentarea solidă a **relațiilor internaționale privind URSS**, Filipescu trece la **combaterea acelor voci " pro-Hitler " sau " pro-Mussolini "** (izvorând din **anticomunismul lor declarat propagandistic) din România**.]

" Eh, d-lor, în asemenea condiții , **să nu ni se vorbească de o barieră morală între Soviete și acele State care le sprijină sau le atacă ,după cum le dictează înțelegerea totdeauna**

realistă a intereselor lor economice sau politice .

În caz de război , statele se grupează după nevoile lor organice ,iar nu după doctrina regimului care le stăpânește . (aplauze , aprobări)

-Hitler-Stalin !

A enunța drept axiomă ,**imposibilitatea pentru Germania de a se înțelege cu Rusia , este un ridicol paradox.** Cancelarul Hitler a dat dovadă de **prea mult realism ,ca să ne lăsăm păcăliți de unele clișee care ameteșc atâtea minți.**

Încă o dată , **el și nu altul a declarat că acțiunea împotriva comunismului intern nu poate influența politica externă,** în special , față de state cu care Germania este legată de interese comune. **Când aceste cuvinte au fost rostite** cu ocazia ratificării unei convenții politice cu Sovietele, socot că **ele merită să fie supuse unei adânci cugetări a conducătorilor opiniei noastre publice.** Fuehrerul are perfectă dreptate .

Păcăliți vor fi acei ce uită aceste cuvinte și se iau după aparențele înșelătoare a propagandei duse de **așa - zișii discipoli ai lui Hitler , în afară de Reich**

-Mussolini-revizioniștii !

De 13 ani , **d-l Mussolini repetă că vrea să mute granițele noastre .**

Totuși , **adeptii lui de la noi , în ciuda clarității cuvintelor rostite de dânsul , vor să ne dovedească că Ducele a înțeles absolut contrariul** de ceea ce a priceput toată lumea.

-Germania,Italia,Rusia !

Și Germania și Italia și Polonia , pot fi alături de Ruși ,ca și împotriva lor.

A baza întreaga noastră politică externă de o imposibilitate morală de conlucrare a unora sau altora , ar fi să mergem în fața celor mai deceptii .

Nu suntem singurii care gândim în felul acesta

Și în Franța , o parte a opiniei publice se încrede în legende.În ziua când **pactul franco-sovietic** va fi denunțat ,datorită acestei propagande dusă conștient de unii, inconștient de alții, **Germania va încerca , după toate probabilitățile , să se înțeleagă în condițiile cele mai bune cu o Rusie izolată , și vai de noi atunci."** [---]

Gr.Filipescu / 23 nov.'36

Avertismente:partidele politice și politica externă

-Un nou război= bolșevizarea Europei

"M-am străduit să fac **abstracție de orice tendință de partid.**

Conservator doctrinar, urând însă sectarismul, **adversar neîmpăcat al ideilor comuniste ,** socot că **acei ce lucrează cu mai multă râvnă pentru înscăunarea acestui regim în lume,sunt tocmai acei ce cred că-l combat cu mai multă înverșunare .**

" **Popoarele nu rezistă mult timp lozincii : < Mai bine tunuri , decât untură ! >**

iar un nou război deslănțuit în lume, **nu poate însemna decât bolșevizarea generală a Europei.** Nici Anglia , nici Franța nu pot fi acuzate că doresc acest măcel .

-Demagogia de "dreapta" mai periculoasă decât cea de "stânga"

[LD: amarnic se mai înșela Grigore Filipescu în ce privește **demagogia de " stânga" !**

Va trebui să se consume al doilea război mondial, va trebui să se înstăpânească comunismul în răsăritul Europei, aproape jumătate de secol , pentru ca **cele două extreme să-și arate valențele egal-distrugetoare** Dar avertismentul lui nu este lipsit de luciditate]

Am căutat să **vorbesc fără ură , pentru că ura este distrugetoare .**

Tragicul sfârșit al ministrului de Interne francez , **trebuie să fie o lecție pentru semănătorii de violente.** [LD : **dar asasinarea lui Duca ?!**] Nu e nevoie să trecem granița , pentru ca să vedem efectele violenței .Într-o țară ca a noastră , **unde nu există pedeapsa cu moartea,există totuși pentru unii dreptul de a ucide .**

Datoria noastră este de a arăta curaj. [---]Nici o amenințare , nici o calomnie - aflu că sunt

franc -mason ! -nici o condamnare la moarte , [aluzie la amenințările Gărzii de Fier] nu mă va împiedica să spun țării sincera mea părere.

Demagogia de dreapta este, poate, și mai periculoasă ca cea de stânga, pentru că oferă aparența sincerității (apaluze prelungite în tot Senatul)

Grigore Filipescu / 23 nov.'36

4.)**Emil Slătineanu** (PNL) , discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36

Grigore Gafencu -intervenții polemice

(D.S ,MO 4, șed. din 23 nov.'36 , p. 25- 27)

[LD : este un eminent jurist] Doc.integral - **fișier PNL XI**

/ Guvernarea liberală / Premierul Tătărescu /

/ Coroana / Carol II /

/ Armata - scutul integrității și independenței /

/ Succesiunea guvernării ? : PNT - curente discordante ; ramură " comunistă " /

Grigore Gafencu : replică polemică : PNT - program, ideologie anticomunistă /

/ Politica extenă : curente extremiste internaționaliste /

- comunism , solidaritate proletară ;

- regim polițienesc , birocratic [hitlerismul]

-statele revanșarde , revizioniste

/ Învățămant , cultură / ministrul dr.Angelescu /

/ Justiția - Magistratura /

Slătineanu / 23 nov.'36

«Succesiunea guvernării

#Oferta PNT:aripi de la centru, la comunism !

[LD: poate la acest episod polemic vei găsi potrivit să faci o paranteză privind suita de personalități care ,în febr.'38 ,au părăsit PNT și s-au raliat regimului carlist , iar după '45 celui comunist : Ralea, Ghelmegeanu , ș.a Istoria va dovedi că Slătineanu a avut intuiție ,dar și că Gafencu era sincer]

" Vorbind de viitoarea succesiune a partidului care este astăzi la putere,văd că unele partide , cu năzuința de a ne guverna mâine,se prezintă , în ceea ce privește ideologia , **cu tendințe cu totul disparate .**

" Văd într-un partid numeros ,cu rădăcini adânci în masele electorale,că există atâta **disparitate între păreriile unora și altora** ,încât merge - nu zic de la extrema dreapta , fiindcă ar fi exagerat -**de la centru până la extrema stânga** , atingând poate formula - de care se ferea dl Filipescu și mă feresc și eu - **formula comunismului** , care a devenit astăzi **o sperietoare pentru toată lumea.**

Sunt elemente în PNT , aprobate sau dezavuate de conducerea partidului,care merg până la convingerea că starea de lucruri de astăzi și **forma societății** în care trăim ,**va împrumuta anumite aspecte** , socotite de dânșii ca conținând binefacerile umanității...

-Gr.Gafencu :Mă iertați, nu voiam să întrerup , dar **sunteți așa de direct** ,încât trebuie să dau numaidecât un răspuns .Ați spus că sunt în PNT elemente aprobate sau dezaprobrate de conducerea partidului ,**care au un ideal care se apropie de idealul comunist .**

Aici nu poate exista nici un fel de îndoială și nici o șovăială ,dacă sunt sau nu aprobate de președinția partidului.

Partidul are un program, cest program, în mod precis , se opune ideii , tendințelor și metodelor comuniste . Oricine iese din acest program, pentru a se apropia de comunism , are dezaprobarea formală și a conducerii partidului și a însăși politicii pe care o urmează acest partid."

-Slătineanu :Vă mulțumesc d-le Gafencu pentru întreruperea făcută. Rezultă pentru noi , din declarația dvs ,că **partidul dvs nu se solidarizează cu aceste elemente distrugătoare, nimicitoare , ale organizației noastre de stat de astăzi.**Dar să-mi dați voie să cred că nu a fost totdeauna așa, și că ecourile din presă nu au făcut decât să transpună **ceea ce se petrece în forurile dvs interne,în ceea ce privește politica de stat .**

-Gr.Gfencu : "Nu pot decât să **tăgăduesc în mod formal această credință a dvs ,care caută să facă propagandă împotriva noastră.Nu atitudinile politice ne opun comunismului , ci însăși programul partidului nostru.Un partid legat de proprietatea rurală, legat de țară,nu poate decât să fie opus din doctrină, din necesitatea de a fi,unui partid care neață proprietatea , adică legătura cu pământul.**

"**Noi, pe legătura cu pământul,am ridicat întregul nostru program și toate năzuințele noastre de mai bine din această țară. Deci organic, suntem opuși ideii comuniste și cred că nu poate fi partid în țara noastră , care , organic,să fie mai opus programului partidului comunist , decât noi "** (întreruperi, sgomot)

-**Luliu Mumuianu** (P.Național -Creștin) : **Atunci de ce v-ați ales pe aceleași liste cu comuniștii ? Răspundeți la aceasta .**

-**Gafencu** : Răspund foarte simplu. **DI Slătineanu a pus chestiunea de idee.D-sa a spus că în PNT sunt partizani care se apropie de convingerea și de concepția comunistă.**

Am răspuns clar și precis : nu există în PNT un partizan care să se poată apropia de concepția comunistă.Dacă se apropie, nu are ce căuta în PNT !

-**Slătineanu** : Cu toate acestea , **sunt oameni care au evoluat la dvs spre extrema stânga** trebuie să recunoaștem - și care nu s-au dat înapoi să facă declarațiuni formale ,că între regimul social și politic al **pretinselor state fasciste -între care ne numărăm și noi după presa alarmistă -ei înclină mai mult spre comunism** . Nu contestați că în presă au apărut asemenea aserțiuni ! **Aceste sciziuni există în partidul dvs, ca tendință manifestă, patentă ,spre un extremism de stânga.**

Slătineanu / 23 nov.'36

▫ **Politica externă.**

[**Atenție LD !** Un foarte interesant p.d.v privind **tendențele extremiste internaționalizate** . Nu știu dacă opiniile lui pot fi taxate drept **o supremă prudență diplomatică** sau pur și simplu **imposibilitate de a percepe și defini** fenomenele prezentului.Chiar și **conceptele ,terminologia ,erau într-o continuă metamorfozare ,**încât ele trebuie judecate cu discernământ de istoricul de azi. "**Metaforele politice** " suplineau tocmai această **lipsă de precizie** .]

Politica externă de care s-a ocupat cu atâta **obiectivitate și pricepere dl. Filipescu,** a fost un punct cardinal al guvernului .Această politică **nu trebuie să sufere nici o întrerupere .** Această **unitate de vederi a fost și ieri și este și astăzi .**

Politica externă nu se schimbă după emoțiunile și rumorile populare .

În întruniri publice poate **cineva ,** fără răspundere ,să spună **că ar trebui să ne aliăm cu cutare ,** sau **să facem politica cutare ,**adăugând "**fob**" sau "**fil**" , pentru că așa-i place.

Dar oamenii cu răspundere nu pot să facă asemenea jonglerii cu politica externă .

Ar fi dăunător și prestigiului nostru , ar fi dăunător și siguranței noastre și frontierelor noastre .

Această politică externă este legată de tratatele noastre , tratate de amicitie , de alianțe , de asistență mutuală.

"**Fraternizarea popoarelor peste limitele geografice ,** așa -zisa "**patrie intelectuală** " , cum o numește **Toqueville , este un simplu vis care nu se poate realiza.**

#Solidarități internaționale negative

/Proletarii

"Adevărul este că peste fruntarii și-au întins mâna oamenii **care nu tind la menținerea societății de astăzi.Sunt elemente răzvrătite ,** elemente care ,printr-o **solidarizare negativă** vor să schimbe starea actuală de lucruri.

Își întind mâna muncitorii din toate părțile , **proletarii,** zicând că ei sunt **năpăstuiți ,**că această **societate este vitregă pentru ei, trebuie schimbată din temelie.** Cu o **șarjă contra celor înstăriți -** foarte nedreaptă - ei **caută să învenineze raporturile dintre state și societăți.** Aceste raporturi nu se pot schimba cu ușurință de la o zi la alta .

/Regimul birocratic ,polițienesc

Tot ce se poate constata este că **aceste pactizări între diferite elemente răzvrătite**, care își găsesc **concretizarea și personificarea într-un stat mare**, care se învecinește cu noi la Nord - Vest [Germania] au dus la **o ierarhie birocratică și polițienească**, care este **cea mai teribilă plagă ce poate mina o societate în zilele noastre**

/Statele revanșarde , revizioniste ...

Sunt state care și astăzi caută să aducă **o turburare relațiilor civilizate**, care trebuie să dăinuiască **de la stat la stat**. Cu drept cuvânt , președintele cabinetului englez trecut , dl. Ramsay Mac'Donald , spunea : **< ce temerar mi se pare din partea unui stat , chiar când ar avea revendicări de făcut , ca acest stat să-și asume singur dreptul de a revendica anumite teritorii , care au fost definitiv consacrat și alipite statului ce l-a revendicat .>**

În materie de drept, noi spunem că aceasta este **autoritatea de lucru judecat**. **Între noi și aceia care revendică teritorii , nu se mai poate pune în discuție dreptul nostru ; este definitiv tranșat , este definitiv judecat .**

Într-adevăr , **dacă la fiecare etapă în evoluțiunea politică , s-ar face încontinuu asemenea revendicări , starea de nesiguranță ar fi notorie , starea de nesiguranță ar fi perpetuă .**

Cu dreptate întreabă omul politic englez : **< vrei să turburi tu pacea Europei , pentru ca să faci să prevaleze un drept , pe care nu-l mai ai ? >**

Acest drept, pe care în doctrina noastră îl considerăm ca **o forță care durează**, face să se stabilească un **definitivat între rapoarturile de la stat la stat**.

Dar chiar de la individ la individ , există o autoritate superioară care atribuie sau hărăzește un anumit drept cuiva, cu atât mai mult nu se mai pot pune în discuțiune încontinuu revendicările unui stat față de altul. Am ajunge la **o perpetuă agitare**, care ar fi dăunătoare bunului mers al raporturilor normale dintre state .

Emil Slătineanu , 24 nov.'36

5.)Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) ,discurs la mesaj, 24 nov.'36

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

[LD : declarații scurte , senatoriale , a unor **partide mici** , privind **presiunile de răsturnare a guvernului** , prin **manifestații la București**, pentru **a impresiona pe Carol !**

De recapitulat : metoda , inaugurată de PNȚ în 1928 , perpetuată an de an , folosită și de PNL în nov.1933.Încercată , de data asta , pe parcursul a 4 ani de către PNȚ , și , din 1935 ,de PNCGoga-Cuza.Ș din culise,cu intervenții politicianiste , **Conu" Argetoianu ...]**

În vreme ce ,pentru Miclescu , faptul că se intra într-a patra sesiune a acelei legislaturi , era **simptomul unui progres real în viața politică de după război** ,pentru Argetoianu , dimpotrivă , trebuia ca **guvernul să demisioneze imediat**,și de aceea nici **nu dorea să participe la dezbaterea Mesajului .**

În vreme ce , **Miclescu dezavua opoziția** pentru **tentativele de răsturnare a guvernului**, **Iuliu Mumuianu (gogo-cuzist)** se mândrea că PNC a adus în Capitală 150.000 de oameni , iar **Argetoianu** își oferea serviciile Coroanei , pentru formarea unui **guvern de "uniune națională " , cu " oameni noi "]**

#Manifestațiile (presiunile)pentru răsturnarea guvernului

-Miclescu : **Și ce bine ar fi** , d-lor senatori , dacă prin **introducerea unei mai mari stabilități în guvernare** ,ar rezulta pentru oamenii noștri politici **convingerea inutilității** , și prin urmare **dispariția din moravurile noastre politice , a unor manifestații de speță inferioară** care nu pot decât **să scadă nivelul luptelor noastre politice , să micșoreze simțul demnității** de cetățean al celor care participă la aceste manifestații și **să tulbure în liniștea lor pe ceilalți cetățeni ai Capitalei .**

Ce bine ar fi dacă nu am mai asista la **spectacole de bâlci** , pe care ,indiferent de **orice credință și de orice curente , de orice convingere** ,le poate organiza orice om politic, orice partid politic,**cu singura condiție de a dispune de mijloacele bănești necesare !**

-Iuliu Mumuianu (PNC) : Cam grea. Încercați și dvs asemenea manifestații **Încercați și dvs să aduceți în Capitală 150.000 de oameni !**

-Miclescu : Noi nu facem asemenea manifestatii .Chiar de am putea nu le-am face .
Și ce bine ar fi, d-le Mumuianu, dacă nu am mai asista pe străzile Bucureștiului **la parodii, la defilări de infanterie, de cavalerie, purtători de placarde, cu strigăte și urlete** ... [----]

6.)**C.Argetoianu**, Declarație la Mesaj, 24 nov.'36

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

Gata, oricând, pentru guvernare!

[LD:În pofida faptului că memoriile lui Argetoianu au avut un succes terbil -inteligentul, talentatul, Argetoianu, cinicul, sforarul, oportunistul, camarilistul, longevivul, bârfitorul ș.a ș.a- eu nu voi apela la savuroasele lui Memorii decât rarism.Îndemn cititorii avizi de can-canuri să le citească, dar să nu-și închipuie viața politică a României așa cum o zugrăvește seniorul de la Breasta]

-C.Argetoianu :Gata să răspundă oricând la apelul Coroanei, pentru unirea tuturor, convins că numai o asemenea unire ar mai putea îndrepta situația disperată a economiei noastre naționale și anarhia morală în care ne zbatem,
Partidul Agrar nu poate concepe, însă, o asemenea unire **în jurul unui regim silnic și falimentar**, care desbină în loc să unească.

Cu oameni noi, și cu un program sănătos și prealabil precizat, Partidul Agrar este gata (exclamări, ilaritate) **să aducă contribuția sa neprecupețită, la opera de refacere "**

C.Argetoianu, 24 nov.'36

7.)**dr.Mircea Isăcescu** (*Frontul Românesc -Vaida*), la mesaj, 24 nov.'36

Dumitru luca (ministr Interne). replică

(DAD, MO 4, șed. din 24 nov.'36, p. 32- 37)

[LD : deputat de Constanța ; **ex- țărănist, ex lupist, ex-țărănist fără Lupu**, proaspăt convertit la **Frontul Românesc**.Ca parlamentar al Frontului ... încearcă și el să prezinte doctrina noii formațiuni . Trei componente sunt precizate : **pro-carlism, " numerus valahicus" și ... antipartidism** . În rest ... un amestec de țărănism radical, altoit cu naționalism
Și cu toate acestea,istoriografia reține ca fiind "naționaliste" doar partidele de extrema dreapta De ce ?Și acest "naționalism" nu avea nici o doză de realitate ? Asta-i problema .
Acesta nu poate fi un subiect tabu ,reducându-se la antisemitism , deoarece acești "străini" erau de diverse nații.]

Mircea Isăcescu -D.luca / 24 nov.'36

▣ **Protejarea elementului românesc**

-Isăcescu : Are o statistică dată de minister.

Numai în municipiul **Constanța**, **se găsesc 540 de patroni străini cu pașaport**,cu firme înscrise la Camera de comerț și industrie, iar la aceștia mai sunt trecuți ca **salariații,738 persoane, ot străini, cu pașaport**.Și mai sunt încă **1.372 de străini, cu pașaport, fără profesioni** .
Ei caută prin toate mijloacele să exploateze poporul nostru .

El a ridicat de multe ori această problemă, dar nu s-a rezolvat nimic ! Deși există o lege de protejare a elementului românesc,**ea nu se respectă !** [----]

-D.luca (ministru de Interne) :Pentru că țara este sătulă de vorbe,iar în chestia aceasta **suntem deopotrivă de îndurerăți cu toții**, atât cei din Parlament ,cât și cei din afară de Parlament , vă rog să semnalăți cazurile concrete ce cunoașteți și vă promit că după aceea nu veți mai avea posibilitatea de a vă ridica la tribună pe aceste chestiuni , căci voi lua fără întârziere toate măsurile.În ce privește cazurile de la Fălticeni (Baia), am fost și eu sesizat și voi lua toate măsurile,dar vă rog să întrebați pe prefectul județului ,ce măsuri **am luat contra organelor administrative constatate vinovate și dacă n-am ridicat fără ezitare dreptul celor ce aveau un asemenea brevet și astăzi, în locul lor, funcționează români** (**apluze la PNL**)

Orice ne-ar pretinde adversitățile noastre politice, trebuie să recunoaștem că **indiferent de**

partidul căruia am aparține fiecare dintre noi, **toți suntem buni români și toți suntem la datoria de a apăra și promova interesele românești** (aplauze la PNL)

-**V.T.Prelipceanu** : D-le ministru, este foarte adevărat , mi s-au adus la cunoștință unele dispoziții ale dvs , în care v-ați comportat ca un bun ministru și ca un adevărat Român. Nu am nimic de zis. Însă am să revin cu chestia pe care am ridicat-o , când dvs nu erați ministru de Interne, și am nădejdea că nu vă veți schimba aceste sentimente , și mă voi bucura când dvs veți lua măsurile de cuviință în cazurile pe care le-am semnalat .

-D.Luca : Nu este nevoie, d-le deputat să-mi amintiți că nu am fost tot timpul acestor 3 ani ministru de Interne , fiindcă de 3 ani la **Ministerul de Interne s-a continuat o politică hotărâtă de promovare a intereselor românești** și deci, indiferent cine a fost titularul, așa s-a urmat , iar eu **urmez drumul tras de dl Inculeț "** (aplauze la PNL) [-----]

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

☛Sănătatea publică : rural/ urban

/Natalitatea / Mortalitate

Se vorbește în Mesaj de anumite măsuri care s-au luat sau care urmează să se ia pentru asigurarea sănătății publice. Natural, grija oricărui bun român și a oricărui guvernant trebuie să fie în prima linie sănătatea publică. Cum trebuie această sănătate să fie mai bine pusă la adăpost ? Depinde de cum o concepe **fiecare grupare politică** și fiecare exponent al grupării , atunci când el deține Ministerul Sănătății Publice. [-----]

Prin urmare , rețineți două cifre : **278.627 suflete în 1930, 182.000 suflete în 1935** .

Va să zică diferența dintre natalitate și mortalitate , ceea ce ne dă **sporul de populație, merge descrescând** .

-**Pamfil Șeicaru** : Dvs aveți în vedere doar elementul românesc ?

În Banat el este în continuă scădere, iar **elementul șvăbesc în plină creștere**. [----]

-**Isăcescu** : Șeicaru a adus în discuție un element foarte interesant , care atinge și problema lui *numerus valahicus*. Dar o va aborda cu alt prilej.

/Populația României: 19.500.000

Deocamdată el vrea să atragă atenția asupra altor fenomene.

Se afirmă că **numărul populației noastre este numai de 18 milioane.**

1 ianuarie 1936 aveam 19.196.000 suflete , iar de atunci, socotind sporul de **200.000**

avem cca 19.500.000 suflete .

Din acestea, rural-**15.630.000 suflete (80%)** ; urban -**3.565.000 suflete (20%)**

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

☛Oferta Fr.Rom.

[**După ce expune programul Frontului Românesc, în finalul discursului , Isăcescu conchide**]

La chemarea MSRegelui care spune < **În atmosfera** [----] **sunt dator să fac un apel la imțământul de răspundere al tuturor Românilor** [----] **peste frământările de o clipă** [----] **forțele neamului nostru nu trebuie irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice** [----] **glasul său să fie auzit și ascultat ...>**

La această chemare , **Frontul Românesc, încheat de marele român și patriot dl dr. Al Vaida**

Voevod, pe deasupra partidelor politice , pentru unirea sufletească a tuturor Românilor și

repunerea lor în drepturile ce li se cuvin, **răspunde : prezent** , fiind convins că este astăzi

singurul organism politic care poate să aducă la îndeplinire voința MSRegelui și a neamului Românesc. "_(aplauze pe băncile Fr.Rom)

Mircea Isăcescu / 24 nov.'36

8.)**Virgil Madgearu (PNT) Comunicare :Cenzurarea opiniilor PNT , 26 nov.'36**

(DAD, MO 5, joi, 26 nov.'36, p. 55 - 58)

Doc. integral : PNT XIII

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▫ Opinii de specialitate (economice, financiare)

#Cenzurarea PNT

[LD :Vechea și profunda diferență dintre doctrina financiară țărănistă și liberală. Nu mă amestec. Ca rezultat economic, însă , realitățile economico-financiare ale guvernării liberale au demonstrat catastrofala politică PNT .Așa că ... Asta nu înseamnă că trebuia cenzurat !]

" **Dar cenzura continuă și în ceea ce privește manifestațiunile cu caracter de specialitate.**

Am fost obișnuit, cel puțin până în vara aceasta, ca să-mi pot spune totdeauna, personal, punctul meu de vedere în chestiuni financiare , monetare și economice.

Am avut , până acum, în presă , polemici cu foști miniștri de finanțe și de industrie , și nici o dată nu s-a socotit că ceea ce spun eu prezintă un așa caracter de gravitate , încât să fie cenzurat . De data aceasta, lucrurile nu s-au întâmplat așa.

/Reevaluarea stocului metalic.

Guvernul a luat o măsură :reevaluarea stocului metalic. Nu voi intra în discuțiunea acestei măsuri cu prilejul acesta tangențial, dar am vrut să vă citez declarațiunea făcută a doua zi , pentru că am fost întrebat de numeroși prieteni, de oameni care știu că am curajul să-mi spun părerea cu privire la problemele financiare și economice :
cum se face că nu am luat nici un fel de atitudine în această privință ?

A trebuit să spun că am luat atitudine chiar imediat după ce a apărut actul ,
dar cenzura m-a împiedicat complet de data aceasta .

Ce spuneam în această declarație ?

< Hotărârea intempestivă a guvernului de a legaliza prima de 38% plătită la aur de către Banca Națională , are scopul unic de a face ca tezaurul să intre în posesiunea unei însemnate sume din plus-valuta provenită prin reevaluarea stocului în bare și monete , deținut de Institutul de emisiune.

Explicația dată de guvern , după care aceste sume ar fi destinate unor necesități excepționale ale înzestrării armatei , nu justifică nici în formă , nici în fond, această operațiune cu caracter de expedient.

Într-advâr, o asemenea operațiune nu poate îmbrăca decât forma unei modificări a legii monetare și a Statutului Băncii Naționale , deoarece a legaliza evaluarea stocului metalic pe baza altui preț al aurului decât cel prevăzut în legea de stabilizare, înseamnă ipso facto, a schimba valoarea inițială a monetei naționale.>

[Continuă să dea un larg citat din declarația sa , apoi comentează]

Înzestrarea armatei

<În fond, argumentul urgenței înarmării nu e valabil, deoarece la votarea bugetului, guvernul a declarat solemn că ,prin bugetul armamentului ,s-au prevăzut toate necesitățile . Dacă situația externă s-a agravat, guvernul era dator să convoace Parlamentul , să dea socoteala de banii cheltuiți pentru înzestrare în ultimii 3 ani și să solicite , eventual , noi credite .>

/Dezechilibrul bugetar

<În realitate , argumentul apărării naționale este invocat ad-hoc, pentru a se masca desechilibrul real al bugetului în curs.

Dovadă este faptul că din cele 4 ,1/ 4 miliarde lei plus-valuta realizată prin reevaluarea stocului metalic, 2 miliarde se întorc Băncii Naționale ,pentru reconstituirea fondului de rulment al tezaurului ,menit să faciliteze alimentarea nevoilor curente.

Nici 1/ 3 din plus-valuta realizată, nu revine înzestrării armatei !

Acest expedient nu numai că nu rezolvă nici una din problemele fundamentale , dar întârzie și unele soluții necesare , așa cum , tot PNL, a compromis stabilizarea din 1928.>

< Suntem , prin urmare , în fața unui act care nu vedește decât graba guvernului de a intra în posesiunea unor însemnate fonduri necesare pentru a ascunde trista realitate financiară și totala lipsă de prevedere în privința acoperirii nevoilor urgente de apărare națională

.Deocamdată , subliniem subrezenia bazei financiare a programului de înarmare >
Acest discurs a fost cenzurat și în alte părți, dar nu vă mai rețin .
Virgil Madgearu / 26 nov.'36

9.)Aurelian Benteoiu ,răspuns lui Madgearu, 26 nov.'36

(subsecretar de Stat,Interne)
(DAD, MO 5 , șed.de joi, 26 nov.'36, p. 58-62)

▫Cenzurarea opiniilor "periculoase"

[LD: în loc de răspuns,pumn în gură ;în loc de argumente,ironii.Nu am o deosebită simpatie față de stilul pățimaș al lui Madgearu, dar în acest caz ,i se face o mare măgărie.
Nu se poate ignora faptul că,sub guvernarea Tătăărăscu,libertatea de exprimare n-a fost îngăduită -nu contează sub ce pretexte ! -și că metodele de constrângere au fost " ortodoxe" !]

#În dauna stabilității monetare

În sfârșit , o atenție deosebită a dat d-l Madgearu , faptului că s-a suprimat un articol al d-sale
Acel articol se referea la moneda țării. **Or, stabilitatea monetară, trebuie să fie apărată și să nu fie lăsată la discreția comentariilor celor din urmă nepregătiți. [-----]**

Norma sună astfel :< în ce privește stabilitatea monetară,veți împiedica să se publice tot ce poate dauna stabilității leului > Deci, limitarea libertății scrisului asupra problemei monetare , este principial justificată.

-Virgil Solomon : D-l Madgearu este un nepregătit ! (ilaritate la opoziție)

-Gr.Iunian : Faceți o aluzie la dl ministru de Finanțe ? (ilaritate la opoziție)

-Benteoiu : Problemele monetare intră , de sigur, în sectorul de competență a d-lui Madgearu . Dar trebuie făcută o distincție între normă și aplicare [----] De sigur, când este vorba de materialul curent, la îndemâna fondului apreciativ al oricărui om de o cultură generală, cenzura este ușor de făcut .Dar când am o problemă de specialitate , ca operațiunile în legătură cu moneda,și când de la guvern pornește doar norma generală [-----]

Se dă drumul , în chip intempestiv, **unui articol rău informat sau inexact ,care are ca repercusiune o alarmă extraordinară , în bursă ,în ziua următoare, zeci de milioane pierdute de naivii care au avut slăbiciunea să creadă în acel articol !**

Este cazul ca aici să fim suprasensibili și supra vigilenți ?

Apoi, **cenzura nu o fac profesorii de Economie politică ,specializați în probleme monetare (Aplauze la PNL) ,ci o fac funcționari plătiți între 3-7.000 lei pe lună, pentru că dacă ar fi profesori la Academia Comercială ,nu s-ar angaja la cenzură !**

Dacă veți veni la guvern,după ce criterii veți recruta savanți în economie politică,oameni care să aibă o competență desăvârșită în probleme monetare ?

În această materie, **chiar specialiștii au atâtea controverse și nu se înțeleg între ei !**

Ar trebui, prin urmare ,ca să nu se poată reproșa nimic guvernului, ca , în prealabil, să așteptăm soluționarea tuturor controverselor pe planul doctrinar, și după aceea să avem fericirea să putem recruta pe cei mai savanți care să aibă discernământ, ca să știe ce trebuie să taie și la ce trebuie să dea drumul ![---]

A.Benteoiu / 26 nov.'36

▫ Răspuns lui Madgearu

/Competența cenzurii: col Hotineanu

/Răspunderea guvernului

[LD : acum răspunde punctual lui Madgearu , privind articolul financiar cenzurat]

-Benteoiu :Trec și la fapte și admit că noi, de la Ministerul de Interne, putem fi substituiți cenzorului respectiv, din echipa la care a venit articolul d-lui Madgearu.

D-le Madgearu, eu am respectat principiul competenței , nu mă amestec unde nu mă pricep

complet, și am obiceiul să mă consult cu șeful departamentului interesat ,privitor la chestiunea de specialitate , când sunt întrebat de șeful cenzurii .

Am avut ,în această privință, adeziunea ministerului de resort, și , cu acea minimă competență în materie, îmi dau seama că bine a făcut serviciul cenzurii când v-a cenzurat articolul despre care este vorba . (aplauze la PNL ; întreruperi la PNT)

" **Eu nu fac controverse cu dvs , dle Madgearu,** pe chestiunea monetei ,pe problema în sine. Vorbeați de un filozof care descoperise o anume lege,eu vă voi reaminti o discuțiune a altui filozof, aceea dintre **lucrul în sine și fenomen.**

Problema adevărului dvs o știți cât este de discutabilă.

Care e adevărul definitiv în problema monetară ,ar fi lucrul în sine.

Dar cum apare acel lucru largilor straturi ale poporului , ale deținătorilor de numerar, care nu sunt toți obligați să fie savanți în problema monetară , felul **cum se repercutează o știre** , în legătură cu problemele monetare , **alarma posibilă** în public în această chestiune, **repercusiunile la Bursă, deprecierea monetară și alte consecințe,acestea nu mai privesc lucrul în sine , ci fenomenul .**

" **Or ,dle Madgearu, în acel articol , dvs aveți imprudența să vorbiți [-----] de expediente , de o tristă realitate**, de o măsură care nu face altceva decât **să cârpească** unele insuficiențe ale unei **tragice situații financiare .**

Ei bine, vă întreb : **asemenea expresiuni puteau să treacă ?**

Nu, și încă o dată, nu pentru savanții în probleme monetare , **ci pentru deținătorii de monedă** care, în urma unor asemenea expresiuni,**ar fi înțeles că suntem aproape de prăbușirea noastră monetară !**

" Prin urmare, **fără a soluționa o controversă doctrinară de ordin monetar,** ci **limitând discuțiunea la latura practică și rațiunea de a fi a cenzurii , eu îmi dau adeziunea la ceea ce a făcut dl locot.col.Hotineanu,care a lucrat ca un admirabil sef al serviciului încredințat lui.**

"Suprimarea din " Prezentul" a acestui articol, nu v-a diminuat întru nimic autoritatea dvs doctrinară, nu v-a prejudiciat cu nimic, dar **țara a câștigat , fiindcă s-a evitat o alarmă posibilă în lumea deținătorilor de monedă "**

" Prin urmare , **lucrul s-a făcut nu pentru a cârpi insuficiențele de guvernare , nu pentru a-și apăra slăbiciunea proprie, guvernul,ci interesul apărării monetare ,** care este un interes general ,căci **nu au monopolizat moneta numai membrii partidului nostru, ci o dețin toți românii , din cele patru unghiuiri ale țării;în acest interes s-a suprimat articolul dvs.**

A.Bentoiu / 26 nov.'36

10.) N.Penescu,senator, discurs la Mesaj, 27 nov.'36

(Camera de Comerț și Industrie ,**Sfatul Negustoresc**) ,

(DS , MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , p. 94 - 97)

[LD : neurmărind , cu precădere , lucrările din Senat ,îmi lipsește din documentare contribuția reprezentanților Camerelor profesionale. **Camerele de Comerț și Industrie** , era reprezentată de **8 senatori .**Ei aveau menirea de a apăra **clasa lor și de a coordona interesele supreme ale Statului ,cu acelea ale economiei private .**

Profesor și îndrumător, **Penescu reprezintă Sfatul Negustorilor .**

Dau discursul lui Penescu , pentru informațiile deosebit de interesante despre comerț, despre negustori, și ca un exemplu .

[LD: atenție : poate la acest episod, să dai suferințele prin care a trecut Penescu după instaurarea comunismului în România, rolul lui în emigrația politică românească ?]

Doc. integral - fișier Corporatism II

/ Dezbaterile la Mesaj - organizațiile profesionale /

/ MSRRegele și clasa negustorilor /

/ Constituția '23 - reprezentarea Camerelor de Comerț și Industrie /

/ Activitatea senatorială a reprezentanților CCI /

/ Omagiu președintelui (defunct) UGIR , CRMircea /

/ Însemnătatea problemelor economice /

/ **Legea lichidării arieratelor** = lezarea creditorilor /

/ Încurajarea necorespunzătoare a Cooperăției = lezarea negustorilor /
/ Stimularea unilaterală a industriei = lezarea negustorilor /
/ Învățământul profesional - mulțumirea negustorilor /
/ *Consiliul Superior Economic Național* = instituție benefică, necesară /
/ *Consiliile Economice* ale Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice = inițiativă pozitivă /
/ Conferința Interparlamentară de Comerț , București, oct.'36 - Rezoluții /
/ Starea economică a orașelor = început de prosperitate reală ?! /
/ Comerțul interior și exterior - greșeli, erori, consecințe /
- Contingentări, compensații = consecințe nefaste
/ Sfatul Negustorilor, clasa negustorilor : concluzii , angajamente /

N.Penescu / 27 nov.'36

▣Reprezentanții organizațiilor profesionale

" D-lor președinte , d-lor senatori, **discuțiunea Adresei și debaterile Mesajului, ne oferă nouă, reprezentanților *Camerelor profesionale*** ,fericitul prilej ca , pe lângă **criticile obiective aduse legislației trecute** ,să formulăm și **unele deziderate cu caracter economic și financiar** ,care au fost omise din Mesaj.

" **Reprezentanții organizațiilor profesionale** au un **rol deosebit în acest Parlament.**

Ei sunt chemați, prin natura și caracterul misiunii lor ,**să dea sugestii practice și folositoare** , care să nu fie produsul unei clipe de enervări,ci să se bazeze exclusiv pe **preocuparea sinceră și desinteresată** , pentru **redresarea vieții economice** . "

▣Grija MSR pentru clasa negustorească

" Înainte de a intra în miezul discuțiunii problemelor economice, **țin, ca o sfântă și elementară datorie, să exprim,în numele clasei negustorești** pe care am onoarea să **o reprezint în acest Parlament** ,respectuoasele și afectuoasele mele **mulțumiri MSRegelui Carol al II-lea**, pentru **grija și preocuparea ce poartă în permanență problemelor, nevoilor,și dezideratelor economiei naționale.**" **Înalta ocrotire a comerțului și industriei** din partea Iubitului Nostru Suveran ,este o **chezăsie pentru promovarea vieții economice românești** . "

N.Penescu / 27 nov.'36

▣Recunoștință față de Constituția din 1923

" D-le președinte, d-lor senatori, în aceeași ordine de idei , **omagiul nostru** trebuie să se îndrepte , cu **adâncă recunoștință** , și către **Constituantul din 1923**,care a ridicat la tăria și autoritatea textelor Constituției,**dreptul organizațiilor profesionale de a fi reprezentate în Parlamentul țării**, dând astfel, mai mult , **posibilitatea acelor care activează pe terenul economic,**
să aducă **luminile unei priceperi speciale**,pe care nu le poate da decât **truda zilnică a experienței** . "

N.Penescu / 27 nov.'36

▣Activitatea senatorială a senatorilor

" **Cei 8 aleși ai Camerelor de Comerț și Industrie** din țară - spre regretul nostru,**numărul este foarte mic** , față de importanța categoriilor pe care le reprezentăm -**au dat dovada** , în cele trei legislaturi trecute că stau **deasupra oricărei subiectivități**, urmărind **un singur scop : apărarea clasei lor și coordonarea intereselor supreme ale Statului ,cu acelea ale economiei private.**"

N.Penescu / 27 nov.'36

▣Omagiu președ.UGIR ,CR Mircea

" Îndeplinesc o pioasă datorie evocând aici **pierderea dureroasă și profund dăunătoare** pe care a suferit-o nu numai **modestul nostru număr de reprezentanți** ai acestei organizațiuni profesionale, **dar și viața economică însăși**, prin **moartea prematură a senatorului C.R.Mircea**, fost **director general al UGIR** și profesor la Politehnica din București.

" **CRMircea** a întrunit toate **însușirile unui luptător, iubitor de neam și de patrie**,care s-a

identificat cu toate aspirațiile dezvoltării și emancipării industrii românești.
Ca inginer de mine, a pus bazele industriei petrolifere din Moreni ;
ca director general al UGIR , figurând în toate comisiunile respective, a fost un apărător zelos al clasei sale .

" Înflorirea și ridicarea UGIR -ului la rangul lui nobil, se datorește autorității și priceperii personale ale defunctului , care își puna vastele sale cunoștințe în joc, atunci când interesele industriei erau periclitate .

" CRMircea a avut o misiune grea, pe care a îndeplinit-o cu demnitate , dragoste și avânt , misiune care , prin munca lui titanică, devine un simbol și o icoană .

CRMircea lasă regrete unanime în cercurile economice, iar pentru munca lui imensă , recunoștința țării întregi .

" Negustorii, grupați în puternica organizație a Sfaturilor Negustorești, deplâng, alături de industriași, moartea acestui distins reprezentant al vieții economice , păstrându-i o pioasă amintire ."

N.Penescu / 27 nov.'36

▫ **Însemnătatea dezbaterilor economice**

" **Reprezentanților conștienți ai organizațiilor profesionale** le revine rolul ca ,pe lângă criticile obiective , în ceea ce privește realizările din trecut, să concretizeze revendicările clasei , să preconizeze reformele și să indice măsurile menite să amelioreze soarta claselor producătoare .

De aceea, îmi permit ca printr-o retrospectivă sumară, să analizez partea întâia a Mesajului , care cuprinde evocarea problemelor realizate , ca pe urmă să mă preocup de cele propuse , ajungând la partea a treia a cuvântării mele : formularea acelor probleme economice și financiare pe care - spre regretul nostru -Mesajul nu le pomeneste deloc .

" Mărețul act al dezbaterilor Adresei de Răspuns la Mesaj , constituie un puternic mijoc de solidarizare a Parlamentului cu guvernul , la conducerea și administrarea intereselor generale ale țării și deci este nu numai un drept , dar este mai ales o obligație pentru noi de a ne devota în special acelor probleme specifice de care depinde puterea de rezistență a Statului nostru - mă refer la problemele economice.

" Deși distinsul nostru coleg , d-l senator Mihail Manoilescu așază deficiențele economice pe planul al doilea, totuși îmi permit să afirm că redresarea economică este un mijloc eficace pentru păstrarea patrimoniului nostru național .

Întărirea claselor producătoare, înseamnă fortificarea granițelor noastre .

Valorificarea rațională a muncii interne , echivalează cu atenuarea pericolului extern .

Ascensiunea economică este cea pază de care depinde însăși viitorul și existența acestui neam . Nu pot să trec cu vederea că toate conflagrațiile cu caracter internațional , au avut în faza lor inițială ciocniri de interese pe teren economic , și atunci , în mod logic, trebuie să le așezăm pe primul plan al preocupărilor noastre ."

" În ce privește chestiunile economice, Mesajul se referă mai mult la trecut , decât la prezent și viitor . Este aceasta , oare justificată printr-un sfârșit de regim , sau printr-o inadvertență pe care noi , parlamentarii , prin însăși misiunea noastră, trebuie s-o descoperim și s-o completăm ?!

▫ **Lichidarea arieratelor:**

/Efect pozitiv ptr ordinea bugetară

#Lezarea intereselor creditorilor

" O obiectivitate , impusă demnității mele de parlamentar, mă obligă ca pentru legea lichidării arieratelor Statului , să felicitez guvernul, și totuși să critic această problemă , privind-o sub un dublu aspect , și anume :din p.d.v. al debitorilor Statului , și din p.d.v.al creditorilor tezaurului .

Dacă dispozițiunile privitoare la lichidarea debitelor restante a adus o simțitoare ușurare contribuabililor, legea respectivă a prejudiciat interesele acelor furnizori care,

din cauza golurilor bugetare , ale anilor precedenți, au rămas neachitați.

Lichidarea arieratelor publice prin titluri a căror valoare reală este inferioară celei nominale, constituie un precedent periculos, zdruncinând încrederea creditorilor interni ai Statului.

" Deși opreția a fost cât se poate de dureroasă , ea ne-a dat posibilitatea , însă, de a asigura ordinea bugetară , care este baza unei gospodării publice reale.

Echilibrarea bugetului nostru nu este o problemă pur fiscală sau contabilă ; ea are atâtea alte aspecte , strâns legate de viața noastră economică , așa că îmi rezerv tratarea acestei probleme la discuțiunea reformelor pe care le voi concretiza mai târziu. "

N.Penescu / 27 nov.'36

▪ Încurajarea cooperăției

/Efect pozitiv ptr.consumatori

#Lezarea intereselor negustorilor

[LD : iată un p.d.v. foarte interesant , care prezintă cooperăția ca fiind în conflict de interese cu comerțul privat .]

Mesajul anunță reorganizarea cooperăției ca un succes realizat în sesiunea trecută.

Tot respectul nostru intențiilor sincere ale guvernului pentru acțiunea sa de a iefteni viața, dar cred că încurajarea cooperăției nu trebuie confundată sau identificată

cu o încătușare a comerțului legal și cinstit .

Încurajarea cooperăției, așa cum este concepută la noi, dar , mai ales, cum este practică în realitate, lovește în interesele legitime ale comerțului românesc.

" Comerciantul îndeplinește o funcție foarte importantă în structura economică a Statului capitalist.

Atmosfera creată împotriva negustorilor , care au fost înfățișați ca speculanții și paraziții economiei naționale , este o profundă greșeală de concepție.

" Cooperăția poate fi justificată în unele ramuri ale producției ; ea poate fi limitată la unele operațiuni economice , dar nu se va izbuti nici o dată să fie generalizată , deoarece îi lipsește elementul principal - inițiativa individuală - acel motor care este baza civilizației și culturii noastre.

" Eftinirea vieții nu se poate obține prin înlăturarea intermediarului , ci prin măsuri bine chibzuite , menite să promoveze promovarea tuturor ramurilor de producție.

N.Penescu / 27 nov.'36

▪ Stimularea unilaterală a industriei =

#În detrimentul altor ramuri

" Stimularea unilaterală a industriei indigene , în detrimentul celorlalte categorii producătoare , este o problemă fundamentală a vieții noastre economice și

îmi voi permite ca, în altă parte a cuvântării mele , să-l sacrific un capitol special. [---]

N.Penescu / 27 nov.'36

▪ Învățământul profesional

/Mulțumirea negustorilor

" Evoluția economică a secolului XX , a schimbat temeinic întreaga structură a economiilor naționale și particulare . S-au născut noi noțiuni necunoscute generației anterioare , mecanismul producției și distribuției bunurilor s-a complicat și evident că acest mecanism economic a necesitat și o reformă radicală a învățământului profesional, care să garanteze generației viitoare încadrarea ei eficace în acest mecanism.

"Strălucitul nostru ministru al Instrucțiunii , urmașul demn al lui Spiru Haret , dl dr. Angelescu, a înțeles chemarea vremurilor schimbate , așezând învățământul nostru

profesional pe baze noi, corespunzătoare concepției moderne.

" În dubla mea calitate ,de profesor și reprezentat al negustorilor , îndeplinesc o plăcută datorie, mulțumind d-lui ministru al Educației naționale ,pentru reformele aduse învățământului profesional. **Clasa negustorească este profund recunoscătoare d-lui ministru , pentru că întărirea învățământului profesional deschide larg orizontul generației de mâine.**

"Prima oară se organizează în țara românească credite de instalare pentru absolvenții școlilor de comerț și de meserii .

"Crearea unei burghezii puternice , trebuie să ne preocupe în permanență , fiindcă este chemată să desăvârșească opera de unificare pe teren economic "

N.Penescu / 27 nov.'36

Consiliul Superior Economic Național;

/Instituție necesară , benefică

#Absența reprezentanților Sfatului Negustoresc

" Același scop urmărește **legea pentru înființarea Consiliului Economic Superior , și reorganizarea Camerelor profesionale .**

" **Suprema noastră recunoștință Factorului Constituțional , pentru fericita inspirație de a crea acest organism chemat să secondeze guvernul în opera de redresare a economiei naționale.**

" **Consiliul Economic Superior** reprezintă un compromis între reforma Statului pe plan economic și regimul parlamentar clasic și corespunde unei necesități impuse de **greutățile postbelice ivite în calea dezvoltării normale a raporturilor economice.** Cele mai multe **State europene** au recunoscut din vreme **importanța covârșitoare a acestui organism menit să coordoneze interesele superioare ale țării ,cu cele ale economiei private ."** Atribuțiile acordate Consiliului ne dau **garanția că în viitor tocmai acei factori ai vieții economice își vor spune cuvântul,ale căror interese se identifică cu interesele superioare ale Statului.**

" În ce privește **compunerea Consiliului Superior Economic,** nu pot trece cu vederea că **s-a comis o profundă greșeală , omițând reprezentantul celei mai mari și vechi organizațiuni profesionale, aSfatului Negustoresc."**

N.Penescu / 27 nov.'36

Consiliile Economice ale Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice

" În legătură cu misiunea unui **Consiliu Superior Economic Național,** țin să repet aici **meritul deosebit** al marelui nostru bărbat de Stat ,d-I **Nicolae Titulescu,** căruia i se datorește înființarea **Consiliilor Economice ale Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.** **Mica Înțelegere ,** prin identitatea intereselor politice nu prezintă numai o **unitate politică ,** ci prin situația ei geografică constituie și o **unitate economică .**

Armonizarea aspirațiilor economice ale Statelor din **Mica Înțelegere** și **raționalizarea valorificării produselor lor , stabilizarea schimbului coordonat , asigurarea stabilității regimului în materia comerțului exterior ,au format obiectivul discuțiilor ultimei ședințe** a aceluși Consiliu Economic.

Rezultatele acetei colaborări între Statele Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice sunt cât se poate de folositoare economiilor naționale respective."

Conferința interparlamentară de Comerț

" În aceeași ordine de idei, subliniez aici importanța deosebită a **rezoluțiilor** luate în **octombrie anul curent , de Conferința Interparlamentară de Comerț,** ce s-a ținut la **București ,** în cele mai excelente condiții de ospitalitate.

" S-au preconizat **măsuri pentru a favoriza reprima afacerilor** și pentru a asigura mai rapid **trecerea de la starea de criză la cea normală.**

S-a discutat disparitatea puterii de cumpărare a diferitelor monede în țările lor de origine ,în

raport cu străinătatea.

S-au examinat relațiunile între țările agricole și cele industriale . "

N.Penescu / 27 nov.'36

▫ **Starea economică a orașelor**

#Început de prosperitate ?

" Dle președinte, d-lor senatori, trecând la partea a doua a cuvântării mele, referitor la reformele propuse în Mesajul Regal, trebuie să constat că în această privință **Mesajul este foarte sărac, limitându-se numai la agricultură ,trecând peste multiple probleme ale comerțului exterior, reforma fiscală etc etc.**

" Mesajul ignorează o problemă vitală , și anume : starea economică a orașelor .

Această chestiune este mult prea importantă , ca să fie neglijată.

" Complexul problemelor **comerțului exterior se reduce la balanța comercială , deși lucrurile trebuie privite sub raportul întregului schimb , de orice fel, cu străinătatea , adică și balanța plăților** ,singurul caz după care **se poate judeca realitatea** și deci de **a se conchide just dacă**, după cum spune Mesajul, **este sau nu un < început de prosperitate>**

"Sporirea producției nu este totdeauna un semn de prosperitate ,ci deseori perioada anterioară crizei.

Trebuie examinată **puterea de cumpărare** a tuturor claselor producătoare și **repartiția**, cum și **evoluția repartiției veniturilor** , pentru a se vedea **dacă este sau nu un < început de prosperitate>** "

N.Penescu / 27 nov.'36

▫ **Comerțul interior și exterior**

#Neglijarea comerțului interior

[LD : sinceră să fiu nu mă așteptam să fie **o asemenea harababură legislativă și aplicativă.** Eu credeam că aceste lucruri erau ultra reglementate și de aceea nici nu erau pomenite în dezbaterile parlamentare .Seci și monotone, afirmațiile lui Penescu îmi dezvăluie **o realitate care, s-ar putea, să fie specific" românească" !**

În materie de comerț , totul era... rău , rău ! Chestiunea mă intrigă cu atât mai mult cu cât PNL era considerat partidul burgheziei, al bancarilor, al comercianților, încât era firesc să fie sprijinite !]

" Chestiunea comerțului interior este complet neglijată, ca și când ea s-ar limita numai la unele probleme de ordin bugetar.Pentru mine, **problema comerțului interior și exerior este de o importanță capitală**,și deci **ca parlamentar înțeleg să mă ocup de chestiunile economice** cele mai importante ,în mod cu totul deosebit . [-----]

permiteți-mi să relev **obligațiunea imperativă a acestei guvernări de a acorda problemelor economice** și , în deosebi, **cele ale comerțului** , importanța corespunzătoare , și de a păși cât mai degrabă la **toate reformele pe care o temeinică adaptare le cere.**

#Legiferarea deficitară, haos, privind comerțul

" Nimic mai firesc decât faptul ca această preocupare să fie îndreptată către **problemele comerțului exterior**, al cărui regim **se răsfrânge inevitabil și fatal** asupra comerțului interior.

" În sesiunea trecută , **m-am ocupat pe larg de problema comerțului exterior**, de data aceasta **mă voi ocupa de chestiunea " legiferării " în această materie**, înfățișându-vă **consecințele dezastruoase ale unei lipse totale de vederi și de dispozițiuni din partea diferitelor organe superioare de Stat** ,în ceea ce privește aplicarea unui regim stabil.Din cauza **nenumeratelor deciziuni administrative, comercianții importatori și exportatori nu sunt în măsură să cunoască regimul la care sunt supuși** și deci **nu pot deosebi ceea ce este legal și just , de ceea ce este arbitrar și abuziv.**

De aici, **o serie de conflicte** între departamentele economice și institutul nostru de enmisiune ; **de aici, urmează o serie de daune și întârzieri care stânjenesc activitatea**

comerțului."

N.Penescu / 27 nov.'36

▫ Contingentările, compensațiile

[LD :Surprind **off-urile și dezideratele comerțului românesc** .Și cad pe gânduri ...Aveau dreptate și " corporatiștii" când voiau Parlament " corporativ" ! Și poate aveau dreptate și ... naționaliștii !]

"Drepturile comercianților nu pot fi valorificate în justiție , din cauză că nu există o lege specială asupra contingentării și operațiilor conexe."

Aceeași lege trebuie să se ocupe și cu stabilirea regimului de compensație ,care actualmente **funcționează abuziv și ocult .**

" Elemente dubioase, străine de aspirațiile comerțului românesc, prin favoruri nejustificate , au devenit monopolizatorii comerțului nostru exterior.Prin abuzurile comise cu aceste compensații, s-a scumpit viața,încurajându-se afacerile veroase pe spinarea economiei naționale.

Problema comerțului exterior este strâns legată de **politica noastră de devize** și identitatea intereselor ce urmărește Banca Națională , și toate ne îndeamnă să renunțăm la sistemele nenorocite ale compensațiilor.

Extinderea compensațiilor a compromis situația economică a țării,și au dus la dezastrul politicii monetare a BNR .

Chiar dacă dl ministru Valer Pop a spus că cotingentarea este **" un rău necesar"** vom fi îndreptățiți să considerăm compensațiunile **" o pacoste" ce apasă pe comerțul exterior** [LD : **dă cifre, face comparații, pentru a-și demonstra afirmația**]

Scăderea bruscă a balanței noastre comerciale a contribuit la sdruncinarea stabilității monetare , care devenise doar teoretică. În lumina acestor cifre putem constata că restricțiunile economice au dat rezultate contrarii celor așteptate.

N.Penescu / 27 nov.'36

▫"Sfatul Negustoresc"

▫ Clasa negustorilor

" Îmi voi permite să rog pe toți d-nii miniștri ai departamentelor economice ,de a binevoi să-și caute **toată documenatrea** , să-și facă **toată cercetarea** și să afle **tot adevărul situației pline de nevoi și lipsuri a economiei naționale** ,nu numai în ministere, nu numai în Parlament, nu numai în speculațiunile teoretice ale birourilor politce , **ci direct la sursă , pe teren , în însăși realitatea dură și concretă a vieții negustorești - care suntem noi, organizațiunile profesionale .**

" Pofțiți la noi acasă , în ședințele noastre, în congresele noastre ;citiți memoriile noastre ; ascultați cuvintele noastre - și veți cunoaște complet nu numai starea lucrurilor ci și mijloacele de îndreptare și perfecționarea lor.

" Sfatul Negustoresc , din care cu multă cinste fac parte,este o organizațiune profesională cu tradiție și autoritate ,având ramificațiuni în toată țara și în toate branșele comerțului și industriei românești. Acolo este , deci, locul informațiilor , sugestiilor și laboratoarelor dvs.

" Bucurane-vom noi, oare , vreodată , acolo, de integrala și permanenta dvs atenție , anchetă și prietenie ? Noi sperăm puternic în această prietenie.

Pentru că prietenie, unire și înfrățire sunt ultimele cuvinte ale Mesajului Regal.

" Clasa negustorească , deci , pe care am onoarea să o reprezint în fața dvs, declară că **se conformă fără șovăire chemării lubitului Nostru Suveran** ca , **<în fața dificultăților și a amenințărilor , unirea și solidarizarea tuturor sufletelor>** , să devie o realitate pentru propășirea Neamului românesc "(aplauze)

N.Penescu / 27 nov.'36

11.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , pag. 75 - 86)

[LD : ședința este condusă de NNSăveanu ; în grupul PNC, asistă **senatorul și președ. suprem al PNC , ACCuza ; parlamentarii PNTJ au părăsit incinta ; Goga este intempestiv** : consideră nu numai **guvernarea PNL terminată, dar și sistemul de guvernare** de până atunci , pe care îl taxează de " trecut recent " și , ca partid nou, îi întoarce spatele .

Goga este optimist : nu crede că țara s-ar afla într-o situație gravă sau amenințată , încât să fie nevoie de "strângere la olaltă "

Goga este ofensiv și în contratimp cu spiritul Mesajului : nu crede în guverne " de concentrare " , considerându-le imposibil de realizat .

Goga este sarcastic și respinge posibile colaborări : din scrupule politice și moarale.

Goga este crud cu adversarii : cu Titulescu, cu Maniu , cu...

Goga nu cere explicit succesiunea, dar din felul cum vorbește , o consideră legitimă.

Deși spune că se va ocupa exclusiv de politica externă,

întreg discursul este presărat cu atacuri , cu paranteze, în care nu cruță pe nimeni...]

Document integral, fișier PNC V

▣ Sfârșit de guvernare !

▣ PNC - prepară ziua de mâine.

" Întrucât ne privește pe noi, **Partidul Național Creștin** ,o formație nouă, care se prepară pentru ziua de mâine, **noi am întors spatele recentului trecut politic al țării** .

Recunoaștem : sunt zile grele în politica internă .Ei bine, **Partidul Național Creștin nu crede că ar putea să întindă mâna celor care sunt răspunzători , în mod normal, pentru guvernarea de până astăzi, de situația grea în care se găsește țara.**
Ar fi o lipsă de justificare și morală și politică ."

/România a Românilor !

" Acest obiectiv de politică externă , este într-o **corelație normală cu stările interne** de la noi. Nu se poate clădi o politică externă **decât având punctul arhimedic în situația d-tale de acasă.**

Și atunci, daț-mi voie , fără să detaliez lucrurile, să vă arăt convingerea mea intimă că o **România** , care **să se fixeze bine pe echilibrul european** ,

nu se poate închipui decât atunci când ea, din punct de vedere național , **este bine întărită la ea acasă**, când spiritul public din această țară stă pe temeieri puternice , când ceea ce zbuțumă azi Continentul este **ideea națională** ,

în spiritul și mintea poporului român , **are un ecou puternic și hotărâtor " (aplauze la PNC)**

" În cadrul politicii internaționale, **trag în cumpănă statele în măsura în care au rezolvat problema egoismului lor național** la ele acasă. (**aplauze la PNC**)

Poporul românesc are un instinct de orientare sigură .

Dincolo de prevederile oamenilor politici, **dincolo de** deosebirile de partid, **poporul românesc**, cu instinctul său sigur, care l-a călăuzit în cursul vremurilor, el însuși își croiește rosturile de orientare în marile probleme politice.

Aș putea spune că în istoria noastră , întotdeauna **formulele de salvare a neamului au pornit de jos în sus.** De câte ori s-au ivit erezii teoretice , care au fost formule de import, **când a fost să se pună în cumpănă rostul existenței noastre , aceasta a hotărât-o instinctul popular.**

În orice caz, n veacul al XIX-lea, **istoria modernă a noastră a fost determinată de aceste forțe ale instinctului popular.**

" Ei bine, **acest instinct popular** , dincolo de orice doctrină politică , **cere astăzi o Românie îndrumată de un spirit național , categoric și definitiv.**

(**aplauze la PNC**) România trebuie să fie astăzi îndrumată și stăpânită.

Sentimentul de stăpân categoric în țara lui , trebuie să fie în sufletul acestui popor.

(**aplauze la PNC**) Legiuirea trebuie să urmeze , în mod logic, pașii pe care îi face acest instinct .
Duceți-vă în orice sat , în oricare parte a țării, în Banat, în Basarabia, în Ardeal, aici în Vechul

Regat, pretutindeni, pe diverse game, se cântă același cântec :

România să fie a Românilor.

" Aceasta nu este o lozincă pe care am pus-o noi în circulație. Acesta este adevărul și noi, **Partidul Național-Creștin nu avem alt merit decât de a fi ascultat acest glas,** care se desprinde din **adâncurile laboratorului sufletesc** al poporului nostru .

(**aplauze la PNC**) [-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Bătălia dintre PNC - PNȚ**

"În urmă cu câteva zile, **la 8 noiembrie** , a fost **congresul PNȚ** [**LD : din Basarabia ?**]

Deputații de pe băncile PNȚ nu sunt aici , pentru că **m-ar interesa duelul nostru** de anul trecut , de la această tribună, atunci când **spuneam că la 14 noiembrie** , anul trecut, **vor veni o sută de mii să facem o demonstrație a forțelor noastre** , **în aceeași zi, alături de dâșii.**

D-lor au spus atunci că dvs, d-le Inculeț, ne-ați dat posibilitatea **de- a ne aduna la olaltă** și ne socoteau ca **un fel de spectru rezultat din capriciul și favoarea dvs.**

Am fost prezenți la întâlnire. La 8 noiembrie am **privit această defilare de forțe** , și am avut **un sentiment de mândrie națională.** **Defila România, defila România națională, România de mâine (aplauze prelungite la PNC)** România cea integrată în drepturile ei.

O asemenea Românie națională și creștină este temelie pentru o politică la ea acasă, care să salveze prestigiul ideii noastre de Stat ! (aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNC ; deputații PNC felicită viu pe dl deputat Octavian Goga)

- **NNSăveanu** : suspendă ședința

Oct.Goga / 27 nov.'36

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Mica Antantă economică**

#Dezavantajele României

"**Paralel cu această intimitate de raporturi politice** dintre cele trei State,**s-a încercat și ideea Micei Antante economice.** Cu sinceritatea cu care am vorbit despre cea dintâi, trebuie să spunem că **cea de a doua nu este atât de lămurită în obiectivele ei și că , în orice caz, nu are avantaje egale pentru toți componenții.**

" De la început stabilim că **între România și Iugoslavia** , cu **aceeași structură economică,** deci cu aceeași producție, **schimburile nu au putut să fie impresionante.**

Întrucât privește raporturile **cu Cehoslovacia, ca Stat industrial,** ea ar fi putut completa **necesitățile economice ale României** , în mod normal, pe temeiul reciprocității , noi **furnizându-i produsele noastre agrare.** **Acest lucru nu s-a întâmplat.** Statistica pe care o am în față **arată cum balanța comercială** între noi și Cehoslovacia ,e la 1920 și până astăzi, **a fost neconținut pasivă.**[---] veți vedea că **România se găsește în deficit de 16.500.000.000 lei** , cu care Cehoslovacia și-a consolidat finanțele proprii, **fără a ne oferi un contraserviciu de o importanță echivalentă.**

" **Aceasta este o realitate** , care în mod firesc ar putea să inspire întrebarea : **nu ar fi fost , oare , mai avantajate relațiile de politică externă ale României , dacă această sumă formidabilă de 16 miliarde de lei s-ar fi îndrumat spre alt Stat,** oricare ar fi fost el, care , pe lângă compensații de ordin economic,**ne-ar fi oferit , în schimb și contravaloarea unui sprijin politic ?**(aplauze la PNC)[-----]

-I.Inculeț : replică

-**I.Inculeț** (Ministru de Stat, vicepreșed.al Consil de miniștri) :

Nu știu la ce concluzie vrea să ajungă d-l Goga, însă , după cum a început, aș putea conchide că**d-sa vrea să atingă solidaritatea Micii Înțelegeri. N-ai să reușești, dle Goga, fiind că solidaritatea Micii Înțelegeri este foarte, foarte, puternică . Nu numai atât ...**

-**Tilică Ioanid** (PNC) : De ce nu așteptați concluziile d-lui Goga , d-le ministru ?

-Inculeț : D-le Goga, vreau să vă arăt că în privința cifrelor , dacă nu le alegeți expres, trebuie să vă folosiți de cifre reale. Uitați-vă care este realitatea pe anul 1936.

În importul și exportul nostru cu Cehoslovacia, balanța este în favoarea noastră și se cifrează la 127.164.000 lei ; balanța cu Iugoslavia , de asemenea, este în favoarea noastră și se cifrează la 68.514.000 lei

Prin urmare, d-le Goga, dacă vrei să-ți illustrezi ideile , ilustrează-le cel puțin cu cifre adecuate situației" (aplauze la majorități)

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▫ Relațiile postbelice franco -române.

Charles Rist la BNR

Vă aduceți aminte de împrumuturile obținute pe piața franceză , destul de oneroase, ca și de obligațiunile lor, care au știrbit un timp destul de lung chiar și prerogativele firești ale demnității noastre naționale.Nimeni dintre dvs nu a uitat capitolul destul de greu de suportat : zilele când dl Charles Rist trona la Banca Națională . (aplauze la PNC)

-Pamfil Șeicaru : Partea interesantă este că doctrinarul "intangibilității monetare" ,este acela care a făcut toaleta devalorizării francului francez .

Bineînțeles că noi am servit atunci de cobai (aplauze la PNC)

-Goga : Regret că sunt absenți tocmai aceia care ar fi datori cu un răspuns la acest capitol , care nu măgulește pre mult demnitatea națională.**Răspunderea o poartă acele bănci** (Goga arată spre băncile PNT) **care astăzi sunt goale și poate de închiriat** (ilaritate)

O.Goga / 27 nov.'36

▫Raporturile cu Germania

[Goga dă ex păguboase din comerțul cu Franța ; dă diverse cifre , evidențiind comparativ, comerțul cu Germania și Italia] [-----]

" Ei bine, dacă n-ar fi decât numai argumentul economic . de care , în treacăt, am vorbit, și ar fi de ajuns pentru ca să simțim toată nevoia unei apropieri binefăcătoare pentru amândouă părțile. [-----]

/Tratat de amicitie româno-german !

"După aceste lămuriri , care au provocat o furtună de indignare la Budapesta,s-a creat atmosfera politică trebuincioasă, pentru restabilirea raporturilor normale cu Germania , o platformă de înțelegere în sensul unui Tratat de amicitie , care , respectând alianțele noastre , având la bază un echilibru sufletesc și o legitimitate economică din partea celor doi contractanți , să ne repună în situația de amicitie,care multă vreme a stărut între cele două popoare.[...]

O.Goga / 27 nov.'36

▫ Bătălia dintre PNC - PNT

"În urmă cu câteva zile, la 8 noiembrie , a fost congresul PNT [LD : din Basarabia ?]

Deputații de pe băncile PNT nu sunt aici , pentru că m-ar interesa duelul nostru de anul trecut , de la această tribună, atunci când spuneam că la 14 noiembrie , anul trecut, vor veni o sută de mii să facem o demonstrație a forțelor noastre , în aceeași zi, alături de dâșii.

D-lor au spus atunci că dvs, d-le Inculeț, ne-ați dat posibilitatea de- a ne aduna la o altă și ne socoteau ca un fel de spectru rezultat din capriciul și favoarea dvs.

Am fost prezenți la întâlnire. La 8 noiembrie am privit această defilare de forțe , și am avut un sentiment de mândrie națională. Defila România, defila România națională, România de mâine (aplauze prelungite la PNC) România cea integrată în drepturile ei.

O asemenea Românie națională și creștină este temelie pentru o politică la ea acasă, care să salveze prestigiul ideii noastre de Stat ! (aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNC ; deputații PNC felicită viu pe dl deputat Octavian Goga)

-NNSăveanu : suspendă ședința
Oct.Goga / 27 nov.'36

12.)N.Iorga (PND) ,discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

[LD Va spune " niște puncte de vedere " , dar ... tot discursul a fost construit pentru **concluzia finală** :așteaptă de la **Regele Carol** să facă un guvern de "concentrare a valorilor" , după ce însă, **își vor arde programele și steagurile de partid** .

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas** , pe care **Carol II îl va și face peste un an și trei luni** . Nu bătuse ceasul !

Discursul lui Iorga ar trebui descifrat , dar dispăre frumusețea șaradelor .

Doc. integral - **fișier PND -III**

/ Succesiunea la guvernare / Actorii politici :

Regele- Guvernul - opinia publică - miniștrii - Parlamentul - Presa

/ Guvernarea Tătărăscu

- " Depline puteri " ? - da !

- " Răspundere ministerială " ? - nu!

- Animarea muncii

- Echipa ministerială . Calitatea guvernării

/ Ministri și departamentele

- Armata - Internele - Justiția - Sănătate - Comunicații - Agricultură

Tătărăscu ! Inculeț ! Valer Pop ! Costinescu ! Franasovici ! VVSasu !

/ ardeleni - regățeni /

/Inutilitatea partidelor politice , a programelor , a stindardelor /

- Îndemn către MSRegele : guvern de "valori" naționale !

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Îngrijorări ; atmosferă otrăvită

" **Mă îndeamnă să vorbesc** , deși **nu este un lucru așa de plăcut pentru mine** -plăcut pentru dvs , dacă vreți , care mă ascultați cu atâta prietenie , cu atâta interes ,dar pentru mine , care **am multe lucruri de făcut** , nu este desigur lucrul cel mai indicat ,cel mai plăcut - **mă îndeamnă anumite lucruri** :mă îndeamnă , de sigur , și **grija oamenilor** care sunt neconțenit **îndemnați , zăpăciți , otrăviți ,de o presă care cultivă uneori ura** , și care se pare că **nu-și dă seama** de ceea ce înseamnă pentru o națiune atunci **când ura ajunge în fundul tuturor sufletelor** ,căci așa se merge la împrejurări **ca cele din Spania** , prin ura aceasta strecurată zi cu zi." Prin urmare , **grija pentru opinia publică** , **otrăvită astfel** ,mă îndeamnă **să spun câteva cuvinte** , care , înainte de toate , au valoare foarte relativă ,a unei **complete nepărtiniri** și a unei **dezinteresări absolute** .

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Succesiunea la guvernare "Actorii politici "

" Astfel , vorbesc și pentru dvs.Vorbesc pentru dvs care **sunteți la sfârșit de guvernare** -deși nu înseamnă de astăzi până mâine , **cum cred unii oameni a căror gușă este totdeauna deschisă** -ci este un lucru pentru mai târziu ,și atunci **războiul gușelor și al gușăților** , dacă voiiți , **se va deschide** ,dar va să zică **nu se deschide numaidecât** , în momentul acesta , o succesiune .

" Dar dvs **vă așteptați la această succesiune** și ar trebui **să vă pregătiți o ieșire frumoasă** . Mi se pare că - după cum veți vedea îndată - **dvs nu o faceți !Ați putea să o faceți și ați avea de ce să o faceți .Ce ași scoate eu din ce ați reușit** , în împrejurările grele , **să îndepliniți dvs ! Dar am găsit** , alături de o opoziție care cunoaște toate reclamele , **un guvern care nu cunoaște nici una !Ceilalți au toate fericiirile la îndemână** , și **dvs mai că ați declara că nu ați făcut nimic ! Această nu se poate** ." [.....]

Dar este mai bine , fiindcă **Regele nu trebuie să stea cu un program în fața țării** , este mai bine ca lucrul acesta să fie făcut de alții care ,la guvern ,dacă au făcut ceva , **să o spună ,iar , în opoziție ,dacă nu pot face un lucru , să nu-l spună** .

" Vorbesc și pentru d-ilor , miniștrii , care , într-o modestie dusă foarte departe , **dovedesc o**

absolută incapacitate de a recunoaște binele pe care l-au făcut ,și aceasta , probabil, fiind că nu au curajul de a recunoaște și binele pe care puteau să-l facă , și nu l-au făcut ,și oarecare cantitate de rău , pe care , ori de au vrut să-l facă , ori de n-au vrut să-l facă , totuși a ieșit și acela la suprafață , și stă în fața judecății noastre " [...]

De exemplu, pentru dvs , care sunteți amenințați de o **formidabilă coaliție** , care vă **răstoarnă în fiecare duminică**, fără voia mea mă dau de partea dvs, ca omul fricos, (ilaritate) , de câte ori sunteți amenințați.[---]

N.lorga / 27 nov.'36

/"Deplinele puteri " - da !

/"Răspunderea ministerială" - nu !

" S-au cerut și anumite **libertăți excepționale** pentru ca , în timpul vacanței ,să se poată face lucrurile cele mai mari .**Lucrurile mari nu s-au făcut** .De altminteri, **părerea mea este că , și fără o autorizație a Parlamentului ,găsindu-se în fața unei primejdii pentru țară, un guvern trebuie să meargă până la capăt** ,chiar cu riscul de a se prezenta la Curtea de Casație .

Nu după propunerea aceasta nouă ; vă rog, **este o propunere imposibilă**.Eu nu doresc să guvernez , dar vă declar că **aș călca de zece ori pe zi legea răspunderii ministeriale** și **aș aștepta cu pasiune zilele când aș fi judecat** -fiindcă eu nu sunt dator să învăț pe de rost cele 40 -50.000 de articole de lege ,pe care nu le știe nimeni , decât când are nevoie un avocat de dânsule. **Cel care guvernează trebuie să aibă întreaga putere de guvernare ,iar nu cu nu știu câți supraveghetori** , cu nu știu câte articole în buzunar .

Astăzi guvernez ,mâine cad și mă târăște cu jandarmii înaintea judecătorului

suprem de la Casație .Toate lucrurile acestea le lăsați ca moștenire urmașilor

N.lorga / 27 nov.'36

«Front național de muncă

" **Și ați mai făgăduit un lucru** , d-le președinte de Consiliu [Tătărașcu] Unii au zâmbit , dar mie mi-a părut foarte bine că l-ați făgăduit și **îmi pare rău că nu l-ați făcut** .

Ați spus că veniți să " animați țara" .Vă asigur că nici nu-și dă seama cineva **ce s-ar putea face din nația aceasta românească ,dacă ar fi într-adevăr animată**, dacă fiecare român s-ar deprinde cu ideea că are forțe lăsate de natură , transmise de la înaintași ,și pe care nu poate să le țină ascunse în el ,ori numai **pentru a face o doctrină sau a-și pregăti o carieră, ci pentru a munci onest ,devotat , pe frontul național**.

" **Noi toți suntem astăzi un front național de muncă**. (aplauze puternice) Și cine nu se găsește în frontul acesta național, **este un dezertor ,și trebuie adus cu sila și așezat acolo**.

"Veți lăsa societatea aceasta tot neînsuflețită ,cu credința că se poate ușor căpăta o slujbă și, odată ce ai căpătat slujba, se poate , tot așa de ușor, **să nu-ți cauți o slujbă, iar în anumite contingente , chiar se poate face carieră , fără să lucrezi nimic ."**

N.lorga / 27 nov.'36

«Calitatea guvernării

"**Acestea sunt deficiențe** care ies din socoteala onestă pe care o fac **guvernării dvs**.

Dar înseamnă oare aceasta că **sunteți inferiori predecesorilor ?**

Ferească Dumnezeu ! Eu vă cred superiori celor pe care l-ați înlocuit [gov.PNT]

și **superiori onora din cei care vor să vă înlocuiască** [PNC ? PNT ? Garda ?]

(Aplauze puternice pe băncile majorității) **și ca partid ,și individual** , mai cu seamă individual, **căci să ne ferească Dumnezeu de tot felul de oameni ,dar de oamenii care se exagerează pe ei ,și care cred că au geniu ,mai ales de aceia să ne ferească Dumnezeu !**

Sunt oameni bolnavi , care au nevoie de o cură de liniște sau de o energică frecțiune pentru a-și reveni în fire.

" **Nu, dvs - vă voi arăta îndată , fiindcă vin acum la partea a doua ,relizările ce s-au făcut și care nu erau în program** , și care nu sunt în legătură cu nici o ideologie - **dvs nu ați căutat să fiți laudați și răsplătiți** ,așa cum meritați fără îndoială , **să fiți laudați și răsplătiți**.

" Orice s-ar fi întâmplat în domeniul social , într-o societate care a fost foarte multă vreme în așa fel măgulită , în așa fel tolerată , în așa fel educată , încât morala nu se găsește în clasele de sus și acum , de o bucată de vreme , nici în cele de jos -

dvs ați fost un guvern de oameni onești , nu ați fost un guvern de care să se spună

ceea ce a spus Cromwell într-un moment când a intrat în rămășița de parlament , pe care a împărțiat-o cu soldații , arătând cu degetul pe fiecare : d-ta ai făcut cutare lucru , d-ta altul ;

plecați afară că sunteți nevrednici ! - ferească Dumnezeu , aceasta nu este situația dvs.

" Dvs , unii mai tineri , alții mai bătrâni , unii de o vârstă respectabilă - sunt silit să admit că este respectabilă și vârsta pe care eu o împărtășesc - **stați bine la locurile pe care le ocupați , și este foarte bine că ați rămas , cei mai mulți , la aceste locuri.**

Dacă s-a făcut vreo înlocuire , este numai de pe urma unei munci atât de grele , că a fost nevoie ca titularul departamentului să fie înlocuit cu altul care aducea energie proaspătă , și prin aceasta **s-a făcut mult bine.**

N.lorga / 27 nov.'36 , retro 1932

▣ Armata

[Gral Angelescu ; Gh.Tătăărăscu]

[LD : lorga explică , după 4 ani , în ce condiții s-a ocupat de înzestrarea armatei , guvernul său. Dacă vei putea să evoci cuvintele rostite aici de lorga , la Consiliul de Coroană din 1940 , când militarii au spus că nu pot rezista forței militare sovietice !]

" Dvs [Tătăărăscu] sunteți președintele Consiliului , și aveți sarcina armamentului , care este atât de importantă , încât trece înaintea oricăreia . (aplauze)

Să-mi dați voie să relev ce s-a spus de la această tribună , într-un moment când nu eram de față - fiindcă eu nu întrerup de obicei , cum fac oamenii lipsiți de spirit ; **cei care întrerup n-au spirit și țin să o dovedească în fiecare zi ;** eu nu întrerup decât când este vorba de o acuzare pe care nu o pot primi .

" S-a spus că **se pregătise sub guvernul Maniu armamentul țării , perfect .**

Apoi **a venit guvernul meu și a împiedicat înarmarea țării .**

[Retro'1931.Guvernul lorga și înzestrarea armatei]

"Nu este deloc adevărat . Ceea ce am găsit noi **era un contract oneros , erau arme pe care nu le puteam întrebuința , pe drumurile noastre .** Erau o mulțime de lucruri care nu miroseau bine , și canalul s-a deschis pe urmă , de a răbufnit în nasul tuturor , și al făptașilor și al altora care nu erau vinovați .

"Pe lângă asta , **era și o atmosferă europeană în care nu se vorbea decât de pace** și se arăta cu degetul pe oricine făcea o pregătire militară , iar noi eram siliți să camuflăm , pentru a nu ni se zice că am întrecut ceea ce ni se permite .

"**De la Geneva , nu se admiteau decât un anumit număr de soldați ,** și noi **am făcut ce am făcut cu grănicerii prezentați ca simpli jandarmi** și , când acolo , ce frumoși soldați , care fac administrația noastră !

" Ce am făcut noi , decât **am trimis o comisiune de generali ca să examineze acuzațiile ,** dacă acuzațiile **în ce privește armamentul** sunt întemeiate sau nu . Au venit **generalii și au arătat părerile lor** iar pe baza raportului generalilor români , **pregăteam o nouă formulă** , dar aceasta cu **câteva luni înainte de plecarea noastră.** Aceasta este toată povestea .

N.lorga / 27 nov.'36

▣ Comunicațiile

[LD : soluția : muncă ! Să fie puși la treabă ruralii și șomerii]

" Nu așa zice , în ceea ce privește comunicațiile , **că lăsați pentru succesorii dvs măcar posibilitatea de a face alegeri ușor . Lăsați tot ce trebuie ca să-și rupă automobilele pe drum în alegerile viitoare.**

" E drept , sunt unele șosele foarte frumoase , ca de pildă aceea pe care am fost acum câteva săptămâni , de la București la Giurgiu , care este o minune , cu poduri cu tot , dar în același timp , **ați început în alte locuri , ca în nenorocita Prahova , șosele pe care le-ați lăsat părăsite și cine știe când vor fi reluate , așa încât treci de la rai la iad , după cum este asfaltul sau după**

cum sunt gropile.

" Aici mărturisesc că **acei care au trecut pe la acest departament ,nu au știut să mobilizeze populația rurală și nu au știut să cheme pe șomeri**,care pentru pâinea pe care le-o dăm , trebuie să dea în schimb munca lor,și care , de voie sau de nevoie, **trebuie puși să lucreze la șosele sau acolo unde este un lucru de făcut .** "[-----]

▫**Oferta Iorga :guvern de uniune!**

" Dar s-a învederat în guvernarea dvs inutilitatea partidului ,când este vorba de a face bine. Partidul poate să fie uneori un sprijin ; foarte deseori este o povară.[.....]

Nu ! Binele astăzi , în orișice lume, în orișice societate ,se face prin oameni prin oameni muncitori și prin oameni de treabă și , dacă este vorba să sprijini o societate de oameni de muncă și oameni de treabă,atunci nu mai trecem prin tot felul de comotii la schimbarea guvernului,nu mai este schimbarea , o revoluție, ci este o nouă grupare a forțelor , care pot lucra și mai departe pentru binele țării.

" Eu aștept de la înțelepciunea lui Carol al II-lea această hotărâre :**strângerea împreună,pe baza nu a unui program ,ci a unui număr de puncte de înfăptuit imediat ,a tuturor oamenilor care reprezintă o valoare în această țară.**

" Dar , înainte de aceasta , să se ducă să-și ardă programele și steagurile ! "

(aplauze prelungite) [LD : ce zici de aplauzele astea într-un parlament al partidelor , când li se anunță condamnarea la arderea pe rug ?!]

N.Iorga / 27 nov.'36

13.)M.Manoilescu (Liga Național-Corporatistă),la Mesaj, Senat, 27 nov.'36

(D.S., MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD:mart 2003.**Manoilescu vorbește la ora 6 seara, în fața unui Senat obosit , după cuvântarea lui Iorga** Întregul discurs este construit ca o **pledoarie- avertisment** pentru **Senat** - dar mai ales **Carol al II-lea** - ca să se țină seama de **generația tânără, de "elită" ,neliniștită" ,"naționalistă"** privind opțiunile, dezideratele, forța și dreptul **de a decide soarta României prezente și viitoare.**

[LD: 21 aug.2006.Acum după încheierea documentării, cred că Manoilescu ar fi dorit o unire a a tuturor mișcărilor "naționaliste" de dreapta ,, și , eventual , s-ar fi vrut și el un fel de Mussolini al lor ! De aceea **le îmbrățișează toate programele** și laudă pe toți liderii : **Vaida-Cuza -Goga-Codreanu.**Așa cred . A căzut cu visul lui între ele și....] Doc.integral - **fișier Corporatism II**

[LD: trebuie să introduc esența doctrinei sale economice și, să nu uit , trebuie să dau undeva sfârșitul lui în închisorile comuniste]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫ **Guvernul Tătărașcu**

"D-lor senatori, **guvernul liberal** a făcut în unele ramuri **gospodărești** ,după informațiile pe care le am și eu din provincie , **unele lucruri bune.A avut** , se pare, de multe ori, **o bună inspirație în alegerea prefectilor** ,care au făcut **o administrație cuviincioasă** , în cele mai multe din părțile țării. Sub acest raport , **s-ar putea spune despre guvernarea liberală că a fost cea mai bună guvernare pe care putea să o dea lumea veche.**

M. Manoilescu / 27 nov.'36

#Rotativa PNL/ PNȚ ?!

▫ **Dezideratele mișcărilor "naționaliste "**

[LD : la Manoilescu toate considerațiile sunt trecute prin **prisma dezideratelor " generației tinere"** , pe care o numește când "**neliniștită"** , când "**naționalistă"** ,dar care are ca principal țel , **demolarea vechiului sistem**]

"D-lor senatori, **concluzia politică** pe care ar trebui s-o scoatem din aceasta bună a guvernării liberale , este că **cei mai mari profitori ai actualului guvern** , ar putea ,

în mod logic, să fie național-tărăniștii." Național-tărăniștii sunt legați în mod indisolubil de sistemul clasic al celor două partide. Orice poate face să subziste mai departe acest sistem, este direct favorabil național-tărăniștilor. De aceea, este de multe ori surprinzător că dâșii arată atâta ingratitude față de Partidul Liberal, a cărui guvernare, în unele părți bună, nu face decât să le deschidă o posibilitate teoretică, virtuală, de a menține mai departe sistemul rotativei !

" Dar d-lor senatori, cu toate aceste rezultate, un lucru rămâne adevărat, un lucru pe care d-l profesor Iorga l-a exprimat în cuvinte foarte delicate :

Tara nu este animată, țara nu se găsește în avânt, în ce privește desfășurarea forțelor sale de realizare; **țara nu se găsește nici în starea aceea** pe care un dictator al lumii a denumit-o așa de frumos, de tensiune ideală, într-o stare de încordare a puterilor sale sufletești și de încredere în forțele proprii. **Tara trăește în mediocritate**

M. Manoiescu / 27 nov.'36

▣ "Dreapta naționalistă" = comoara de idealism a 3 generații

[LD : o mai directă și o mai clară opțiune la "dreapta naționalistă" nu a mai exprimat nimeni.

Este noul crez îmbrățișat de Manoiescu. Și așa cum o face în cazul lui Vaida, Cuza, Goga, Codreanu, același merit de "tinerețe spirituală" și-o adjudecă, implicit]

"Și de aceasta suferă, în primul rând, generația tânără. Tineretul vrea mai mult pentru țara lui; și acei dintre noi care cunosc mai de aproape tineretul, știu că **el poate găsi mai mult, decât să se încadreze în ritmul actual al dezvoltării României.**" [.....]

Nu importă că la conducerea unora dintre ele sunt oameni așa de venerabili ca d-nii Cuza sau Vaida. Acestea ar putea fi o dovadă mai mult că ele sunt mișcări ale tineretului. Fiindcă, vedeți dvs - și această teorie ar trebui să fie agreabilă într-un Senat - **tinerețea nu este o fază oarecare din dezvoltarea biologică a individualității omenești : tinerețea este o atitudine sufletească** .[...]Și atunci, ceea ce se numește astăzi cu un cuvânt foarte impropriu "dreapta naționalistă", această dreaptă cuprinde **comoara de idealism a trei generații** . De aceea crede tineretul întrânsa "

Al.Vaida -Voevod

[LD:vezi portretele omagiale: Vaida, Cuza; Goga, Codreanu]

" Formulele d-lui Vaida pot fi discutate sub raportul politic, sub raportul juridic, dar ceea ce nu poate fi discutat, ceea ce nu poate fi contestat, este valoarea morală a atitudinii sale sufletești. (aplauze pe băncile Fr.Rom.)

A.C.Cuza

" Cât privește pe profesorul Cuza - și-mi pare rău că nu este acum, aici, între noi - profesorul Cuza a văzut sub ochii săi, rând pe rând, pe toți foștii săi elevi evoluând : evoluând de la idealism, spre situații. **Nu mai el a rămas neschimbat.** S-au născut și au murit partide, s-au dărâmat imperii, s-a prefăcut și s-a sporit țara ; profesorul Cuza a rămas marea constantă a politicii românești, marea constantă a vieții naționale românești "

Octavian Goga

" Cât despre Octavian Goga, despre care nu voi vorbi decât sub aspectul lui de om de stat, cel dintâi merit neprețuit al său este de a fi pregătit Unirea României ; cel de-al doilea, de a fi activat aici [Vechiul Regat], când alții, tot din Ardeal, aveau o politică contrară, și în sfârșit, după înfăptuirea României, un merit și mai mare, acela de a fi rezistat demagogiei voturilor [aluzie la PP-Averescu, din care și MManoiescu a făcut, cândva, parte], de a nu fi plecat urechea tendințelor de regionalism din Ardeal, [aluzie, mai ales, la Maniu] care i-ar fi dat oricând o situație electorală strălucită, și de a fi rezistat pe poziția aceasta : **Ardenii trebuie să se topească sufletește, până la unul, în marea masă a Românilor.** În sfârșit, actul din urmă, îmbrățișarea aceasta a noii misiuni, o misiune pe care o visează toată țara cea nouă : româizarea României. "

Cine se mai poate mira de mobilizarea tineretului în jurul său ?

Corneliu Codreanu

" Și ca să fiu complet , voi vorbi cu franchețea mea de totdeauna și despre un altul.

Este omul despre care nu se vorbește , omul despre care nu se poate vorbi, comandantul Legionarilor, Corneliu Codreanu.

" Eu sunt un om și un profesor, care îmi plec de multe ori urechea asupra pieptului celor tineri și ascult cum le zvâcnește inima.

" Nu vă puteți închipui dvs, d-lor senatori, **ce rezonanță adâncă și durabilă reprezintă pentru inima tineretului românesc de astăzi , omul pe care l-am numit .**

" Nu voim să aprobăm și nu voim să dezaprobatăm , cel puțin aici și cel puțin în această clipă , dar nu putem să nesocotim , **în configurația politică și sufletească a României , ceea ce el reprezintă.**

" D-lor senatori, nu vă mirați că vorbesc cu atâta siguranță și din cel din urmă punct .

Nu este pentru prima dată când mă găsesc într-o mare incomprehenșiune față de Partidul Liberal. Vedeți, vorbesc cu oarecare îndrăzneală :de o parte, un mare partid, de altă parte , ceea ce francezii numesc : "**un călăreț singur**".

" Ei bine, totuși, în trecut, **s-au mai întâmplat întâlniri** între marele partid și **acest călăreț singur**. Și în aceste întâlniri , s-a văzut , **de nimeni nu îi era mai frică Partidului Liberal , decât de acest călăreț zvăpăiat**, care alerga spre căile ce duc spre orizont, **căutând să descifreze înțelesul vremurilor ce vor să vină."**

▫Partidele " vechi" versus tineretul naționalist

" Sunt lucruri de care , de sigur, astăzi nu vă face plăcere să vă amintiți. Dar dacă le-am amintit o clipă, este numai pentru a scoate o concluzie : **nu m-ați crezut atunci, credeți-mă măcar astăzi !**

" Va veni o vreme , foarte curând, când vă veți aduce aminte de aceste vorbe .

Tineretul învățat și viteaz al țării acesteia, tineretul cel mai bun al țării,este definitiv pierdut pentru vechile partide politice ale țării ;el nu merge astăzi către ele , și ceea ce este nou, nu va mai merge nici mâine , când va ajunge la maturitate .

În zădar îi veți aștepta pe acești tineri cu masa întinsă ;**ei vor refuza fotoliile ministeriale și vor prefera băncile de piatră ale închisorilor .**

Partidele cele vechi vor ajunge să sece , ca acele bălți spre care de multă vreme nu se mai îndreaptă apa vie a izvoarelor ; și cu cât va trece vremea, **cu atât apa bălții se va face mai înăcrită , mai amară și mai otrăvicioasă.**

" Ați lucrat prea mult cu **suflete de ceară ,ca să puteți** crede că **există și suflete de fier."**

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫ Politica externă

[LD : o pledoarie argumentată despre necesitatea strângerii relațiilor cu **Germania și Italia, care nu lasă nici un dubiu în ce privește opțiunile sale de politică externă]**

" **Să socotiți , mai ales, cu tineretul , în politica externă .**

Războiul viitor , d-lor senatori, nu-l vom face noi ; îl vor face ei .Și este bine să știm din vreme , cum voi încerca să arăt astăzi, ce se poate și ce nu se poate , în politica noastră externă. " Trecând la politica externă , care este obiectul principal al scurtei mele cuvântări, de la început mă îndrept spre un drum care nu este decât inventarul erorilor noastre .

De lucrurile de care voi tăcea, înseamnă că nu am nimic rău de spus ;

dar **celelalte sunt, vai, așa de numeroase ! [Vezi fișier Politică externă]**

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▫ Senatul României=cea mai reprezentativă instituție

" Noi, Senatul, avem norocul să fim **o adunare mai reprezentativă ca celelate** , pentru țară. Noi avem în mijlocul nostru **biserica, magistratura, armata , intelectuaitatea universitară,** în tot ce ele au mai strălucit.Prin contrast cu ceea ce consacră , în chip trecător, valul electoral, **noi suntem Statul , în esența sa permanentă.**Ca și în vechea Romă, Senatul este de fapt întruchiparea Statului,întruchiparea **ideii de continuitate și de pondere** a acelor care au albit de griji în slujba sa.

Acest fapt ne dă nouă drepturi mai mari decât oricărei alte instituții în această țară.

De aceea, atunci **când vedem că statul se găsește într-un conflict permanent cu tineretul**, când vedem **prezentul în conflict cu viitorul**, atunci strigăm îngrijorați :

Atenție, atenție iubitoare și părintească la tineretul țării " (aplauze)

M. Manolescu / 27 nov.'36

14.) Josif Jumanca (PSDR) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36

(DS, MO 6, ședința de vineri, 27 nov.'36 , p. 100 -103)

[LD : ședința este condusă de C.Alimănișteanu. Pe banca ministerială - Victor Iamandi.

Orele sunt târzii, deoarece s-a cerut ca discuțiile la Mesaj să se încheie.

Vorbise Iorga, Manolescu, Penescu ș.a.

Jumanca este singurul parlamentar social-democrat din această legislatură.

Doc.integral - **fișier PSDR , II**

Jumanca / 27 nov.'36

#Prigonirea PSD ,a mișc.muncit.

"Și azi încă **mișcarea muncitorească social-democrată , deși perfect legală și de ordine**, este **supusă celor mai nejustificate prigoniri.**

" Spre pildă, **gazeta "Elo"re** , organul oficios al partidului nostru, scris în limba maghiară, **a fost suspendat înainte cu jumătate de an**, fără a ni se comunica măcar motivul, pentru care s-a luat această măsură drastică.

" Tot asemenea , **organizațiile noastre din Valea Jiului stau sub permanentă teroare a autorităților civile și militare** ,iar unii dintre **membrii lor au fost condamnați** pentru faptul că au înțeles să rămână fideli organizațiilor din care făceau parte.

" **Aceeași este situația și în alte regiuni ale țării** , și trebuie să **protestez cu toată energia împotriva acestei stări de lucruri.**

Ea dovedește că **în cercurile guvernamentale domnește încă o mentalitate cu totul învechită și profund greșită** și anume aceea că **muncitorii sunt cetățeni de categoria a doua**, care n-au dreptul să-și apere interesele ,și mișcarea social -democrată ar fi **periculoasă statului** ,că ar desfășura **o activitate subversivă** și că ar lucra **împotriva ordinii publice**.E necesar ca această mentalitate să dispară o dată. " [-----]

Jumanca / 27 nov.'36

#Măsuri antimuncitorști

/Tabere de muncă ...

" **Intenția de a înființa tabere de muncă obligatorii** , dovedește doar atât , că , pe acest teren , **guvernul vrea să fie în pas cu moda**. Dar astfel **problema șomajului nu va putea fi soluționată** ,căci la noi șomajul are un aspect special.

El este în special șomaj intelectual.Or, această problemă nu poate fi rezolvată , **trimitându-se viitorii doctori și profesori ,pentru 3 luni, la săpat de șanțuri** , ci numai **dând posibilitate tuturor tinerilor intelectuali** , pregătiți, să-și pună cunoștințele în serviciul colectivității , **ca medici, agronomi, învățători, etc.**, prin crearea de **posturi la sate și înviiorarea generală a economiei.**

În această direcție **ar trebui făcute toate eforturile posibile** , **dar nu în instituirea muncii gratuite sau semigratuite**, prin care nu se va face altceva **decât să se concureze iloial muncitorimea** ,contribuindu-se la **scăderea salariilor** și așa destul de mici.

/Înrăutățirea traiului

" **Guvernul face mult caz de ameliorările intervenite în viața economică** ,manifestată prin **creșterea exportului și a cifrei de afaceri.**

Din nenorocire, însă, nici **acest fenomen n-a contribuit de loc la îmbunătățirea situației materiale a maselor producătoare**.Tot profitul a curs în **buzunarele capitaliștilor** ,

Întimp ce **salariile funcționarilor și muncitorilor** - chiar dacă n-au scăzut - **au rămas neschimbate** , deși , în același interval, **scumpetea a crescut într-un mod foarte simțitor.**
(Indicile de scumpire a crescut de la 2.294 în ian.1935 ,la 3.460 în ian.1936
și la 3.553 în oct. 1936, ceea ce înseamnă **o scumpirea costului vieții cu 18, 4 %**)
Urcarea salariilor a devenit **o necesitate de neînălțurat** , atât pentru a asigura
viața de zi cu zi a salariaților , cât și pentru a face ca ei să participe , măcar în mică măsură, la
beneficiile ritmului sporit al economiei.

/Reprimarea mișcărilor revendicative

Totuși, **mișcările legale de revendicări ,întreprinse de muncitori** , prin organizațiile lor ,
se lovesc mereu de măsurile represive ale autorităților.
Este revoltător să vezi cum **aceste autorități** , care ar trebui să se mărginească la aplicarea
nepărtinitoare a legilor,**se pun față în față în slujba intereselor de exploatare ale capitaliștilor.**
Cerem ca acest sistem intolerabil să înceteze și lupta pentru pâine a muncitorimii
să se bucure de toată libertatea pe care l-o garantează formal legile și Constituția țării "
[-----]

«Oferta PSD

" Constatând însă , că **o astfel de politică a păcii** nu poate fi făcută **decât de un stat democrat** ,
cu un guvern democrat și cu un popor care se bucură de toate libertățile constituționale ,
Partidul Social-Democrat își va continua lupta sa pentru biruința democrației în această țară ,
știind că **astfel își face nu numai datoria de partid socialist ,dar apără totodată interesele adevărate ale țării și poporului însuși "**
[LD : cu asta termină discursul, fără a spune dacă aprobă sau respinge Mesajul]
Jumanca / 27 nov.'36

15)Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj , Cameră,28 nov.'36

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNT) , Declarație la Mesaj,Senat 28 nov.'36

(DS: MO 7, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[LD : **În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu citesc , în numele PNT ,**
în Cameră și în Senat , o Declarație acuzator - ultimativă . PNT acuză guvnrarea liberală
în toate domeniile, pe toate planurile. Guvernul liberal trebuie să plece . PNT adjudecă
guvernarea , anunță programul .Doc. integral - **fișier PNT XIII**

-PNL:Politică economică dezastruoasă /
- Conversiunea - favoritisme politice ;
-Reducerea datoriei externe - dăunarea economiei /
-Deprecierea monetei; Nivel de trai - scăzut
/ Agricultura - stagnare, dezechilibre /
/ Cultură, sănătate , comunicații - degradare /
/ Românilizarea economiei - un eșec /

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

[LD : Madgearu - fiindcă nu mă îndoiesc de paternitatea aprecierilor politicii economico
și financiare îi aparține - **sfidează realitățile și consecințele politicii economice a PNT !**
Madgearu **transformă dezastrul economic lăsat** , în **cap de acuzare contra PNL**,cu același
substrat de clasă (pseudo marxist) care ascundea , în realitate,**concepțiile și conflictului de**
interese între instituțiile bancare satelite și alte instituții economico-financiare ale celor două
partide .Las deoparte că, și într-o declarație de partid, Madgearu nu se putea abține de a-și etala
doctrina financiar -monetară, ca de la catedră !
Păcat de care sufereau și alți politicieni , cu activitate de catedră]

#Conversiunea liberală =favoritism politic și personal

" Realizarea conversiunii datoriilor agricole și urbane **n-a corespuns imensului sacrificiu de 8 miliarde ce s-a impus Statului.**

Valoarea socială a conversiunii a fost **știrbită de abuzurile ce s-au comis** cu prilejul **așazișei acțiuni de asanare a creditului**, în care s-au risipit 4 miliarde de lei, **în acte de favoritism politic și personal**, neglijându-se **instituțiunile de credit popular**, mai cu deosebire în Ardeal, și celelate provincii unite .

" Această vastă operațiune de disprețuire a intereselor economice legitime, în profitul unui număr restrâns de mari instituțiuni financiare înfeudate în sfera de influență politică a **Partidului Liberal**, a fost posibilă **numai prin sustragerea ei de la controlul Parlamentului și chiar a miniștrilor de finanțe**, care rămân **direct răspunzători** de a fi renunțat la îndeplinirea îndatoririlor lor și, deci, **de a fi tolerat asemenea operațiuni.** [aluzie la Victor Slăvescu]

#Reducerea datoriei externe = mari pagube economiei naționale

" Reducerea datoriei publice externe, prin acordul din iulie 1934, **s-a dovedit insuficientă**, din cauza **supraprețuirii capacității de plată** și mai ales **de transfer s Statului** .

Gvernul a subordonat politica economică a țării, exigenței politicii monetare, pentru a se vedea, cu toate acestea, **constrâns de a sista transferul** cuponului cu începere de la 1 iulie 1935, **ceea ce a provocat aglomerarea de arierate**, în valoare de cca 3 miliarde jumătate. Iar pe de altă parte, **datorită acestei politici, s-a micșorat rentabilitatea muncii producătorilor**, cauzându-se **pagube însemnate economiei naționale**, cu toată ameliorarea conjuncturii generale, în afară.

#Bugetul deficitar

" În ordinea bugetară, **nu se poate ignora deficitul de peste 3 miliarde al gestiunii financiare liberale de până acum**, cu toate condițiile incomparabil mai favorabile decât în perioada 1929-1933, fără a mai socoti și **urcarea masivă a impozitelor**, agravată de **o presiune fiscală care s-a resimțit de întreaga țară** ." (aplauze pe băncile PNȚ)

#Deprecieria monedei naționale

" Cu toate că în programul său **gvernul s-a angajat să mențină stabilizarea monetară**, prin politica comerțului și plăților externe ce-a urmat, **a provocat scăderea considerabilă a valorii monedei naționale, în paguba producătorilor, consumtorilor și Statului, dar în profitul exclusiv al speculatorilor, de toate categoriile.**" (aplauze pe băncile PNȚ)
Această depreciere, recunoscută mai întâi prin **introducerea primelor valutare**, a fost **consacrată prin decretul de reevaluare a stocului de aur.**
Din nefericire, și această ultimă operațiune a fost făcută în forma unui **simplic expedient financiar în loc să fi îmbrăcat forma unei adaptări monetare de la care, atât Statul cât și economia națională, ar fi tras maximum de foloase, dacă se făcea la momentul oportun și în condițiunile tehnice corespunzătoare** . (aplauze pe băncile PNȚ)

#Scumpirea vieții

" **Ridicarea prețurilor cu aproape 30%** într-un singur an, n-a putut fi stăvilită și, din această cauză, fondurile de întreținere a **serviciilor publice s-au redus** și mai mult, după ce, prin însuși bugetul în curs, **se operase o scădere de 10%** față de anul precedent .

" În sfârșit, **ridicarea costului vieții**, a îngreunat traiul funcționarilor, fapt care contribuie la **demoralizarea elementelor oneste**, descurajate și de **spectacolul scandalos al câștigurilor ușoare** realizate prin abuzuri revoltătoare în contul patrimoniului public. "

(aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

#Agricultura-regres și pauperizarea țăr[nimii

" Pretinsa acțiune de îndrumare a agriculturii, lipsită de plan și de mijloace materiale, **n-a fost în stare să contribuie la stabilirea unui nou echilibru în producția noastră agricolă**,

pentru **sporirea rentabilității muncii milioanele de agricultori țărani , nici să asigure dezvoltarea industrializării produselor agricole și animale și a industriilor sătești**, în care să găsească un plasament rentabil **imensul potențial de muncă țărăneasă** .

(aplauze pe băncile PNȚ)

Totdeauna, **accentuarea decalajului dintre prețurile agricole și industriale**, specifică țării noastre , **a micșorat capacitatea de consum a gospodăriilor țărănești**, sporind **procesul de pauperizare al țărănimii**.

#Dezorganizarea cooperăției

" Stagnarea și regresul economiei noastre agricole se datorește și **dezorganizării cooperăției** , prin împovărarea unităților cooperatiste cu o serie de **organe centrale , birocratice , numeroase și costisitoare** , fără ca măcar să se fi dotat cooperăția cu **mijloace noi de credit** . Iar **desființarea autonomiei mișcării cooperatiste** a lipsit cooperăția de aportul inițiativelor rodnice și creatoare "

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Cultură , sănătate , comunicații

[LD : Pornit numai pe critică distrugătoare, Madgearu amestecă domeniile, nu spune nimic de școală, de investițiile culturale și de artă făcute în această guvernare .]

" Pentru investiri cu caracter **cultural , social și sanitar** , de un interes copleșitor , în timp de 3 ani **nu s-a cheltuit din buget decât 2 miliarde 200 milioane** ,adică abia **3,1 2 % din totalul cheltuelilor bugetare** , o sumă modestă , mai ales dacă se raportează la **marea irosire a banului public , în afacerile scandaloase** , care au făcut **obiectul cercetărilor judiciare** din ultimii ani, fără a se fi adus măcar satisfacție unor sancțiuni exemplare a celor ce poartă răspunderea reală a unui **regim de desmăț și de risipă** "

" Cât privește opera de început de **refacere a arterelor noastre de comunicație** , semnalăm că nici până azi , cu toate cererile făcute de reprezentanții partidului nostru la Biroul Canmerei , încă din sesiunea trecută, **d-l președinte al Consiliului de miniștri nu a înțeles să depună , spre controlul Parlamentului ,actele și datele** pe care noi le-am avut la îndemână și cu care **am dovedit exagerarea operei pe care guvernul și-o arogă fără nici o îndreptățire** " .(aplauze pe băncile PNȚ)

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

#Românizarea vieții economice

[LD: că PNȚ critică eșecul "românizării" , să zicem că este cf doctrinei sale potrivnice acestor măsuri. Dar să regrete (și să provoace) că mișcările naționaliste de dreapta n-au "cutezat" să facă procesul acestor metode , este de-a-dreptul paradoxal.De altfel, doar peste un an, PNȚ va face chiar acel cartel electoral cu G de F ...]

"**Acțiunea de românizare** a vieții economice , **imitată la legislația de ocrotire a muncii naționale, n-a dat roade**, după cum **se constată** chiar din **raportul oficial al comisiei speciale** respective. **Dimpotrivă**, prin metodele folosite în politica economică de **contingentare , compensații și devize, s-a mărit avuția deținută de străini** " .(aplauze pe băncile PNȚ)

" În aceste condiții , **este surprinzător că grupările de dreapta nu au cutezat încă să facă procesul acestor metode** de acțiune politică și economică a guvernării liberale, **dovedind ,și prin aceasta ,înfeudarea lor la sfera de interese a Partidului Liberal.** "

(aplauze pe băncile PNȚ) [-----]

Madgearu , Rădulescu / 28 nov.'36

16.)Grigore Iunian (PRT) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36)

[LD : 18 iulie 2003. Mă apropii de preluțiile viitorului regim instaurat de **Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Junian vorbește după **Octavian Goga** (PNC) și **Virgil Madgearu** (PNȚ) care **revendicaseră succesiunea pentru partidele lor**. Junian dă un **diagnostic sever** acestei eventualități : indiferent de formulă, **venirea lor la putere ar provoca un război civil**.

Junian nu are decât un partid " de buzunar" , dar este un redutabil debater parlamentar, un jurist cu experiență ministerială , și , mai ales, este un **as în aranjamente de culise** - probă : Restaurația lui Carol - și are , de aceea , trecere la urechile regale.

El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire, de solidaritate , propunând : un "**regim conjunctural**" , cu un guvern "**echipă de lucru**" , **în afara partidelor, deasupra partidelor**, contra politicianismului partidelor]

LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]

Document integral - **fișier PTR - II**

Grigore Iunian

/ Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /
/ Preludiile rotativei guvernamentale : PNC versus PNȚ /
/ Guvernarea Tătărescu : între promisiuni și realizări /
/ Prestigiul Coroanei ?! compromiterea Coroanei de către PNȚ, PNL /
Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui /
/ Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice /
- Pozitiv : Sănătatea - Armata ; negativ : toate celelalte
/ Politica externă - prezent și perspectivă :
- Eșecul politicii Societății Națiunilor ; Titulescu - politica " geneveză " ; destituirea
- Mica Înțelegere ; Alianța cu Franța ; Relațiile cu Italia , Germania , Rusia
/ Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?
Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;
/ Legea presei /
/ Pretendentele la succesiune : PNȚ -PNC : pericol de război civil /
/ Răspuns -soluție la apelul regal :
-regim de " colaborare" cu patrioți și capacități ;
-Guvern "echipă de lucru" , fără partide ;

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Guvernarea Tătărescu**

#Între promisiuni și realități

"**Să mă iertați**, se poate întâmpla **să fiu socotit aspru** în unele observări ale mele.

Vă mărturisesc că **nu vin cu nici un resentiment** și, pentru ca să reușesc să fiu obiectiv ,pentru o dată, **am să chem în sprijinul meu chiar autoritatea afirmațiilor dvs.**[...]

" D-lor, când am vorbit , acum aproape trei ani , la **primul Mesaj**, în care dvs **ați arătat opera pe care înțelegeți să o înfăptuiți**, de la această tribună **am arătat motivele pentru care nu cred în posibilitățile dvs de realizare** , afară numai dacă , prin ajutorul însemnatului mănunchi de **elemente tinere și valoroase** , pe care le aveți, **ați reuși să modificați și concepțiile** și mai ales **mentalitatea** de care dăduseți dovadă până atunci.

Am declarat atunci că aștept cu nădejde ca această transformare să se realizeze .

Nu este plăcut pentru noi - eu nu sunt un adversar cu orice preț și nu-mi place să fiu neconținut obligat a face asemenea constatări dureroase -**a constata că nu există la noi un organism politic, un partid politic, în stare să stăpânească situația grea prin care trecem.**

" **Ați avut răgaz trei ani**. A venit vremea să vedem ce ați făcut și **pe ce teme ne adresați acest apel la colaborare** sau măcar la o păsuire ,pentru ca **să vă continuați marea operă realizată până acum** " [-----] Dar , d-lor, punct .

De aici înainte , să mă iertați, **tot ce afirmați dvs. în Mesj, constituie o cutezătoare încercare de a mistifica opinia publică.**"

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Oferta lui Iunian :**

/Regim de "colaborare "

/Guvernare " fără partide"

/Echipă " de lucru"

[LD : este cea mai importantă parte din discurs , este concluzia , este propunerea , este sugestia la apelul regal . Lunian **nu dă un nume** unui astfel de regim ,dar îl diferențiază față de guvernările de " **coalitie**" , de " **tehnicieni**" , de " **concentrare**" _Nu-l numește nici " **democratic**" , nici " **dictatură**" , nici " **personal**" , nici " **regal**" . Această **anonimie** se va perpetua și în perioada '38-'40 , iar după detronarea lui Carol , va face subiectul controversat al politicianilor și al istoriografiei ulterioare]

" Într-un asemenea Parlament, și cu crearea regimului de libertăți ,**se poate face apel la o colaborare , se poate găsi** destul **luminat patriotism** - nădăjduesc -**la toți fruntașii și conducătorii** diferitelor grupări , care intră în Parlament ,pentru ca , **pentru o bucată de vreme** , și în vederea necesităților mari ale țării,**să se poată înjgheba o echipă de lucru** ,trecând peste toate aceste ambiții personale , **dar cu o condiție** :ca aceasta să reprezinte solidarizarea pentru **o operă restrânsă la un program mărginit,și al zilei de astăzi și a zilei de mâine,dar să nu angajeze cu nimic răspunderea pentru politica trecută a partidelor și a guvernelor de partid,cum ar angaja-o** în ipoteza unei **înțelegeri de colaborare nejustificată.** "[------]

" **Un singur mijloc este de a face începutul de înfrânare** , care poate să ducă la rezultate mai târziu :**alcătuirea unui guvern care să nu reprezinte o forță de partid** ,care prin însăși compoziția lui **să stea ca o permanentă rezistență** la aceste încercări de **politicianizare** a întregii noastre vieți administrative și publice ,**acest flagel care trebuie neapărat lecut .**

" Evident , dlor , că **acest lucru se poate realiza** în cadrul pe care l-am arătat și atunci **vom putea** , cu unele încercări , pentru unii poate supreme, de a-și înfrâna și poftele personale și chiar sentimentele și resentimentele personale,**să ajungem la alcătuirea unei echipe de lucru**, a unei **concentrări a tuturor forțelor ,cu linia de la început stabilită** , cu o **răspundere efectivă și colectivă a tuturor**și cu asigurarea unei vieți morale ,**alta decât aceea pe care o lămurii dvs** ,adică prin criticile pe care , respectiv, le aduceți în fiecare zi , aproape , **unii altora.** " **Pentru crearea acestui nou cadru , în care colaborarea elementelor vrednice și capabile de sentimente ridicate și patriotice să fie cu putință,eu mi-am ridicat glasul necontentit și mi-l ridic și astăzi,cu o speranță de îndreptare.**[------]

▣ Pretendentele la succesiune : PNC și PNȚ

#Pericolul unui război civil

" **Am arătat o asemenea speranță** , dovedită neîntemeiată , și acum trei ani , când am vorbit la Mesaj, crezând că **aveați în dvs încă posibilitatea de înnoire** a formei în care vă prezentaseți înaintea , pentru ca , **din sânul dvs , al partidului liberal, să vă puteți dăruia o activitate rodnică** ,cu **speranțele mele de atunci care nu au fost realizate**

" Tot așa și astăzi vreau totuși **să pot nădăjdui astăzi în puterea de reculegere și în patriotismul fiecăruia dintre grupările politice aici reprezentate** , ca să ferească țara de **acel război civil care ne amenință**,prin manifestările și ale unei grupări, a **Partidului Național Creștin** ,și ale altei grupări, a **Partidului Național-Țărănesc**,partide care pretind succesiunea guvernului pentru fiecare din ele.

" **Oricare dintre aceste două soluțiuni s-ar da crizei care se va desfășura cândva căci și puterile dvs sunt mărginite - va constitui un izvor de primejdie.**

" De aceea, vreau să cred în **puterea de reculegere a tuturor** , ca să găsească **singura formulă** prin care **să poată realiza colaborarea lor** și constitui cadrul în care o asemenea colaborare se poate asigura efectiv,**pentru a garanta dezvoltarea normală** , propășirea țării noastre,**și a păstra neștirbit întregul patrimoniu național**,care trebuie să ne fie scump, deopotrivă, tuturor ." (aplauze la PRȚ)

Grigore Lunian / 28 nov.'36

17.)I.Inculeț , discurs final la Mesaj, 28 nov.'36

(Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri),
discurs final - la Mesaj, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

Subtitluri, sublinieri, semene, colorări -LD Doc.integral fișier **Guvern XIII**

[LD Atenție! : Generalități ! Nimic despre industrie , nimic despre economia propriuzisă !]

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Armata

[g-ral Angelescu / Gh.Tătărăscu]

[LD: capitol greu de lămurit pentru mine, în general, și în special pentru epoca aceea.

Banii aceștia pentru **înzestrarea armatei** , an de an, au reprezentat **prețul plătit de biet popor român** - care , poate , i-ar fi asigurat o prosperitate râvnită, sau o politică școlară , sau sanitară ! - **duși apoi pe apa sâmbetei** , împreună **cu viața luptătorilor** , în anii războiului "Fiindcă s- a vorbit aici despre înzestrarea armatei,să-mi dați voie să **insist ceva mai cu deamănuntul asupra acestui punct.Ce am găsit noi în anul 1933-1934** , când am venit la cârma țării ? **Am găsit 3 contracte : Schneider ...**

-Voce PNL : Boilă !

-**Inculeț** : Se poate să fie și aceasta ! (ilaritate)**Zbruevea** și vestitul contract **Skoda**. Toate aceste trei contracte , se cifrau la suma de **2 miliarde lei** , și pe toate trei **le-am găsit suspendate din cauza lipsei de plată.S-au plătit** pentru aceste trei contracte **260 milioane lei**, și din ancheta parlamentară și procesul Skoda s-a văzut că **această sumă nu se știe dacă reprezenta un acont pentru armament sau un acont de afaceri** . (aplauze la PNL)

"**Meritul nostru** este că noi nu numai că **am făcut planuri** - și trebuie să vă spun că am făcut planuri complete , înzestrarea armatei cuprinzând **105 posturi** : aviația, artileria grea, artileria ușoară, tunuti anti-aeriene, motorizare , tancuri, gaze , măști , echipament , boanaci , harnașament etc etc, tot ce este necesar pentru armată ceea ce constituie încă un merit , fiindcă nu aveam ceva complet - **dar meritul nostru mare este că le-am dat și finanțarea cuvenită**." (aplauze la PNL)

[Citește din datele puse la dispoziție de ministrul de Finanțe ,**Mircea Cancicov** :

-bugetul 1934/ 1935 ...	1.000.000.000 lei
-rate contractuale....	579.000.000
-împrumutul de înzestrare	2.000.000.000
-fondul național al aviației	275.000.000

-bugetul 1935 / 1936	2.000.000.000	(fond special, obținut printr-un impozit)
-fondul aviației	252.000.000	(cu care PNL și-a pierdut din popularitate !)

-bugetul 1936 / 1937 (pe 9 luni)	1.300.000.000
fondul aviației ...	260.000.000
-credit suplimentar ...	426.000.000
-de la BNR	3.308.000.000

(prin reevaluarea înțeleaptă a stocului de aur)

- **I.Inculeț** : " Este păcat că un om ca **dl Madgearu** , un fel de Orlando furioso(ilaritate) și un om ca **dl Lunian** , nu au voit să înțeleagă **necesitatea absolută a acestei reevaluări a stocului nostru de aur** ,și s-au dedat la o **echilibristică verbală care numai patriotică nu poate fi !**"Astfel, d-lor deputați, **în 2 ani de zile** , cu bugete sărace, **guvernul nostru a putut să dea bani gheață 12..182.000.000 lei** . (aplauze la PNL) .

Afară de aceasta ,s-au mai făcut **comenzi în Franța**, pentru o sumă de **4 miliarde lei** și în **Cehoslovacia** pentru **3 miliarde** , toate aceste comenzi asigurate prin plăți regulate , la termenele fixate . (aplauze la PNL)

"Aceasta înseamnă **o operă serioasă de înarmare a țării** și, cu atât mai mult,trebuie să fie **mare meritul nostru** , fiindcă noi am început-o după o epocă ,chiar **într-o epocă de pacifism**, care

năvălise asupra întregii omeniri ,iar de altă parte **erau oameni** de mare **importanță** politică **care ne îndemneau să nu cheltuim pentru înzestrarea armatei** , fiindcă , dacă Doamne ferește , ar izbucni un război, **aliații** cu care vom lupta cot la cot, **ne vor da armamentul necesar**.
 Vă dați seama **în ce hal s-ar fi aflat țara noastră ,dacă** am fi urmat sfaturile acestea,și **dacă** nu s-ar fi găsit **un om de talia d-lui Tătărescu** ,să înceapă și să ducă opera noastră înainte "
 (aplauze la PNL) [-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Finanțele publice

[**Victor Antonescu / Mircea Canaciov**]

"... să trecem la realizările noastre. Și aici, indiscutabil, că **nu există compartiment** în viața statului nostru , **unde noi să nu fi realizat , să nu fi construit** ,cu **un impuls și cu un ritm cu totul neobișnuit** în țara noastră,însă trebuie să ne dăm seama de **dificultăți**, de câte **obstacole** am avut de la început .

În prima parte a guvernării, **a trebuit să curățăm terenul ,să dăm la o parte tot ce era în calea noastră** și numai **după aceea să ne apucăm de opera noastră pozitivă, constructivă**.
 Erau de înlăturat multe."

#" Moștenirea"

" **Nu uitați** că am venit la guvern în epoca când, **de la un buget de 37 de miliarde,a trebuit să ne coborâm la un buget de 20 miliarde** , un buget de sărăcie.

" **Nu uitați** că **am găsit o mulțime de sarcini ale Statului , care trebuiau lichidate** ,căci, nelichidate, **nu-ți puteau permite** să mergi înainte **în mod sănătos**,așa cum de obicei mergem noi.

"Cu experiența noastră, cu priceperea noastră, cu înțelegerea noastră,**am înlăturat toate aceste obstacole** , și , în primul rând, **am înlăturat controlul străin** ,care , nu numai **apăsa asupra demnității noastre** , dar în același timp ,**ne tăia și avântul în dispunerea de mijloacele noastre pentru scopurile înalte ale țării** "(aplauze la PNL)

" A mai trebuit apoi **să lichidăm sarcinile care rămăseseră** de la trecuta

guvernare național-țărănistă.Fiindcă d-l Madgearu a vorbit aici despre deficitele noastre de 5 miliarde ,dați-mi voie , iarăși, cu bunăvoința d-lui **ministru de Finanțe Canciov**, care mi-a pus la dispoziție aceste date , **să vă arăt ce moștenire am primit noi** .

[**LD : tabel LD, pe datele lui Inculeț ...**]

Anul	Evaluare	Încasări	Deficit -a)	Deficit-b)
1929	37 miliarde	36 miliarde	1 miliard	
1930	37 miliarde	31 miliarde	6 miliarde	3.800.000.000 lei
1931	?	27 miliarde	?	9.500.000.000
1932/33	?	23 miliarde	?	5.700.000.000
1933/ 34	?	18 miliarde	?	3.600.000.000
1934/ 35	?	?	?	2.200.000.000
1935/ 36	20.976.000.000	21.976.000.000 lei	excedent : 180.000.000	
1936/ 37 (7 luni)	13.400.000.000 lei	13.582.000.000	, excedent :182.000.000	

Regim PNT + Argetoianu

Total încasări bugetare	136 miliarde
Total împrumuturi	26 miliarde
Alte expediente	12 miliarde
Total încasări	175 miliarde
Total deficite în guvernările anterioare	22.758.000.000 lei

Dar afară de încasări, **sub guvernările național-țărăniste s-au mai făcut împrumuturi : împrumutul de stabilizare , împrumutul de dezvoltare - și multe alte expediente** .

Deci la încasările veniturilor bugetare de **136 miliarde**, au mai adăugat împrumuturile de **26 miliarde** și expediente de **12 miliarde**, **total încasări de 175 miliarde !**

-Mircea Canciov (ministrul Finanțelor) : **Și au lăsat un deficit de 22 miliarde !**

Plătesc ! Plătesc ! Plătesc !

-Aznavorian : Pentru armament cât au dat ?

-Inculeț : 260 milioane .

Realizările PNL

"Astfel, plătind creanțele acestea, **pentru a lichida balastul acesta enorm**, care apasă asupra țării, și care , cum vă spuneam, **nu ne-a dat posibilitatea să mergem cu aripi libere înaintea** în opera noastră de construcție , **am lichidat până acum enorma cifră de 12.346.000.000 de lei , păcate național-tărăniste !** (aplauze prelungite la PNL)

Prin urmare, puteți să vă dați seama , dacă vă veți aminti și de eforturile făcute în ce privește înzestrarea armatei, **ce eforturi formidabile a făcut țara aceasta sub înțeleapta noastră conducere** . (aplauze prelungite la PNL)

"Acum, în ceea ce privește **gospodăria noastră financiară, în trei ani.**

Bugetul pe 1934 / 1935 , este adevărat, a dat un deficit de 2.200.000.000 lei

Eram în primul an și nu aveam încă experiență despre posibilitățile de plată .

Însă, în al doilea an, **1935/ 36 , bugetul făcut de dl Victor Antonescu , care era evaluat la 20.976.000.000 lei s-a ridicat la încasări de 21.976.000.000 lei , astfel că s-a soldat cu un excedent real de 180.000.000 lei.**

Al treilea an, bugetul pe anul 1936/ 37 , adică bugetul în curs, (calcul pe 7 luni)

încasările trebuiau să fie de 13.400.000.000 lei , au fost de 13.582.000.000 lei ,

astfel că ,până acum , **exercițiul financiar a dat un excedent de 182.000.000 lei** (aplauze prelungite la PNL)

"Aceasta înseamnă, d-lor deputați, o sănătoasă administrare a finanțelor publice.

Țin să mai adaug aici , că **ordinul de plată al materialului** , pe luna noiembrie, a fost **semnat de dl ministru al Finanțelor**, la 26 octombrie.

I.Inculeț / 28 nov.'36

PNL:Comerț

[Valer Pop]

[LD : iau câteva date ...încerc un tabel -.... fără comentarii care sunt ... nesemnificative.]

Anul	Import	Valoare	Export	Valoare	Balanța
1933	3.625.000 qint.	9.569.000.000lei	73.865.000qint	11.684.000.000	activă

De atunci, **sub guvernarea PNL, importul a scăzut, iar exportul a crescut ,**

balanța fiind în favoare noastră cu 6.078.000.000 lei , cum nu am avut de la război.

La export avem :

boi 16.000 (în 1933) 77.000 (1935)

porci104.000 " 157.000 "

păsări...2.500.000 " 3.500.000 "

bacon nimic " 926.000 kg. "

Cereale și alte

Grâu 35.000lei /vag. 1933 46.000lei / vag. 1935

Porumb 21.000lei / vag. " 25.000lei/vag. 1936

Orz 13.000 " " 32.000 " "

Lâna merinos 36lei / kg " 68lei/ kg "

Lâna țigaie albă 33 " " 57lei kg "

Ce înseamnă aceste cifre ? Înseamnă că țara noastră tinde să importe din ce în ce mai puține mărfuri,fabricate, și importă tot mi multe mărfuri semi-fabricate sau materii prime și că expoertă , încetul cu încetul, tot mai multe mărfuri fabricate.

I.Inculeț / 28 nov.'36

Băncile

După un tablou al Băncii naționale , cu 12 din cele mai mari bănci ,

se constată că în 1933 depunerile și conturile curente creditoare erau de 8.393.000.000 lei,

Iar în ian.1936, au atins cifra de 10.709.000.000 lei ,
deci depunerile au crescut cu cca 2 miliarde și jumătate.[-----]
[I.Inculeț](#) / 28 nov.'36

▣ Școala

[[dr.C. Angelescu](#)]

Din 1933 și până în prezent , s-au terminat **3.000 de școli primare** ;

De la 1935 au fost puse în construcție încă **3.000 de localuri școlare** , astfel că la sfârșitul acestui an, **vom avea 6.000 de localuri școlare noi.** (aplauze prelungite la PNL)

S-au dat pentru aceste școli : **bănci, catedre, table și toate materialele necesare**[--]

[I.Inculeț](#) / 28 nov.'36

▣ Agricultură

[[Vasile Sassu](#)]

[-----]

s-au creat **216 centre agricole** , înzestrate cu unelte, animale de reproducție, semințe etc ;

s-au înființat **853 gospodării model** în 37 județe ;

s-a avut o grijă deosebită pentru **distribuirea semințelor** . În anul 1936, s-a dat pentru semințe **46 milioane lei** , iar în 1935, s-au distribuit **574 vagoane de semințe selecționate de grâu.**

[-----]

În ce privește zootehnia, pentru combaterea epizootiilor , s-au construit la Timișoara , Craiova și Cluj, **institute bacterologice** ;la Constanța și la Burdujeni , s-a construit **câte un abator model.**

" În ce privește împăduririle , așa de necesare pentru țara noastră,

pe când în 1933 s-au împădurit 13.000 ha, **în 1935, s-au împădurit 18.000 ha.**

[-----]

[I.Inculeț](#) / 28 nov.'36

▣ Sănătatea publică

[[dr. I. Costinescu](#)]

[-----]

/ **Sub guvernarea liberală s-au numit** : un număr de **632 medici noi,**

508 de moașe și 263 agenți sanitari.

/ **Pentru medicamente: dacă în 1932 (guv.PNȚ) se dădeau ... 4.328.000 lei !**

sub guvernarea liberală :

în 1934/35 s-au dat ... 42.847.000 lei

în 1935/36 s-au dat...67.491.000

în 1936/ 37 s-au dat ...81.000.000 (aplauze prelungite la PNL)

Aceasta este opera noastră pozitivă , în ce privește **sănătatea publică**

și nu vorbele acelea goale , care vin de pe băncile Partidului Național Țărănesc

(**aplauze prelungite la PNL**)

În același timp, **s-au făcut dispensare, și s-au construit , s-au amenajat și s-au reparat 646 spitale.**[-----]

" Pentru conștiința noastră , dacă ne-am întreba obiectiv , cinstit : **când a fost mai bine**

pentru această țară , atunci, **cu trei ani în urmă**, când am luat noi frânele Statului în mână ?

Sau acum , după trei ani, de guvernare rodnică ?

Indiscutabil că fiecare dintre noi , fiecare cetățean obiectiv ar spune, fără nici o ezitare :

acum este mai bine !"[-----]

[I.Inculeț](#) / 28 nov.'36

18.)Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

[Iamandi](#) / 29 nov.'36

▣ **Guvernările liberale.**

" Am inaugurat un regim de stabilitate și de durată în guvernarea acestei țări, de la război și până astăzi.

Afară de guvernul lui Ion I.C.Brătianu , care a durat de la 1922 până la 1926 , n-a mai existat alt guvern care să intre în a patra sesiune a legislaturii sale.

" Se întâmplă și astăzi, ca și ieri, ca acel guvern să-l dea tot Partidul Național-Liberal.

Nu este , d-lor, o singură întâmplare, nu este un simplu joc al împrejurărilor .

În această repetire pe care o vom solda și de data aceasta cu o mare activitate în serviciul țării , este consacrarea meritelor nu numai istorice ale partidului nostru , dar este dovada forțelor vii pe care el se sprijină , a experienței de guvernare , a înțelepciunii conducătorilor săi, a coeziunii sale interne, a directivelor sale limpezi, în toate direcțiunile vieții de stat .

"De aceea Partidul Liberal a trecut peste toate vicisitudinile , peste toate adversitățile și a rămas singurul partid istoric pe care îl are România (Aplauze prelungite)

"Cele ce am înfăptuit noi , în acești trei ani, sunt nu o operă de partid,

este cea mai largă contribuție pe care putea să o dea cineva în împrejurările atât de grele din punct de vedere financiar și economic, pe care le parcurgem noi,

în consolidarea statului nostru, Mesajul Regal enumeră toate actele pe care le-am înfăptuit .

"S-a spus că această enumerare din Mesaj ,nu ar fi decât o simplă formalitate.

D-lor , să-mi dați voie să nu răspund eu la această obiecțiune , pe care au făcut-o unii dintre onorații noștri adversari, care au trecut pe la această tribună.

A răspuns d-l Iorga. D-l Iorga a spus că nu ne laudăm suficient .Și a mai adăugat că , dacă guvernul acesta a stat 3 ani, înseamnă că cel dintâi care s-a convins de opera pe care a realizat-o ,a fost însuși Suveranul Țării.

"Am făcut operă pozitivă în toate direcțiile .

Când se spune în Mesaj ,că am făcut conversiunea datoriilor,lichidarea arieratelor statului, reducerea datorii publice externe,asigurarea ordinii bugetare ,renașterea creditului public, statornicirea unei vieți administrative gospodărești, începutul refacerii arterelor de comunicații, investițiile de caracter cultural, social și sanitar, reorganizarea cooperăției, reorganizarea Camerelor profesionale,acțiunea de îndrumare a agriculturii și valorificare produselor agricole,stimularea industriilor,ocrotirea muncii naționale, întărirea învățământului rural și profesional,așezarea tineretului în cadrul a noi frâuri de disciplină ,unificarea legislativă, înzestrarea armatei, acestea nu sunt decât capitole istorice din realizarea guvernării Partidului Național-Liberal." [-----]

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Partidul Național Liberal**

"În felul acesta concepem noi regimul în virtutea căruia **Partidul Național-Liberal**

a îndeplinit și îndeplinește o mare funcțiune națională, politică și morală în această țară.

" Noi am moștenit **Partidul Liberal** de la înaintașii noștri,

dar l-am moștenit cu reforme dintre cele mai esențiale îndeplinite,

și datoria noastră este de a le duce mai departe.

" Astăzi, aici, evoc înaintea dvs trecutul nostru. Dar drumul pe care l-am parcurs

în ultimii 70 de ani [de la 1866] îl cunoașteți cu toții : el constituie o chemare la datorie

a fiecăruia dintre dvs [-----]

"Ce reprezentăm noi ? Reprezentăm o forță politică pusă în serviciul ,

în primul rând, al intereselor naționale permanente ale acestui popor ;

în al doilea rând, reprezentăm o forță democratică , sprijinită pe temeiul de neînving

al unei țărărimi , pe care noi am dezrobit-o și pe care noi am ridicat-o la viață ;

reprezentăm toate celelate clase sociale ;

solidaritate și echilibrul între clase și categorii .

" **Partidul** nostru a fost în continuă mișcare , în continuă evoluțiune.

El a știut în todeauna să se adapteze la împrejurări , la marile schimbări ale vieții sociale.

Aici stă **secretul puterii noastre , a existenței noastre , a durabilității noastre ,**

aș putea spune **a permanenței noastre** de astăzi , de mâine și de totdeauna !

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

"De aceea, în toate momentele mari din istoria poporului nostru, noi am fost cu adevărat exponenții năzuințelor colective ale acestui neam, de aceea am fost precursorii și am fost creatorii întregii situații naționale și politice, pe care o are România modernă.

" Am știut - nu sub presiunea evenimentelor și a împrejurărilor - am știut să anticipăm prin spiritul nostru , adânc înțelegător și prin intuiția noastră pătrunzătoare în inima lucrurilor , am știut să anticipăm convulsunile primejdioase, dând la timp reformele politice și sociale necesare.

" Ce ? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp,dreptul pe care - l avem la recunoștința acestui popor ,că i-am dat prin expropriere pământul , la care el era îndreptățit ?

"Ce ? Ni se contestă nouă, și pentru cât timp,dreptul la recunoștința acestui popor , că prin votul universal l-am chemat la viață democratică a statului nostru ?

" Ce? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp, înaltul spirit de înțelegere al chemării istorice a poporului nostru de la 1916, care l-a făcut pe Ion Brătianu și pe ceilalți colaboratori ai partidului său, să diriguiască România pe căile care au dus-o la înfăptuirea idealului nostru național ?

" Ce ? Ni se contestă nouă, și pentru cât timp, că suntem noi făuritorii pactului fundamental și al tuturor legilor organice , pe care stă, se sprijină și se va sprijini Stratul Român de astăzi ?

" Ce ? Ni se contestă nouă , și pentru cât timp, opera pe care am construit-o în acești trei ani de guvernare ?

lamandi / 29 nov.'36

▣ Continuitate și succesiune !

" Nu, d-lor ! Să ne înălțăm deasupra acestor împrejurări trecătoare , să ne înșeninăm sufletele și să privim înainte- înainte ! -

pentru că Partidul Național Liberal nu numai că nu-și termină misiunea, dar el este dator , în interesul superior al țării și al instituțiilor sale fundamentale , să și-o continue astăzi și mâine.

Am fost ieri făuritorii așezămintelor de bază ale acestui stat ;am fost ieri forța de echilibru care a știut să rămână intactă în viața politică a țării. Suntem și pentru ziua de mâine singura garanție a progresului , pe care trebuie să-l urmărim în toate domeniile pentru înălțarea acestui neam" (Aplauze puternice, reptate ; ovațiuni îndelungate pe băncile majorității)

Vict.lamandi / 29 nov.'36

19.)MSRegele :Răspuns la Adresa de Răspuns ,la Mesajul Regal , 4 dec.'36

(DAD, MO 7 , șed .din 4 dec.'36, p. 130-131)

< Domnule președinte,
Domnilor deputați,

[Economia]

<Mă unesc cu bucurie la constatările ce le face Camera asupra îmbunătățirii stării economice ,concretizată printr-o vizibilă înviorare a acivității comerciale și industriale ,la care a venit să se adauge , cu voința a Celui Atotputernic ,o frumoasă recoltă.

[Finanțe]

< Această reînviore a afacerilor , sunt convins că este în mare parte datorită ordinei ce s-a pus în finanțele Țării și unui cât mai apropiat echilibru bugetar .

Aceasta dovedește din nou că nu atât legile au valoare absolută ,cât aplicarea lor strictă și conștiincioasă .Începutul așa de îmbucurător făcut în anul acesta ,aveți datoria de a-l desăvârși ,ajutând guvernul Meu să-l intensifice cât se poate.

Măsurile de ordin financiar , care au dat așa de frumoase rezultate până acum,nu pot fi considerate ca punctul final al restabilirii înfloririi economice ,ci numai ca o temelie solidă care să permită o dezvoltare viitoare cât mai rodnică.

[Administrația]

< **Nevoile Țării** sunt așa de multiple și de imperioase ,că singură **o administrare a avutului Statului**, în sensul strict al cuvântului **gospodăresc ,poate să le satisfacă în parte**.

Pe zi ce trece, aceste nevoi devin mai imperioase. Apărarea Țării, comunicațiile și sănătatea publică , sunt cele care **trebuie mai întâi împlinite**, pentru ca **România să poată trăi în siguranță și să înainteze pe calea progresului.** "[-----]

[Industria]

< Apărarea Națională cere **o întărire a industriei și organizarea ei** în așa mod **încât să-și poată da plinul ei randament într-un timp foarte scurt .**

[Agricultura]

< Pe de altă parte, **marea masă a poporului nostru se îndeletnicește cu cultivarea solului. Se cere , deci, pentru agricultură o grijă deosebită , care să tindă la sporirea producției și la o simțitoare îmbunătățire calitativă , care să permită o mai rentabilă valorificare ,** atât pentru fiecare cultivator în parte, cât și pentru ansamblul economiei naționale . **Domniile Voastre, d-lor reprezentanți ai națiunii, aveți datoria de a sprijini și încuraja guvernul Meu în desăvârșirea operei gospodărești și veți trebui să colaborați** la găsirea metodelor celor mai practice și la o cât mai bună aplicare a lor .[-----]

[Armata]

< Ca în toți anii, **constat cu mare bucurie că făgăduiți să dați tot concursul** vostru pentru **întărirea și înzestrarea oștirii** După cum prea bine constatați,**aceasta este și trebuie să fie preocuparea dominantă a guvernului.**

Efortul ce s-a făcut în această direcție este fericit și a avut darul de a da un frumos impuls și o înviore morală oștirii Mele (aplauze prelungite) În decursul anului ce trece și mai cu seamă cu prilejul manevrelor regale din acest an,am putut constata încă o dată **calitățile neântrecute ale soldatului român .**

Aceste **însușiri de vitejie și de neântrecută răbdare** ce Ni le-a arătat așa de vădit în războiul de întregire a neamului , **sunt temelia cea mai solidă a apărării naționale ;** iată de ce avem **datoria imperioasă să veghem** ca acestui material uman , așa de neîntrecut, **să-i dăm ce-i trebuie : material și instrucție ,** care să facă din el **cea mai sigură pavază a integrității naționale.** (aplauze prelungite) [-----]

Carol II / 4 dec.'36

20.)Ionel Pop (PNȚ) abuzurile guvernării prin decretele -legi , 10dec.'36

Întrebare lui Tătăărăscu , 10 dec.'36

(DAD, MO 8, șed. din 10 dec.'36 , p. 168-170)

[LD : **Ionel Pop**, era nepot de soră (Elena Maniu) lui Iuliu Maniu și cumnat cu Zaharia Boilă (căsătorit cu sora sa) .Având în vedere loialitatea față de Maniu, se poate spune că el transmitea ,în fond, **opiniile lui Maniu** , de obicei absent din Parlament
Eu încerc să detectez niscai conflicte de interese , substraturi economice etc etc .]

#"Decretele legi"-suspecte

În răstimpul vacanței parlamentare , **încălcându-se drepturile Corpurilor Legiuitoare,** s-au promulgat **o serie de Decrete regale** , tratând chestiuni de **organizare de temelie a administrației publice.**

Ex.Monitorul Oficial din 26 mai, 22 aug, 14 oct, 2, 12, 13 și 14 nov. ,**decrete** cuprinzând sute de articole , privind **organizarea ministerelor** :Lucrări Publice, Muncii, Sănătății , de Interne, de Agricultură , Educație Națională , Război

Toate aceste **chestiuni fundamentale de organizare a Statului, care intrau în competența Corpurilor Legiuitoare ,au fost răpitate de puterea executivă , fiind soluționate prin decrete -regale** în temelia art. 7 din **decretul-lege** din 13 nov.'34

Ex. **Decretul-lege** din 14 nov.'36 , înființează și organizează **Ministerul Aerului și Marinei** , lucru cu neputință de admis , chiar potrivit acelu art 7 al decretului din 14 nov.'34 .

Ex. La sfârșitul sesiunii trecute am votat o modestă **Lege pentru asigurarea și menținerea echilibrului bugetar în exercițiul '36 -'37** ,cu 3 articole (M.O., 7 apr.'36)

Titlul "blajin" pentru soluționarea unor chestiuni urgente în vacanța parlamentară.

Deodată, cu câteva zile înainte de deschiderea Parlamentului, **se prorogă deschiderea sesiunii cu o lună** (de la 15 oct .la 15 nov.) în schimb, se trezește adormita "urgență " și

năpădesc **14 decrete -regale** întemeiate pe **legea din 7 apr.'34** :înființarea **timbrului judiciar** ; introducerea și **utilizarea zaharinei** ;și **o avalanșă de modificări** la legi de bază : la legea judecătorească ;la **încurajarea industriei** ; **legea minelor** ;înființarea **caselor de împrumut** și amanet ; **scutiri de taxe și impozite** pentru 3 mari societăți (Fabrica Metalurgică , Uzinele metalurgice Copșa -Mică, SET)

Aceste chestiuni **nu mai puteau aștepta câteva zile când "au dormit " 6 luni ?!**

Aceste **decrete** , **lovite de suspiciune**, prin aglomerarea lor în prag de sesiune parlamentară, **par cel puțin stranii** .

/Modificarea legii minelor

Ex. Articol special de modificare a **legii minelor** ...

-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) :Sunt procese în curs de judecată prin care **Statul pierde miliarde** . Până la modificarea legii,**trebuiau să se oprească aceste procese ,toate în dauna Statului**, (aplauze la PNL)

-I.Mihalache :Cum este posibil ca **Statul să nu fi observat de 3 ani** că sunt **afaceri în dauna Statului ?!** Să fi venit cu legea în chip normal,în timpul sesiunii obișnuite ! **Procesele datează de câțiva ani**.S-au judecat și la Casație .**Trebuia să o faceți în timp util și la lumina zilei**

-Costinescu : Aceste procese **au apărut abia în ultimul timp** ;mai bine mai târziu decât niciodată .

-Tiberiu Moșoiu (subsecretar de Stat , Agricultură) : Măsura era justificată de **o jurisprudență** apărută la Înalta Curte de Casație ,de care **instanțele trebuiau să țină cont** .

-Mihalache :Eu **sunt în opoziție și știam** de un an, **iar dvs , la guvern, nu ?!**

-Ionel Pop : Veți admite , d-lor miniștri , că **am tot dreptul să privesc cu oarecare suspiciune** , poate neîntemeiată, **acest decret** , aunci când **timp de 3 ani**, cum spune d. Mihalache , **nu s-a luat nici o măsură** ; și **ați venit cu ea cu 3 zile înainte de deschidere**

-Valer Pop (ministr.Industrie și Comerț) : **Eu sunt surprins** de intervența dvs la tribună , după ce **săptămâni de-a rândul** , prin oficiosul PNȚ, **ne-ați făcut reproșuri că nu apărăm interesele Statului**. Ori, prin decretul modificator,noi am apărut în cea mai largă măsură Statul.

-Ionel Pop :**Da ,cu o zi înainte de deschiderea Parlamentului !**

/Casele de împrumut și amanet

Ex. **Decretul** de înființare a **Caselor de împrumut și amanet** ,care **crează monopolul acestui comerț pe 30 de ani** ,în favoarea unui **grup misterios , zis " românesc "**-

Cine este grupul ?

Din toate acestea , se desprind **următoarele constatări** :

[...] "**3. Guvernul a utilizat paleativele** din legile de la 18 apr.'35 și 7 apr.'36 , pentru a **reglementa prin decrete** unele chestiuni a căror serioasă și amplă discuțiune în Corpurile Legiuitoare **i-ar fi fost dificilă , neplăcută și a căror votare normală , poate , imposibilă** (vii aplauze la PNȚ)

" **4. Guvernul a ascuns** sub mantia unor măsuri de mare urgență și necesitate de Stat , **suspecte aranjamente de interes particular** (vii aplauze la pNT)

Socotesc că **dI președinte al Consiliului** de miniștri , în asemenea împrejurări, **este dator să lămurească Camera** asupra situației în care s-a pus guvernul prezidat de d-sa , prin **adoptarea unor sisteme neconstituționale și lovite de toate suspiciunile "**

(aplauze prelungite la PNȚ)

-P.Gheață (vicepreședinte) : Se va comunica d-lui președinte de Consiliu

Ionel Pop / 10 dec.'36

21.) M.Ghelmegeanu (PNT) : la Regulament : 46 decrete-legi, 16 dec.'36

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 , p. 260-261)

[LD : Cu un an în urmă, tot Ghelmegeanu , ridică aceeași problemă a abuzului executivului cu metoda decretelor-legi , pentru a ocoli parlamentul. Acum, intervenția lui va prilejui un scandal în lanț, la care se vor ralia numeroși opozanți (Vezi [fișier Guvern XIII](#))
Ghelmegeanu, Madgearu / 16 dec.'36

▫Protest: 46 de decrete - legi !

_S-a depus la Biroul Camerei , pentru ratificare , Raportul .El cuprinde **enunțarea titlurilor celor 46 de decrete -legi**, fără să se difuzeze textul lor, nici în Cameră , nici în Comisii. Acest lucru este inadmisibil.

-**Leon Scridon** (PNC- Goga) : se alătură obiecțiunii lui Ghelmegeanu .

-**Virgil Madgearu** : Este oare admisibil ca atunci când **guvernul este făcut** atent asupra unei **proceduri parlamentare complet inadmisibile** , să nu dea nici un răspuns ?

Se cere Parlamentului să voteze în alb , pe baza unei simple înșirui de titluri , **46 de legi de fapt** , este posibil acest lucru ? Dacă este posibil, **închideți mai bine Parlamentul , desființați-l complet și puneți în loc mașinăria decretelor .** (aplauze la PNT)

Dar nu este posibil **jocul acesta , pe care îl face încontinuu guvernul** cu Parlamentul.

Dacă vreți ca lucrările Parlamentului acestuia **să mai fie respectate și ca regulile parlamentare să fie urmate** de către noi, parlamentarii, **vă rog să nu vă bateți joc de Parlament** în așa măsură și să binevoiți **a avea respectul convenit față de el** și a răspunde precis la întrebările pe care le facem noi pe baza **Regulamentului** și a **practicii constituționale** , care mai este în ființă în această țară. (aplauze la PNT)

Cerem guvernului să ne răspundă "

-**Take Slăvescu** (vicepreșed. Cameră) : dezbaterile nu vor începe până nu se vor distribui și textele decretelor -

Ghelmegeanu , Madgearu , Scridon, Petrescu / 16 dec.'36

22.) Mircea Djuvara (ministr. Justiției) - răspuns la protestele opoziției , 16 dec.'36

▫Raportul celor 46 de decrete -legi

(DAD, MO 11, șed. din 16 dec.'36 , p. 261-263)

Care este atunci **crima guvernului** ? De ce aceste încercări de **a se crea diversiuni și de a se provoca** , împotriva procedurii guvernului, **o aversiune** care realmente nu este justificată ?

Din 46 de decrete :

17 sunt referitoare la apărarea națională (furnituri de armament , fabrici de componente, industrii necesare înzestrării, echipamentelor militare , căzărmi , apărarea antiaeriană, organizarea portuară , cumpărarea de vapoare etc etc.) ;

17 sunt de natură financiară și monetară (reevaluarea stocului metalic al BNR , emisiunea monedei metalice, circulațiunea metalelor prețioase)

7 sunt legate tot de finanțele publice (destinația anumitor sume și împrumuturi) .

2 sunt de natură juridică , (organizarea magistraturii și taxele la instanțele judecătorești, care se desființează, fiind înlocuite cu timbrul judiciar.) [-----]

"Guvernul azi nu face decât să-și îndeplinească o înaltă îndatorire , supunând reflectării dvs, **decretele-legi** pe care **le-a dat din însărcinarea dvs .** și este convins , **ca expomnent al dvs, al majorității, adică a Parlamentului, că nu-i veți refuza această ratificare "**

(aplauze prelungite la majoritatea PNL)

Ratificarea decretelor-legi / 18 -19 dec.'36

23) Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman " , 21 -22 ian.'37

Virgil Madgearu - întrebare, interpelare, replică .

Gr.Iunian - la întrebare , interpelare, replică

Gh.Tătărăscu - răspuns , contra-răspuns, contra-replică

(DAD, MO 17 și 18 , din 21 și 22 ian.'37)

Doc.integral -fișier Etică : Afacerea Skoda / Caranfil -Dorman /

[LD 21 oct.'2003. Poate că unele situații și zvonuri erau adevărate.Cum aceste afaceri erau legate de armată și erau puse sub supapa de cenzurare a chestiunilor militare ... este foarte greu să-mi fac o idee obiectivă.Am încercat cu "Skoda " și prea departe nu am ajuns...

Din partea lui Madgearu - străduința PNȚ de a găsi o afacere "tip Skoda " pe seama PNL , pentru a provoca, pe ultima sută de metri, căderea guvernului .

Din partea lui Lunian - perseverența în a demola prestigiul ambelor partide , și prin aceasta , sistemul " rotativei" .

Din partea lui Tătărăscu - orgoliul de a-și apăra guvernul , de a-și prelungi guvernarea.

În rest , aceleași mizerii și calomnii , care au dominat dezbaterile parlamentare și ziarele de scandal . Fișez doar câteva informații și ... conotațiile politice sau etice]

-Madgearu :Interpelare

-Madgearu : Opinia publică știe că s-a intenționat o asemenea afacere ;că ea nu s-a făcut grație Serviciului de Siguranță care a pus mâna pe un dosar cuprinzând și scrisoarea semnată de vicepreșed.Senatului, Ciugureanu ;că guvernul a mușamalizat scandalul .

Demisia lui Caranfil nu este "un fapt divers " !

-Tătărăscu : " Nu suntem sub regimul Skoda, dle Madgearu ! S-au schimbat timpurile !

Ați mușamalizat dvs , nu noi ! Am să vă dovedesc imediat . " (aplauze PNL)

Gh.Tătărăscu - răspuns .(p. 608)

Va pune la dispoziție dosarele ; va cere dezbateri în Cameră ; se va vedea că s-a făcut mult zgomot pentru nimic. Până atunci prezintă pe scurt chestiunea.

Ministrul Caranfil i-a adus la cunoștință oferta , prin oct.'36 .Între timp a aflat că acel delegat intenționează să dea armamentul altui stat .Atunci l-a chemat pe Caranfil și i-a spus să nu mai facă afacerea.**Chestiunea s-a clasat .**

d.) Virg.Madgearu - dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 628 - 634)

Face considerații ironice privind persoana lui Dorman și tratativele lui Carnafil cu el ;**dă o serie de detalii** tehnice privind categoriile de armament vizat **insinuiază** în scandal pe Petre Bejan (subsecretar la Armamentului) **scoate din cauză** pe Daniel Ciugureanu **critică** faptul că nu s-a comunicat cauza demisiei lui Caranfil **revine la manifestul " Uniunii Sacre a Brațului care nu iartă " află** că Dorman a fost expulzat (pentru că s-a dovedit a fi un aventurier) dar **pune la îndoială** formalitatea expulzării **Acuză organele Siguranței** că ascultă telefoanele , precum CEKA **conchide** că ... **s-a ridicat să apere demnitatea națională** ,încălcată de guvern, pentru că nu informează opinia publică

-Gh.Tătărăscu : răspuns

-Gh.Tătărăscu Iată ce spune **dl Caranfil** în **Referatul** înaintat la 30 dec. 1936 :

< Un domn **Manoliu** , însoțit de **căpt.rez.Albescu** , se prezintă la Subsecretariatul de stat [--] **guvernul mexican este doritor** să cumpere material uzat de aviație [---] cum a cumpărat și din Cehoslovacia, Polonia și Germania,plătind în lire străine. [----] Aduc propunerea la cunoștința **g-ral Angelescu** care spune că nu este nici un impediment , **dar să iau avizul de la dvs** . [----] **Dvs** -adică eu - **mi-ați dat asentimentul** [-----] **Ca să vină în țară delegații ,spre a comunica precis ce doresc. >**

Tot ce firmă dl Caranfil aici , este integral exact . [-----] și am mai adăugat ca să ia **avizul** Ministerului de externe, și am arătat pentru ce motiv. [-----]

[continuă cu detaliile, cu Dorman ,cu ofițerii , cu scrisorile , cu suspiciunile , cu cercetarea, cu **oprirea afacerii**] **Ce s-a găsit ? Nici un ofițer** - și o să declarăm spre marea mândrie a oștirii noastre **-din această afacere nu este bănuit nici un ofițer** (aplauze la PNL) [-----]

Afacerea Caranfil-Dorman ,21, 22 ian.'37

24.)Lege ptr.înființarea Institutul Național de Credit Agricol, 5 febr.'37

Legea prezentată de ministrul de Finanțe **Mircea Canciov** ;raportor **Gh.Onose**

M.Ghelmegeanu (PNT) la pr.lege

(DAD, MO 24, șed. de vineri 5 febr.'37, p. 852-853)

[LD : Prin Ghelmegeanu, **PNT se prezintă ca un apărător al intereselor agrare** , în general, și **al celei țărănești , în special.**Până și în analiza ce o face însă la legea adusă în dezbatere, **ocoloște perioada sa de guvernare**, alegându-și ca **țintă doar guvernările liberale** ,cărora le atribuie toate neîmplinirile ,datorate doctrinei financiar -industrialiste .

Deși am urmărit toate marile dezbateri pe problemă,nu pot îmbrățișa p.d.v. național -țărănist .
Doar la arătat cu degetul ,la critici ,pe care le inventariez cu toată corectitudinea]

Doc.integral : **fișier PNT-XIV**

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

«Credit agricol ? Credit țărănesc ?

#PNT:Scepticism .

Prin legea de înființare a unui **Institut de Credit Agricol** , se aduce în dezbaterea Camerei chestiunea delicată a **creditului agricol** în general , și **în special creditul pentru țărănime.** Ministrul de Finanțe a făcut o **îndoită declarație** , prin care a asigurat că **guvernul PNL nu înțelege să facă din acest institut o armă de partid.**

"PNT a luat act de această declarație ,deși ea exprimă o <generozitate> la care nu a apelat nimeni. "

Dacă PNL va izbuti cu adevărat să rezolve problema creditului agricol,și mai ales a creditului țărănesc, aceasta trebuie **să constituie un merit al său** și să intre **în patrimoniul de realizări al acestui partid. "**

În a doua declarație, **ministrul a solicitat pe conducătorii vieții politice ,să participe la conducerea instituției , bineînțeles și la împărțirea retribuțiilor. "**[-----]

" A ! Când este în joc înființarea unor **instituții financiare și economice**,desigur aceste instituții pot să fie foarte bine conduse și de către acei care ,având toată **competența necesară** înțeleg să respecte legea organică a acelor instituții.

Este chiar bine, dle ministru al finanțelor, **pentru morala acestei țări ,să nu se creadă că , în cele din urmă, clasa conducătoare a României constituie un fel de cenaclu închis al câtorva auguri**, care însoțesc **schimburile de amabilități cu împărțirea de jetoane.**

" De aceea, d-le ministru , nu ne interesează nici dacă din acest proiect de lege veți face sau nu o armă de partid, și nici felul cum se vor împărți retribuțiile ..

" Este o singură problemă care ne preocupă ; pentru aceasta m-am urcat la tribună, de a cerceta împreună cu dvs, **dacă Guvernul Național -Liberal a izbutit** , în sfârșit, să găsească concepția potrivită și ducătoare la scop,a înființării reale a unui **credit țărănesc, la dispoziția agricultorilor țărani.**

Din acest p.d.v., are o mare îndoială .[---retrospectiva istorică ---]

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37, retro'

«Evoluția creditului agricol

" Partidul Național Liberal nu este la prima lui încercare .Ministrul Canciov,apărător foarte abil și temerar al patrimoniului de realizări ale PNL,a înlocuit **Expunerea de motive** care l se prezentase, printr-o alta, semnată de el.După el, s-a luat "**inimosul raportor**" Onose, care a arătat **toate înfăptuirile PNL de la 1873 , până azi.**

Las la o parte că **Creditul Funciar Rural** a fost destinat mai mult **pentru agricultura mare .**

S -au evocat : **Casele de Credit Agricol** (1881) ; unificarea acestor case în **Institutul de Credit** (1882- 1907) ; înființarea **Caselor de Împrumut pe gaj** (1915) ;**secțiune bancară** pentru agricultorii mici ,la **Creditul Rural** (1923) .

Toate aceste organizări, constituie în adevăr **o galerie impresionantă de instituții.**

La 1925, se produce **un act răsunător** , atât prin conținut cât și prin instituția implicată **Guvernatorul BNR ,Oromolu**, prezintă adunării acționarilor un **Raport.**

Ministrul Canciov nu-l pomenește ! Pe atunci era " în coalescență politică"cu **bilanțul activității PNL în 44 de ani**, de la înființarea **primei Case de Credit județean** ,în care spunea :

< Ceea ce lasă , însă , mult de dorit , este situația creditelor agricultorilor , în genere , și a celui mic , așa numitul credit popular . Într-adevăr , țara este încă agricolă ; am pus la îndemâna comerțului o instituție ca Banca Națională ; am pus la îndemâna industriei o instituție de forță , deja cunoscută , mult crescută a Creditului Industrial și nu s-a făcut același lucru pentru agricultură , deși principala ocupație a locuitorilor români , este agricultura . >

"După atâtea decenii , raportorul Onose [în 1937 , după 12 ani !] încheie cu o frază optimistă : < Institut Național de Credit Agricol , vine să completeze și să rezolve integral și în mod fericit marile probleme agrare ale țării noastre . >

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ Credit agricol ? Credit țărănesc ?

▣ Scepticism .

" Atunci ridic această problemă : **dacă** în curs de atâtea decenii n-au lipsit bunăvoinți din partea patrioților , care au vrut să servească această țară , **dacă** au fost conducători care au înțeles nevoile ei , **pentru ce , după atâtea instituții nu avem și rezolvarea problemei creditului pentru agricultură și în special a creditului țărănesc ?** Mă cuprinde îndoiala ca nu cumva și noua instituție de Credit Agricol care se proiectează , să intre în rândul celorlalte instituții , **pentru ca rezultatul să rămână același** .

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

▣ Agricultură românească

Bilanț ; deficiențe

[LD : încerc să fac niște statistici , niște diagrame , din datele vehiculate de Ghelmegeanu Din păcate sunt bătute , par diferite la distanță numai de câteva rânduri Încât , până la urmă , sunt nevoită să iau de bună concluziile lui .]

Politica de credit , în general , cuprinde două lucruri deosebite : în primul rând , organizarea instituțiilor ca instrumente de credit în al doilea rând , repartiția creditului în condițiuni corespunzătoare importanței ramurilor de activitate în economia națională , la formarea venitului național . El va lua două momente de referință :

1931 (când s-a declanșat criza agrară) și 1937 (acum , la înființarea instituției)

An	Nr.Bănci	Credit financiar	Nr.cooperativelor	Credit financiar
1931	1.102	80 miliarde	5.239	8 miliarde
	1.102	68 miliarde		
Instituția de credit		Investiții agricultură		Procent
Băncile		8 miliarde		10%
		10 miliarde		
Creditul Funciar Rural		900 milioane		
Casele de credit		450 milioane		
Casele de împrumut pe gaj		300 milioane		
Cămătarii satelor		11 miliarde		
Total investiții agricultură		9.650.000.000 lei		11%
" "	" "	20 miliarde		26%
Total investiții industrial.comerc.		58 miliarde		74%
Venitul Național		Contribuția comerț-industr.		Contribuția agricult.
110 miliarde		49 miliarde (45%)		61 miliarde (55%)

-Ghelmegeau : "Prin urmare , la 1931 , întregul sistem de credit cu 1.102 bănci , furnizează agriculturii țărănești 10 miliarde , egală cu suma pe care o pun la dispoziție cămătarii satelor , care au făcut ca proprietatea agricolă până la 10 hectare să fie grevată în 1932 , cu peste 32 miliarde . Iată rezultatul repartiției creditului în raport cu diferite ramuri de activitate în 1931 ."

M.Ghelmegeanu / 5 febr.'37

PNL:sistem bancar-financiar

[LD 30 oct. 2003 . Privesc, ascult , sunt șocată ce se întâmplă cu agricultura românească după 1989. Bruma de industrializare din epoca comunistă se topește văzând cu ochii . Agricultura este în cea mai grea suferință... fiind întoarsă (din p.d.v. tehnic și economic) la situația de la începutul secolului.Oare , chiar și din **invocarea acestui citat căutat de Ghelmegeanu cu lumânarea**,izvorât din teoria "**formelor fără fond**" ,al unei țări eminentamente "**agrare**" ,oare este hazardat să consider **doctrina țărănistă conservatoare ?**

Fără a da sens depreciativ sau peiorativ acestei doctrine,la urma -urmei , care trebuia să fie, să rămână și să supraviețuiască agricultura românească ?Subiectul rămâne deschis...]

Actualul secretar general de la Finanțe, **Mircea Durma**, element tânăr foarte bine pregătit , scria într-un studiu **Problema creditului bancar în România**(" **Analele Băncilor**" 1931) :

< În cadrul unui studiu mai amănunțit al societății românești s-ar putea arăta că,și aici, ca și în alte domenii,am imitat numai aparențele , fără să importăm premisele și am clădit pe nisip o structură economică -chiar poate o civilizație - care ne este străină.>

"Da, am clădit pe nisip - dl Durma spunea chiar **o civilizație care ne este străină !** -

în orice caz, o politică de credit care a fost complet dezavantajoasă agriculturii.

De ce am ajuns în această situație ? De ce , cu toate încercările făcute în decursul atâtor generații , care au avut onoarea să aibă răspunderea destinului politic al Partidului Național Liberal, **rezultatele au fost atât de dezastruoase ?** Pe deasupra tuturor bunelor voinți, și a sentimentelor de patriotism, pe care **nu le contest la unii** dintre conducătorii PNL din trecut, **am fost victima unui sistem** care și astăzi **se continuă de către guvernul liberal**,care , cu toate schimbările aparente, **păstrează vechile tradiții** ,mai ales **în ordinea financiară și economică** .

Din cele **1.102 bănci**, care existau în momentul crizei din 1931 ,cu **80 de miliarde** ca mijloace de acțiune ,**numai 16 mari bănci** , din care **11 se aflau în Capitală** , **posedau 33 miliarde** , restul de **1.086 bănci** , în care intrau și **vrednicile bănci provinciale** din ținuturile unite, **nu aveau la dispoziție** , ca mijloace de credit, **decât 47 miliarde**.

" **Exista o concentrare financiară în mâna unui monopol bancar de fapt**,care **nu acționa însă prin propriile sale mijloace financiare** ,ci cu acelea pe care **le pompa de pe piața internă**. **16 mari bănci dețineau jumătate din totalul depozitelor tuturor celorlalte bănci din țară** , care **stăpânesc scontul la Banca Națională**

Ghelmegeanu / 5 febr.'37

25.)Utilizarea personalului românescîn întreprinderi , 5 febr.'37

(DAD, MO 24, șed. de vineri, 5 febr.'37, p. 848 - 849)

[LD : legea a fost **votată la 3 iulie 1934** .După 2ani și jumătate , aplicarea ei este nu numai defectuoasă , dar este chiar paralizată :2.500 întreprinderi din 270.000 fuseseră controlate !

Esențialul : această problemă era sau nu reală ? În epocă, reprezenta ea o necesitate economică, socială sau era doar simplă demagogie naționalist -politică ?

Dar un istoric, cum trebuie să taxeze aceste preocupări : **protecționism național, ? naționalism? șovinism ? xenofobie ?**

Atenție la nuanțe : cu ce se deosebește opinia liberalului **Alimănișteanu** ,de cea a naționalistului **Goga ?**] Doc.integral la **fișier Naționalism IV**

a)Al. Alimănișteanu (PNL-1)

Comisia de cercetare a întreprinderilor

#Neaplicarea legii

" Dle președinte, d-lor deputați, la **Ministerul Industriei** lucrează **de doi ani Comisia pentru încadrarea personalului românesc în întreprinderi** .

Până la finele anului 1936, **s-au cercetat cca 2.500 întreprinderi** , sau **9,40 %** din total.

Societățile mari mai toate au fost cercetate , din care **156 au fost amendate** cu 24.112.000 lei,

2333 au fost avertizate și **numai 29 s-au găsit că îndeplinesc condițiile legii.** Societățile amendate , reprezintă lei 15.101.000.000 , în care lucrează **32.349 lucrători .** Știu că lucrează mult **Comisia , totuși ,** în felul cum este alcătuită ,**nu poate face controlul efectiv celor 270.000 întreprinderi.**S-au controlat mai toate societățile mari , totuși , **din lipsa organelor de aplicare și control,cele mai multe eludează legea.** Pentru a controla și ține din scurt cele 270.000 de întreprinderi , **trebuie o organizare specială.**

▀Măsuri necesare

"Acesta a fost motivul care m-a făcut să mă sui la această trbună și **să cer d-lor miniștri de la Industrie , de Muncă și de Interne ca,înainte de închidere actualei sesiuni, să vină cu următoarele măsuri :**

1. Să se creeze comisii de cercetare în toate orașele și târgurile din țară [---]

Altfel, controlul nu se va realiza nici în 10 ani !

2. Să se numească în fiecare județ atâția controlori câți va fi nevoie, pentru ca **de 4 ori pe an să cerceteze la fața locului dacă** datele comunicate de întreprinderi sunt exacte și **se aplică legile și hotărârile Comisiunii .**

3. Să se modifice , în sesiunea actuală, legea protecției muncii naționale , ca să se poată pune capăt motivelor care **întârzie și chiar împiedică aplicarea** pedepselor .

Au trecut doi ani de când lucrează Comisia , și **abia a putut face controlul a 2.500 întreprinderi .Dacă din primul an s-ar fi putut controla cele 270.000 întreprinderi, sunt sigur că ar fi găsit plasament pentru a câștiga o pâine cinstită , cel puțin 600 -700.000 români de sânge (întreruperi la PNȚ) [-----]**

-Octavian Goga (PNC) : Continuă d-le Alimănișteanu , căci **ne interesează chestiunea**

b)D.luca(Interne) :răspuns

-D.luca (ministr.Interne) : Dați-mi voie , eu regret că dvs , prin întreruperea pe care ați făcut-o , **ați ținut să ne aduceți o acuzațiune gratuită .Dovadă că am ținut cont de cele două comunicări** ale d-lui deputat Alimănișteanu ,este că **am studiat cu toată atențiunea greutatea întâmpinate** în aplicarea legii de protecțiune a muncii naționale , și care , cum cu foarte multă dreptate a arătat dl Alimănișteanu , au rezultat din faptul că **o Comisiune centrală , ce funcționează la Ministerul Industriei, n-a putut cerceta într-un timp scurt toate cazurile** venite în fața ei .Pentru cercetarea acestei dificultăți , **am înființat -** ceea ce ne cere dl Alimănișteanu , **încă de acum două săptămâni - comisii regionale ,** care vor începe să funcționeze **în toată țara , ca să ajungem la verificarea rapidă ,** după cum cu drept cuvânt un bun român o pretinde prin comunicarea pe care o face de la această tribună . " (**aplauze la PNL**)

-Ghelmegeanu : Mă iertați ,dle Alimănișteanu , **este rândul dvs ca să răspundeți dacă sunteți mulțumit de măsurile pe care le-a luat ministerul .**

-Alimănișteanu : **Sunt foarte mulțumit .**Eu nu am făcut decât să atrag atențiunea asupra necesității de **a se înmulți numărul comisiilor ,fiindcă altfel ,** după cum recunoaște și dl ministru , **este imposibil să se poată controla cele 270.000 de întreprinderi .**

Dle Ghelmegeanu , **sunt foarte mulțumit că ,** după prima mea cuvântare ținută aici ,**mulți ingineri** care mureau de foame în București , **au fost plasați în diferite întreprinderi .**

Dar trebuie **să și controlom dacă acești ingineri să nu fie plătiți mai puțin ,**decât este plătit un **portar străin.** [-----]

-Crăciun Șerbănescu :Mi se pare că **aveți șofer englez !** (ilaritate la PNȚ)

c)O.Goga:să se întrecă în denunțuri !

-Goga : [-----] prin măsurile luate până acum ,**aproximativ peste 150 de ani se va termina examenul acestor întreprinderi .** ""**Eu nu cred în eficacitate acestei formule.** Poate că ar fi mai bine ca dl ministru de Interne **să facă un apel** la noi toți ,**să ne întrecem unii pe alții în a denunța întreprinderile** care nu țin seama de **legea protecției muncii românești .** Cred că ați putea , d-le ministru , **chiar la întregul public românesc ,cerându-i să denunțe întreprinderile acestea "** (**aplauze la PNC**)

-Alimănișteanu : [-----] "**Este îngrijorător** ce se petrece la noi de la război **încoace :Parlamentul votează legi , ce rămân neaplicate din diferite cauze** destul de

necunoscut "

Alimănișteanu / 5 febr.'37

26.) **CCGiurăscu (PNL-g) Interpelare : Românii de peste hotare (I) 25 febr.'37**

(DAD, MO 34, șed. de joi, 25 febr.'37, p. 1548 - 1554)

[LD : Pentru a-și putea dezvolta interpelarea ,la **26 nov.'36** , Giurăscu solicitase **urgența și ceruse** celor trei ministere -Externe, Domenii, Justiție -**dosarele referitoare la colonizarea românilor**, între **nov.'33 - nov.'36** La interpelarea lui Giurăscu, s-au asociat încă **6 deputați**. Este cea mai **sistematizată , documentată și amplă** expunere privind **problema românilor de peste hotare și colonizarea lor în țară.**] Doc.integral . fișier I. Români peste hotare

- ▣ Neglijarea crasă a problemelor demografice
- ▣ Nepublicarea rezultatelor recensământului din 1930
- ▣ Necunoașterea elementului românesc din afara granițelor .
- ▣ Români : Un.Sov., Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Albania, Ungaria, Cehoslovacia
- ▣ Desnaționalizarea Românilor de peste hotare: zone periclitare
- ▣ Necesitatea colonizării lor în România ▣ Zone recomandate pentru colonizare
- ▣ Penetrația evreească ▣ Primejdii asimilaționiste : secui, ruși, ruteni
- ▣ Înstrăinarea orașelor :procentaje
- ▣ Planurile de colonizare românească : Preocuparea PNL; I.Brătianu
- ▣ Ritmul descrescendo al colonizării
- ▣ Dezarticularea sistemului legislativ : guvern Tătărescu

CCGiurăscu / 25 febr.'37

#Neglijarea crasă a problemelor demografice

#Nepublicarea rezultatelor recensământului

"Din ce în ce mai mult, **toate popoarele dau atenție problemelor** care se leagă **de demografie ,de populație**, de numărul populației și de repartitia ei .

S-a înțeles în timpul nostru că **cea mai importantă avuție a unui Stat** , este poporul ; nu bogăția materială ci substanța vie, **substanța etnică** . [-----]

" **La noi, din nefericire**- trebuie să spunem - **nu se acordă toată importanța problemei demografice** . În această privință , **un caz concret** , foarte elocvent,este cel al **recensământului**

O treabă de bun gospodar , care să știi exact ce ai în gospodărie .

S-ar fi cerut ca noi **să știm exact ce avem** în cuprinsul hotarele noastre .

" Ce s-a întâmplat însă ? **Am făcut în 1930 un recensământ , ale cărui rezultate nu-l cunoaștem nici astăzi , în 1937**. Nu știm câți suntem și cum suntem repartizați.

-Dum.I.Nicolaescu : Deși **s-au cheltuit multe milioane** cu această operație .

-**CCGiurăscu** : Ar fi trebuit **să se cheltuiască oricât era necesar**,numai ca **să avem o oglindă fidelă a situației demografice** în momentul de față .

În acest moment noi **nu știm care este situația orașelor noastre** , nu cifra globală, ci **repartitia diferitelor elemente etnice** ; **nu știm cum se repartizează în diferite zone** ale statului nostru , în zona de Nord, în zona de Vest, **în zona granițelor,în general**, diferitele elemente etnice .

Înțelegeți dvs **câtă atenție au acordat forurile diriguitoare** ,dacă **nu au luat măsura** să îndeplinească ceea ce face fiecare gospodar în casa lui,**să știm tot ce avem** , pentru ca , din această cunoaștere exactă ,**să putem să tragem reguli în ce privește viitorul**. "[----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

#Necunoașterea elementului românesc din afara granițelor .

Un.Sov., Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Albania, Ungaria, Cehoslovacia

" Când așa stau lucrurile cu problemele demografice înlăuntrul hotarelor Statului nostru, cred că nu va fi pentru dvs **nici o mirare să aflați** că,în ce privește **elementul românesc din afara hotarelor Statului românesc**,**a fost și mai puțină grijă**.

" Dacă facem acum **o sumă cu aceste cifre**, ajungem la **un total de 1.015.000 de Români** aflați **în afara hotarelor**.Țin să adaug imediat că **alte statistici românești ridică acest număr la 1.900.000 de Români** ,dar , pentru raționamentul meu , eu rămân la această evaluare minimă

,dată de statisticile străine, de apreciere foarte parcimonioasă .Prin urmare, să fie bine stabilită cifra minimă : **1.000.000 de Români în afara hotarelor noastre .**"[-----]
CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Necesitatea colonizării lor în România

" Suntem un popor de **15 milioane numai de Români** , la care se adaugă apoi minoritățile. Ei bine, d-lor, eu afirm că nu trebuie să ne fie indiferent **nici măcar un singur suflet de Român** , care ar dispărea ,care ar fi asimilat de celelalte naționalități, **pentru că acest Român poate să fie mâine o putere economică , artistică, gospodărească , de primul rang** , care să contribuie la întărirea neamului nostru . Și atunci, dacă aceasta este situația , **altă soluție nu există în ceea ce privește Românii din afara hotarelor decât colonizarea lor treptată** , înăuntrul hotarelor Statului nostru "[-----]
CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣13 ian.'25.Planul de colonizare românească

-**CCGiurăscu** : " D-lor, acesta este situația. Și atunci, când în Statul Român ,există atâtea zone și atâtea centre periclitate ,unde elementul românesc este în minoritate , **nu este un imperativ al vremii noastre** ,ca să aducem toate elementele românești disponibile , din afara hotarelor,**să le colonizăm , spre a putea modifica , chiar transforma, aspectul etnic al acestor zone și centre ?**" (aplauze) [-----]

D-lor, preocuparea pentru aceste elemente din afara hotarelor **este o preocupare veche** , și să-mi dați voie să citesc cuvintele pe care le-a scris Ion Brătianu la 17 ianuarie 1913 :

< În deosebi afacerile Macedoniei fac obiectul preocupărilor noastre necurmăte ,căci ele interesează viitorul unei numeroase populații de rasă română >

" D-lor deputați, în timpul **guvernării național-liberale de la 1922- 1926** , s-a făcut **începutul operei de colonizare** a elementului românesc din afara hotarelor.

Trebuie să notăm această dată importantă , **13 ianuarie 1925**, fiindcă în această zi a fost prezentat **un Plan de colonizare** de către **Alexandru Constantinescu** , Consiliului de miniștri, care l-a aprobat prin **Raportul cu Nr. 119.772 din 13 ianuarie 1925** . [-----]

CGiurăscu / 25 febr.'37

#Ritmul descrescendo al colonizării

" Cum au fost cu putință asemenea manifestări și asemenea acte ? Iată cum : **după începutul așa de fericit** , care s-a făcut în **1925** , în timpul **guvernării lui Ionel Brătianu** , **opera a continuat într-un ritm intens**,și eu cred că, **dacă Ionel Brătianu ar fi trăit** , această **problemă a colonizării** s-ar fi pus în toată complexitatea ei ; ea **nu s-ar fi mărginit numai la Cadrilater**,ci ar fi **îmbrățișat toate regiunile , zonele și centrele în care elementul românesc este amenințat** . Aceasta este credința mea.

" **Ionel Brătianu a murit în 1927. Opera a continuat și în 1928 .**

În timpul guvernării național-țărăniște , ea a avut **un ritm mai încet, mai moderat** .

Nu voi intra acum în detalii asupra **cauzelor** care au determinat încetinirea ritmului de colonizare .

- **Goga** : Deși ar fi foarte interesantă .

- **Giurăscu** : Cred că **o vor face cei 6 deputați** care **s-au asociat la interpelarea mea** . [**LD : nu le-am mai fișat pe toate**] Va fi destul timp să se dezbată problema pe toate fațetele ei

" În orice caz, **constat că, în 1933** , în momentul în care **a venit la cârmă guvernul actual** , **colonizarea Românilor** de peste hotare **a intrat într-o fază nouă** .

Cât credeți că s-au colonizat din Românii de peste graniță , în intervalul de la 1 nov.'33 , până la 1 dec. '36 , adică în 3 ani ?

Exact 556 coloniști , dintre care **120 și ceva în Caliacra** , iar restul în **Durostor** .

Deci de la **1925 până în 1933** , **s-au colonizat 7.247 de macedoneni** .

Comparația este elocventă .

-**Tiberiu Moșoiu** (subsecretar de Stat la Agricultură și Domenii):" **Ați citit greșit cifra. În acest interval s-au colonizat 7.803 capi de familie** . Trebuie de subliniat acest lucru : **capi de familie**"

-**CCGiurăscu** : Prin urmare, chiar după recunoașterea d-lui subsecretar de stat ,au fost aduși

556 capi de familie, iar înainte au fost **peste 900 capi de familie pe an**. [-----]

" Eu afirm că față de **problema colonizării Românilor** de pete hotare, **guvernul actual** - preocupat, se vede, de alte probleme foarte importante - **nu a dat atențiunea cuvenită acestei probleme**. [-----] Nu pot înțelege de ce **nu s-a ținut seama de numeroasele intervențiuni** care s-au făcut, **de strigătele de alarmă** care s-au dat, **de solicitările** care au avut loc în tot acest răstimp. " [-----]

CGiurăscu / 25 febr.'37

#Dezarticularea sistemului legislativ.

" Cereri de colonizare nu au lipsit .

În intervalul 1930 -1934 , colonizările s-au făcut pe baza unei legi .

Din 1934, s-a desființat Oficiul Național de Colonizări și Legea de colonizări,

și această situație a rămas așa până la 7 aprilie 1936 .

Prin urmare , **aproape 2 ani** lucrurile au rămas fără cadrul unei legi , **pentru că legea veche a fost abrogată la 4 mai 1934,** prin **Legea privind Regiile Autonome.**

Așa dar, **timp de 2 ani de zile,** în cursul acestei guvernări, **n-a existat o lege, care să reglementeze întreaga colonizare** , deci și colonizarea Românilor de peste hotare . " [----]

-Take Slăvescu (vicepreșed.) :Consultă Adunarea să încuviințeze ca Ccgiurăscu să continue dezvoltarea interpelării în ședința de joi, 4 mart.'37 .**Adunarea încuviințează** CCGiurăscu / 25 febr.'37

27.) Vict.lamandi (Culte și Arte) , drepturi economice ptr.Biserică, 3 martie'37

(DAD, MO 39, șed.de miercuri, 3 mart.'37 , pag. 1828 - 1837)

[LD :Răspunde la o interpelare a lui Goga , în legătură cu un **Comunicat** dat de guvern , privind o serie de măsuri pentru **despoliticianizarea unor instituții și mișcări :studentimea(cămine și universități) ,preoțimea (biserici și întruniri) ,uniformele (diverse gărzi) ,protecția muncii naționale (aplicare)]**

▣Biserica -deasupra partidelor politice

-Vict.lamandi : [---] Vreau să vă dau o lămurire asupra **concepției pe care o avem noi în legătură cu rosturile cetățenilor în această țară .**

Dacă **dvs aveți dreptul de a proclama** , cu atâta patos , **un exclusivism** ,care nu știu ce ar putea să dea în practică, pentru însăși interesele superioare ale țării,

dați-mi voie să exprim o concepție care a fost concepția organică la baza Statului nostru .

[...] **Biserica Românească** - și sub Vechiul Regat și astăzi - nu a avut un **sprrijinitor** mai convins , nu a avut un **apărător al intereselor ei spirituale** ,mai hotărît și mai înțelegător decât cum a fost **Partidul Național -Liberal**. (aplauze la PNL)

" Este însă o deosebire fundamentală între **punctul nostru de vedere și acela exprimat de dl Goga** - punct de vedere pe care , de câțiva ani încoace ,**d-sa l-a transformat în principiu de doctrină al partidului său .Noi nu confundăm Biserica neamului cu partidul nostru** ,așa cum face **dl Goga ,care confundă Biserica ortodoxă cu partidul său .** (aplauze la PNL)

" **Dar în viața Statului nostru de astăzi, Biserica trebuie să se ridice deasupra partidelor politice , ca instituție, iar ca îndrumare permanentă, ea nu trebuie să aparțină nimănui , decât sufletului însăși al neamului** (aplauze la PNL) [-----]

Prin **modificarea Constituției , la Iași , în 1918 , am dat drepturi politice și preoților și învățătorilor** ,dându-le posibilitatea să se aleagă în Parlament [-----] pentru că **învățătorii și preoții sunt cei dintâi conducători ai satelor . "**

Dar ...preotul în Biserică , **trebuie să rămână exclusiv al Bisericii .**

/ **Măsura luată de guvern** , nu îndepărtează preoții din viața politică , ea nu face decât **să-i cheme la datorie .**

/Parohii și salarizare

/ S-a reușit **salarizarea preoților** în condiții aproape normale (sute de milioane de la buget)

/ În ultimele 6 luni , de când el este la Culte , **a înființat 600 de noi parohii ;**

se va mări numărul lor ,la 700-750 ,și **se va rezolva complet problema prețurilor extrabugetari** ,care-și mutau sărăcia din loc în loc ;

/18.000ha teren și pădure ptr mănăstiri

În Senat s-a votat o lege - curând urma să vină și la Cameră - prin care **s-a pus la dispoziția mănăstirilor istorice din țară** , o întindere de 18.000 ha,de pădure și teren, cu scopul esențial **de a apăra aceste monumente și a le păstra splendoarea de altădată** .
lamandi,3 martie'37

28.)G.I.Brătianu (PNL-g) , intervenție:protecția elementelor românești ,4 mart.'37

(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37 , pag. 1890 - 1892)

[LD :El intervine la interpelarea lui CCGiurescu despre colonizări (II)

În februarie ,se produsese evenimente care au precipitat scena politică românească.

De fapt , **Giurăscu aproape își epuizase interpelarea,dar deschide șefului său,**

Gh.Brătianu , posibilitatea unei intervenții substanțiale în chestiunile la ordinea zilei .]

Doc.integral - **fișier PNL-g III**

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫Programul PNL-g :colonizarea și minoritățile

" **Ni s-a opus** în adevăr în cursul discuțiilor care au avut loc în săptămâna trecută ,**două probleme** : aceea a **programului nostru** , pe care o amintea d-l Giurăscu ,și aceea a **raporturilor noastre cu " Garda de Fier "** ,asupra cărora **s-a spus că am fi în echivoc** .[---]

" **Ni s-a spus : dar aveți două atitudini față de mionorități !** Dar oare **nu este evident că sunt două categorii de minoritari ?** Nu este evident că [-----]**sunt unii care au de mult reședința în țară la noi,care s-au identificat cu credințele neamului nostru ,iar alții , care au venit de curând, și n-au nici o legătură nici cu trecutul ,nici cu dezvoltarea acestei țări ?**

(aplauze la PNL-g)

Și atunci , este rândul meu să întreb , **cum se consideră această problemă ?**

Trebuie oare , în această privință , **numai soluțiuni totalitare ?Trebuie admiși cu toții , fără să se țină seama de vremea și sentimentele lor - ceea ce este împotriva realității ?**

Sau trebuie eliminați cu toții - ceea ce desigur nici cea mai extremistă grupare nu poate pretinde ?"Să-mi dați voie să **conchid** asupra acestui punct :în această chestiune ,**nu noi ne aflăm în echivoc,ci alții** , care au venit la cârmă pe baza **altor principii** , [vizat PNL-1] care **cârmuesc în continuă ezitare și contradicere** față de ele "

(aplauze la PNL-g)

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫ **România , Românilor !:fără represiuni !**

" Deunăzi , chiar ieri, **DI Goga vorbea de revendicări naționale** , care frământă tineretul.

Aș adăuga la acestea și **revendicări etice** .

" O societate , și mai ales **o clasă conducătoare** , nu poate rămâne la locul ei în Stat ,decât **dacă găsește în ea și prin ea** , însăși mijlocul de a se reforma ,când nevoia și revedicările naționale o cer.

"**Dați-ne** ,cum s-a spus de atâtea ori, **o Românie a Românilor** : (aplauze la PNL-g și PNC) dar dați-ne , în același timp , și **o cârmuire a demnității , o cârmuire a cinstei** (aplauze la PNL-g) și atunci , **vă asigur nu veți avea nevoie de nici o măsură de represiune, de nici o măsură de asuprire, nu veți avea nevoie să aruncați studentimea în viscol pe drumuri ,și nu veți avea nevoie să transformați Universitatea** , așa cum vreți să o faceți,într-o **anexă a comisariatelor de poliție** . (aplauze la PNL-g)

Gh.Brătianu ,4 mart'37

29.)Cancicov,Unificarea și simplificarea măsurilor financiare excepționale,

9 mart.'37(ministr.Finanțelor)

(DAD, MO 44, șed. Din 9 mart.'37 , p. 2063-2064)

[LD :23 august 2006.Revād textul acestei legi excepționale.Unele prevederi de austeritate mă impresionează și , fără să vreau, mă gândesc la dezmățul financiar al guvernelor de după dec.'89. Fără nici o îndoială, guvernarea PNL '33-37 a condus la ieșirea din criză și la acel prag economic culminant al României , în 1938]

Doc.integral **-fișier Index legislativ**

▫ Expunerea de motive

Din cauza **crizei generale** , manifestată din 1930, și agravată an de an ,cu **repercusiuni îngrijorătoare asupra bugetului Statului și ale tuturor serviciilor și situațiilor publice** , a fost necesar **să se ia diferite măsuri legislative excepționale** ,de ordin economic sau financiar , **pentru a-i preveni sau stăvăli efectele.**

[**enumeră cele 10 legi emise de guverne ,între1930 -1937**]

Între timp, **unele din dispozițiunile** de mai sus **au fost abrogate** , prin legiurile anterioare , **altele au fost modificate parțial sau total**, altele au fost trecute în legile ordinare corespunzătoare (legea de unificare a contribuțiilor; legea pentru urmărirea veniturilor publice ; legea cumulului) **Prelungirea succesivă a acestor legi**, a dat loc la **confuziuni și erori** . Pentru aceste motive a alcătuit **proiectul de lege pentru unificarea și simplificarea măsurilor financiare excepționale .**

▫ Proiectul de lege

Textul propus

Modificările Comisiunii financiare și bugetare

[LD : **pe două coloane, articol de articol, paragraf de paragraf, având specificarea "admis " sau "modificat " pentru fiecare**]

Art 1

admis

aliniatul

modificarea

Art 10. Nu se vor face cumpărări de imobile noi în cuprinsul exercițiului bugetar '37 / '38

Art.11.Singurile autorități cu drept de a **avea un automobil , unul singur :**

președinții corpurilor legiuitoare ; președintele Consiliului de Miniștri ; IPSS Patriarhul ;președ. Înaltei Curți de Casație ; Ministerele ; Prefecturile de județ, ptr toate serviciile ;Prefecturile de județ, ptr toate serviciile ;Primăriile de municipiu ; Primăriile de sector , pentru toate serviciile ; Regiile ; Administrațiile comerciale ;Corpurile de armată și diviziile .

Întreținerea unui automobil (material, personal) , nu va depăși suma de 120.000 lei anual
Automobilele nu pot fi folosite **decât în interes de serviciu** ,și vor purta în mod vizibil **inșciptia autorității**

Art. 14. Guvernul este autorizat în timpul vacanței parlamentare, să ia prin **Decret -Regal** , dat prin **Jurnal de Consiliu, orice măsuri vor fi necesare** pentru **menținerea și asigurarea echilibrului bugetar** sau pentru **satisfacerea nevoilor neprevăzute** ,determinate de cerința apărării naționale și interesul general al țării .

Aceste decrete **vor fi supuse ratificării Corpurilor Legiuitoare în prima sesiune.**

/Comisia permanentă ptr.economii bugetare

Art.17. Pe lângă Ministerul Finanțelor , Direcția Bugetului, va funcționa o **Comisie Permanentă** pentru **realizări de economii bugetare** , compusă din :**Raportorul bugetului, un membru al Înaltei Curți de Casație, dir. g-ral** al Ministerului de finanțe , cu următoarele atribuții :

- a) **să vegheze** la aplicarea bugetului și efectuarea cheltuelilor
- b)**să semneze** toate propunerile de cheltueli
- c) **să se pronunțe** asupra avizelor cerute
- d) **să cerceteze** reclamațiile și sugestiile ce se fac în scopul economisirii
- e) **să propună** Ministerului de Finanțe măsurile necesare
- f) **să-și dea avizul** asupra oricăror chestiuni survenite

Art. 18. Toate dispozițiile legii **se aplică și Caselor autonome, Regiilor publice ,dministrațiilor comercial și Direcțiilor speciale** , care au bugete anexe

Art .19. Legea va intra în vigoare , de la **1 apr.1937**

La aceeași dată, se abrogă toate celelalte legi și dispoziții existente ...
Lege / 9 mart.1937

30.) **ing.N.Miclescu (P.C.), senator, interpellare -12 mart.1937**

(D.S. MO 43, șed. din 12 mart. 1937, p. 2455-2456)

Necesitatea unor măsuri de gospodărire a drumurilor

Doc.integral - fișier P.Conservator II

-N.Iorga (PND), intervenții ;R.Franasovici (ministrul Lucrărilor publice) - răspunsuri
Ing.Miclescu

▣ Ministerul Lucrărilor publice -cel mai sărac minister

▣ Necesitatea gospodăririi drumurilor

Miclescu -Iorga - gral Popovici - Franasovici

▣ Bani ... înzestrarea armatei ...iluțiile pacifiste

Ing.Miclescu

▣ Delăsare condamnată :

▣ Degradarea sănătății populației

▣ Degradarea drumurilor

▣ Apelul MSR : armata, sănătatea, drumurile

Ing.Miclescu / 12 mart.'37

#Ministerul Lucrărilor publice -cel mai sărac minister

▣Necesitatea gospodăririi drumurilor

[LD:20 aug.2006.Prelucrez astăzi aceste informații.Mă gândesc dacă această delăsare gospodărească - care , la urma urmei , nu ar fi avut atâta nevoie de capital și industrie ! - nu este o trăsătură caracteristică acestui neam

Drumurile ?! Slavă Domnului :**brațe de muncă** , berechet! ;**piatră-de pavat** ,toată Europa ! ;

zile nelucrătoare , calendarul plin ! ;căruțe , care , cai și boi ,ca la nimeni !

Și totuși, într-un secol ,de la deceniu la deceniu , de la un regim la altul , am ajuns în secolul XXI , cu aceeași lipsă de rețea de drumuri și poduri !

- **Ing. N.Miclescu** : Privește **bugetul anului trecut** : Ministerul de Finanțe - **8 miliarde** ;

Ministerul de Interne - **1,1/2 miliarde** ; Ministerul Apărării Naționale- **4,1/2 miliarde** ;

Ministerul Educației - **3 miliarde 600 milioane** .

Care este cel mai sărac minister ? Ministerul Lucrărilor Publice , cu doar **89 milioane lei !**

Pentru anul '37/ '38 , i s-a ridicat la **131 milioane** .

A rămas în urma sa , doar **Ministru Industriei** .

-Rich.Franasovici :România ,în urma tuturor vecinilor !

-**Richard Franasovici** (ministr.Lucr.Publice) : Dar **nu intră aici casa drumurilor** .

În orice caz, **acest minister este cel mai sărac.** " Eu nu pot decât să **vă mulțumesc că pledați pentru mine .Sunt de acord că nu se dau mijloacele necesare** pentru lucrările de care avem nevoie ." Când va da răspunsul, **le va arăta situațiunea din alte țări** .

La indiguiri și regularea cursurilor de apă, **România este în urma tuturor vecinilor**

În **Austria, Ungaria, Iugoslavia** - lucrările datează de zeci de ani ,și au fost **investite enorme** : annual , peste 3-400 milioane lei Și sunt **țări mult mai mici decât România !** .

Acestea nu sunt lucrări de lux, ci lucrări pentru **apărarea avutului locuitorilor** , contra inundațiilor , cum pățim noi în fiecare primăvară ,încât **cheltuim mai mult pentru despăgubiri !** **Noi am rămas în urma** acestor țări , cu zeci de ani, și se alocă **câteva nenorocite de zeci de milioane!**

Recunoaște că această situație este moștenită , dar totul este în funcțiune da bani , iar **acum primează înzestrarea oștirii**. Încât **vor mai trece 1-2 ani**,până când Statul va putea să facă **sacrificii pentru lucrările publice**.(aplauze prelungite la PNL)

-**ing.Miclescu** : "Dar d-le ministru, eu nu spun că trebuie să se ia vreun ban de la apărarea națională , dar **să se facă economii acolo unde se pot face** , pentru a se executa strictul necesar și pentru ca **să se facă drumuri** .

Eu cred că este **absolut necesar** să se facă **o lege a drumurilor** , prin care :să se înființeze **prestația** ; să se facă un **program de refacere a șoselelor** , în funcție de necesități, nu după importanța (sau influența) vreunui om politic ; **să se găsească venitul necesar de minimum 2,1/ 2 miliarde anual , special pentru șosele.**

#Înzestrarea armatei :delăsare condamabilă

Toată lumea a știut , de la război încoace,că **oștirea noastră este dezarmată**

-Iorga : Nu e !

-Miclescu :Era dezarmată .Așa că un război ar fi fost un dezastru pentru noi .

A știut țara întreagă , **au știut toți miniștrii apărării naționale**, a știut toată lumea, și cu toate acestea **până acum doi ani nu s-a făcut nimic !** [-----]

Ing.Miclescu / 12 mart.'37

#Sănătatea neamului: delăsare condamabilă

[LD:deci și la acest capitol, este boală cronică !]

"Tot așa , în altă ordine de idei, **toată lumea știe** că **populația țării este decimată de bolile sociale și de alcoolism,că rasa noastră degenerază , că vigoarea poporului nostru se distuge**,cu toate acestea, **până astăzi, nu s-a făcut aproape nimic în această direcție .**

"Zilele trecute , **dr Costinescu ne-a zugrăvit în culori negre starea sanitară a populațiunii noastre de la țară. Se simțea durerea adâncă a sufletului lui."**

#Șoselele ruinate

"Și aici , în chestiunea noastră, **toată lumea știe** că **șoselele sunt ruinate** ; toată lumea își dă seama de necesitatea lor, pentru viața și prosperitatea țării, **și cu toate acestea nu s-a făcut nimic**.[...] Tot așa sunt convins că și **dl ministru Franasovici cunoaște starea șoselelor noastre și importanța refacerii lor , și ar fi dorit** , de n-ar fi decât numai pentru a-și lega numele de o anumite operă, **să soluționeze această problemă .**

"Dar d-lor senatori, **nu este suficient să vrea ministrul respectiv ,trebuie să vrea întregul guvern**, și nu e suficient nici aceasta , **trebuie să vrea toate guvernele ce se succed, deci toate partidele politice**,fiindcă repet , **este vorba de răni adânci lăsate de război**, care nu se vindecă de azi pe mâine, **este vorba de o operă care nu se poate înfăptui decât de-a lungul anilor,și la care trebuie să contribuie toate guvernele .**

" Pentru aceasta,însă, **trebuie să se convingă opinia publică**,după cum s-a convins că este nevoie de înzestrarea oștirii ,**că e vorba de însăși existența noastră și că această operă nu mai poate fi amânată** . [-----]

Ing.Miclescu / 12 mart.'37

▣ Apelul MSR : armata, sănătatea, drumurile

Aceste probleme au ajuns pe planul întâi al preocupărilor opiniei publice

și pe planul întâi al Guvernului, pentru că a răsunat un glas - **glasul Suveranului țării** - care în **discursul** pe care l-a ținut de **Anul Nou** ,ca răspuns la felicitările care l le adresase guvernul, a spus că, de acum înainte **se cere Guvernului** - și cere tuturor Guvernelor - **acte de gospodărie**, și că , pentru moment, **Guvernele trebuie să fie preocupate** , în prima linie, **de cele trei mari probleme :apărarea națională, sănătatea publică și drumurile.**

"**Aș fi fericit** dacă prin cele ce v-am spus, **voi contribui măcar cu o iotă la lămuirea dvs** , în ce privește modul cum va fi dezlegată această problemă "

(Aplauze prelungite,unanime, îndelung repetate)

N.Miclescu / 12 mart.'37

31.)**Dr.I.Costinescu ,Legea minelor, Expunere de motive ,20 mart.'37**

(ministr.industr și comerț)**Legea minelor** (din 1924 ; modificată în 1929)

C.Ceruleanu (raportor)

(DS, MO 50, șed de sâmb., 20 mart .'37 , p. 3090- 3095)

[LD : afară de faptul că s-a adus în Senat în ultima zi a sesiunii, că era votată de Ad.Deputaților, și aprobată în cele 7 Comisii, **nu știu ce să zic**. (nu știu ce modificări a adus PNȚ) Legea fusese adoptată în Ad. deput. la 19 mart. Fac câteva extrase, pentru informațiile conținute , mai ales privind naționalizarea subsolului (1924)]

Dr.I.Costinescu / 19, 20 mart.'37

▣ **Legea minelor .**

În 10 ani de aplicare a **noului așezământ minier**, creat de **Constituția** din martie 1923, prin **naționalizarea subsolului minier al Statului**, și legiferat prin **Legea minelor din 1924**, cu modificările ei din 1929, s-au constatat **o serie de imperfecțiuni de mare importanță economică și juridică** , care impun **o nouă modificare a legii minelor** , în anumite materii.

/Regimul prospecțiunilor

a) **Permisul exclusiv de exploatare** pentru **petrol și cărbuni** , se acordă **acelui solicitator** care **îndeplinește cele mai bune condițiuni de capacitate tehnică și financiară** ;
b.) **Permisul pentru zăcăminte metalifere** , se acordă **primului înscris** la autoritatea minieră (prevedere preluată din legea Austro -Ungară din 1864) Pentru eficientizare și înlăturarea speculațiilor, **se anulează această prioritate a " descoperitorului"**, aplicându-se același regim ca la petrol și cărbune .

/Comasările

Exploatarea parcelor mici este delicată . Necesitatea raționalizării **reclamă o suprafață mare de teren**. **Constituția** , însă, respectă drepturile câștigate iar **Legea din 1924** , cu modificările din 1929, a prevăzut **o reunire a parcelor mici : "comasarea"**. Dar "comasarea " **s-a dovedit inaplicabilă , din cauza unei proceduri greoaie**. Este necesară o simplificare, o adecvare : **stabilirea comasării prin decizie ministerială**, fără proceduri complicate prin instanțe judiciare .

/ Problema drepturilor "câștigate" din Ardeal

Trebuie soluționată , mai ales, **problema drepturilor câștigate din Ardeal** , mai ales a celor privitoare la **zăcămintele aurifere** .

Aceste drepturi emană din legea ungară și lichidarea lor este necesară , deoarece fără ele **nu se poate dezvolta producția de aur a României**.

Această stare de lucruri dăunătoare din toate punctele de vedere , trebuie să înceteze .

Soluția trebuie să fie radicală , juridică și echitabilă .

Legea minelor / 20 mart'37

32.) Gh.Tătărăscu, Închiderea sesiunii a IV-a (prelungită) , 20 mart.'37

(DAD, MO 50, șed.de sâmbătă, 20 mart.'37 , p. 3544)

▣ **Bilanțul sesiunii**

[LD : trecere în revistă a realizărilor ; mulțumiri pentru activitatea legislativă.]

Semnează membrii guvernului .

Guv.Tătărăscu . Vacanță parlamentară .

Livia: vara /toamna 1937

▣Atmosfera electorală dominată de confruntări

Trebuie să surprind un fenomen cu care românii ieșiți din regimul comunist nu-l percep. În 1937, scena politică are aspect de cutremur, de preludiu la un război civil. Confruntările și culisele sunt atât de bogate în evenimente și semnificații, încât dau impresia că lumea românească nu se mai ocupa decât cu politica, că nu mai muncește, că se agită în mitinguri și manifestații de stradă și adunări. Nu numai Bucureștiul, dar și orașele din provincie, chiar și satele, sunt bântuite de oamenii politici care transmit mesaje, duelează oratoric, se întrec în promisiuni și amenințări. Memoriile de epocă descriu cu lux de amănunte toată această veriuială, cu grijă de a-și avantaja "echipa" sau propria "contribuție". Istoricii, în funcție de competență și (sau) simpatii sunt confiscați de această maree electorală, pentru că ea va marca schimbarea de regim politic din România.

▣ economia românească merge firesc

Ce se întâmplă în această perioadă cu economia? cu agricultura? cu industria? cu transporturile? cu finanțele? cu băncile? cu salariile? cu comerțul? cu spitalele? cu școlile?
Nu se întâmplă nimic deosebit!

Ele se mișcă firesc, pe traiectoria consolidată după anii grei ai crizei, conform reglementărilor și legislative și relațiilor specifice și **vor atinge în anii 1938-1940, maximum de dezvoltare economică a României Mari.**

Repet: România Mare, ramurile ei productive, instituțiile economice, merg firesc.

#La orizont, pericole!

Mă voi ocupa, totuși, aici, pentru această perioadă, de documente, în aparență extraeconomice, pentru a transmite cât mai aproape de realități o atmosferă. Dacă spațiul economic părea netulburat, **seria de fenomene politice anunțau nu o schimbare de guvern ci o schimbare de regim.** Ele își vor găsi tratarea corespunzătoare la capitolele consacrate acestor problematice. Aici, încerc să sugerez eventualele schimbări economice ce ar putea surveni, în funcție de **forța politică ce ar ajunge la putere.**

33.)Istrate Micescu, discurs la Congresul extraordinar al avocaților, 9 mai 1937

/Regimul minorităților / state cu Statut minoritar - state fără Statut /

("Țara noastră", 14 mai 1937; Cf. J. Ancel, *Documents.....*, vol. I, p. 215)

[LD 17 ian. 2004: Nu am confruntat doc. cu ziarul. Apare trunchiat. Preiau cu rezerve câteva citate. Că are și un accent xenofob, antisemit - care mie îmi lipsește - este adevărat.

Dar argumentarea lui Istrate Micescu, privind regimul minorităților impus statelor succesorale, este logică, justă, demnă, și s-a dovedit a fi și premonitorie.]

Doc. integral: [fișier PNC VI](#)

Istrate Micescu / 9 mai '37

▣Regimul minorităților

/fals regim de drept internațional

Noi nu trebuie să vorbim fără respect despre drepturile omului.

Regimul minorităților (în relațiile sale cu organizațiile constituționale și legale ale Statului român) apare ca o problemă de drept internațional. Înainte de război, nimeni nu s-a gândit să asigure o situație privilegiată și să formeze o categorie juridică distinctă pentru minorități de altă origine etnică, altele decât pentru cele autohtone. **Tot spre ce aspiră minoritățile nu ar trebui să**

depășească recunoașterea originilor și obținerea unor drepturi egale cu ale autohtonilor .
Așa este în toată Europa.
Istrate Micescu / 9 mai '37

/regim de favoare

Acest război a creat "problema minorităților" ca pe un regim de favoare .Oameni de drept ignoranți , au amestecat cuvinte și noțiuni de protejare legală și ilegală a minorității , sub un regim de statut legal.Dar care este baza , ideea fundamentală care străbate această doctrină , cu pretenție de sistem logic ?Cum se face că minoritățile etnice din statul român , în loc să depindă de acest stat suveran,pot să depindă de conglomeratul de state care apelează la Societatea Națiunilor ?

Istrate Micescu / 9 mai '37

/regim de excepție

"Pentru ce această diferențiere între cei care ,sub toată înțelegerea țării , privesc de la margine spre centru ,și cei care , din centru , se cramponează de situații de mult terminate privind spre periferie și peste frontiere ? "

Această divergență de "privire" , centripetă pentru noi , centrifugă pentru ei ,nu reprezintă ea un regim de excepție ? Care este ideea fundamentală ?

" Doctrinarii " cu pretenții științifice , declară că ideea protejării minorității etnice este o generalizare a declarației drepturilor omului .Și încearcă să integreze problema minorităților etnice în cadrul legal .

Îi întreb : pentru ce nu toate statele acceptă asta ?

Pentru ce Anglia , Franța , Italia , Germania , nu l-au acceptat ?

Pentru ce ele au fost impuse doar României ,Poloniei , Cehoslovaciei și Iugoslaviei ?

O idee de drept presupune egalitate și dacă din premisă este neegală , înseamnă că nu este de drept .Un ideal de drept , cu pretenție de egalitate , care pornește dintr-o premisă de neegalitate ,nu este o idee de drept .Este un regim de excepție .

Istrate Micescu / 9 mai '37

/neegalitate între state

Noi nu dorim generalizarea egalității cu marile puteri .Eu vorbesc în acest moment pentru cei ce sunt în frontierele noastre .Nu vrem egalitate în generalizarea unui principiu de drept care consacră inferioritatea și un regim de excepție care implică o superioritate vis-à-vis de noi .

Istrate Micescu / 9 mai '37

/un regim odios

Conștiința noastră - și o spunem fără vanitate - inteligența noastră robustă de esență latină , nu poate concepe că acolo unde este egalitate ,există diferențe pentru cei care nu țin cont că legile și instituțiile unui stat ,ce se găsesc între frontierele naționale ,nu îngăduie amestecul străin , în ceea ce privește conduita statului român !

Acesta este un regim odios , contra căruia se revoltă sentimentele noastre de justiție și demnitatea noastră națională .Și acesta este punctul care ne desparte în lupta ideologică . Că Geneva , și înțeleg prin aceasta marile puteri (care sunt menajate) care admit inferioritatea noastră ,noi ne permitem să ne exprimăm credința noastră că aplicarea acestui sistem de protejare a minorităților ,duce la formarea unor minorități artificiale și alimentează curentele centrifuge .

Istrate Micescu / 9 mai 1937

34.) Istrate Micescu ,Revizuirea cetățenilor frauduloase evreești, 29 iul.'37

("Curentul" 29 iul.'37 .Cf. J.Ancel , Documents..... , vol.I, p. 213 -215)

[LD : Nu am confruntat doc. cu ziarul.Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate]

P.d.v. fără echivoc : revizuirea cetățeniei române ! Subtitlurile îmi aparțin]

Doc.integral : [fișier PNC VI](#)

Micescu / 29 iul.'37

#Evreii au ocupat țara noastră

Din moment ce **evreii nu mai sunt pe placul arabilor**, eu nu văd pentru noi , ca om de drept, ca drepturile noastre românești **să poată fi puse în discuția Societății Națiunilor** , impuse de evrei .Ca om de drept, mie îmi este interzis , formal, **să caut să raportez parazitismul de care vrea să scape țara noastră , într-o altă zonă, de ex. în Palestina** .Mie îmi este interzis **să mă preocup să caut un azil** pentru cei care **au ocupat țara noastră** .

Micescu / 29 iul.'37

#Evrei au uzurpat calitatea de cetățeni

Să ne străduim **să desconggestionăm România** și , **deplasând această congestionare** în Palestina , **ar însemna** , după părerea mea , **să nu avem curajul să punem chestiunea primordială :evreii au dreptul de a sălășlui în România uzurpând calitatea de cetățeni români ?** Cei care au obținut această calitate , formal, **o posedă valabil ?**dacă nu răspundem la această întrebare , înseamnă că nu o putem asana .Altfel , noi **comitem o imprudență căutând azil pentru evrei** ,de ex, **în favoarea statutului internațional** al Palestinei .

Micescu / 29 iul.'37

Azil în Palestina ?NU este treaba României !

Noi nu ne putem permite **să ne agățăm de dreptul de azil al evreilor** ,**pentru a ne debarasa de paraziți**.**În calitate de avocat al țării mele** și al poporului meu ,eu nu mă pot despărți de obligațiile mele profesionale și naționale,**să mă preocup numai de interesele clienților mei** , fără să pierd timpul meu ,**ajutând reavoința adversarilor ce nu mă privesc**.

Acesta este răspunsul meu la întrebarea pusă .

Micescu / 29 iul.'37

▣ Răspunderea guvernului : controlul naturalizării !

Există o **problemă evreească** .Am semnalat guvernului **PNL că nu are dreptul să se opună dacă poporul cere** cu îndârjire **controlul cetățeniei române**, printr-un **decret -lege**.

Guvernul a **uzurpat prerogativele** sale de **a controla naturalizările individuale** , printr-un demers legislativ.**Cei ce recurg la violență** pentru a spolia , **nu se pot plânge de violența celui spoliat** . **Dispozițiile constituționale** ce le avem de la marele Kogălniceanu plasează **cetățenia română sub paza autorității legislative**.

Aceasta este o idee napoleoneană , care cere **o solemnitate cu ocazia actului naturalizării** . **Dacă toate profesiunile liberale** , toate întreprinderile economice ,toate posturile de comandă de care depind ideile și bogățiile , **ar deveni românești** ,cum deja **tinde să devină presa** și cum **mă străduiesc să devină barourile**, **Victor Antonescu ar putea să-și susțină p.d.v. în fața Comisiei mandatare a Societății Națiunilor** .

Istrate Micescu / 29 iul.1937

35.)Virgil Madgearu,la Congresul tineretului PNȚ- Ilfov , 4 oct.1937

("Dimineața" , an 33, nr. 11.060, 5 oct.1937)

(secretar -gral PNȚ ; șeful PNȚ Ilfov)

#Eșecul românizării personalului

[LD : de remarcat că Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea "**problema națională**" care agita societatea românească Dacă aș scri exact ce gândesc aș spune că Madgearu este echivoc,lunecos,cu "**fundul în două luntrii**", încât nu se înțelege exact care este poziția PNȚ în această chestiune.Nu-ți poți da seama dacă respinge sau este adoptă , în principiu, această preocupare .O transportă în viitor , într-un Plan , etc etc . Se pare că regimul comunist a rezolvat abia această problemă, iar după 1989... se repetă situația

din 1937 !]]

" **Guvernul n-a izbutit în 4 ani să inițieze o acțiune eficace pentru românizarea vieții economice** . El s-a limitat la **plasarea personalului românesc**. În loc să acționeze cu succes , cel puțin în această direcție , **guvernul a favorizat agitarea problemei, făcând cor cu anume grupări extremiste și cultivând demagogia naționalistă** .

" **Peripețiile anteproiectului de decret -lege** , elaborat în vara 1936, de ministerul Industriei și Comerțului , **cu violarea expresă a Constituției** , stau mărturie despre **caracterul demagogic al politicii guvernului** .

"Cele **două rapoarte oficiale** , privitoare la **aplicarea legii** pentru asigurarea utilizării personalului românesc în întreprinderile particulare , **pe lângă lametațiuni nedemne**, despre **sabotajul exercitat** de cei interesați , și mărturia **efectelor minimale** ale măsurilor aplicate, cuprind **pasajii menite să ajute mai departe agitația în jurul acestei probleme**."

#Circulara lui Valer Pop

[LD: eu nu am dat de o asemenea circulară privitoare la minorități ! Este o deliberată diversiune - nu știu dacă a lui Gh.Brătianu sau Madgearu]

" Iar demonstrația cuprinsă în **recentele declarațiuni ale d-lui Gh.I.C.Brătianu** că **< partidul liberal nu are trebuință nici să imite, nici să supraliciteze, nici să improvizeze >**, făcând aluzie directă la ultima **Circulară** a ministrului de Industrie [Valer Pop] prin care **se cere întreprinderilor de a înlocui elementele minoritare cu 50% , respectiv 75% elemente românești** , este o nouă dovadă de **totala dezorientare a guvernului actual față de această problemă** . De fapt, după cum rezultă din datele problemei expuse mai sus, **pe căile urmate de guvern ,nici nu se poate aștepta soluționarea problemei românizării vieții economice și sociale** ."

#Plasarea intelectualității române =subiect de agitație politică.

[LD: nu știu cât de sigură este statistica lui Madgearu .Nici felul cum jonglează cu ea , nu pare a fi corect .De ex.,raportează nr de absolvenți la nr de studenți înscriși , și scoate procentul de 9%, Cât privește inflația de licențiați în Drept,și penuria celor din alte categorii profesionale,este dovada incapacității tuturor guvernărilor în schimbarea mentalităților .

În orice caz, dacă situația era cea cuprinsă în cifrele vehiculate de el, **sistemul învățământului românesc era haotic,sub orice critică** ,și nu putea conduce decât la **inflația de studenți și penuria de specialiști în domeniile productive** .]

"Chiar limitată la promovarea personalului românesc, cât timp **organizarea învățământului public nu asigură producerea** ,în număr suficient, de **elemente tehnice românești** , **nici locurile disponibile din întreprinderile existente , nu vor putea fi ocupate de români** .

"Prin urmare ,**dacă nu se remaniază adânc ,ucenicia și învățământul tehnic aplicat** de toate gradele și **dacă nu se dă întregului învățământ o îndrumare** ,care să creieze **elemente capabile și aplicate spre îndeletnicirile practice**, destinate să forțeze **introducerea elementelor românești în viața economică ,vor rămâne material de agitație politică** ."

#Slabul randament al învățământului

" Din **41.307 studenți înscriși în anul 1934/ '35** (din care **32.307 români și 9.000 străini**) , **n-au absolvit diferite facultăți decât 3.707** (din care **2.848 români și 849 străini**) .

Deci nici 9% din totalul studenților înscriși n-au fost promovați licențiați, doctori, ingineri, arhitecți etc.

Din aceștia, în timp ce au ieșit **1.055 licențiați în Drept**,decât **428 licențiați în Științe comerciale, 98 de licențiați în Științe agronomice,133 ingineri, 271 medici umani și 61 medici veterinari** .

[Schemă LD:

Anul universitar	Înscriși		Absolvenți		Procent
1934/'35	41.307		3.707		9%
	români	străini	români	străini	
	32.307	9.000	2.848	849	
Drept	Comerț	Agronomie	Inginerie	Medici	Veterinari

1.055 428 98 133 271 61.

[LD :Păcat că nu dă și cifrele de la specialitățile umaniste îți vine să spui : "România ? Țară de avocați! " , nu de "poeți !]

Madgearu : " **Cu asemenea randament al învățământului superior, lipsit complet de orice orientare , în raport cu interesele naționale, nu numai că nu se poate asigura promovarea elementului românesc, dar nu pot fi satisfăcute nici nevoile elementare de administrare a Statului.**" În locul unei preocupări serioase în această direcție , se urmează , fără întrerupere , **agitația.**

▫**Soluția PNT: măsuri de stat**

"Rostul unui guvern **nu este însă să agite** și nici chiar **să favorizeze agitația problemei** naționale, ci determinând termenii reali ai fiecărei probleme **el este dator să îndrumeze , prin măsuri de Stat , rezolvarea loar "**

Madgearu /

▫**Problema minoritară**

" În deosebi , în situațiunea externă deosebit de îngrijorătoare ,**este o gravă eroare a se stăruie înăuntru dușmănia dintre români și minoritari** , prin anume acte cu caracter demagogic, ca de ex. **recenta Circulară a d-lui Valer Pop , campaniile de afară , pe chestiunea tratamentului minorităților , fără ca , cel puțin să se fi adus în fapt, printr-o atingere reală a poziției minoritarilor , o ameliorare și o întărire a poziției românilor în economia națională .**

▫**PNT: plan de rezistență națională**

" Este timpul ca , în locul agitațiilor sterile și a supralicitățiunii naționaliste demagogice , care coincid cu **măsuri de Stat răzlețe și accidentale , de o eficacitate națională extrem de redusă , oamenii de stat ,** mânăți de grija patriotică a ridicării națiunii , **să cadă de acord asupra unui plan național de rezistență și de promovare a românilor pe toate țărmurile vieții economice și sociale.**

"Fără provocarea nimănui, fără atingerea drepturilor pe care le au toți cetățenii unui stat civilizată, printr-o politică de Stat consecventă , încadrată într-un program național , românii vor izbuti să redobândească terenul pierdut, din cauza unor împrejurări istorice vitrege."

Virgil Madgearu /4 oct.'37

36.)Întrunirea "**Grupului H**" ,7 oct.'37

(" Dimineața" , an 33, nr.11061 , 8 oct.'37)

*Notă:"Grupul H"

Inițiat de **Victor Iamandi** , secondat de **Petre Bejan** și **Petre Ghiță** .Inițial duciști, democrați, antilegionari ,apoi sprijinitori ai lui **Tătărescu** .Membrii grupului , **80 de deputați și senatori liberali** , s-au întrunit în ședință plenară pentru a discuta **evoluția evenimentelor politice .**

▫**Petre Ghiță (vicepreșed.Camerei) , Declarație ,**

Guvernarea liberală.Între democrația națională și extremism . Problema tineretului .

(" Dimineața" , an 33, nr.11061 , 8 oct.'37) **Doc.integral - fișier PNL XII**

În final , au dat presei un **Comunicat** .Cu acest prilej, **Petre I.Ghiță** a făcut următoarele declarații **Declarațiile lui P.Gheață** au fost **aprobrate în unanimitate de membrii grupului H]Petre Ghiță / 7 oct.'37**

/Loialitate față de Dinu Brătianu și Gh.Tătărescu

N-am să stăruiesc în această expunere asupra **realizărilor guvernului liberal** ,prezidat de d.**Gh.Tătărescu** ; **analiza înfăptuirilor celor patru ani** făcut-o cu toată autoritatea și **competența dl Dinu Brătianu** , șeful partidului nostru ,în **discursul rostit recent la Brăila** [LD : lipsă doc.]În curând, știu că dl **președinte al Consiliului de miniștri**, va avea prilejul să

expună pe larg politica de realizări , pe care a aplicat-o cu succes în lunga sa guvernare .
Mă voi mărgini să precizez **situația politică generală** , după patru ani de guvernare liberală,
încercând să fixez **poziția** pe care stăm față de **celelate forțe politice ale țării "**
Petre Gheață / 7 oct.'37

/Secretul lungii guvernări

Guvernul format de dl Tătăărăscu a fost primit cu neîncredere , iar cei care nu cunoșteau excepționalele însușiri ale actualului președinte de Connsiliu, **socoteau efemeră durata guvernării** și priveau **cu îngrijorare și compasiune soarta Partidului Liberal.**

"Spre surprinderea tuturor, și desamăgirea multora, **guvernul, care trebuia să cadă în repetate rânduri, a durat patru ani de zile și încă...**

"Desigur, **numeroase sunt cauzele** care explică **prelungirea la cârmă a regimului liberal ;** câteva sunt mai importante și merită să fie relevate .

Petre Gheață / 7 oct.'37

/"Efectul Duca"

[LD : eu înțeleg ce voia să spună Petre Gheață . Numai că , la fel ca și alți politicieni, se feresc să spună lucrurile mai simplu, le sucesc și răsucesc, parcă să nu supere " tânăra generație" !

Ad-hoc, m-am hotărât să dau un nume acestei friți : **" efectul Duca**

Din toate , eu trag o singură concluzie : **nu prea știau ce să facă să o mai îmblânzească .]**

"Vremea noastră a pus cu o neobișnuită acuitate problema tineretului.

Generația tânără de pretutindeni , ieșită din răsturnarea pricinuită de război, își afirmă cu duritate și cu îndrăzneală , **pretenția de a creia , după concepția ei , cu mijloace proprii, cu o energie surprinzătoare , cu fanatism , o construcție socială nouă , care să corespundă idealurilor ei și căreia să-i imprime un ritm accelerat , în toate domeniile.**

" Omul politic prevăzător , nu trebuie să ignore sau să disprețuiască această pretențiune ; ea reprezintă expresia tare a unei noi mentalități și a unei voinți , care nu se lasă înfrântă .

Departate de a privi cu indiferență această problemă , conducătorii partidelor democratice au datoriat să o examineze cu toată seriozitatea , străduindu-se să dea o soluție cât mai eficientă aspirațiilor tineretului ; și , în același timp , să utilizeze , selectând din rândurile lui, toate elementele valoroase.

" A nu acorda atențiunea adecuată acestei generații , reprezentând o realitate în viața socială , înseamnă a înregimenta din lipsa de pricepere , din miopie politică, imensa majoritate a tineretului în falangele grupărilor extremiste . Acolo se deschide acestui tineret poarta tuturor posibilităților de comandament și i se flutură mirajul binefacerilor infinite . De aceea, nu voi înceta să repet : atenție permanentă la tineret. ! [---]

#Adversarii democrației: extrema stânga-extrema dreapta

[LD: Mai sus am vorbit de **" efectul Duca "** - manifestat printr-un soi de teamă E doar o față a medaliei . Pentru că reversul ei este **reacția bărbătească , fermă , conștientă, până la jertfă.** Asta propunea **Petre Gheață** **partidelor și politicianilor sincer democrați.**

[LD: atenție ! când e vorba de "adversari", grupul H indică , deopotrivă, extrema **"stânga" și extrema "dreapta" . Este marele fals , marea omisiune , din istorografia comunistă, timp de jumătate de secol.]**

"Partidele democratice românești trebuie să conteze pe un adversar de temut.

Dacă voim să păstrăm intactă această structură a statului românesc , democrația trebuie slujită cu devotament, cu energie și spirit de jertfă.

" Împotriva adversarilor noștri de la extrema dreapta sau de la extrema stânga, nu putem opune nici dilentatismul oportuniștilor , nici galanteria juisseurilor , nici , mai ales, nici ! - perfidia savantă a profitorilor de toate categoriile.[.....]

" Împotriva fanatismului -uneori sincer - al extremiștilor, democrația trebuie să opună tăria unor convingeri nesdruncinate și dorința de sacrificiu a unor elemente pentru cari, libertățile cetățenești , puterea cuvântului și utilitatea criticismului nu sunt simple metafore de paradă ."

37.) Gh. Tătărăscu , inaugurarea fortificațiilor de Vest , Oradea , 9 oct.'37

("Dimineața " , an 33, nr. 11066 , 11 oct.'37)

Doc.integral la [fișier Guvern XIV](#)

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣ Programul fortificării granițelor

[LD : era în prag de **iarnă '37** .Erau **primele** lucrări de fortificare ! Nu știu cât din acest plan s-a realizat **până în 1940** ,când, prin **Dictatul de la Viena**, acea zonă a fost **anexată la Ungaria**.

În maniere diferite , istoriografia comunistă " demască " , " condamnă " , caută "vinovați"

este numită " trădare " , sau " indolență" care cade , mai ales, pe seama **Regelui Carol**

(stenogramelor de la dramaticile **Consilii de Coroană** în care **s-au hotărât cedările**)

pentru faptul că **armata română nu era pregătită să reziste** , etc etc.

Este o mare nedreptate ce i se face lui Carol. A avut multe păcate ,dar **preocupările pentru armată nu i-au lipsit**.La fel Tătărăscu .Voi ajunge și acolo.Acum mă gândesc dacă , practic , a

fost vorba de delăsare ,de vinovății ,etc etc sau pur și simplu chiar **nu a fost timp !**

Între două războaie mondiale atât de **aproprate** , între **revenirea** de după primul , și **pregătirea** pentru al doilea ,cât și cu ce se putea face ?

Știu că este o abordare " feministă " , " pacifistă " necompetentă în ale milităriei ,dar o spun ca pe o **chestiune de bun simț** și ca **circumstanță** care ar trebui avută în vedere .

În fond, francezii, cu a lor "linie Maginot" cum au eșuat în 1940 , fiind ocupați de germani ?!]

▣ Programul fortificării frontierelor

" Domnilor, am venit aici însoțit de **colaboratorii militari ai guvernului** ,pentru a **inspecta primele lucrări de fortificare a granițelor** noastre .În cadrul **marelui program de înzestrare** elaborat sub îndrumarea stăruitoare a **Majestății Sale Regelui**, guvernul a putut să pășească și la executarea acestui **ultim capitol din măsurile luate** în vederea **sporirii puterii militare a țării**." Programul fortificării fruntariilor va fi executat **într-un număr de ani** ,până la completa lui desăvârșire .**Un brâu de piatră și fier va încinge fruntariile noastre** și, înlăuntrul lor, **țara va putea să-și continue** opera de organizare și de propășire în siguranță și în pace .

" **Începând această mare operă** , avem conștiința că **slujim apărarea țării** și,deopotrivă, **apărarea păcii** . **Tari și armați, vom dezarma toate tentațiunile - slabi și neapărați, vom încuraja toate apetiturile**. Prin **tăria noastră alungăm războiul** - prin **slăbiciunea noastră îl chemăm și îl provocăm** . În împrejurările de astăzi , **tăria înseamnă pace** , și **slăbiciunea înseamnă război**. Iată de ce, **cazemele acestea** , care sunt **menite să asigure vecinicia fruntariilor noastre** ,sunt totodată **și cazemele păcii** . "

[-----vecinii ; minoritățile ; protejarea elementului românesc -----]

/Operă colectivă și simbol

"**Fortificarea granițelor țării trebuie să fie opera colectivă** a tuturor românilor .

Opera aceasta trebuie **să fie și un simbol**.Fiecare român să așeze o **piatră sau o lopată de pământ** pentru ridicarea **brâului de apărare** care va chezași **intangibilitatea teritoriului**.

"Cine nu poate aduce această contribuție **cu brațele**, să o aducă **cu averea** -fiecare după **îmboldul său** și fiecare după **putința sa**. Astfel, **fortificarea fruntariilor** , va fi cel mai înălțător prilej pentru **afirmarea solidarității naționale**. Îndrept acest **apel către toate conștiințele românești**.[....] Astfel, **fortificarea fruntariilor** , va fi cel mai înălțător prilej pentru **afirmarea solidarității naționale**. Îndrept acest **apel către toate conștiințele românești**. "

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣ Conviețuire normală cu minoritățile

" Vorbind într-un oraș cu **importantă minoritate națională** , țin să declar că,voim **să consolidăm raporturile de conviețuire normală** și de **încredere reciprocă** cu minoritățile

înglobate pentru totdeauna în Statul nostru național , cu minoritățile pe care istoria le-a așezat de veacuri în cuprinsul hotarelor stăpânite de neamul nostru .

"Căci noi voim să uităm toate nedreptățile ce ridicaseră în trecut zidul vrăjmașiei istorice și , călăuziți de suflul vremurilor pe care le trăim, și în cadrul legilor noastre ,izvorâte din echitate și dreptate , dorim să asigurăm acestor minorități toate condițiile necesare liberei lor dezvoltări .[....]" Beneficiind de acest tratament, minoritățile au însă și datoria să nu uite în nici o împrejurare că trebuie să-și împlinească cu loialitate toate obligațiunile ce au față de Staul Român, și că, printre aceste obligațiuni ,cea dintâi este să-și însușească toate interesele și aspirațiile acestui Stat, care le cheazășuește cu jefă:limba, credința și propășirea lor.

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

/Promovarea elementului românesc

"Deopotrivă, minoritățile sunt datorare să nu privească pieziș opera de promovare a elementului românesc, care , mai ales în provinciile unite, trebuie ajutat pentru a putea atinge nivelul de dezvoltare materială și culturală revendicat de elementul majoritar , în orice Stat Național.Opera aceasta de promovare , opera aceasta de reparare istorică , care a fost începută de guvernarea noastră și care va trebui să fie continuată de toate guvernările de mâie, NU A FOST ȘI NU VA FI NICI O DATĂ EXECUTATĂ PRIN ACTE SĂVÂRȘITE ÎMPOTRIVA MINORITĂȚILOR .Așupriții de ieri, nu se vor transforma nici o dată în asupritori ."În schimb minoritățile înșile, dând dovadă de înțelegere , trebuiesc, în propriul lor interes, să colaboreze cu sinceritate la executarea acestei opere de reparație, contribuind astfel la eliminarea din raporturile lor cu majoritatea națională,a ultimelor rămășițe de neînțelegere și discordie."

Tătărăscu la Oradea / 9 oct.'37

38.)C.Argetoianu, Partidul Agrar / Program economic / ,oct.'37

[LD:Este o broșură , fără autor.În iulie 1932, un grup de foști membri ai guvernului Iorga, în frunte cu prof.dr.I.Cantacuzino și numeroși foști parlamentari și prefecți , sub același guvern, pune bazele "Uniunii Agrare " ,alegând ca președ. pe Constantin Argetoianu.

În 1937, Uniunea devine Partidul Agrar. A nu se confunda cu Partidul Agrar-Goga , care , prin fuziunea cu LANC, a devenit PNC Vezi fișier Uniunea Agrară .

Programul - eminate agrarian - nu se deosebește cu mult de programul altor partide zis "țăraniste" , fiind la unele capitole mai de "stângal" , mai "radical" .Dar aceasta era interfața electorală a partidului argetoianist .În realitatea politică,Argetoianu a fost un "migrator" : conservator -liberal-averescan-național-țăranist-iorghist- și unul din cei mai versatili oameni politici .Vezi fișier Uniunea Agrară .]

▣Caracterul agrarian al P.A.

/Realizări în guvernarea Iorga

"Această inițiativă apare ca o continuare a activității legiuitoare și administrative din timpul guvernării , caracterizată printr-o accentuată tendință agrariană.

În acest domeniu, guvernul Iorga are la activul său cele mai importante realizări.

Este primul guvern care începe o acțiune serioasă și metodică de valorificare a produselor agricole .

"Inaugurează importante degrevări fiscale în folosul agricultorilor ,care sunt : impozitele pe succesiuni, taxele comunale.

Duce o fermă politică de eftenire a produselor industriale de mare consum.

Lichidează echitabil datorile micilor agricultori din Basarabia provenite din aprovizionările cu cereale de sămânță și hrană .Despoliticianizează Camerele Agricole și alcătuește primele legi de organizare a agricultorilor .

/Conversiunea Argetoianu = măsură economică revoluționară

" Cea mai importantă realizare rămâne însă **legea lichidării datoriilor agricole** . Într-o epocă dominată de **concepțiile ortodoxiei economice** și **teoria integrității creanței** socotită ca o noțiune intangibilă , **d.C.Argetoianu** intervine cu **o lege socotită revoluționară** , care **descătușează** însă **pe plugar de robia cametei și împiedică** gravele convulsii economice și sociale pe care le-ar fi cauzat **o executare în mase** .

" **Adversitatea cercurilor bancare împotriva noii reforme și neînțelegerea exactă a situațiunii economice și sociale** , **periclitau menținerea acestor noi directive** care **deplasau centrul de gravitate** al vieții economice **către agricultură** .[-----]

▣Programul PNA

/Economia

În domeniul economic, **PA are o doctrină bine definită** , caracterizată prin **tendința de promovare pe toate căile a intereselor agricultorilor** . **Structura agrară** a Statului nostru **trebuie menținută** și , în acest scop, **economia trebuie ferită** de tendințele **autarhiei economice** cari au caracterizat politica economică a multor state și **a influențat și unele din directivele partidelor noastre** .

S-a crezut și la noi că , **din cauza lipsei de productivitate și rentabilitate a agriculturii** , **țara noastră trebuie să devie o țară cu economie completă** și , în acest scop, **tot sprijinul statului a fost acordat pentru crearea unei industrii naționale** .

/Industrie- subordonată intereselor agrare

Fără a fi împotriva industrializării , PA socotește că **activitatea industrială trebuie încadrată intereselor agricole** , în așa fel încât **să nu împiedice desfacerea produselor noastre agricole** în străinătate și **să asigure aprovizionarea agricultorilor** , la **prețuri în directă proporție** cu **valoarea produselor agricole** .

În domeniul industrial, PA cere **restrângerea sprijinului și protecției statului numai pentru industriile care pun în valoare materiile prime din țară** , și în special **industriile anexe agriculturii** . Incontestabil că **se exceptează** de la această normă , **industria de armament** , căreia interesele apărării naționale cer **să i se dea tot sprijinul** .

/Agricultura

" Starea rea a agriculturii românești impune statului **o politică hotărâtă de sprijin a intereselor agricultorilor** , prin **organizarea producției și reglementarea repartiției proprietății [LD ?]** , asigurarea de **credite , degrevări fiscale și valorificarea producției** . În acest scop, trebuie **părăsite inițiativele izolate** și de expedient care au caracterizat activitatea multor guverne în acest domeniu și **inaugurată o politică agrară** care să **influențeze politica economică și financiară a statului și a schimburilor cu străinătatea** .

/Moneda

În problema monetară și valutară , PA preconizează **o nouă monedă convertibilă** care să dea puțință **Băncii Naționale să fie regulatorul circulațiunii noastre monetare** , iar ca **soluție provizorie** , în regimul de azi de monedă fictivă, reducerea rolului Băncii Naționale la un rol în subordinele statului , care trebuie să exercite direct reglementarea și controlul devizelor .

PA a susținut cel dintâi necesitatea liberei negocieri a devizelor provenite din exportul produselor agricole , ca mijlocul cel mai eficace pentru valorificarea produselor agricole .

/Fiscalitatea

În domeniul politicii fiscale , PA preconizează o accentuare a impozitelor indirecte, și o **degrevare a impozitelor directe** și **înlocuirea impozitului agricol printr-o taxă** la vânzarea cerealelor , care **ar evita sechestrarea avutului micilor agricultori** , asigurând , în același timp, statului un surplus de încasări . [-----]

/Sănătatea

Una din **preocupările constante ale PA** și a conducătorului său ,este **problema sănătății publice** , și în special a **organizării asistenței sanitare la sate** .

Combaterea **bolilor sociale**, organizarea **combaterii epidemiilor** și **combaterea mortalității infantile** , sunt considerate ca **imperative naționale** , pentru satisfacerea cărora **trebuiesc făcute toate sacrificiile**.

Cu ocazia congreselor sale, **PA a înfățișat un metodic plan de organizare a marelui ofensiv sanitar** , ce trebuie începută cât mai curând.De altfel, la **congresul din nov.1936** , pe **primul plan** al problemelor de rezolvat de orice guvern ,era **problema sănătății și a drumurilor**
C.Argetoianu / program economic / 31 oct.'37

39.)Gh.Brătianu ,Expozeu,Întrunirea liberal-georgistă de la Marna ,1 nov.'37

Gh.Slama ,C.Toma , Mihai Antonescu - cuvântări

("Dimineața" , an 33, nr. 11.088, 2 nov.'37 + foto medalion **Gh.Brătianu ; M.Antonescu**)

Gh.Brătianu / 1 nov.'37 / retro '30

" Realizările ce le înscrîm ca **rezultatele acțiunii** și luptei noastre , sunt **următoarele** :[----]

▣Principiul naționalismului

[**LD :este constantă alegerea țintei sociale a georgiștilor :clasa mijlocie, funcționăria, și tineretul -toate captate prin optică naționalistă**]

" Tot astfel, **în 1933** am fost printre cei dintâi care, în **ritmul vremurilor noi**,am știut să afirmăm nu numai **principiul naționalismului** , pe care alții l-au îmbrăcat în **formule mai zgomotoase** [**Vaida, Goga, Codreanu**] ,dar **posibilitatea unor realizări concrete** , în deplin acord cu **sentimentul național,în marginea rațiunii și a bunului simț**.

/Colonizare-naționalizare -proportate națiunii române

Colonizarea românilor rămași peste hotare , **naționalizarea orașelor și a ținuturilor de la graniță ,întîietatea** ce trebuie asigurată românilor în țara lor, în slujbe și întreprinderi, **toate au fost înscrise în programul nostru de alegeri de acum patru ani** [1933] ,**înainte** de a fi fost vorba , în viața noastră politică ,**de proporții și de numere** [Goga, Vaida.] [----]

/Înzestrarea armatei

" În toate împrejurările , am socotit însă , că **cel mai sigur reazem** al unei **bune politici externe**, este o cât mai **temeinică și serioasă pregătire a oștirii** și a apărării naționale.
Această preocupare se poate urmări ca **o linie nedesmintită a acțiunii noastre** de la începutul ei , până astăzi. [----] Am cerut în repetate rânduri, **crearea unei industrii proprii de armament** în țară, care **să ne pună la adăpostul** tuturor complicațiilor și tuturor întârzierilor [----]Nu este normal ca **armata să plătească mult mai mult** ca în străinătate **postavul și armele** ce îi fac trebuință, și **este de-a-dreptul periculos să lăsăm în mâini străine majoritatea acțiunilor** în întreprinderile ce pregătesc înarmarea țării.

/Deziderate economice

" Voim un **echilibru al vieții economice** ,care **să înlăture feudalitatea nouă a monopolurilor și trusturilor** .

Voim **credite pentru agricultori** , cu proporția ce o cere economia țării noastre

Voim să înlăturăm **prețurile anormale**, pe care unele industrii le impun **statutului și particularilor**.[...] **Naționalismul trebuie întemeiat pe nevoile reale ale viții**.

Voim deci **uneltele meseriașului, fierul de plug al țaranului, bumbacul românului nevoiaș** , pe măsura potrivită a muncii și a mijloacelor sale. " [-----]

/Sancționarea abuzurilor și afacerilor

" **Deopotrivă de primejdioasă** , dacă nu mai gravă , este însă **prăpastia care s-a săpat tot mai mult între noțiunea de guvenământ și aceea de moralitate**.

Nu ne ajung protestele la sfârșit de guvernare împotriva afacerilor și abuzurilor **înfăptuite de unii și tolerate de alții**, în tot decursul ei .

Mai mult ca oricând , **cinstea trebuie restabilită în drepturile ei**, și **afacerismul înlăturat din viața politică prin sancțiuni necruțătoare și exemplare** printr-o expresiune mai serioasă și mai sinceră a intereselor legitime și a competențelor profesionale.

Gh.Brătianu / 1 nov.'37

40.) Gh. Tătărescu , Expozeu , șed. CC al PNL , / 4 ani de guvernare / 2 nov.'37

("Dimineața" , an 33, nr. 11.089, 3 nov.'37 + foto Gh. Tătărescu -sosirea de la Ankara)

(**Gh. Tătărescu** , **Mărturii pentru istorie** , Editura enciclopedică, București, 1996, p. 172- 198)

Am confruntat textul . Este redat exact . Dar are structură de monolog. Prefer ziarul de epocă care prezintă, simultan, și alte p.d.v.

[LD : expozeu la sfârșit de guvernare . Îl consider un **bilanț etalon**, din multe puncte de vedere

Ce trebuia evidențiat nu lipsește ; ce trebuia ocolit , ca vulnerabil, nu este amintit ;

Totul ilustrând succesul guvernării și optimismul de viitor .]

Subtitluri , sublinieri , semne, îmi aparțin .] Doc. integral : **fișier Guvern PNL XIV**

▫ Moștenirea preluată la guvernare

Situația financiară Situația economică

▫ Însănătoșirea finanțelor publice

Raționalizări și lichidări . Conversiunea datoriilor Stabilitatea monetară

Înlesnirea creditului Bugete excedentare .

▫ Refacerea economică .

Comerțul exterior Prosperarea industriilor

▫ Agricultură .

Valorificarea produselor agricole Susținerea cooperăției

▫ Refacerea căilor de comunicație

CFR Linii ferate în construcție Modernizarea drumurilor

Comunicațiile pe apă P.T. T . Electrificare rurală

▫ Opera de înzestrarea armatei

Planul de înzestrare 30 de uzine militare Aviația

Tătărescu / 2 nov.'37 / retro **15 nov.'33**

▫ Moștenirea preluată la guvernare

[LD , **6 dec. 2003**. Scriu cuvânt cu cuvânt. Mă gândesc , pe de o parte , cum , după ieșirea din criza economică , acel **mult citat punct culminant de dezvoltare atins de România în 1938** , li de datorește liberalilor ; pe de altă parte, **de ce nu i-a dus mintea pe guvernanții CDR** , dintre 1996 -2000, să publice așa, pe o foaie de ziar, **bilanțul financiar și economic moștenit de la PSD**, pentru că tot vorbesc de "**găurile** " ce au trebuit astupate ! Adică vreau să evidențiez **rigoarea și credibilitatea pe care o dau cifrele** .

/4 ani de guvernare

" În câteva zile se vor împlini **4 ani** de când **Partidul Național Liberal** a fost chemat la **locul de răspundere** . De aceea am socotit necesar ca să înfățișăm în cadrul unei **manifestări solemne , rezultatele și înfăptuirile** acestor patru ani de guvernare .

Pentru a se putea judeca în deplină obiectivitate valoarea acestor înfăptuiri , **este necesar să ne întoarcem cu patru ani înapoi** .

" Care era situația țării în **15 noiembrie 1933**, când **partidul național-liberal** a luat în mână frâiele puterii ?

▫ Moștenirea guvernării PNȚ. 15 nov.'33

" **Bugetul dezechilibrat și deficitar** . Cuponul datoriei publice **suspendat** și **controlul străin** instalat la **căpătâiul finanțelor Statului**.

Funcționarii și pensionarii în suferință cu încasarea salariilor, a soldelor și a pensiilor.

Furnizorii Statului neplătiți de ani și vânzându-și pe prețuri derizorii ordonanțele de plată fără acoperire .

O datorie internă de aproape 20 miliarde de lei , fără nici o perspectivă de lichidare .
Creditul Statului zdruncinat și prăbușit înăuntru .
Creditul particular desființat prin hemoragia generală a depunerilor din bănci și un moratoriu de fapt care începea să primejduiască până și ideea respectivă a contractelor.
Trei legi de conversiune a datoriilor , inoperante și agravante ale situației
Instituțiile cooperatiste la pământ.
Evaziunea capitalului și tezurizarea cu toate consecințele ei .
Moneta țării amenințată . Și dacă adăugați la această enumerare **prăbușirea finanțelor locale**,aveți **tabloul complet al situației financiare din noiembrie 1933.**
" Un marasm general , paralizând toate ramurile producției naționale.

#Agricultura [Voicu Nițescu,M.Ghelmegeanu]

Cu un randament deficitar .Politică de sprijinire a prețurilor produselor agricole, **neoperantă .**
O politică de raționalizare și ameliorare a culturilor , **nici măcar luată în considerare.**
Cameretele de agricultură **lipsite de mijloacele necesare** pentru îndeplinirea misiunii lor.

#Industria[I.Lugoșianu , Al.Vaida]

Cu resorturile sfărâmate , stânjenită de o legiuire și de un tratament împiedicând orice inițiativă și orice ameliorare , cu consecință inevitabilă : șomajul.

#Comerțul

În stare letargică: comerțul exterior cu o balanță nesatisfăcătoare și comerțul interior anemiata de marasmul financiar și absența transacțiilor .**O politică nehibzuită** , transformând mai toate veniturile Statului în lefuri și diurne,și făcând imposibile investițiile materiale și ameliorarea utilajului național.

#Rețeaua de drumuri [Ed.Mirto]

Lăsată în părăsire.**Disprețuirea muncii** de interes obștesc și dificultățile financiare înfrățindu-se ,pentru a așeza **țara noastră** pe tărâmul realizărilor gospodărești ,**în urma tuturor statelor civilizate .**

#Școala [Dimitrie Gusti, Petre Andrei]

Închise Avântul pentru lupta împotriva analfabetismului ,**doborât .Zece mii de normaliști** cerșind în stradă dreptul la viață.Corpul învățătoresc **demoralizat** pentru neplata gradatțiilor .

#Administrația generală [GGMironescu , Armd.Călinescu ,]

Haotizată prin două legi complicate și neaplicabile , după chiar declarațiile autorilor lor, cu toate resursele locale epuizate , de un personal împovărat. Rutina și birocrăția stăpâne pe resorturile vieții administrative .

#Înzestrarea armatei [G-ral Samsonovici]

Începutul de înzestrare militară oprit prin dificultățile create de nepriceperea tehnică sau de neîmplinirea obligațiilor financiare .

O țară cu finanțele sleite , cu economia paralizată , cu resursele secate ,

cu resorturile materiale sfărâmate , iată **tabloul țării la sfârșitul anului 1933 .**[-----]

Tătărașcu / 2 nov.'37

▫Bilanțul guvernării liberale

Finanțele publice

[**Dinu Brătianu / Victor Slăvescu-Mitiță Constantinescu / Victor Antonescu /Mircea Cancicov -D.Alimănișteanu]**

"În primul loc al înfăptuirilor noastre , stă **opera noastră de redresare financiară** ,

prin introducerea **ordinii în finanțele publice** și **definitiva statornicire a echilibrului bugetar**. Pentru a atinge aceste rezultate, a trebuit să purtăm **un adevărat război**. Iată care sunt diferitele momente ale acestui război, care se sfârșește cu **o incontestabilă biruință**.

/Raționalizări și lichidări .

[**LD , 6 dec. 2003**. Scriu cuvânt cu cuvânt.

Mă gândesc , pe de o parte , cum , după ieșirea din criza economică , **acel mult citat punct culminant de dezvoltare atins de România în 1938** ,li de datorește liberalilor ; pe de altă parte , **de ce nu i-a dus mintea pe guvernării CDR** , dintre 1996 -2000, să publice așa , pe o foaie de ziar , **bilanțul financiar și economic moștenit de la PSD** , pentru că tot vorbesc de "**găurile** " ce au trebuit astupate !

Adică vreau să evidențiez rigoarea și credibilitatea pe care o dau cifrele .]

" **Am raționalizat** în primul rând cheltuelile Statului , realizând o **comprimare a bugetului** , care , în 1935 / 1936 atinge 12 , față de comprimarea bugetului 1934 / 1935 .

Am realizat în bugetul pe anul 1934 / 1935, o economie de 2 miliarde 186 milioane lei , față de bugetul precedent , la prevederi ;

iar în **bugetul 1935 / 1936** , am realizat o **economie de 565 milioane** , față de bugetul 1934 / '35 și de **2 miliarde 750 milioane** , față de bugetul 1933 / '34 .

Am lichidat întreg trecutul **22 miliarde 759 milioane** , **totalul deficitelor anterioare** , în care peste jumătate erau **creanțele neachitate**.

Am achitat de asemenea **pensiunile restante** din anii trecuți , **în numerar și titluri** , **lichidând dintr-un total de 1 miliard 805 milioane lei** , **1 miliard 554 milioane lei** , restul reprezentând drepturi câștigate în justiție , care nu puteau fi prevăzute în cursul anului bugetar .

Am lichidat apoi **situația financiară dintre Stat și Regia CFR** , **achitând un sold de 315 milioane**,readucând în patrimoniul Statului **un fond de 1 miliard 3 milioane lei**

Am găsit datoria publică apăsând bugetul Statului cu peste 2 miliarde și jumătate lei anual.

Prin condițiunile avantajoase obținute în acordurile cu creditorii străini,am realizat , prin acordul din 1934 , **o economie de 5 miliarde 307 milioane** ,în anii bugetari 1934 -1936 , și , prin acordul din 1937, **o economie de 1 miliard 414 milioane** în anul bugetar 1937 / 1938 , **dobândind astfel o economie de 6 miliarde 721 milioane lei în cursul acestei guvernări.**

Pe de altă parte , prin suspendarea amortismentului , **s-au realizat în bugetele celor 4 exerciții, ușurări de 4 miliarde 620 milioane.**

Deci , prin aplicarea acordurilor din 1934 și 1937 , am realizat pentru bugetul Statului , din dobânzi și amortismente , atât **economii definitive cât și provizorii** , în valoare de **11 miliarde 341 milioane lei** , **reducând procentul bugetar al datoriei publice**

de la 16 % , în 1933 / 1934, la 8, 2 % în1937/ '38 și înlăturând, în același timp, controlul străin , incompatibil cu demnitatea țării noastre .

/Conversiunea datoriilor

" **Am atăcat** , încă din primul an al guvernării noastre , chestiunea **datoriilor agricole și urbane** , și **am rezolvat definitiv** această problemă ce părea insolubilă .

Prin aplicarea legii , **s-a desrobit a doua oară țărâtimea noastră** și **s-au restabilit raporturile normale dintre crditori și debitori** . Grație politicii noastre , a reapărut și încrederea publicului în instituțiile de credit și , prin această reapariție , viața economică a putut să-și ia un nou avânt .

/Normalizarea soldurilor la BNR,CEC, Poștă

Soldul viramentelor la Banca Națională a României crește

de la 3 miliarde 818 milioane în 1933 , la **7 miliarde 405 milioane** în august 1937.

Soldul livretelor de Casei de Economii crește de la 1 miliard 383 milioane în decembrie 1933 , la **3 miliarde 500 milioane** în sept. 1937 .

Soldul cecurilor poștale de la 178 milioane în decembrie 1933 , crește la **1 miliard 66 milioane** în septembrie 1937.

Soldul depunerilor la băncile mari de la 6 miliarde 744 milioane , în decembrie 1934,

la **10 miliarde 600 milioane** în iunie 1937 .**Cifrele acestea nu au nevoie de comentarii . "**

/Stabilitatea monetară

" Am făcut în tot timpul acestei guvernări , o politică de **apărare a stabilității monetare** și de **întărire a institutului de emisiune** și astăzi , când suntem la capătul eforturilor noastre, putem înregistra semnele vizibile ale **încrederii generale** de care se bucură **moneta noastră pe piața mondială** .

" Am efectuat **reevaluarea stocului metalic** al Băncii Naționale , realizând o plus valută de **4 miliarde 200 milioane lei**, destinată parte pentru **consolidarea institutului de emisiune** , iar **3 miliarde 312 milioane** pentru **apărarea națională** și **am sporit procentul de acoperire aur** al Băncii Naționale **de la 35,1% la 45 %** .

/Înlesnirea creditului

/Crearea noilor institute de credit

"Pentru a veni în ajutorul claselor producătoare , îndată ce situația financiară ne-a îngăduit-o, **am creat marile instituții de credit** , menite să creeze **noi posibilități de dezvoltare** tuturor **inițiativelor particulare** .

În cadrul programului nostru,am creat **Institutul Național de Credit Agricol, Institutul Național de Credit al Meseriașilor, Institutul Național de Credit Aurifer și Metalifer, și Casele de Împrumut pe Amanet** , completând astfel acțiunea noastră de **refacere a creditului public și a creditului privat** .

/Acoperirea nevoilor pe departamente

În urma rederesării finanțelor, obținută prin politica noastră, **am dotat cu fonduri suficiente serviciile Statului pentru crearea de drumuri și pentru nevoile educației naționale și ale sănătății publice**. În acest sens, pe lângă creditele bugetare și extrabugetare alocate ministerelor pentru sănătatea publică , am înființat **Fondul Cultural Carol al II-lea, dotat cu o rentă perpetuă în valoare de 1 miliard 300 milioane de lei**, din veniturile căreia se vor susține **clinicile facultăților de medicină** .

/Bugete excedentare .

" Prin toate aceste acte, am reușit să avem astăzi **situația financiară** pe care Statul nostru **nu a avut-o de mulți ani. Bugetul anului acesta se va solda cu un excedent similar cu excedentul anului trecut** .

Era bugetelor deficitare , este închisă ; am deschis era bugetelor excedentare . Toate datoriile Statului sunt consolidate . Toate angajamentele Statului se execută . Obligațiunile particularilor se onorează . Institutele de credit sunt ridicate din ruină. A dispărut haosul - a reapărut ordinea și încrederea . Este aceasta opera noastră .

Tătărașcu / 2 nov.'37

Comerțul.

" În domeniul economic , practicând cu perseverare **o politică de stimulare** a tuturor ramurilor de producție națională , am reușit **după patru ani de eforturi , să atingem rezultate nesperate**

/Comerțul exterior

[**George Assan / VPSassu / N.Teodorescu**]

[**Încerc să fac un tabel ... dacă reușesc, pentru că el dă zerourle în litere**]

Grație acestei politici **comerțul nostru exterior** s-a dezvoltat **progresiv** în tot această interval și **în 1936** exportul atinge cifra de **21 miliarde 699 milioane lei**, față de 16 miliarde 756 milioane lei în 1935 , și **14 miliarde 171 milioane în 1933**, iar în primele 9 luni ale anului 1937 , exportul însemenează **22 miliarde 850 milioane lei** .

	1933	1936	1937 (9 luni)
Comerțul exterior	14.171.000.000	21.699.000.000	22.850.000 .000

Export	1933	1936
--------	------	------

	Tone	Lei	Tone	Lei
Animale vii	29.361	404.000.000	68.282	1.000.000.000
Lemn	636.945	1.017.000.000	1.000.065	1.679.000.000
Cereale	1.000.890.000	3.283.000.000	2.000.072	5.341.000.000
Prod.petroli	5.885.653	7.838.000.000	6.885.130	8.961.000.000
Excedent	1933	1934	1935	
Balanță	9.158.000.000	2.429.000.000	5.909.000.000	

Am restabilit și am menținut astfel o balanță comercială foarte activă , care , în perioada de la nov. 1933 până astăzi reprezintă un sold activ de peste 25 miliarde lei .

Industria

[Gh.Tătărașcu / George Assan / VPSassu - N.Teodorescu / I.Costinescu / N.G.Leon / Valeriu Pop - M.Berceanu]

Producția industrială a țării se ridică de la **34 miliarde în 1933**, la 51 miliarde în 1936, înregistrând astfel **un plus de 17 miliarde în trei ani** .

O deosebită atenție a fost acordată **industriei textile** , unde însemnatele investiții au drept rezultat **acoperirea a aproape 50% din consumul total pe țară , industriei metalurgice** , unde producția în 1936 este dublată față de cea din 1933 , **industria lemnului** , unde producția a crescut de la **1.506.219 metri cubi , în 1933** , la **2 milioane metri cubi în 1936** .

Industria minieră sunt și ele în plină creștere de producție

	1934 / tone	1936 / tone
Petroliferă	8.466.205	8.704.000
Cărbuni	1.852.194	1.964.644
Aur	3.460 kgr (385.385517lei)	4.671 Kgr. (659.119.778lei)

Prin **noua lege a minelor** , s-au creat **noi posibilități de dezvoltarea industriei miniere** , asigurându-se , în același timp , în mare măsură , **interesele naționale** .

Tătărașcu / 2 nov.'37

/Protejarea muncii naționale.

[**Valer Pop , I. Nistor**]

" Prosperitatea în domeniul industrial și comercial a avut drept consecință **dispariția șomajului și crearea de noi deșeururi pentru clasa muncitorească** .

" **Numărul angajaților** în întreprinderile industriale se ridică **de la 163.000 în 1934**, la **220.000** la începutul anului 1937 .

" Pentru **promovarea muncii naționale** , am întocmit și aplicat **legea pentru protejarea muncii naționale** , pe temeiul căreia s-au înființat **12 comisii regionale pentru cercetarea personalului** din întreprinderi .

S-au cercetat prin aceste comisii , până azi , **35.000 întreprinderi** , iar prin **Comisia Centrală** de la Ministerul Industriei și Comerțului , s-au cercetat , până la 1 august 1937 , **7.791 întreprinderi** .

"**Guvernul a inițiat o puternică și rodnică acțiune pentru întărirea și dezvoltarea clasei de meșteșugari români** . Creând în 1936 , **Fondul Industriei pentru înzestrarea Meseriașilor și Micilor Industriași Români** , guvernul a repartizat până astăzi , **unelte și mașini** în valoare de **20.000.932 lei** , cu preferință **în județele și regiunile de graniță** , unde e nevoie de **o accentuată încurajare a elementului românesc** , veacuri de-a rândul obidiți .

Tătărașcu / 2 nov.'37

Agricultura .

[**Gh.Cipăianu / Ion Manolescu -Strunga / Mircea Cancicov / VPSassu**]

[**LD , 7 dec.2003 . Realizările în acest domeniu chiar dacă încă modeste , sunt notabile .**

Pe nedrept considerat a fi vitreg cu agricultura românească, eu cred că **mult-puținul care s-a făcut este** , mai ales , **meritul guvernărilor liberale** . **Nerentabilitatea agriculturii** , în general , **nerentabilitatea celei românești** , în special , are cauze mai complexe care trebuie căutate în discrepanțele istorice și de sistem . **Criticile țărăniști** , cu neglijarea (sau primatul lor)

agriculturii ,**au trecut** , după 1944, din **doctrina , propaganda și mentalitatea interbelicului, în propaganda comunistoidă** , având ca **scop și rezultat colectivizarea**.
Dar , deocamdată , suntem în 1937 ...]

/Stimulare și ocrotire

" În domeniul agriculturii, am practicat aceeași **politică de stimulare și ocrotire** , îndrumând-o spre **perfecționare tehnică și adaptare la situația de criză generală**. În cadrul acestui program , **am afectat** în fiecare an **credite extraordinare** menite să intensifice **acțiunea tehnică a ministerului** Agriculturii și Domenii, **alocând** în acest scop **127.596.416 lei** pentru campania 1934 / 1935
236.639.976 lei pentru campania 1935 / 1936
317.511.971 lei pentru campania 1936 / 1937

" Am creat în vederea aceste acțiuni de raționalizare a agriculturii , **216 centre în 67 de județe** , conduse de **ingineri agronomi** , organizând **școlile de agricultură și fermele Statului** , în vederea funcționării lor **ca centre agricole**, și înființând totodată și **14 câmpuri de experiență** pentru **plantele de nutreț** și **853 gospodării model** în 37 de județe ; iar în ultimul timp, am organizat drept început , **100 centre de moto-cultură** , având fiecare câte **o echipă de 4 tractoare** , înzestrate cu tot personalul și mijloacele tehnice necesare .

" Am ameliorat metodele de lucru în **vinicultură și pomicultură** prin **distribuirea de material gratuit** , **echipe de îndrumare și de curățire a pomilor**, asigurând **o producție mai bogată și o valorificare mai bună** prin crearea de **noi debușeuri de vânzare și export** .

/Valorificarea produselor agricole

"Am avut în chip constant drept unul **țelurile acțiunii noastre de guvern, valoificarea produselor agricole**. Prin măsurile de **susținere a prețurilor** , numai în trei ani am realizat pentru economia românească un plus de venit de **peste 17 miliarde lei** , iar **producătorul român un plus de venit între 20 -28.000 lei la vagon** .

"Grație acestor măsuri, **exportul produselor pomicole** a crescut **de la 8.833 tone în 1932**, la **35.177 tone** în 1936 .

"Pentru **valorificarea animalelor și produselor animale** am creat **noi debușeuri** pe piețele din Orient și Occident, și am pus în funcțiune **abatorul din Burdujeni**. Astfel :

Produsul	1933	1936
Bacon (Anglia)	1.000 kgr.	1.000.000.kgr.
Boi	16.593 capete	39.050 capete
Oi	2.507 capete	74.431 capete
Porci vii	125.764 quintale	300.000 quintale
Produse animale	163.000 tone	200.000 tone
Lână merinos	36 lei/ kg	90 lei / kg.
Lână codină	15 lei / kg	38 lei / kg .

/Izlazuri

" Am constituit **noi islazuri și am mărit islazurile existente** , defalcând în acest scop din poprietzățile Statului o întindere de **95.338 hectare** .

/Reîmpăduriri

Am sporit mijloacele serviciului silvic, în acțiunea de **reîmpădurire** și de crearea **perdelor de protecție** în regiunile de stepă , căutând să creiem , o atmosferă generală de ocrotire a pomului și a pădurii.

/Camerele de agricultură / Asociații private

" **Am reorganizat Camerele de Agricultură** , făcând din aceste **asociațiuni profesionale**

publice , **instituții autonome** , **organe active** la exterior , care **au executat programul Ministerului de agricultură** în cadrul nevoilor locale.

" **Am încurajat asociațiile agricole private** ,menite să remedieze fărâmițarea micii proprietăți. " Am continuat **opera de ajutorare a coloniștilor** , lămurind situația juridică a **4.379 români** de peste hotare , recunoscuți ca cetățeni , construit peste **1295 de case** și luând măsuri ca **terenurile emigranților turci** să revină Statului român , spre a fi **utilizate pentru nevoile de colonizare**.

/Creșterea valorii pământului

" Datorită acestor acțiuni , **valoarea pământului** care se depreciașe , **a început să urce simțitor**. De la 1934 până astăzi , **prețul pământului a crescut cu peste 50%** , punând aceată **principală bogăție** la locul pe care îl pierduse.

/Întărirea plugărimii române

Sătenii înstăriți cumpără pământul la aceste prețuri. **60% din marile proprietăți vândute trec în mâinile sătenilor** , datorită exercitării **dreptului de preemțiune și a creditelor** pe care le-am pus la dispoziție , în măsura în care economiile făcute de săteni nu ajungeau la plata pământurilor cumpărate .**Ogorul a devenit , iarăși , sub guvernarea liberală , izvor de venit și de viață pentru plugărima română .**

Cooperația

[**Mihail Negură**]

[LD : am impresia că în acest domeniu, **realizările sunt modeste**.Până în 1936, făcea parte din ministerul agriculturii , apoi s-a separat în departament special.

.Nu știu de ce **mișcarea cooperatistă** - pe care s-a bătut atâta monedă - **nu a prins vigoare în România.Cooperative de credit, de consum, de producție și de valorificare.**

Obiect de **dispută doctrinară și propagandistică** , ele au fost ținta deselor **dispute legislative, organizări și reorganizări** care vizau **interese economice** , cu implicații bancare și regionalism.

Și acum , după atâta cercetare , nu am ajuns la stabilirea meritelor sau greșelilor săvârșite de un partid sau altul . Ceea ce pot să spun , este că în anii premergător războiului, ele începuseră să-și arate roadele.]

/Cooperative de credit

"În domeniul cooperației , după ani de dificultăți, pricinuite de grava criză a agriculturii ,ca și de lipsa unei serioase îndrumări, **acțiunea de refacere** începe să se afirme din nou din 1934, **mișcarea cooperatistă** fiind pusă să îndeplinească **rolul hotărîtor** în marea operă de **redresare economică și educațiune** a maselor.

" **Asanarea băncilor populare** , a **federalelor și centralei** lor de credit, la care Statul a participat cu **peste 2 miliarde lei**,din care 1miliard 400 milioane acordată în cursul anului 1936, a fost unul din **actele cele mai importante pentru redresarea cooperației** noastre .

" Pe de altă parte, sprijinul acordat diferitelor cooperative de credit crește neîncetat .

Banca Centrală de Credit a acordat **de la 16.953.767 lei (în 1933)** , la **370.000.000 lei** (în 9 luni ale anului 1937)Dacă ținem seama că prin **noile instituții de credit** , care și-au început activitatea, pentru **agricultori și meseriași** , **volumul creditelor** ce vor fi acordate prin organizațiunile cooperative **va fi sporit simțitor**, putem considera **problema creditului popular în bună măsură rezolvită**.

/Cooperative de consum

Cooperativele de consum, atât de necesare pentru a asigura aproviziobnarea la prețuri juste, au luat și ele , în ultimii ani, **o mare dezvoltare** .

Cooperative de producție și valorificare

Cooperativele de producție și valorificare, au luat de asemenea cel mai mare avânt , datorită mandatului primit din partea Statului pentru susținerea prețurilor unora din produsele agricole sau

intervențiunii directe în vederea aceluiaș scop , pentru alte produse.

În operațiunea de susținere a **prețului grâului, numai de la înființarea Centralei Cooperative de producție și valorificare** (22 iunie 1935) și până la 30 sept.1937 , **s-a cumpărat** cantitatea de **46.147 vagoane** în valoare de **1.709.122.000 lei** , de la **423.459** producători mici, **35.859** producători mijlocii și **3.746** producători mari
Printre aceste **cooperative de producție și valorificare** ,sunt **cooperativele viticole și pomicole** din aproape **toate regiunile productive**,înzestrate cu **pivnițe model, crame, laboratorii , aparate -ca și silozurile de fructe** , construite sau achiziționate de Ministerul Cooperăției .

/Industrializarea textilelor naționale

" Ultima și cea mai însemnată **operă sprijinită de guvern și îmbrățișată de cooperăție**, a constituit-o **întinderea culturilor și industrializarea textilelor naționale ,izvor de venituri și mijloc de emancipare economică** - care a primit **un serios început** de execuțiunea, ce trebuie urmărit și încurajat .

" **O atmosferă de efectivă conlucrare** între unități și **desăvârșită solidaritate** între **căpeteniile de la conducerea lor,s-a putut dobândi** în anii din urmă :**cooperativa a devenit un puternic și unitar instrument de promovare a muncii și propășirea tuturor categoriilor productive.**

Dovada convingătoare a **avântului** ce a luat în nou **mișcarea**, o aflăm în **marele număr de unități cari au luat ființă** de la 1 ianuarie 1934 și până la 1 septembrie 1937 .
Din totalul de **7.865 unități existente** , **1.423 s-au creat în ultimii 3 ani**,
iar pe lângă 321 cooperative școlare (1934) , **s-au adăugat încă 1.191** ('34-'37)
Tătărăscu / 2 nov.'37

Căile de comunicație

[**Richard Franasovici**]

- CFR

" În domeniul căilor de comunicație, acțiunea guvernului s-a manifestat continuu prin înfăptuiri cari constituie **un important progres**. Pentru calea ferată, prin **realizarea unui program** în care **ameliorarea materială a personalului** mergea mână în mână cu **ameliorarea sistemelor de gospodărire** , s-au obținut rezultate care constituiesc un **spor însemnat în inventarul și utilajul Căilor Ferate și un progres în exploatarea lor.**

" Prin **legile de modificare ale statutului personalului CFR** , s-a acordat în ultimii ani **un spor de 500 milioane lei anual**, la capitolul personal,putându-se astfel utiliza mai cu folos pentru instituțiune ,**un personal salarizat potrivit muncii încordate și de răspundere ce i se cere.**

" **S-a sporit** numărul **locomotivelor** cu **330 unități** de tipurile cele mai moderne , numărul **vagoanelor de călători** a crescut cu **737 unități**, dintre care 392 de tipurile cele mai moderne , iar numărul de **vagoane de marfă** a crescut cu **7.570 unități**, din care 1.602 , noi. **Parcul auto-motoare** a fost sporit cu **140 de unități.**

Prin **legea specială din 1934**, calea ferată a fost autorizată să facă **exploatare de căraușie** pe 136 de trasee de șosele naționale , din care astăzi **exploatează 25 de trasee.**

-Linii ferate în construcție

Am pus în construcție , pe baza unui **program de lucrări** având la bază **acoperirea necesară**, **linia Babadag -Tulcea**, care așteaptă de 25 de ani terminarea ! ;

linia **Bumbești -Livezeni** , linia **Reșița -Caransebeș** , **Ilva Mică .Vatra -Dornei** ,

linia **Salva -Vișeu** , dublarea liniei **Teiuș-Apahida** ; s-a normalizat linia **Crasna - Huși**, care aștepta de 50 de ani ! **Traficul de mărfuri** a crescut de la 3.757 milioane tone / km (1933) , la **4.573 milioane tone / km** (1936)

-Modernizarea drumurilor

[LD , 7 dec.2003 **repetentă , corigentă** toată **clasa politică românească, toate guvernele,** privind acest **elementar sistem circulator** al oricărei societăți moderne.

Subiect predilect în **propaganda electorală** , mai ales după introducerea votului universal, - < **vă fac drum ! vă fac pod !** > nelipsind din nici un program - s-a făcut cel mai puțin .

Principalul motiv invocat , au fost totdeauna banii ! Eu aş adăuga , la aceasta , proasta gospodărire, indolența, delăsarea administrațiilor locale, și , în cazul drumurilor rurale... puturoșenia țaranului .Indiferent de explicații, realitatea acestei delăsări a fost cronică planul - primul plan ! - cu care se lăuda Tătăărăscu era pe o perioadă de 10 ani, și s-ar fi terminat prin 1947 ! Situația se se prelungește până în zilele noastre .

Acum... înapoi la 1937 !]

" Pentru rețeaua de drumuri , **s-au executat** , sunt **în curs de executare** și cu contracte cu termen de execuție până în 1941 , lucrări de **construcție noi , de poduri** și lucrări de modernizare în valoare de **5 .128.000.000 lei** , pe drumurile naționale și s-au afectat **pentru celelate drumuri** peste **1.500.000 000 lei**

"S-a putut astfel moderniza **402 km de drumuri** , sunt în curs de modernizare **540 km,** și în curs de angajare lucrări de modernizare pe **97 de km.**

" Ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor , pentru a aigura în viitor o continuitate în programul de lucrări de drumuri , a stabilit , **de acord cu Marele Stat Major,** **pentru prima oară , un program eşalonat pe 10 ani** , pentru construcții noi de drumuri , de modernizare și de construcții de poduri și alte lucrări de artă , program sancționat printr-un **Înalt Decret Regal.**

" **Grație însuflețirii aparatului administrativ** de toate categoriile , concomitent cu acțiunea de construcție a drumurilor noi și modernizarea rețelelor vechi, **s-a întreținut vie campania de reparație întregii rețele rutiere a țării.** Situația drumurilor noastre reclamă însă **sforțari mari** pentru **desăvârșirea întregului program de refacere** , dar **începutul făcut este un pas hotărîtor** în acest domeniu .

Este necesar de știut și de reținut că **toate lucrările de modernizare** a drumurilor au fost **încredințate de noi** spre executare **numai întreprinderilor românești** , realizându-se **o economie de aproape 50% asupra prețurilor** la care s-a contractat **cu societățile străie,** lucrările similare **săvârșite de predecesorii noștri** .

-Comunicațiile pe apă

" Pentru **porturile și comunicațiile pe apă,** s-a dat o importanță deosebită **îmbunătățirii instalațiilor în porturi** , precum și **sporiri numărului de vase.**

Dintre cele mai importante semnalăm :

construcția **noului bazin de petrol** în portul Constanța ,

comanda a **2 vase de pasageri pentru SMR** ,

comanda a **5 kargoboturi în șantierul naval din Italia,**

executarea unui **dok plutitor cu atelierele respective** în portul Constanța,

construcția **vasului mic Cetatea -Albă,** construcția în șantierul T.Severin

a **vasului de pasageri Regele Carol II,**

instalarea de **uscătorii de porumb** la Brăila, Galați, Ismail, Chilia și Corabia,

crearea portului Balci, al doilea port la Mare,

renovarea șantierului naval de la T.Severin,

amenajarea **zonei libere la Galați,** amenajarea **portului Bugaz,**

extinderea **traficului internațional pe Dunăre** până la Regensburg .

Pe temeiul aceluiaș principiu de bună gospodărire , s-a alcătuit un **Statut** pentru salarizarea și numirea **personalului** și s-a dezvoltat prin subvenții importante **Casa de Ajutor** pentru pensii și asistență medicală a lucrătorilor.

-P.T. T .

În administrația PTT , s-a ajuns, printr-o chibzuită gospodărire , **de la bugete deficitare** , la un **buget excedentar.** Pentru **personalul PTT** , care are în această instituție rolul hotărîtor în exploatare , și pe care l-am găsit **neînaintat de 9 ani** și **îndatorat peste limită la Casa de Credit,** s-a făcut **o asanare a datoriilor** și o **înantare generală** , ceea ce a ridicat moralul lui și

a mărit în mod vădit **rezultatele exploatării**.

" S-au pus la dispoziție **fonduri importante** pentru înzestrarea cu **aparate moderne** a **diferitelor servicii PTT**, s-au **refăcut și modernizat** multe din instituțiile actuale.

-Electrificare rurală

" În cadrul pogramului lucrărilor de utilitate publică , am început **electirificarea rurală** în **10 centre** , cuprinzând câte **14-16 comune**, în fiecare centru .

Centrul Sibiu a fost terminat și inaugurat , iar **celelate centre sunt în curs de terminare**

O importantă problemă a fost pusă astfel pe drumul soluționării.[----]

Tătăărăscu / 2 nov.'37

Opera de înzestrarea armatei

[**G-ral Nicolae Uică / Gheorghe Tătăărăscu / g-ral Paul Angelescu - Radu Irimescu -Petre Bejan / Nicolae Caranfil / Alexandru Glatz // g-ral Constantin Iliasievici - g-ral Paul Teodorescu /**

[**LD : 8 dec.2003** . Chiar dacă va părea " ca nuca în perete " , va trebui să relev undeva că **tot acest efort de înzestrare armată** a României , care a însemnat prețul unor eforturi economice colosale și al rămânerii pe loc a altor domenii - școală, sănătate, drumuri , poduri , etc a fost distrusă în timpul războiului, dar , **în mare parte , a dispărut pe " apa Sâmbetei " reprezentată de Armata Roșie, care a distrus, capturat, scufundat, cărat ...**

această zestre tehnico-militară . Istoricii militari , atunci când dau asemenea inventare , **înregistrează sec** : atâtea avioane desmembrate, flota scufundată, atâtea tancuri , atâtea mitraliere , fabricile de tehnică dezmembrate și duse în Rusia... etc etc.

Dar nu comentează niciodată **acoperirea în muncă, bani și sacrificii** pe care au făcut-o românii în timp de pace, pentru a-și pune hotarele la adăpost .

Ele reprezintă **un alt tezaur** , poate mai mic, poate mai mare , **decât acela luat cu hapca ..**

Dar acum , înapoi la ceea ce constituia **pentru Tătăărăscu mândria nr 1** a guvernării sale.]

Planul de înzestrare

" În domeniul apărării naționale, acești ultimi **patru ani de guvernare** au fost **pasul hotărîtor** pentru apărarea țării. **Opera de înzestrare** a oștirii noastre a fost **tradusă în fapte** ;pentru **prima oară de la marele război, un program de înzestrare militară** a început și continuă să fie **metodic executat**. [----]

Este deajuns să afirm că , **prin programul alcătuit** , **au fost atăcate toate problemele înzestrării și, printr-o acțiune coordonată**, au fost luate în considerare spre **satisfacere toate nevoile armatei** .

O parte din acest program **este executat**, o altă parte **este în curs de executare** .

O parte din materialul comandat a intrat în depozitele armatei, o altă parte va intra în scurt timp.

Armele cele noi au apărut pe câmpurile de exerciții ale oștirii noastre, întărind moralul corpului ofițeresc și al trupei .

" **Pe uscat , în aer, pe apă** - forțele noastre militare **se resimt de această înzestrare** și un **suflu de încredere** străbate toate rândurile oștirii noastre.

-30 de uzine militare

Pe de altă parte, marea problemă a industriilor de război a fost soluționată .

30 de uzine militare - unele utilate și în funcțiune , altele în curs de utilare - vor asigura **fabricațiunea armelor și a munițiilor** necesare armatei noastre .

Materiile prime necesare acestor uzine **vor fi fabricate în țară** și, asigurând **bazele independenței** noastre în **fabricațiunea tuturor materialelor de război, nu vom mai fi tributari străinătății**.

" În vederea executării acestui mare program , **am încheiat contracte** în valoare de **24 miliarde de lei** , din care **am plătit efectiv** , până azi, **10 miliarde lei** .

Pentru a asigura aceste plăți , rupând cu toate tradițiile , **am întocmit bugetul special al armării țării** și am căutat și găsit alte resurse extraordinare ,cu care am alimentat fondul apărării naționale.

Prin măsurile ce am luat , am satisfăcut nu numai plățile curente , dar **am asigurat în cea mai mare parte și plățile viitoare** , astfel încât executarea până la capăt a programului nostru nu va mai întâmpina nici o piedică și nici o dificultate .

-Premilităria,munca obștească, străjeria

" **Instrucția trupei** a fost de asemenea **obiect de continuă preocupare** , înregistrând continuie ameliorări . În vederea întăririi ei , **am creat stagiul premilitar obligatoriu** , pentru **toți tinerii între 18 la 21 de ani**.

Acest **așezământ** a început să-și dea roadele și prin el am reușit **să creiăm și un instrument dedisciplină al tineretului nostru** , care **a fost smuls din atmosfera agitațiilor morbide**.

" Străjeria, premilitarismul și munca de interes obștesc , vor rămâne cele trei creațiuni noi prin care se așază definitiv generațiile tinere pe drumul ordinei și al disciplinei naționale . "

-Aviația

" O deosebită atenție a fost dată aviației . Pentru a aprecia valoarea efortului făcut pentru întărirea acestei arme, este destul a preciza că **am găsit aviația militară**

cu **un buget de 419 milioane în 1933**, iar **azi bugetul este de 1miliard 241 milioane .**

" Săvârșind această operă de întărire militară , **am răspuns la apelul Suveranului nostru**, care și-a făcut din întărirea armatei preocuparea de fiecare zi, și am împlinit , în același timp, și una din poruncile cele mai grele care s-au dat oamenilor de răspundere din această țară .

" Am îndeplinit această poruncă cu conștiință și cu pasiune, și nu am ezitat a sacrifica astfel din popularitatea noastră , punând deasupra intereselor noastre de partid , siguranța țării și apărarea hotarelor noastre . Putem privi mândri la acest important capitol din ativitatea noastră - și revendicăm pentru noi executarea uneia din cele mai mari acte ce le-a săvârșit vreun guvern "

Gh.Tătărăscu / 2 nov.'37

Guv.Tătărăscu .Guvern de alegeri ,17 nov- 28 dec.'37

41.)Succesiunea : audiențele și condiționările MSR , 12- 13 nov.'37

I.Mihalache : refuzul formării **guvernului condiționat** de acceptarea lui Vaida

Gh.Tătărăscu demisia și reacceptarea **formării guvernului**

("Dimineața " an 33, nr. 11.102, 13 nov.'37 + medalion foto Mihalache ,Tătărăscu)

Doc.integral : **fișier Guvern XV**

[LD:Îmi îngădui să imaginez , din când în când, și **ipoteze neconsumate,câte un neștiințific și dubitativ " dacă" . De exemplu :**

- Cum ar fi evoluat situația **dacă** erau încurajate **curențele naționaliste** care voiau **schimbarea orientării externe** a României și **schimbarea de regim politic ?**

-Cum ar fi evoluat lucrurile **dacă Mihalache** accepta guvernarea ?

-Ce se întâmpla **dacă Maniu** se reconcilia cu Vaida ?

-Cum evoluau lucrurile **dacă Gh.Brătianu** nu se rupea din PNLsau revenea mai devreme ?

-Cum ar mai fi fost folosit **lunian** , **dacă** nu se rupea din PNȚ ?

-Care ar fi fost ecuația de guvernare , **dacă legea electorală din 1926** ,n-ar fi împins partidele la tot soiul de carteluri și mezalianțe , armistiții absurde , paradoxale ?

[Vezi "cartelele" electorale : PNȚ + PSD (1928) ; Iorga + PNL-Duca (1931)<PNȚ + P.German (1932) ; PNȚ- G de F (nov.'37)Evocă opiniile lui **lamandi** (Legislura PNȚ, ses.extraord. 22 aug.1932)

Călinescu, Ralea, " democrații " deveniți după '38 " **carliști "**?

-Care ar fi fost prestigiul PNL **dacă** trăia **Duca și Tătărăscu** nu devenea " **homo regius "** ?

dacă atâți oameni politici **Iorga ,Maniu,Iunian ,Vaida,Titulescu, Argetoianu,Tătăărăscu,Inculeț** ș.a.ș.a.

, în diverse momente , nu făceau jocul lui Carol ?:

Iorga , Maniu, Mihalache, Iunian ,Vaida,Titulescu, Argetoianu, Tătăărăscu, Inculeț ș.a.ș.a.
Deocamdată reconstituiți "**clipa istorică**" și semnificațiile date de contemporani

/Deschiderea și închiderea Parlamentului , luni, 15 nov.'37

("Dimineața" , 16 , 17 , 20 nov.'35)

Președinții **Al Lapedatu** (Senat) și **NNSăveanu** (Cameră) vor constata că **guvernul fiind dimisionar ,parlamentul nu poate lucra.** Unele **zvonuri** , desmișcitate,că **Iorga va fi ales președinte de Senat;totuși** se anunță viitoarea **ședință pentru 22 noiembrie** iar **Lapedatu** salută cu "**La revedere !**"

Consfătuire PNL / 19 nov.

La locuința lui Tătăărăscu a avut loc o **consfătuire** cu **participarea lui Dinu Brătianu, Richard Franasovici , și Bebé Brătianu** .Au discutat **chestiuni interne de partid**, în legătură cu **alegerile generale. Decretul de dizolvare** a Parlamentului va apare în 2-3 zile în "**Monitorul Oficial**" , pentru ca **alegerile să aibă loc cât mai curând**, și cadrele să poată intra în lupta electorală .
Imediat după dizolvarea Parlamentului, **guvernul va lansa un Manifest către țară** .
Parlament, PNL / 15 nov.'37

42.)Cabinet de alegeri -Tătăărăscu (17 noiembrie -28 decembrie 1937)

▣**Depunerea jurământului. Programul de guvernare**

("Dimineața" , 20 nov.'37 ;

[LD:La depunerea jurământului , Tătăărăscu prezintă un amplu **Program de guvernare ...**]

-**Gh.Tătăărăscu** - președ. Consiliului de miniștri .

-**Al.Lapedatu** - ministru de Stat (?)

-**Valer Pop** - ministru de stat (?)

-**I.Manolescu -Strunga** - ministru secretar de stat (?)

-**Victor Antonescu** - Externe

-**Victor Bădulescu** - subsecretar de stat , Externe

-**Richard Franasovici**,Interne

-**Radu Portocală** - subsecretar de stat la Interne

-**G-ral Gabriel Marinescu** - subsecretar de stat , Interne (carlist)

-**dr.C.Angelescu** - Instrucțiune publică

-**Vasile Sassu** - Justiție

-**Aurelian Bentoiu** - subsecretar de stat , Justiție

-**Ionescu -Sisești** - Agricultură și Domenii (" tehnician "-iorghist)

-**Tiberiu Moșoiu** - subsecretar de stat , Agricultură

-**M.Negură** - ministrul Cooperăției (continuă)

-**Ion Inculeț** -Comunicații și Lucrări publice

-**dr.I.Costinescu** - Sănătate și Ocrotiri sociale (continuă)

-**Victor Iamandi** -Culte și Arte (continuă)

-**ing.I.Bujoiu** - Industrie (" tehnician "-carlist)

-**M.Berceanu** - subsecretar de stat la Industrie (continuă)

-**Ion Nistor** - Muncă (continuă)

-**Dr.P.Țopa** - subsecretar de stat la Muncă (iorghist)

-**M.Cancicov** - Finanțe (continuă)

-**D.Alimănișteanu** - subsecretar de stat , Finanțe (continuă)

-**G- ral I.Ilasievici** - Apărare Națională (carlist)

-**G-ral Paul Teodorescu** - subsecretar de stat Apărarea Națională

-**G-ral Glatz** - subsecretar de stat Apărarea Națională

-**Radu Irimescu** - Aer și Marină (continuă)

43.) N.Costăchescu, Declarații, Iași, 22 nov.'37

("Dimineața " , 24 nov.'37 + foto medalion Costăchescu)

Rămânerea la cîrmă a lui Tătărescu, a stîrnit uimire și nemulțumire. Cum a putut Tătărescu să-și asume această **grea răspundere, înfruntînd voința țării?** Știe bine că a obținut cu greu majoritatea de **40%**, în Parlament, și nu poate spera că **aportul lui Iorga** ar fi suficient.

-Refuzul lui Mihalache

/MSR a dat mandat președ. I. Mihalache să formeze guvernul, pe baza Programului minimal [19 nov.'37], cu condiția absolută a unei înțelegeri cu Vaida și Frontul Românesc.

Imposibilitatea colaborării cu Vaida : **PNȚ este un partid cu un program, cu o credință, cu un scop, cu unitate de conducere, unitate de aspirație.**

Dacă făcea colaborarea, rezulta un guvern "cu elemente care credeau unele într-un fel, altele în alt fel", un guvern "fără omogenitatea necesară": În politica externă, pe cînd PNȚ are o politică clară, consecventă, a alianței cu țările din Apus, democratice, cu parlament, fără dictatură, cu respectul tratatelor, cu Anglia și Franța, deci; **Alex. Vaida vorbește "cu nemții" la Galați " , cu franțujii" la Sibiu, cu telegramă lui Mussolini, și acum lui De La Roque!** Ar fi însemnat să guvernăm cu două garnituri de miniștri !

În politica internă, PNȚ, ca partid al muncii, respectuos față de Constituție, contra apucăturilor dictatoriale Alex. Vaida se numără printre partidele de dreapta și nu ar fi ieșit un guvern omogen, de conlucrare armonică, ci cu măsuri care s-ar fi bătut cap în cap.

"A fost mai bine că am refuzat o atare guvernare

-Solidaritate, demnitate.

Chestiuni de onoare personală. Colaborarea cu Frontul Românesc implică scindarea partidului, îndepărtarea unor fruntași "Noi n-am putut conveni cu inimă ușoară să sacrificăm prieteni cu care am luptat ani de zile, pentru a ne instala în fotolii ministeriale. N-am putut să facem aceasta. Onoare celor ce au decis să nu sacrifice prietenii [aluzie la Maniu] , pentru o vanitate trecătoare[...] partidul a dat proba cea mare și a ieșit cu demnitate din încercarea la care a fost pus. Nu știu dacă țara ne urmează, dar **știu că toată țara ne aprobă și ne respectă.** Nu știu dacă țara ne iubește, dar **știu că ne admiră.**

Am cîștigat prestigiu și respect prin atitudinea demnă ce am avut-o."

N.Costăchescu / 22 nov.'37

44.) Guv. Tătărescu , Manifest electoral, 22 nov. '37

("Dimineața", an 33, nr. 11 110, 24 nov.'37) [Documentar ISISP , p.383-389]

(Gh. Tătărescu , *Mărturii pentru istorie*, 1998, tot din "Dimineața " p. 199 - 205)

[LD: În ziua când apărea Manifestul PNL , PNȚ ține ședința de Comit. Executiv, Maniu trecînd la președinție . Compară Manifestul lui Tătărescu cu programul lui Duca din '33, și măsoară toată distanța dintre cei doi .

Compară-l chiar cu Expozeul lui din 2 noiembrie '37 și vezi cum crește cota demagogiei electorale pentru votanți !]

▣ Continuitate și operă constructivă

▣ Guvern de înnoire.

▣ Reformele pentru plugărimă,

▣ Reformele pentru muncitorime.

▣ Investiții industriale și lucrări publice.

▣ Revizuirea tuturor legilor de organizare ,

▣ Naționalism constructiv.

▣ Politica minoritară.

▣ Politica externă.

▣ Continuitate și operă constructivă

▣ Continuitate și operă constructivă

/ să consolidăm ordinea și stabilitatea financiară, prin bugete echilibrate, îndeplinirea obligațiilor interne și externe.

/ programul de înarmare a țării;
/ opera de refacere și înzestrare a gospodăriei țării;
/ să întărim școala și biserica;
/ programul sănătății publice ;
/ ocrotire industriei și comerțului factori generatori de muncă și avuție naț.

▣ **Reformele pentru plugărim,**

/ **Sporirea veniturilor** prin raționalizarea, zootehnicizarea ,industrializarea agricolă;
Un prim credit extraordinar de 1 miliard,va fi acordat în 1938,ptr.asta;
/ **Extinderea ,valorificarea plantelor textile**(înlocuirea bumbacului costisitor,cu cânepă,in și bumbac românesc)
/ **Susținerea prețurilor agricole și ieftinirea** articolelor industriale destinate agriculturii .
/ Credite anuale ieftine ;Impozite micșorate;
/ Sprijinirea coloniștilor ;
/ Viața satului-preocupare principală.

▣ **Reformele pentru muncitorime.**

/ Vor urmări ridicarea stării materiale și morale cerute de însemnătatea acestei categorii sociale în viața statului;"Pacea socială reclamă,azi mai mult ca oricînd,**stingerea luptei de clasă și secarea tuturor zvoarelor de suferință și nemulțumire.**
/ **Solidarizarea capitalului și a muncii** este astăzi o necesitate.Munca trebuie să fie pentru muncitori izvor de economie și de capitalizare.
/ **Proprietatea individuală** trebuie difuzată și în lumea muncitorimii."
/ Lărgirea sferei de aplicare a asigurărilor muncitorești;Lărgirea așezămintelor de asistență;
Înzestrarea meșteșugarilor și muncitorilor cu unelte și mașini;

▣ **Investiții industriale și lucrări publice.**

Situația înfloritoare a finanțelor publice,îngăduie un mare program de investiții industriale și lucrări publice (căi de comunicație,electricare rurală)

▣ **Revizuirea tuturor legilor de organizare**

A tuturor practicilor din viața publică, pentru crearea unei atmosfere de întăritoare sănătate morală.
/ Noi organe de control ,vor fi așezate în toată ierarhia de stat, pentru a aplica aceste principii, în vederea unei administrații oneste și cruțătoare a banului public.
/ Înaintarea funcționarilor publici numai pe baza notelor acordate annual de șefii lor ierarhici. [!!!]
Anuare pe departamente vor ține evidența funcționarilor.

▣ **Naționalism constructiv.**

Toate aceste reforme vor fi călăuzite de crezul naționalismului constructiv."Acțiunea de ocrotire și de promovare a muncii românești,legiferată pentru prima oară sub guvernarea trecută, va fi complectată prin noi măsuri luate ,cu respectarea convențiilor internaționale și menite să asigure elementului românesc drepturile ce-i revin ca element majoritar în viața statului național."
Gh.Tătărăscu,22 nov.'37

45.)Comitetul Executiv PNT, 24 nov.'37

(" Dimineața " , 25 nov.'37)

a) Ion Mihalache, expozeu, demisie din președinție
▣ **Sucesiunea** (12 -13 nov.)
/ Bruscareea regimului constituțional
/ Audiență la Rege / retro ' nov.1935
/ Refuzul solidar
▣ **Zdruncinarea regimului constituțional**
▣ **Culise** , sforării vizând compromiterea lui Maniu ...
Gabriel Marinescu în guvern !

" Succesiunea" condiționată : sugestia lui Incuț (iunie)
Alegerile comunale și județene : succes PNȚ
▫ Guvernul Tătărescu - guvern fără legitimitate
b) Luliu Maniu , cuvântare , reales președinte ,24 nov.'37
▫ Acceptarea revenirii la președinția PNȚ
▫ România : contradicții și paradoxuri
/Nemuncă versus grandomanie
/Te-Deumuri versus viață necreștinească
/Constituție versus stare de asediu , cenzură și decrete-legi
/Guverne legale răsturnate versus Guverne inventate , menținute
▫ Ce este de făcut în politica internă ?
▫ Politica externă

a) Ion Mihalache , expozeu la demisie

/Guvernul Tătărescu - guvern fără program, nelegitim

" Câtă gimnastică a trebuit guvernului pentru ca , totuși , să-și atârne ceva în coadă :
<bază largită > Bază largită ? Pe ce ? Pe program ? nu, fiindcă primul ministru spune că fiecare își păstrează programul. Le este rușine unuia de programul celuilalt .
Ar fi putut spune <.pe bază de program > , pentru că nici unul nu are program. Le este rușine unuia de programul celuilalt . Și nu era să fie conflict între ei pe bază de program.
Știa însă că nu se putea : se încurcau în echivocuri ! Mai ales în politica externă .
Îl au pe d.Vaida cu echivocurile sale, iar d. Iorga nu a avut nici o dată program .
Primul ministru , în timpul conversațiilor din timpul crizei , a recunoscut că nu are program.
A trebuit să scoată un discurs al MSR de acum doi ani ca să arate că, totuși, are program !
Unde au ținut până acum programul Majestății Sale de acum doi ani ?
Unde l-au ținut până acum ? [LD : vezi comentariile "Dimineții" privind invocarea aceluia discurs al lui Carol, care este plin de tâlc.]
Cetiți declarația programatică a d-lui Tătărescu : aceeași frazeologie brodată pe câte un punct luat din programul Partidului Național Țărănesc " [---]

b) Luliu Maniu, cuvântare . la re alegere

[LD : evident, Maniu nu are pregătit textul. Improvizează. De aceea , este cam greu de sistematizat . Subtitlurile date de mine , fără a trăda sensul dat Maniu, talmăcesc totuși nemulțumirile lui]

#România : contradicții și paradoxuri

" Țara noastră este scena unor contradicții și paradoxe revoltătoare , insuportabile.
Dați-mi voie să vă spun câteva pilde cares-ar părea mici , dar sunt toate ferestruici prin care se poate vedea foarte bine ce se petrece în țara noastră .

/Nemuncă versus grandomanie

" Sunt săptămâni când trei zile într-o săptămână nu lucrează oamenii și nici serviciile de stat nu lucrează. Parcă n-ar avea de lucru oamenii. Și restanțele se îngrămădesc cu vagonul , nerezolvate în ministere , și beții cetățeni cari au plătit prin timbru rezoluția, pot în zadar aștepta răspunsul pe care nu-l mai capătă.
Edificii insalubre pentru funcționari ; școli și spitale care se dărâmă. În schimb se fac edificii de lux .Se dărâmă case admirabil de frumoase , nu vechi, ca să se facă edificii noi , cu cheltueli de sute de milioane. O mică pildă : ministerul de externe .

/Te-Deumuri versus viață necreștinească, imorală

" Se fac Te-Deumuri , procesiuni mișcătoare , și ne împărtășim de sfintele Taine, dar călcăm de sus până jos poruncile bisericii și nesocotim cu îndrăzneală , sfidând opinia publică, regulile moralei creștine .

/Constituție versus stare de asediu , cenzură și decrete-legi

" Se spune că avem o Constituție din cele mai frumoase pe care le are un stat civilizat. În Constituție avem drepturi , dar , în realitate, domnește un spirit de cazarmă , în răul înțeles al cuvântului Stăm sub stare de asediu, sub cenzură. Suntem conduși cu decrete-legi . Decretele-legi impun sarcini noi și nu se întreabă națiunea. Prin decrete -legi se încheie contracte, se înstrăinează averea națională, bunurile Statului ; decretele-legi înființează servicii noi cu rang de ministere, care n-au nici o răspundere față de națiune ; se dezorganizează servicii, jignind spiritele înalte ; oameni vrednici sunt trimiși prea timpuriu la odihnă, când este mare lipsă de experiență și cunoștințe .
Este pe față declarată dictatura , fără nici o rezervă . Este pusă în aplicare.

/Guverne legale răsturnate versus Guverne inventate , menținute

" Eu pornesc de la fapte. Eu găsesc că ne amenință în modul cel mai serios , ca cele mai sfinte drepturi ale națiunii noastre să fie răpitate. Voi arăta o mică pildă din care se vede intențiunea celor care sunt în fruntea acestei țări.[-----] Se dă curs liber unei serii întregi de guverne personale. Vă trebuie pilde ? În 3 ani s-au perindat 9 guverne în România , între care al nostru, a avut majorități respectabile , mari , impunătoare .S-au făcut pe vremea lor alegeri județene , în care partidul nostru a avut majorități zdrobitoare și în care PNL a intrat cu 17-18 % . Ce s-a întâmplat ? Guvernele noastre au fost expediate ,iar acum se ține un guvern , guvern personal în fruntea căruia stă un om inventat , la care nimeni nu s-a gândit ,și nu numai că stă de 4 ani , ci fiind zdrobit în alegeri , este menținut mai departe și i se anticipează încrederea nejustificată prin nici o manifestare sau fapt concludent ."[-----]
Mihlache,Maniu / 24 nov.'37

46.)Iuliu Maniu Pactul de neagresiune,26 nov.'37

("Dimineața",27 nov.'37) **Vezi fișier PNȚ XV**

▣Declarațiile de la Cluj

("Dimineața" , 30 nov.'37)

[LD : 5 zile stătuse Maniu la București . Pleacă în Ardeal , la Bădăcin, de unde va conduce "bătălia" electorală.În drum i se face o primire triumfală la Cluj Pentru el, cel mai grav era faptul că guvernul Tătărescu nu era nici guvernul țării, nici al PNL!Pentru el,Al.Lapedatu sau Valer Pop , nu mai erau ardeleni dacă erau în PNL; dar are o lozincă super elogiasă la adresa Coroanei]
Iuliu Maniu / 28 nov.'37 **Doc.integral : fișier PNȚ XV**

" Mult stimată domnișoară , iubite amice, domnule președinte , vă mulțumesc tuturor pentru amabila primire ce mi-o faceți , aceasta cu atât mai mult cu cât

nu vin printre dvs cu ramura de măslin a păcii ci cu hotărîrea de a vă chema la luptă , pentru că iar s-au călcat în picioare dreptul și dreptatea și s-a lovit cu piciorul în demnitatea națională .

" Nu s-a chemat la putere partidul nostru și președintele lui , Ion Mihalache , ci a fost lăsat la cârmă d.Tătărescu . [.....spațiu cenzurat]**S-a pălmuit astfel Ardealul , căci în guvern nu e nici un reprezentant al provinciei noastre .**

[LD : Al.Lapedatu - ministru de Stat ; Valer Pop - ministru de stat]

Aceasta este o intolerabilă insultă și un păgubitor fapt pentru interesele Ardealului și Banatului , precum și pentru afirmarea închegării provinciilor cu țara mamă ."

"Regret că trenul pleacă și nu pot să vă arăt sistematic motivele acestei revolte . Trebuie să mă mărginesc a vă arăa că însuși președintele partidului liberal,d.Dinu Brătianu , a propus Majestății Sale să nu rămână la guvern partidul liberal,și să fie însărcinat cu formarea guvernului d-Ion Mihalache.

Din aceasta rezultă că guvernul Tătărescu nu numai că nu este guvernul țării , dar nu este nici măcar al partidului liberal .[-----]

Iul.Manu / 28 nov.'37

47.)Gh.Brătianu , Rostul acordului cu d-nii Maniu și C.Codreanu , 30 nov.'37

("Dimineața " , 30 nov. și 1 dec. 1937)[Doc.integral : fișier PNL-g III](#)

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

▣ Răsturnarea guvernului Tătăărăscu

[LD : Este foarte adevărat că scopul imediat urmărit prin pact - împiedicarea guvernului de a obține cele 40 % procente , care să-l legitimeze la guvernare - a fost obținut !

Că , prin aceasta , curentele politice naționalist -extremiste au avut o mai mare libertate de manifestare , că viața politică a României , la cumpăna anului 1937 / 1938 , a înclinat spre această variantă , se va vedea : guvern Goga, apoi dictatură regală .

Conform zicalei populare " unde dai și unde crapă !"

Deci pactul poate fi criticabil doar ca o eroare de calcul]

" Înțelegerea încheiată cu d-nii Iuliu Maniu și Corneliu Zelea Codreanu , a fost definită îndeajuns de limpede , prin textul însuși pe care l-am semnat .

S-a precizat că fiecare partid își păstrează și își afirmă cu tărie credințele și ideologiile cari îi aparțin.

S-a recunoscut , însă, **necesitatea de a nu face jocul unei guvernări compromise** prin luptele dintre partidele de opoziție ;**de a împiedica prin toate mijloacele** ,**fraudele și uneltirile aceluiaș guvern , în efortul său disperat de a câștiga cu orice preț cota de 40 % în alegeri .**

[---]" În ceasul în care se conspiră împotriva demnității și conștiinței românești ,

răspunsul nostru trebuie să fie : **răsturnăm guvernul !** În fața noastră se ridică **inamicul public**

No 1 . [---]Guvernarea de ieri se prelungise ca un abuz ,cea de azi este o provocare fără seamăn ,pe care o întâmpină freacă de mânie și de revoltă al opiniei publice."

Gh.Brătianu ,30 nov.'37

48.)Al.Vaida -Voevod, Manifestul Frontului Românesc, 1 dec.'37

("Dimineața" , 3 dec.'37)

[LD : dau atenție acestui program , pentru că , Vaida , fiind unul din sfetnicii apropiați ai lui Carol II - la fel ca Iorga - multe părți din programul său , chiar și concepte și denumiri (ex.Frontul Renașterii Naționale) vor constitui puncte programatice ale regimului carlist .

[Doc.integral : fișier Frontul Românesc -Vaida](#)

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ Prerogativele regale constituționale .

▣ Guv.Tătăărăscu - asocierea cu Iorga ; cartel cu Vaida

▣ Programul Frontului Românesc

-Numerus valahicus ;

-Naționalizarea orașelor ;

-Democrație națională

-România Românilor !

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣Guv.Tătăărăscu -asocierea cu Iorga ;cartel cu Vaida

" Acesta , dându-și seama de **forța ce a dobândit între timp ideea națională** pe întreg cuprinsul țării și văzând că **aceasta înăintează** ,mai ales de la intrarea în luptă a **Frontului Românesc** , cu pași grăbiți spre biruință ,după ce **a realizat o înțelegere de colaborare la guvern cu d.profesor Nicolae Iorga ,ne-a făcut propunerea de a merge împreună în campania electorală .**

" Călăuzit exclusiv de interesele superioare ale țării și ținând seamă de rolul ce trebuie să-l joace foarte curând în desăvârșirea și cimentarea statului nostru național,**Frontul Românesc a primit oferta , încheind un cartel electoral cu guvernul.**

" Prin acest acord , nu s-a clintit nimic din ideologia și programul nostru .

Fiecare din părți își păstrează structura sa ideologică , totala sa neatârnare ."

[-----] Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

49.)Istrate Micescu:procesul intentat de către CZCodreanu ,2 dec.'37

(" Dimineața " , 2, 3, 4 , dec .'37)

[LD: Important este să semnalez, pe lângă deruta provocată de Pactul de neagresiune în rândul forțelor democratice, să arăt fenomenul simetric,provocat în rândul forțelor naționaliste.

Scenariu ? -cine a fost păpușarul ? ;Diversiune ?- cine au fost agenții ?

Degringoladă ?-cine au fost manipulatorii ? Hazard ? Anarhie ?]

Doc.integral : fișier PNC - VI -

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ Frontul Național Unitar ?

▣ Derută printre vaidaști și legionari

"Stăruind , în ultimii ani de luptă, pentru desmeticirea conștiinței naționale ,asupra necesității realizării unui **Front Național Unitar** , și izbutind , în fine , să-l fac ,grație patriotismului d-lor **ACCuza și Goga**, m-am simțit dator să arăt cauzele care **au limitat formarea acestui front unic , numai la Partidul Național-Creștin și la asociațiunile profesionale și muncitorești cu program român -creștin.**

" Arătând cu acest prilej situațiunea politică creiată prin **defecțiunea Frontului Românesc , atras de Partidul Liberal,și " dezertarea la inamic" a comandantului Gărzii de Fier,**

[prin pactul de neagresiune cu PNȚ și PNL-2] se pare că **am lămurit** , fără să-i supăr pe partizanii d-lui Vaida ,și **am iritat** , fără să-l luminez ,pe căpitanul legionarilor .[...]

Vaidaștii , văzându-și șeful trecând cu arme și bagaje la liberali,**se înscriu în massă în noul Front Național.** [-----]

Istrate Micescu / 2 dec.'37

50.)Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți, 10 dec.'37

("Dimineața " , 12 dec.'37)

Madgearu / 10 dec.'37

▣ Neconstituționalitatea soluției succesiunii

▣ Guvern hibrid

" Explicația ce s-a dat soluției unui guvern național-țărănesc cu colaborarea grupării d-lui Vaida s-a dovedit ca o justificare greșită .Ceea ce se onsidera ca o justificare , nu era decât un **pretext pentru înlăturarea PNȚ de la cârma țării .**

" Modul cum s-a soluționat criza politică , este menit să aibă consecințele cele mai nefaste pentru viitorul țării .**Soluția aceasta are un caracter hibrid.**

Colaborarea cu d.Iorga , care nu are grupare , nu este decât **o exprimare a ipocriziei** de a se adăuga alte forțe , la aceea a guvernului liberal .

Colaborarea cu d. Vaida nu are nici o altă explicație , decât **salvarea dintr-un naufragiu cumplit , a mișcării d-sale de dreapta .**

▣ Regimul liberal = regim de dictatură lașă

[...]”Ne vom întoarce în aceste alegeri la metodele de falsificare ,practice în 1922.

Ne-am întors la **sistemul de dictatură lașă , inaugurat de Ion I.C.Brătianu** .Acesta este adevărul . Noi trăim în regim de dictatură lașă .Dictatorul adevărat e curajos. Face totul pe răspunderea sa.

La noi ,dictatura nu se arată .**Se ascunde sub formule constituționale** .Instrumentul de dictatură constă în permanentizare stărilor excepționale :**cenzura și starea de asediu** .

E o desonoare ca la noi în țară să se permanentizeze stările excepționale .

E o desonoare ca să fie puse pe aceeași linie ,partidul dictaturii lașe
Virg.Madgearu / 10 dec.'37

51.)**I.Inculeț** (ministr.Comunicații),clubul liberal, Cetatea Albă, 12 dec.'37

("Dimineața" , 14dec.'37)

[LD:dau acest episod pentru că pomeneșc realizări din Basarabia,despre care istoriografia comunistă nu pomenește niciodată]

/Realizările din județ

DI Inculeț (sosit cu trenul) a fost întâmpinat de D.Stăncescu (șeful org PNL local) ,
Gr.Berescu (prefectul jud.) și Emanuel Mănescu (primarul orașului)
Inculeț a inspectat **noua șosea Cetatea Albă - Saba - Budachi** , construită după noi metode
tehnice, din granit .Inculeț s-a interesat și de **viitoarele șosele ce se vor construi în județ .**
S-a proiectat deja linia ferată Bucovăț -Orhei -Bălți ; s-a mai înființat **2 judecătoria noi**
(la Ivăneștii Noi și Cazaci) și **un palat pentru Camera de agricultură .**
Inculeț / 12 dec.'37

▣ **Guvernul Tătărescu II.**

" Majestatea Sa Regele ne-a încredințat puterea.Oare a procedat nedrept față de național-
țărăniști ?" S-a afirmat că venirea noastră la putere n-a fost constituțională .

Cuvântul hotărâtor , după Constituție, îl are MSRegele. [---]

MSR Regele a procedat perfect constituțional și s-a gândit să nu facă un guvern nici de stânga ,
țărănist, nici de dreapta . [-----] **D.Mihalache n-a putut sau n-a vrut .**

Și atunci **Regele a făcut apel la d Tătărescu și i-a spus :**

< Ce n-a putut face Mihalache, fă tu ! >

D.Tătărescu a încheiat un **cartel cu d.Vaida și o colaborare la guvern cu d.Iorga ."**

I.Inculeț / 12 dec. '37

52.)**Întrunirea PNȚ din sala " Marna" , zădărnicită , duminică, seara, 12 dec.'37**

dr.Lupu, Gr.Filipescu, Iul.Maniu - declarații la balconul Clubului

("Dimineața" , an 33, nr. 11.130 , 15 dec.'37

[LD : În noaptea de 11 / 12 dec.'37 , se reintrodusesse starea de asediu .Măsura, pusă în
aplicare de Gabriel Marinescu , aplicată cu atâta duritate contra PNȚ, a lui Maniu, nu putea să
aibă ca efect decât o reacție de bumerang.Nu știu dacă gazele lacrimogene au țâșnit din același
ordin .Presupun însă că , discursul radiofonic amenințător a lui Tătărescu (la adresa lui Maniu)
asociat cu gaze lacrimogene și trupe de ordine (jandarmi, polițiști, infanteriști)a îndârjit
bucureștenii, electoratul din țară , și va duce , în mare parte ,la eșecul guvernului în alegeri .]

Doc.integral : fișier PNȚ XVI

Redacția /

▣ Întrunirea de la Marna

Forțele de ordine - coordonate de Gabriel Marinescu !

Incident cu gaze lacrimogene

dr.Lupu /

▣ "Palmele fasciste" !

Grig.Filipescu /

▣ Guv.Tătărescu = regimul oamenilor fără caracter

dr.Lupu / balcon / 12 dec.

▣ **Guvernul va cădea în cap !**

Iuliu Maniu / balcon / 12 dec.

▣ **Gaze lacrimogene pentru cetățeni!**

▣ **Democrație, monarhie constituțională , dreptate socioală**

Iuliu Maniu / Declarații de presă

▣ **Ridicarea și reintroducerea stării de asediu**

▣ **Glaspul poporului să ajungă la Suveran !**

Redacția /

«Întrunirea de la Marna

/Forțele de ordine - coordonate de Gabriel Marinescu !

La ora 9 , au început să se vadă importante măsuri de ordine luate de guvern.Au fost concentrați câteva sute de de gardieni, câteva companii de jandarmi,și numeroase detașamente de infanterie.Aparatul de stat era dirijat de însuși **dl subsecretar de stat Gabriel Marinescu, prefectul Poliției Capitalei** .Cum în cursul nopții a fost dată **o nouă Ordonanță** cu privire la întrunirile publice, poliția a încercat să împrăștie pe cetățenii care stăteau în afara clădirii , producându-se mici busculade , [---]

«Cuvântări din Balcon .

-dr.Lupu : "Palmele fasciste" !

"Ați văzut astăzi în fața dvs metodele fasciste . La 16 noimbrie, Țara a primit o palmă când Ion Mihalache a fost făcut țopârlan și îndepărtat de la cârma țării,iar astăzi , inteligența țării , în frunte cu Iuliu Maniu și Grigore Filipescu ,a primit a doua palmă .[---]

"Guvernul Tătărescu se sprijină pe două picioroange : Unul prea lung - d.Nicolae Iorga - iar altul prea scurt - Al Vaida -Voevod. De aceea o să cadă în cap !" [---]

-Grig.Filipescu:guv.Tătărescu = regimul oamenilor fără caracter

" Vă pun d-lor următoarea întrebare : credeți că un asemenea regim poate dăinui ? Prezumția care a determinat menținerea la cârmă a d-lui Tătărescu ,a fost că România este locuită numai de oameni lipsiți de caracter, gata să accepte orice ." Faptele au dovedit că socoteala a fost greșită.În loc de depresiunea scontată , a urmat o revoltă generală . [---]

-Iuliu Maniu :

/Gaze lacrimogene pentru cetățeni!

" În al douăzecilea an al Unirii României Mari,suntem împiedicați cu gaze otrăvitoare să ne spunem cuvântul (Voci : rușine ! rușine!)[---]

Fraților , ce vrem noi ?-Vrem democrație! (puternice ovațiuni)

Ce vrem noi ?Monarhie constituțională ! (Aplauze repetate)

Ce vrem noi ? Să respingem, să desființăm dictatura care este deja în ființă ,să împiedicăm dictatura care vrea să fie mâine.Vrem dreptate socială pentru toate clasele producătoare și vrem să oprim ca, clasele exploatatoare să sugă sângele , și viața, și cinstea, și omenia, din sufletele cetățenilor.[...]

Ori să învingem noi și vom avea un stat național democratic -ori vom fi înfrânți în aceste alegeri și va veni neagra dictatură .Iar după neagra dictatură va veni sclavia, mizeria, necinstea și umilirea fiecărui suflet demn cetățenesc.Să știți dvs că acei care vor dictatura n-o vor numai pentru mărirea lor,ci o vor și pentru asuprirea dvs și a claselor sociale producătoare . " [---]
Iuliu Maniu / Declarații de presă / 12? 13 ? dec.'37

/Ridicarea și reintroducerea stării de asediu

" Guvernul a ridicat de câteva zile starea de asediu . S-a speriat însă de curentul formidabil care s-a pornit cu puteri elementare contra lui și care sprijină irezistibil candidații opoziției , și în special partidul nostru , și azi noapte a reînființat din nou starea de asediu ,luând măsuri nepermise , în deosebi în perioada electorală .[---]

" Dușmanii Țării și ai Tronului sunt aceia cari, prin stare de asediu , prin cenzură și gaze otrăvitoare , împiedică să ajungă glasul poporului la urechile Suveranului " Întrunire, declarații , Maniu / duminică dimineața ,12 dec.'37

53.)**Gh.Tătărescu**, înfăptuirile de ieri, programul de mâine , 13 dec.'37

Discurs radiofonic. Răspuns la criticile lui Maniu .

(" Dimineața " , an 33, 14 dec.'37 + foto Tătăreanu la microfon)

Doc.integral : fișier Gvern Tătăreanu - XV -

Gh.Tătăreanu / 13 dec.'37

▣ Guvernarea de 4 ani

" Așa dar , o parte din critica noastră **tăgăduesc opera de consolidare ce am săvârșit** în ultimii patru ani . În fața țării , eu **întreb pe acești critici :**

Da sau nu - am înfăptuit marea **reformă a conversiunii datoriilor** , față de care **trei legi anterioare se arătasera neputincioase** , și **am desrobii** , astfel , **pentru a doua oară** [după împrumut] , **țărâniea noastră** , renăscând în același timp **creditul și reducând liniștea și pacea** într-o țară tulburată ?

Da sau nu - am reșezat **ordinea în finanțele publice** , încheind **cercul bugetelor deficitare** și inaugurând **ciclul bugetelor excedentare** ?

Da sau nu - **am plătit la timp** toate lefurile , soldele , pensiunile și furnizorii Statului ?

Da sau nu - am consolidat **datoriile interne** în valoare de 20 miliarde de lei , făcând **să dispară atmosfera de neîncredere în semnătura Statului Român** ?

Da sau nu - **am redus cuponul datoriei publice** a cărui plată am găsit-o suspendată , făcând țării în patru ani **o economie de peste 6 miliarde 721 milioane de lei** ?

Da sau nu - **am înlăturat controlul străin** asupra finanțelor Statului ?

Da sau nu - am reușit , datorită măsurilor noastre , **să activăm producția țării** , mărind exportul în toate ramurile economiei noastre naționale , astfel încât **excedentul balanței noastre comerciale s-a ridicat** de la 2 miliarde jumătate , în anul 1933 , la 9 miliarde în anul 1936 ?

Da sau nu - am făcut o **politică de protecție a agriculturii și de valorificarea a tuturor produselor agricole** , dând puțință **agricultorilor noștri să-și mărească veniturile** ?

Da sau nu - am reușit **să mărim producția noastră industrială** în așa măsură încât **fabricile și uzinele lucrează** azi supra-încărcate de comenzi , și unele din ele nu mai pot face față comenzilor țării ?

Da sau nu - **am înlăturat șomajul** , astfel încât nu mai există în țară lucrători cu brațe neîntrebuțate

Da sau nu - **am legiferat** pentru prima oară **protecția muncii naționale** , deschizând Românilor locuri de muncă până azi închise ?

Da sau nu - am creat **18 mii de posturi noi de învățători** , care vor învăța pe fiii plugarilor noștri cartea dătătoare de lumină și de putere ?

Da sau nu - **am creat 4 mii de școli noi** , pentru adăpostul școlărilor noștri ?

Da sau nu - **am creat noi cadre de disciplină națională** [Străjeria , Premilităria] pentru tineretul nostru , **pregătindu-l astfel mai bine** pentru misiunea ce trebuie să îndeplinească în viața Statului ?

Da sau nu - am creat **700 de parohii noi** pentru **sporirea slujitorilor bisericii** ce întrețin flacăra credinței noastre strămoșești ?

Da sau nu - am creat **80 de spitale noi** , am redeschis **40 de spitale județene** , am fondat **549 dispensarii noi** , creind în același timp **1000 de posturi noi de medici** , pentru ameliorarea sănătății și a igienei publice ?

Da sau nu - **am pus în lucrare liniile ferate** Babadag - Tulcea , Reșița - Caransebeș , Ilva Mică - Vatra Dornei - Bumbesti - Livezeni , dublarea liniei Teiuș - Apahida și normalizarea liniei Crasna - Huși , **am modernizat 400 km de șosele** având în curs de modernizare **alte 540 km** , și am pornit campania pentru repararea tuturor șoselelor lăsate de multă vreme în părăsire ?

Da sau nu - am făcut , în **executarea marelui program de înzestrare a armatei** , începută de guvernul actual , comenzi de 24 miliarde de lei , plățind până astăzi 10 miliarde și punând astfel armata pe drumul înnoirii și întăririi ?

Da sau nu - **am refăcut toate resorturile materiale ale țării** , care acum patru ani se sbătea între neliniște și desnădejde ?

" **Iată 20 de întrebări** , cuprinzând **cele mai importante înfăptuiri** ale guvernării noastre .

Da , răspunde **evidența și realitățile de sub ochii noștri** . **Da** , răspunde **buna -credință** .

Nu - răspund numai **orbii care nu văd , surzii care nu aud și bârfitorii de meserie și toți**

interesații cari formează armata relei credințe și care nici nu vor să vadă și să audă .

" În ziua votului , fiecare român să recitească întrebările acestea și să răspundă după ce a lăsat să vorbească în el numai glasul dreptei judecăți "

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

#Scumpirea vieții ?impozite, prețuri

" Adversarii noștri ne acuză că am scumpit viața .

Nu voi nega că din pricina impozitelor ce am fost siliți să așezăm pe umerii țării , **viața s-a resimțit de o ușoară ridicare a prețurilor ,**

" Ce au fost aceste impozite ?

Am declarat în atâtea rânduri că **aceste impozite au fost reclamate** , în special, de **nevoile înarmării** , pentru care guvernele care ne-au precedat nu afectaseră nici o sumă .

Numai pentru comenzile în plus **am găsit în momentul venirii noastre la guvern un pasiv de aproape 2 miliarde de lei** , care trebuia imediat plătit.

Față de problema grea în care am găsit problemele înarmării , **nu am ezitat a cere țării jertfele necesare** și nu am ezitat a crea noi impozite , pentru a putea astfel plăti ceea ce alții nu plătitiseră la timp și pentru a face **această operă** care va rămâne unul din **titlurile de mândrie ale guvernării noastre .**

" Fiecare român să știe că prin urcarea ușoară a prețurilor , s-a chezușuit siguranța țării, granițele și independența ei .

/Opera compensatoare

" Am făcut , însă, în același timp , **și o operă compensatoare** :prin politica noastră de valorificare , prin întreaga noastră politică economică, **am putut spori veniturile tuturor claselor producătoare . Agricultorii, industriașii, comercianții,și-au sporit veniturile lor,** și ridicarea costului vieții și-a găsit **o compensație depășitoare prin ridicarea prețurilor produselor lor,** astfel încât conjunctura generală economică ,dirijată de guvernul nostru , **a evoluat în favoarea acestor clase.**

" Cât privește **clasa funcționarilor** , prin ultimul nostru act de guvern, care **a readus salariile la nivelul salariilor din 1932,** am făcut un pas hotărât pentru **ameliorarea acestei importante categorii sociale** , care se va bucura și pe viitor de toată solitudinea și de toată ocrotirea guvernului nostru .

" Recapitulând această operă , ne înfățișăm astăzi încrezători judecății țării muncitoare și producătoare , pe care am găsit-o acum patru ani pe drumul falimentului,și pe care am readus-o azi pe drumul înfloririi " [-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

/Era reformelor

" Datorită chibzuinței și priceperii noastre, țara are azi **finanțele publice consolidate** și **izvoarele bogăției ei sporite** și putem astfel înfăptui azi , ceea ce nu am putut înfăptui ieri .

" Vom putea deci inaugura **era reformelor** , având drept scop :

ridicarea veștii satelor , întărirea clasei muncitorești , punerea în valoare a tuturor bogățiilor țării și despoliticianizarea totală a vieții statului .

"În acest împătrit domeniu , se va dezvolta **acțiunea novatoare a guvernului** , călăuzit în permanență de **crezul naționalismului constructiv.**

" Înăptuirea acestor reforme nu se va face prin acte de violență și de silnicie,

ci numai printr-o mai rațională organizare a muncii naționale,

prin punerea în mișcare a **noi capitaluri** , și în special a **capitalurilor românești,**

și printr-o totală **revizuire a tuturor practicilor din viața noastră publică .**

" Munca tuturor , disciplina generală , colaborarea tuturor claselor , vor da viață reformelor care așteaptă înăptuirea lor .

■1938=Punerea în valoare a bogățiilor țării

" **Anul 1938** , va fi , în primul rând, **anul a noi investițiuni și a mari lucrări de interes obștesc,** care vor deschide **noi perspective de dezvoltare materială și de propășire a țării noastre .**

" Uzine noi pentru transformarea industrială a produselor agriculturii ,silozuri noi pentru valorificarea cerealelor ,uzine noi pentru sporirea producției aurului, pentru fabricarea aluminiului și a cuprului,uzine noi pentru transformarea materiilor pime necesare industriilor noastre ,uzine noi pentru transformarea cânepii și a inului se vor ridica curând pe tot întinsul țării, aducând un spor de înflorire a agriculturii , industriei, comerțului și muncii românești .

" Numai guvernul nostru , cu legăturile ce are în țară și străinătate , poate începe și duce la bun sfârșit o asemenea operă .

Întărirea clasei muncitorești

" Deopotrivă, vom ridica nivelul de viață al muncitorimii noastre .Difuziunea proprietății individuale în masa muncitorimii [LD : nu cunosc chestiunea!],sporirea așezămintelor de asistență , de ocrotire , de cultură , vor crea muncitorimii condițiile de dezvoltare reclamate de năzuințele vremurilor noastre ,izvorite din solidarism și respectul demnității omenești .
Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

#Guvernul -Ardealul -ardelenii

"În aceeași postură neprielnică se așează dl Maniu și când mă acuză că nu am cerut , cu prietul formării guvernului, colaborarea nici unui reprezentant al Ardealului și că disprețuiesc astfel mândria acestei provincii.

" Afirmarea este, în primul rând, inexactă .

Doi reprezentanți ai Ardealului figurează printre miniștrii azi în funcțiune.În decursul trecutei guvernări , am avut , de asemenea,o reprezentare ardeleană numeric superioară .

Ce a realizat , însă , dl Maniu pentru Ardeal, și ce am realizat noi ?

" În decursul acestor 4 ani de guvernare , având de luptat cu toate dificultățile crizei economice mondiale, am acordat , totuși, intereselor ardeleni o promovare și ocrotire pe care pot s-o califice fără precedent.

" Ne-am străduit și am reușit să creiăm în primul rând ,noi posibilități de dezvoltare pentru economia Ardealului, și în special pentru cea agricolă, căutând să găsim noi debușeuri pentru produsele ei ; datorită politicii noastre ,crescătorii ardeleni își vând astăzi vitele cu preț îndoit , față de prețul de acum patru ani .

" Am stimulat apoi și am ocrotit toate industriile ardeleni.

Urmare a acțiunii noastre , toate aceste industrii sunt în stare de înflorire .

Am creat , în același timp , industrii noi . Mai toate industriile de război nou create au fost așezate în Ardeal. La Brașov, la Zărnești, la Orăștie, la Avrig, la Cujir, la Petroșani, s-au făcut investiții de peste un miliard , care vor da un nou impuls dezvoltării Ardealului.

" Am ajutat institutele de credit din Ardeal și prin acest ajutor ele s-au putut menține și înflori .

" Am ajutat Școala, Universitatea și Bisericile naționale din Ardeal,prin mărturie care stau vii pe tot cuprinsul Ardealului.Am început în Ardeal acea operă de reparare istorică [protecția elementului românesc] pe care o revendicăm ca una din înfăptuirile cele mai importante a le guvernării. " Iată ce a făcut pentru Ardeal , guvernul nostru "

#PNȚ-Maniu -Ardelul

" Ce a făcut dl Iuliu Maniu pentru Ardeal , în timpul guvernării sale ?

D.Iuliu Maniu obișnuiește să vorbească , din când în când, în numele creștinismului și se arată a fi un suflet moral și creștin.

Ce a făcut pentru Biserica Românească dn Ardeal ?Ce a făcut pentru Biserica Ortodoxă care a suferit atât de mult în trecutul vitreg al neamului nostru ? Ce a făcut pentru Biserica Unită , căreia îi aparține ?

D.Maniu e om de cultură . Ce a făcut pentru așezămintele culturale ale Ardealului ?

D.Maniu, ca șef al guvernului, a putut cunoaște toate problemele economice ale Ardealului .

Ce a făcut pentru soluționarea acestor probleme ?

Ce a făcut pentru industria Ardealului ?

Ce a făcut pentru instituțiile financiare românești din Ardeal ?

Ce activitate a desfășurat dl.Iuliu Maniu pentru acest Ardeal ?

Nu cunosc această activitate și nimeni n-o cunoaște .

[-----]

#Guvernarea Maniu

Dar acești doi ani de < **guvernare constituțională** > și < **integral democratică** > ai d-lui Maniu , reprezintă și astăzi în amintirea țării , **ani de adevărată catastrofă astfel** încât cu drept cuvânt **țara se ridică și întreabă** pe dictatorul de ieri , care **se plânge astăzi** că nu a putut face binele ce ar fi dorit , din pricina < **forțelor oculte** >

Forțele oculte au făcut bugetele inflaționiste care au fost origina haotizării finanțelor publice ?

Forțele oculte au provocat haosul administrativ prin reforme fanteziste, neaplicabile ?

Forțele oculte au creat legile de comercializare care au acordat adevărate **liste civile favorizilor regimului** d-lui Maniu ?

Forțele oculte au perfectat concesiunile scandaloase și atâtea contracte oneroase ?

Forțele oculte au persecutat industriile românești, pregătind prăbușirea economică și șomajul ?

Forțele oculte au instaurat legile demagogice care au lăsat **în părăsire drumurile românești** ?

Forțele oculte au săvârșit atâtea acte care au disprețuit simțământul public și au palmuit demnitatea țării ?

Forțele oculte au împiedicat pe dl Maniu să transforme țara într-o Arcadie fericită , așa cum o făgăduise în zece ani de frământări și agitații ?

" **Iată întrebările pe care o țară întreagă le pune d-lui Maniu .**

" Și fiind că la aceste întrebări d.Maniu nu va putea răspunde nici o dată , **țara este în dreptul ei să califice de cinică această atitudine , izvorită din cele mai triste calcule politicianiste .**

" Țara știe , după cum știe și dl Maniu , că **guvernele sale n-au căzut prin acțiunea închipuitelor forțe oculte , ci prin propria lor neputință și incapacitate .**"[-----]

Gh.Tătărașcu / 13 dec.'37

#Manifestarea morbidă a lui Iuliu Maniu

"Domnul Maniu însă atacă ceea ce orice Român trebuie să apere .

D-l Iuliu Maniu ofensează ceea ce orice Român respectă și idolatrizează .

Dl Iuliu Maniu este astfel , față de comandamentele demnității naționale, un infractor .

" În fața acestui mare infractor , țara întreagă trebuie să ia atitudine .

Și îndrăzneala are o margine și impunitatea are un fârșit .

Nu se poate tolera ca , numai pe temeiurile serviciilor ce a putut aduce cândva țării sale , un om să poată batjocori cele mai sfinte simțăminte ale neamului . O reacțiune este necesară .

Chem toate conștiințele românești pentru ca să o facă , și astfel să curme cu un ceas mai curând această manifestare morbidă care nu cunoaște precedent în istoria noastră politică

D.Iuliu Maniu va înțelege , poate , în acest ultim ceas , că nu are dreptul să abuzeze de toleranța acestui popor și va înțelege , poate , că în noua sa acțiune, **se face complicele vrăjmașilor din afară și vrăjmașilor dinăuntrul ai Statului nostru .**"

▣Apel la încredere în guvern

" Cu aceste **scurte observații**, sugerate de **cea mai nedreaptă și pătimasă dintre campanii**, cer în numele guvernului , **încrederea tuturor oamenilor de bună credință** .

" Nepăsători în fața **coalițiunii urei și a neputinței** , **vom merge pe drumul nostru** , pe drumul biruinței prin muncă . **Noul program** de înfăptuiri va fi pus în executare **imediat după alegerile generale**. Acest program **va fi executat până la capăt** . [----]

Gh.Tătărașcu / 13 dec.'37

54.) CZCodreanu , Un protest public, 14 dec.1937

Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste , 1927-1938 , Colecția "Europa" , Ion Mării, Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225

▣Protest public :în apărarea lui Maniu

" Duminică s-au ținut în țară , în Capitală și la Radio, zeci de discursuri ,

toate lovind în Iuliu Maniu, în timp ce el a fost împiedicat, cu gaze lacrimogene, de a vorbi. A ataca din zece părți un om - orice păreri ar avea el - punându-i în sarcină mai mult decât merită, și în același timp interzicându-i a se apăra, **este un act de lașitate care înalță pe cel atăcat și înjosește pe toți atacatorii lui.**

Dacă prin ilegalități cineva mai poate birui, **lașitatea n-a ridicat nici o dată biruitori.**

Cei ce uzează de ea, sunt condamnați la înfrângere "

CZC / 14 dec.'37

55) dr.Lupu - interview (luat de G.Dinu) 15 dec.'37

("Dimineața", 16 dec.'35 + foto medalion dr.Lupu)

▣ Inconștiența și atacurile lui Tătărescu

"Se îndoiește d.Tătărescu, autorul moral și responsabil în fața țării al acestor câinoșii, de voința țării? Să lase alegerile libere! Cine va merge cu guvernul liberal, **alunecat inconștient pe panta realizării dictaturii și a unor stări nenorocite, identice cu cele din Jugoslavia și Bulgaria?** [...] " Este d-sa capabil să creadă că afirmațiile monologate la Radio, în care **Maniu e infractor, eu comunist, iar Mihalache topârlan,** pot să fie crezute și luate drept temei de adevăr?

Detractându-ți adversarii la adăpostul baionetelor sau tancurilor, poți avea un succes momentan dar nu durabil "

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ Pericolul dictaturii interne .

" Dar mă tem că și acesta este un vis, pentru că în realitate, prin aceste măsuri violente, prin înfruntarea cinică a sufletului țării, **se urmărește un plan mai îndepărtat : înscăunarea deplină și în formă, căci în fapt este, a dictaturii interne,** iar la adăpostul acestei noi stări de fapt, **scoaterea României din făgașurile care au creat-o,** și îndreptarea ei către căile pierzaniei și nimicirii. **Biată țară, ce dureri grozave și ce chinuri te așteaptă încă "**

Dr.Lupu (cf.Gh.Dinu) / 15 dec. '37

56.)Iuliu Maniu ,Cuvântare electorală , Sibiu, 17 dec.'37

("Dimineața", 18 dec.1937),[Documentar ISISP, 1934-1940 , p.416-420]

[Vezi doc integral -PNT și Guv. Tătărescu XV](#)

▣Guvernul Tătărescu =catastrofă pentru țară.

Ce ne deosebește pe noi de PNL ?

Noi suntem democrați,ei,nu.

Noi suntem pentru descentralizare-ei ,nu.

Noi suntem pentru dreptatea socială ---ei, pentru capitalismul liberal

Noi vrem etatizarea fabricilor care produc ptr.stat--ei le-au dat partizanilor

Eu am fost împiedicat să vorbesc la radio----Tătărescu a vorbit.

Eu sunt cenzurat la ziare ---ei,nu.

Maniu / 17 dec.'37

▣Pactul de neagresiune .

Am făcut **pact cu "Garda de fier"**,nu pentru aceleași credințe,ci **pentru a garanta libertatea alegerilor.**Tătărescu, Lapedatu și satelitul lor Valer Pop,spun că eu am guvernat cu cenzură și stare de asediu!Îndată ce am ajuns la guvern,le-am desființat. **Mai spun că eu am încheiat Convenția dela Geneva!**Ori se știe că, ambele măsuri le-a luat Guv.Vaida,motiv pentru care și-a dat demisia dela președinția PNT

Maniu / 17 dec.'37

57.) **Gr.Iunian** ,*Declarații de presă* , 19 dec.'37

("Dimineața " , 33, nr. 11.136, 20 dec. + foto-medalion Gr.Iunian)
Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ **Starea de asediu :PNL și PNȚ**

"Starea de asediu e inutilă , e păgubitoare . Noi am susținut constant acest lucru ,dar am fost nevoiți să-l susținem și contra PNȚ .D.Iuliu Maniu , în discursul său de la Sibiu ,a declarat că votarea stării de asediu a fost opera d-lui Vaida Voevod, cu care nu a fost de acord, și de aceea a demisionat .Dar uită d.Maniu că ceea ce interesează este atitudinea partidului , de care nu se poate desolidariza.Or, partidul întreg, prin parlamentul 1932-'33, a sprijinit opera dlui Vaida și a votat starea de asediu . Așa cum a aprobat și represiunea de la atelierele Grivița provocată de incapacitatea guvernului. " [-----]
Iunian , 20 dec.'37

58)Rezultatele alegerilor parlamentare , 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

Vezi la fișier **Alegeri III și PNL XV**

[LD : 9 ian .2004 .Concluzia finală la **sistemul de partide** :

În 1937 , la 18 ani de la desăvârșirea unității de stat și vot universal,la 14 ani de reglementare constituțională , la 11 ani de experiment electoral legiferat ,era încă în plin proces de clarificare și organizare .Sistemul de partide reeșit din aceste reglementări , încă **nu-și terminase gestația**. Între 1919 -1928 , **clasa politică românească , aceeași de până la războiul întregirii , creează instituțiile** (Constituție, Lege electorală , lege administrativă ,ș.a) și declanșează procesul de organizare politică .

În următorul deceniu , generația "unirii" , primește **infuzia noii generații** , în toate mecanismele regimului (partide, parlament , administrație) fără a-i preda încă ștafeta . Urma perioada firească a "conviețuirii " dintre generații .

Alegerile din 1937 **ilustrează această tulburare firească** , care , în vremuri normale,ar fi dus la maturizarea regimului democratic în România.

Doi vectori esențiali **au complicat** acest proces de maturizare : **circumstanțele galopante internaționale** care au produs și dezechilibrul societății românești , și **tentațiile autoritariste ale regelui Carol** , a cărui domnie coincide cu ele.

Celelate fenomene adiacente , au și ele doza lor de contribuție (negativă sau pozitivă) dar decurg din vectorii semnalati.

De aceea , comentariile de genul : Tătărescu a făcut... Maniu a zis ... Codreanu a dorit ...

Iorga a sfătuit ... Vaida a încercat ... Brătienii au sperat ... Iunian a cobit ...

chiar când sunt adevărate , trebuie raportate la cele două fenomene majore:**Carol și influența internațională** . Fiecare cu importanța și consecințele ei .

Alegerile din '37 nu au fost un " accident" în evoluția democratică a României ,

Ceea ce a urmat acestor alegeri ,a fost " accidentul " .Toată bulversarea electorală cu aspect de **preludiu la război civil** a purtat amprenta momentului și a primit cea mai nefericită soluție .

Aceasta nu înseamnă nici " scutire" de responsabilități , nici ignorarea erorilor,nici menajarea vinovaților , nici tragerea de învățăminte . Din păcate , această categorie de judecăți, nu poate fi decât o subiectivitate de istoric , însumând subiectivitățile actorilor ... Eu încerc ...]

[LD , **9 ian.2004** .Concluzia finală la **alegerile '37** :

Da,este adevărat ,**Regele Carol a făcut mișcarea fatală** la succesiune,neacordând PNȚ -ului guvernarea , și, deși asta asta a urmărit,va suporta consecințele care-l vor sili , în final, la abdicarea din 1940.

Da, este adevărat , **Tătărescu a făcut jocul lui Carol,adjudecându-și guvernarea**, trădând crezul democratic,constituția , partidul, prietenii , moment de la care , întreaga sa carieră va evolua sub semnul unor acte similare ('38, '40, '44, '46) .

Da, este adevărat , **Maniu a reușit ceea ce și-a propus** :_guvernul liberal a fost silit să demisioneze. În limbaj popular ,< a murit și capra vecinului ! >, dar, prin *Pactul de*

neagresiune cu Garda , și-a știrbit prestigiul de garant al democrației

Da, este adevărat ,**CZCodreanu a raportat cel mai mare succes electoral** din istoria mișcării legionare, care însă nu-i legitima pretenția de a guverna,și care, în conjuncturile ulterioare , vor constitui drept pretext al lichidării sale .

Da, este adevărat ,**Iovitura grea a fost dată regimului parlamentar** ,intrat într-un blocaj legislativ ,provocând cea mai gravă criză politică de la război.

Da, este adevărat ,**toate mișcările pe tabla de șah a politicii românești** , din motive și în moduri diferite , **au concurat la instaurarea dictaturii regale.**

[LD :Având în vedere rezultatul " surpriză" al alegerilor , cifrele care au fost publicate diferă de la o gazetă la alta , dela o zi la alta.

Realitatea istorică va fi : guvern de tranziție Goga urmat de instaurarea dictaturii regale.]

" *Parlamentul Românesc*" / 31 dec.'37

▣ **Alegeri Cameră .Totalizări pe țară**

Alegători înscriși 4.649.163

Votați 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35, 92%	I	152
PNȚ	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC-Goga	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRT	69.208	2,25	VII	9

[.....]
387 deputați aleși

▣ **Alegerile pentru Senat**

Comentar LD : Ziarul nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.

De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

/Este foarte clar că , dacă acest parlament ar fi fost validat ,**PNL ar fi avut o majoritate zdrobitoare** și ar fi putut să-și asigure succesul legiferării .

Exceptând : 3 senatori PNȚ (**Sichitiu, Coroianu și Fodoreanu**) ;

2 senatori Totul ptr.Țară (**protopop I. Moța și M.Manoilescu**) ;

6 senatori P.Magh. și P.German mandatele celelalte au fost acordate PNL.

/ La senatorii aleși, adăugându-se senatorii de drept : capii confesiunilor și generalii ;

șefii unor partide sau diplomați (**N.Iorga** , **N.Titulescu,THFlorescu, Gr.Iunian, Dr.Lupu**)

și cei aleși de Camerele profesionale (**N.Penescu** ,)

ar fi existat destule "voci " în Maturul Corp.

/ În majoritatea județelor, locurile I și II sunt ocupate de PNL și PNȚ ,ceea ce confirmă aprecierea lor ca formațiuni solide, cu structuri în toate județele,cu cadre și aderenți în toate provinciile țării .

/Concluzie : PNL a câștigat alegerile pentru Senat ,dar a pierdut prin neatingerea aceluia prag electoral de 40% , stabilit de lege . În felul acesta , legea și-a exercitat exigențele nu numai asupra partidelor mici care o detestau pentru că nu puteau trece de pragul de 2% ,

dar devine o piedică și pentru partidele mari .Acest lucru va contribui la creșterea curentului care cerea o modificare a legii .Cum va fi rezolvată problema în noul regim, vom vedea

Alegeri 20, 22 dec.'37

59)Carol al II-lea ,Regele României,Însemnări zilnice , 2 nov.- 31 dec.'37

Vol.I , 11 mart '37 - 4 sept.'38 , Caietele 1-6.Editura *Scripta*, București, 1995, pag. 128 - 135

Ediție îngrijită de V Moisuc și N Rauș . Prefață , I.Scurtu

▣Preocupările MSR

"Două luni de zile în care am avut atâtea de făcut , atâtea dificultăți și probleme politice ,încât mi-a fost imposibil de a continua de a-mi face zilnic însemnări .Mă văd , deci, silit de a rezuma , de a face un comentariu general asupra evenimentelor din acest răstimp.

Fatalmente, vor fi mai puțin intime , dar vor reflecta mai clar evenimentele .Pentru mine, atalmente,cele de politică internă vor domina , și două evenimente vor avea importanță : **cea militară ,rezumată în noua lege a înaintărilor** [în grad] ,și cea **a terminării timpului de legislatură normală a liberalilor** ,prin cei patru ani de guvernare Tătărescu . [-----]
Carol II / nov.-dec.'37

/Guvernarea Tătărescu

" Pe la sfârșitul lui noiembrie, s-a terminat legislatura , prima care , de mulți ani,și-a îndeplinit termenul normal și legal de 4 ani .Aceasta înseamnă că vor trebui făcute noi alegeri .

Eu am fost foarte mulțumit de această guvernare a lui Tătărescu , în cursul căreia s-au făcut progrese.

/Opoziția : Maniu , CZCodreanu

" Bineînțeles , opoziția cere să vie altcineva. Opoziția, de fapt, sunt național-țărăniștii ,cu Maniu , și Garda de Fier a lui Zelea Codreanu .**Cu Maniu va fi greu** , și experiențele din trecut nu mă încurajează să fac apel la el,iar **cu Codreanu este imposibil** , vrea să facă o complectă răsturnare a ordinii sociale și a politicii noastre externe tradiționale.

/Guvern Tătărescu II

[LD : iată o confirmare fără echivoc a **voinței regale în impunerea guvernului Tătărescu** .
Călcând uzanțele constituționale , călcând voința șefului PNL, trecând peste uzura guvernării, și peste opoziția declanșată ;o dovadă în plus a acceptării lui Tătărescu de a se preta la aceste încălcări ; dar și o scoatere de sub eticheta de "**camarilist**" a lui Franasovici .]

"Mă hotărâsc deci să fac patriotic [LD:sic !] lui Tătărescu să continue guvernarea și să facă alegerile .

Cu toată opoziția lui Dinu Brătianu și cu toate că **erau considerente care pledau contra** , că după 4 ani PNL era uzat ,totuși **a primit și, prin mijlocul lui decembrie , au loc alegeri** .

S-a făcut înainte o remaniere , care l-a adus pe Franasovici la Ministerul de Interne.

Fostul subsecretar la Interne[Franasovici] din timpul lui Ionel Brătianu și Duca, cunoștea meseria asta ,dar și el era un partizan al retragerii de la guvern.**Am impresia că nu și-a dat prea mult silința** , luând drept scuză ca alegerile să fie cinstite ,și **rezultatul a fost că Guvernul a fost învins !**

Rezultatele procentuale au fost :

-Liberalii	35,9%
-Național-țărăniștii	20,4 %
-Garda de Fier.....	15, 5 %
-Național-creștinii	9.1 %

Carol II / nov.-31dec.'37

60) Aprecieri ulterioare despre consecințele alegerilor din dec.'37

[LD : ține cont că ei nu mai erau oameni de partid...ci pioni de bază ai regimului carlist

Ține cont că toți urmau să fie asasinați de legionari]

Armd.Călinescu (DAD, M.O. 7,27 iun.'39 , p.135)

N.Iorga (D.S., MO .9, 28 iun.'39 , pag. 190)

Vict.Iamandi (DS, MO 9,28 iun.'39, p.195 ș.a.)

Armd.Călinescu (prim -ministru) / 27 iun.'39 , retro 'dec.'37

▣ **Guvernul Goga = ultima încercare a guvernării prin partide_**

Nicolae Iorga (senator) / 28 iun..'39, retro , dec.'37

▣ **Pericolul Gărzii de Fier**

▣ **Guvern Tătărescu II**

- ▣ Alegerile din dec.'37
- ▣ Guvernul Goga
- Victor Iamandi (ministr. Justiției) / 28 iun.'39 , retro '39
- ▣ Pericolul G de F
- ▣ Discreditarea partidelor
- ▣ Guvernul Tătărescu ? -Bine că a fost înfrânt !
- ▣ Puternicul curent pro-gardist
- ▣ Slăbiciunea, lașitatea , burgheziei
- ▣ Opoziția duplicitară : PNȚ , PNLgiorgist
- ▣ Guvernul Goga

 Armd.Călinescu (prim -ministru) / 27 iun.'39 , retro 'dec.'37

a) Armand Călinescu

/Guvernul Goga = ultima încercare a guvernării prin partide .

Guvernul Goga fusese ultima încercare a guvernării de partid, bazată pe **preferința generală pentru ideea națională** ce se degajase din manifestările populare în alegerile din decembrie '37. Dar , remaraca el, **procesul de disoluție social-politică era prea avansat** , pentru a se mai putea stabili ordinea. Ministru de Interne în cabinetul Goga, Călinescu susținea că **în sânul partidelor nu se mai întrevedeau soluții de rederesare , în sensul marilor interese de stat .** Dar , remaraca el, **procesul de disoluție social-politică era prea avansat** , pentru a se mai putea stabili ordinea. Fostul ministru de Interne în respectivul cabinet susținea că **în sânul partidelor nu se mai întrevedeau soluții de rederesare , în sensul marilor interese de stat .** Se ajunsese la câte **1000 - o mie! - de întruniri publice pezi** ; la adăpostul libertăților individuale , **elemente suspecte ațâțau spiritele** ; o armată întregă era mobilizată pentru **menținerea ordinii publice** ; în **depozitele băncilor , în câteva zile, se retrăseseră mai multe miliarde de lei** . Și atunci - mărturisea el în noua Cameră , " **am socotit că o datorie de patriotism îmi impune să informez exact pe Suveranul meu** despre situația reală din țară " **Criza internă, din păcate , a coincis semnele prevesitoare ale unor mari frământări europene .** " **Eram slăbiți** tocmai în clipa în care **peste frontarii se adunau nori și se ridicau probleme** , care puteau pune în joc interesele româneli " **" Ce s-ar fi întâmplat dacă evenimentele internaționale ne-ar fi surprins în acea stare de divizare a forțelor și de depresiune sufletească ?** **Care ar fi fost posibilitățile noastre de rezistență ?** **Oare slăbiciunea noastră nu ar fi încurajat adversitățile ?** "

 Nicolae Iorga (senator) / 28 nov.'39, retro , dec.'37

b) Nicolae Iorga :

/Pericolul Gărzii de Fier

După părerea sa, **vinovăția mare a guvernelor** , în deceniile de după unire, **nu a stat în legile rele sau în actele de guvernare . Păcatul lor mare** a fost, pe de o parte , **că au îngăduit "maimuțărirea periculoasă a lucrurilor din afară , care nu puteau fi introduse la noi și care nu se puteau actualiza aici "** , pe de altă parte , **că au îngăduit " oricărui îndrăzneț să devină stăpânul străzii și să amenințe cu moartea pe oricine i-ar fi stat în cale "**

/Guvern Tătărescu II

Vorbind despre situația creată la sfârșitul anului 1937 , Iorga afirmă că regele a vrut , mai întâi, **un minister nou** , deoarece se isprăviseră cei patru ani ai legislaturii liberale. Dar **"oamenii de bine" I-au sfătuit să păstreze același guvern [Tătărescu]** , cu toate lipsurile lui, deoarece " **ce venea altfel era mai rău decât atât "** S-a intenționat atunci un guvern din câteva personalități liberale , împreună cu câțiva vaidiști și iorghiști (el, Iorga , era în străinătate) și s-au declanșat alegerile **cu rezultatele cunoscute .**

/Alegerile din dec.'37

Vorbind despre campania electorală din dec.'37 , Iorga releva faptul că nici o dată **țaranul**, în simplitatea sa, **n-a fost mai exploatat decât atunci , de legionari . "Acești băeți tovarăși de mâncare , tovarăși de băuturi , tovarăși de dureri și sfaturi "** care , printr-o propagandă mistică, nesănătoasă , promiteau orice , dacă ajung la putere .
Rezultatul ? **" Țara s-a trezit deci cu 60 de deputați ieșiți ca din fundul pământului "**

/Guvernul Goga

După Iorga, aducerea guvernului Goga s-a făcut în credința că ,fiind **" guvern de dreapta "** , însemna totuși **altă dreaptă decât a "oamenilor revolverului "**
Dar ,pripindu-se , anunțându -se intențiile , alarma fusese dată , când se cerea o mare discreție.
În acele împrejurări **-regele a chemat factorii politici la acel Consiliu din febr. '38 .**
Victor Iamandi (ministr.Justiției) / 28 iun.'39 , retro '39

c)Victor Iamandi :

/Pericolul Gărzii de Fier

" Vorbind despre manifestările extremiste cunoscute în România, bifurate în cunoscutele titulaturi **" de stânga " și " de dreapta "** , el le considera **mult mai primejdioase pe cele de dreapta** ,deoarece **se serveau de religie** , ca mijloc de propagandă ,iar în acțiuni **foloseau forme și meode de incitație a unei mistici lipsite de logică .**

*Notă:extremismul de stânga

El semnala faptul că **extremismul de stânga se manifestase în anii imediați după război** , dar că specularea unor teorii **" în numele comunismului "** ,nu au putut antrena **țărăimea individualistă ,legată de proprietatea pământului .**

**Notă:extremismul de dreapta

Făcând parte din toate guvernele care s-au perindat între 1933-1939 (exceptând cele 42 zile ale gov.Goga) Iamandi se considera legitimat să cunoască atât evoluția mișcării extremiste de dreapta , cât și atitudinea diferiților factori de răspundere față de manifestările ei .
Relevând că , încă din 1934 , **se găsea , din acest punct de vedere ,pe aceeași poziție cu Armand Călinescu**(pe atunci membru marcant al PNT) ,el evoca toate eforturile care s-au făcut pentru ca **mișcarea legionară să nu mai fie folosită ca masă de manevră** , cât nu era prea târziu .Făcând apel la sinceritate și adevăr , Iamandi recunoștea că **oameni politici** , deprinși să-și aranjeze situațiile în "combinății de culise sau intrigi ușor de plasat " ,**speculasera ,o bună bucată de vreme, mișcarea legionară , în scopul lovirii adversarilor .**[---

/Discreditarea partidelor

În preajma alegerilor din 1937 ,**" se ajunsese la discredita reciprocă a tuturor oamenilor care alcătuiau clasa noastră conducătoare"**
Într-o vreme când **critica a fost înlocuită de calomnie** , când lupta de idei se rezuma la **defăimări , insulte și injurii** , a fost oarcum firesc - dar nu și pozitiv - faptul că **"sistemul supralicitării demagogice "** să fie practicat de toate partidele politice ,mărind haosul și neîncrederea în clasele conducătoare .

/Guvernul Tătărașcu II? -Bine că a fost înfrânt !

Victor Iamandi declara chiar că " a fost un bine pentru țară și pentru noi toți că guvernul de atunci [n-a izbutit să ia cota de 40 %care i-ar fi asigurat o majoritate parlamentară și s-a ajuns , în urma acelui rezultat ,la plecarea de la cârmă ."
Explica acest paradox prin faptul că , până în 1937, unii mai credeau că extremismul de dreapta era superficial și de suprafață .Ori, la alegeri , s-a vădit nu numai că **o parte din opinia publică se îndreaptă spre el, ci însăși aparatul de stat , de sus până jos, inclina spre această**

direcție .Dacă PNL , în 1937, ar fi întrunit cota de 40 % și ar fi continuat să guverneze,un an doi - după opinia lui Iamandi - **ar fi fost timp suficient ca mișcarea extremistă de dreapta să se pregătească , pe cale legală avea doar 60 de deputați !- venirea la putere.** [---]

" Să mă ierte dl **profesor Iorga , nu pot fi de acord cu d-sa**,când a spus că ,după rezultatul alegerilor din 20 decembrie 1937 ,prezența celor 60 de agitatori ai acestei bande de teroriști în Parlament, ar fi fost mai bine să se încerce față de ei metoda persuasiunii.

-N.Iorga : Nu m-ați înțeles Aceștia **erau atât de necopți ,încât s-ar fi acoperit de ridicol** într-o săptămână,lăsați să vorbească...

-Victor Iamandi : Poate că aveți dreptate , dar impresia este numai aparentă

Chiar dacă conducătorul acestei mișcări **se dovedise incapabil în Parlament, a izbutit, totuși, în scurtă vreme, să se organizeze în așa fel**,încât să poată obține de la masele populare un număr impresionant de voturi și **să devină o primejdie pentru existența Statului** .

D-le profesor, nu este nimic mai primejdios decât **coalițiunea dintre terorism și ignoranță** (apluaze)"[...]

Să-mi dați voie să declar astăzi,aici ,**că a fost un bine pentru Țară și pentru noi toți că**

guvernul de atunci n-a izbutit să ia cota de 40 %,care i-ar fi asigurat o majoritate parlamentară - și s-a ajuns , în urma acestui rezultat,**la plecarea de la cârmă** .

Să-mi dați voie să mă explic .

Până atunci , nu se știa ce este în Țară . Se credea de către unii **că agitațiunile extremiste erau superficiale și de suprafață** .Cu acel prilej s-a constatat nu numai că o bună parte din **opinia Țării se îndrepta spre ei** , dar că însăși aparatul de Stat , de sus și până jos,**era relaxat și o bună parte din reprezentanții autorităților constituite în Stat înclinau în această direcție** . "

(aplauze) " Și , domnilor, ce s-ar fi întâmplat dacă noi, care eram atunci la guvern, am fi luat cota de 40 % ? Am fi continuat să guvernăm un an sau doi , și , după aceea, **sărea în sus sub dinamită întreaga organizare a Statului nostru** .

Cine este la curent cu felul cum vedeau lucrurile agitatorii de atunci , știe că **se dorea ca guvernul liberal să ia această cotă , pentru ca , între timp , să poată să-și pregătească , pe căi legale , venirea la conducere** , pentru că , de astă dată , ar fi avut în Parlament un număr însemnat de reprezentanți , a căror acțiune de cucerire a puterii n-ar mai fi putut fi contracarată

" Nu trebuie să ne facem iluzii . Eu cunosc , domnule profesor Iorga,**tot curajul de care a fost capabilă burghezia noastră**,care , în cea mai mare parte ,se găsea în partidul liberal , în momentul când șeful acestui partid a fost răpus de gloanțele de la Sinaia .

Cunosc curajul nostru din toate împrejurările și dvs , ca istoric,știți mai bine ca oricine că **anumite regimuri ,dacă se prăbușesc,nu se prăbușesc atât din cauza adversarilor , cât din cauza slăbiciunii și a lașității care îi împiedică de a reacționa la timp**. (aplauze)

"A fost, prin urmare , un bine ,căderea din alegerile de la 20 decembrie 1937 "

/Guvernul Goga=o experiență

Iamandi ,vedea în formarea guvernului Goga **o experiență făcută pentru " a da satisfacție unui sentiment legitim "** din sânul maselor sănătoase ale opiniei publice , orientate spre un **" naționalism mai accentuat"**

Călinescu, Iorga, Iamandi ,iun.'30 , retro'37

Guvernul Goga -Cuza ,29 dec.-10 febr.'38

61.)Cabinetul Octavian Goga , 29 dec.'37 - 10 febr.'38

[LD:vezi la **fișier Guvern Goga** - scurta lui guvernare]

▫Aparțința politică a miniștrilor

/Departamentele economice

Numele	Funcția	Aparțința politică
Octavian Goga	președintele Consil.	PP, PNA, președ.PNC
ACCuza	ministru de Stat	LANC,președ.onoare PNC
Alex.Hodoș	subsecr. Peșed.	PP, PNA, PNC
Sebastian Bornemisa	subsecr. Președ.Consil.	PNA, PNC
Silviu Dragomir	ministru secretar de Stat	
Armand Călinescu	Interne	PNT, dizid.PNT
Tilică Ioanid	subsecr.Interne	PP, PNA, PNC
Dinu Simian	subsecr. Interne	PT, PNT, dizid.PNT
Istrate Micescu	Externe	ex.PNL ;PNC
Lucian Blaga	subsecr. Externe	
Eugen Savu -	Finanțe	
Ion D.Enescu	Subsecr. Finanțe	
V.Rădulescu -Mehedinți	Justiție	dizid.PNT
Aurel Baci	subsecr. Justiție	PNC
Ion Petrovici	Educație Naț.	ex.PNT; PNA, PNC
I.Gh.Savin	subsecr. Ed.Națională	
Const.Tomescu	subsecr. Culte ,Arte	
Ion Gigurtu	Industr.Comerț (industriaș)	
g-ral Ion Antonescu	Apărare Națională	
Radu Irimescu	Aer și Marină(continuitate)	
Gral Paul Teodorescu	Subsecr. Apărare Națională	
Stan Ghițescu	Cooperăției	PNA,PNC
Virgil Potârcă	Lucrări Publice , ad. Agricult.	PT, PNT, dizid.PNT
DRIoanițescu	Agricultură ,Domenii	PT, PNT, Fr.Rom.
Vasile Prelipceanu	subsecr. Agricult.Domenii	LANC, PNC
Gh.A.Cuza	Muncă	LANC , PNC
Leon Scridon	subsecr. Muncă	PNA, PNC
George Banu	Sănătate	PNA, PNC

62.)Carol al II-lea ,Regele României, Însemnări zilnice , 2 nov.- 31 dec.'37

Vol.I , 11 mart '37 - 4 sept.'38 , Caietele 1-6

Doc.integral : [fișier Monarhie VI](#)

Carol II / nov.-31dec.'37

▫ Formule de guvernare post -electorale

[LD : se pot detecta **diversele " mișcări"** , pe care Carol le-a făcut pentru a-și impune voința . Ele vădesc o adevărată **artă în jocul vicleniilor politice** : **cheamă** la consultări pe **Mihalache** (care nu mai era șeful PNT) și-i pune iar **condiția colaborării cu Vaida, scontând pe refuz** ; **sare**-chiar dacă motivat - **peste consultarea lui CZCodreanu**, al treilea partid de pe lista procentuală , declanșând **războiul pe viață și pe moarte** cu legionarii ;

ajunge astfel la **singura soluție** : **guvern Goga -Cuza** , căruia îi propune însă **colaborarea** cu elemente **național-tărăniste nemulțumite de Maniu** .

Să dăm Cesarului ce-i a Cesarului !]

" Neatingând cele 40 % spre a putea avea majoritatea , opoziția nefiind dispusă să colaboreze , **Tătărescu n-a putut continua cum am dorit și cum am crezut că ar fi bine.**

/PNT, Maniu, Mihalache ...

[LD : la acest capitol sunt înclinată să dau oarecare dreptate lui Carol.Sigur, istoria nu se poate întoarce înapoi , dar intransigența și lipsa totală de flexibilitate a lui Maniu și Mihalache , au

cântărit greu în acel moment .De ce atâta îndârjire contra lui Vaida , și atâta indulgență față de Codreanu ?Cândva , prin 1941 sau 1943 - trebuie să găsec mărturia - Maniu se va împăca cu Vaida dar cât de târziu și cât de fără folos !]

"Urmând uzanțele constituționale , am făcut apel celui de al doilea partid de pe lista procentuală . Considerând că relațiunile mele personale nu permiteau o bună colaborare cu Maniu , I-am chemat pe Mihalache , rugându-l pe el de a forma guvernul , punându-i însă o condiție :de a colabora cu unele elemente naționaliste de dreapta , cum sunt acelea grupate împrejurul lui Vaida -Voevod. Am făcut aceasta și i-am explicat de ce :că, în aceste momente , când elementele extremiste ale Gărzii de Fier iau un avânt , consider bine ca o tentă naționalistă să fie indicată de guvern ,și ca aceasta să nu fie a Gărzii , care , astfel , ar putea fi demonetizată ." Mihalache , însă , face prostia că, plecând de la mine , dimineața își consultă prietenii și,fără a lua contact cu Vaida, seara, refuză însărcinarea dată .

A fost o prostie de manevră politică , căci convigerea mea este că Vaida n-ar fi primit colaborarea cu elementele prea democratice , după gustul său,dimprejurul lui Mihalache și Maniu .El ar fi fost , în acel caz, acela care se punea față de mine într-o lumină defavorabilă . S-ar fi făcut astfel apel la elementele naționaliste , cari , refuzând,n-ar mai fi avut dreptul de a se considera lăsate la o parte ,naționaliștii -țărăniști puri ar fi avut , astfel, cea mai puternică armă pentru guvernarea lor .

Intransigența Maniu -Madgearu , lipsa lor de suplețe politică , au făcut ca acest plan al meu să cadă în apă ."

Carol II /dec.'37

/Pactul Maniu -Codreanu

[LD : din nou, fără echivoc , sincer și mâhnit , degetul pe rană : pactul a fost șah la rege ! Peste această jignire , Carol nu dorea sau nu putea trece !]

" Maniu , în timpul alegerilor, mai făcuse un gest pe care îl consider complet lipsit de estetică [etică?] politică .A făcut cu Codreanu o înțelegere de control electoral, control , de fapt , al cinstei alegerilor .S- a făcut mult zgomot împrejurul acestui aranjament , zgomot care a produs o confuzie și care a făcut ca mulți să creadă că, în fond, acesta a fost scopul ei, deși Maniu a dezmințit cu vehemență acest lucru .În tot cazul, aspectul oricărei înțelegeri politice între partide atât de diametral opuse , ca program și metode ,a fost și așa o lipsă de etică , care , în mentalitatea politicianilor, nu conta.

Nevoia de a împiedica pe un rival să aibă succes și de a lovi într-un inamic ,în spetă eu , sub scuză liberală , justifică orice manevre , orice acuplare hibridă , și împotriva naturii. Poate dacă Maniu n-ar fi făcut acest gest ,în care prea vădit a voit să facă șah regelui , aș fi fost mai bine dispus către el și ai lui ,am fi putut mai ușor să găsim un teren de înțelegere mutuală . "

Carol II /dec.'37

/Garda de Fier la guvern ?

[LD : vreau să fiu și eu tranșantă , lăsând la o parte orice părtinire :Se poate afirma că regele Carol a îndepărtat de la guvernare Garda de Fier ? **Da !**

Se poate afirma că, prin aceasta , a amânat cu încă 3 ani ,instaurarea unei dictaturi de tip extremist în România ? **Da !**

Se poate spune că , prin aceasta , a amânat cu 3 ani ancorarea României în politica Axei ? **Da !**

Se poate spune că acest moment a însemnat războiul deschis Carol -Garda ? **Da !**

(De sigur, răspunsurile sunt bi-sau multi-valente , în funcție de opinia privind promotorii)

" Normal, după tabloul prezenței electorale , aș fi trebuit să chem pe Codreanu .

Nimeni, în afară de legionari , n-ar fi aprobat acest gest. Pentru mine , era o totală și absolută imposibilitate. Metodele teroriste ce le adoptase , antisemitismul violent, ideile lor vădit radicale în politica externă, răsturnarea alianțelor , legătura antinaturală de a se apropia numai de Germania , în general toate metodele lor radicale și antisociale. "

Carol II /dec.'37

▣ Soluția : guvern Goga -Cuza

[LD : în aceeași manieră directă :

-Se poate spune că , guvernul Goga a fost adus deliberat,ca **un guvern temporar ? Da !**

-Se poate spune că prin aceasta Carol urmărea să dea **lovitura de grație partidelor ? Da !**

-Se poate spune că **România avea nevoie de o altă Constituție ? Nu !**

-Se poate spune că , din aceleași rațiuni, **Carol trebuia să dea lovitura de stat ? Nu !**

(Chestionarul acesta ar putea continua , și răspunsurile vor fi din ce în ce mai multedeoarece Carol le încredințează jurnalului său intim)

Mărturisirile lui Carol caracterizate de el "**manevre politice**" ,sunt **cinice, calculate , dure,** dezvăluind înclinarea sa spre **intrigă și combinații** ,mergând până la **urzirea de crime.**

(Dacă am avut vreodată un dubiu în ce privește "mâna" lui Carol în asasinarea lui Duca, citindu-i aceste rânduri ,dubiile s-au risipit)

Deviza "**divide et impera**" , la Carol , nu are **nici un scrupul moral :**

Goga, prins în capcana ambițiilor de putere , dorind , deopotrivă, **lichidarea legionarilor** dar și **alungarea evreilor ;Călinescu** , pe post de **anihilator** al exceselor antisemite ale cuziștilor , dar de **secondant** în lichidarea Gărzii de Fier ;Micescu , ca un paratrăsnet la reacțiile externe . Și toate acestea, cu riscurile pe care era conștient că le va provoca,numai ca **să poată fi " liber"** , ca prin "**măsuri mai forte**" , să se "**descătușeze**"de tirania partidelor , adică să introducă **domnia personală .]**

" Mi-a rămas, deci , o **singură soluție constituțională** ,aceea de **a face apel național**

-creștinilor lui Goga și Cuza .

Este , desigur, o **soluție proastă** , dar , totuși, **cea mai puțin .**

"Sunt perfect conștient că o **guvernare cu aceste elemente** destul de **hotărât antisemite nu va putea fi una de lungă durată** și că , după aceea,**voi fi liber să pot lua măsuri mai forte** , măsuri care **să mă descătușească , atât țara , cât și pe mine** , de **tirania atât de nepatriotică a meschinilor interese de partid .**

" Cum era de așteptat , **atâta a așteptat Goga** , era împlinirea ambițiilor sale ;umflându-se ca **un broscoi**, primește a forma guvernul în **condițiile care i le-am impus .**

" Procedând după **aceeași metodă ca cu Mihalache** , **dar invers**,am impus **colaborarea unor elemente național-țărăniști** cari erau **nemulțumite** cu veșnicile **acte de opoziție sterilă ale lui Maniu .**

" **Guvernul** s-a format cu **[AC] Cuza vicepreședinte**, fără portofoliu,**I.Antonescu** la Apărarea Națională , o ultimă încercare cu **acest ambițios nestabil ,cu trei național-țărăniști disidenți : Armand Călinescu** la Interne, **o garanție pentru mine,Rădulescu -Mehedinți** la Justiție și **Virgil Potârcă** la Agricultură .Externele le-a luat cel mai deștept dintre toți, **Istrate Micescu . Grație infiltrării democratice** , am putut obține **o frână pentru anumite excese** ce erau de temut, și bine am făcut.

"Acum mai este un punct important : **Goga** , mai ales, și **ACCuza** sunt**dușmani de moarte ai gardiștilor** și **hotărâți a întreprinde orice pentru exterminarea lor.**

În aceasta **vor fi perfect secondați de Călinescu** , care este **complet de acord cu ei . "**

Carol II /dec.'37

▀Măsurile antisemite

#Compliații externe pe tărâm economic

" Din primele zile au început **gretățiile**, mai ales **pe terenul străinătății**, cari,**necunoscând dedesubtul acestei manvre politice ,n-a văzut decât fața antisemită a lucrurilor .** **Repercusiunile au început deîndată, pe terenul economic.**Bietul Micescu , în vederea unor **atacuri** care sunt de așteptat la **Geneva**,trebuie să-și pregătească cu multă grijă materialul și pledoaria.

#Revizuirea cetățeniei

" **Prima măsură** care vrea să o ia Goga este o **revizuire a evreilor** cari, după 1919, **au intrat în mod fraudulos în țară.Lor vrea să le ridice dreptul la cetățenie.**Cred că va atinge o foarte mică minoritate ,și asta poate [fi] o **alungare de leș folositoare** acestui moment ."

Carol II /31dec.'37

▣ Lovitura de stat

[LD : Ne vor lipsi foarte tare mărturiile lui Carol pentru această început de an 1938 . Este un imens prejudiciu care se aduce scrierii istoriei , prin distrugerea unor mărturii . În cazul Caietelor lui Carol,oare **cine și când** a avut interesul să le rupă ? Carol ? Colaboratorii ?]

*Nota ediției :Filele 1-48 lipsesc din manuscris!

Așa cum face mențiune autorul în pagina de titlu - și pe care o reproducem întocmai - **Caietul 4** debutează cu ziua de **1 ianuarie 1938** . Prin smulgerea din manuscris a primelor 48 de file, data de început a acestui Caiet, este **18 mai 1938**.
Carol II /dec.'37-1 ian.'38

63)"Țara noastră "- oficiosul PNC -,4 ian.'38

(preluat din "Universul",5 ian.'38)

/Românizarea presei

Adevărul, Dimineața și Lupta n-au fost suspendate , ci **suprimate** , și **guvernul nu va reveni** de la această măsură împotriva presei din Sărindar .
Este o măsură de " românzare" a presei .

Au mai fost **suspendate ziarele evreești** din Iași : **Lumea, Noutatea,Ziua** .

64.)Suprimarea gazetelor evreești ,4 ian.'38

[LD: **vezi amănunte la fișier Presă**]

a)P.Samson:suprimarea adversarului

"*Memoriile unui gazetar*",1927-1937, Cartea Românească,1979,p.289.

la 30 dec.'37,la "**Adevărul**"era un calm nefiresc.Nimeni nu credea că ziarele acestea vor dispărea.La 3 zile de la formarea **guv.Goga**,prin **Jurnalul Consil de Miniștri** ,**ziarele Adevărul,Dimineața și Lupta au fost suprimate.**

b)N.Carandino :ziarele -obiect de competiție

"*De la o zi la alta*",*Memorii*,Cartea Românească,1979, pag.215

Spre amurgul regimului parlamentar,în cadrul luptei între monarhie și partidele politice,marile organe de presă au devenit **obiect de competiție**.

Liberalii voiau să pună mâna pe **Dimineața și Adevărul** (cu orientare naț.țărăn.)alternând severități de cenzură cu oferte de cumpărare.

Camarila regală,încerca să dărâme atotputernicia **Universului**.

Metoda diversiunii,utilizată ca în politică.

c)Tudor Teodorescu-Braniște:campaniile antihitleriste

"**Scara vieții**",Ed.Eminescu,1976.

În 1937,guv.Goga a ordonat **suprimarea ziarelor "Adevărul" și "Dimineața"**

(din al căror comitet de direcție făcea și el parte).**C.Graur** era un om de mare bunătate și sete de dreptate,un **democrat convins**..**Ultima mare campanie democratică** a dus-o **în 1936**, **împotriva guvernului care protegia "coloana a V -a nemțească"**, **bandele legionare**.

Suprimarea ziarelor adversare , ian'38

65.)Davilla ,telegramă către Min.Af.Străine,Washington,4 ian.'38

(Arh. M.A E , fond 71 / România / vol. 350)

#Ruperea relațiilor diplomatice cu România !

W.S.Sirovich (deputat New -York), **Hamilton Tish** (membru în Comisia Afaceri externe) ,au înaintat președintelui Roosevelt o **Rezoluție** ,în care **propun ruperea relațiilor diplomatice cu România** ,din cauza **măsurilor antisemite** luate de **gav.Goga** .
Davilla , Washington ,4 ian.'38

66.)Iuliu Maniu ,Ședințe și acțiuni PNT, 4-7 ian.'38

(A.IC , fond Casa Regală, Carol II , dosar 33, f. 82, 96, 114)
(telefoane interceptate),4-7 ian.'38

[LD : partenerii din **Pactul de neagresiune** ... par s-o ia de la capăt pentru alegeri]

[LD :**21 ian.2004** . Mi-ar fi foarte ușor să calific în fel și chip atitudinile partidelor și liderilor , indicându-le vinovății , miopii, erori și eșecuri.Dar asta prin prisma unei istorii cunoscute , care și-a consumat evoluțiile și cosecînțele .Trebuie ținut cont, însă , de faptul că , **în epocă , percepția lor era contingentă** și plină de capcane. **Interesa răul sau binele imediat** , văzut prin prisma unor retro- convingeri .

Ori , din acest p.d.v., pentru **Maniu**, spre exemplu, acum că guvernul Tătărescu fusese alungat , **inamicul public nr.1 devenise Regele**,guvernul **Goga** și **grupul de "dezertori"** din propriul partid. Pentru răsturnarea lor , trebuiau unite toate forțele , indiferent de mobilul care le punea în mișcare (mobil mai mult sau mai puțin cunoscut) .

La Garda de Fier, CZCodreanu era în **dilemă afectiv -doctrinară**.Dominat de două resorturi de **ură - față de evrei și față de Carol** - le vedea întruchipate în doi oameni aflați în conflict deschis : **Goga** și **Maniu**.Și mai erau **Gh Brătianu** , **Argetoianu** , **Iunian** , fiecare cu incompatibilitățile lor .Vezi **fișier Partide XV**

/PNT București - PNT Cluj

-Bucur. :A fost **ședință prezidată de Iuliu Maniu** . A ținut aproape 2 ore .**A arătat neajunsurile, a spus că guvernul trebuie silit să cadă** .A vorbit apoi **Mihalache și dr Lupu** , în **același sens**. Seara va fi o nouă ședință privind **campania electorală** .

67.)N.Comnen , audiență la Goga și Micescu , 5 ian.'38

(Arh Minist. Af . Externe , Fond Conferința de pace , f. 131 -132)

Precizarea ideilor supuse de N.Comnen lui O.Goga și Istrate Micescu în audiență

▫Problema evreească din România

Acțiunile guvernului au avut meritul de a intra în conștiința evreilor din România și **a evreilor din lume** că, în România, **există o problemă evreească** .

/Etapale rezolvării problemei

I)Revizuirea cetățeniei

Chestiunea s-a agravat din cauza creșterii anormale a numărului evreilor în România ,imigrați după primul război mondial.O operație de **verificare a " intrușilor postbelici"** poate fi o măsură bine.venită ,dar este doar **o etapă în rezolvarea definitivă a problemei** .
Evreii pământeni trebuie solidarizați cu acțiunea de revizuire a cetățeniei .

II)Modificarea Tratatului de la Saint Germain

În a doua etapă trebuie atrase partidele politice , grupările evreești , externe și interne .

Trebuie întreprinsă o vastă acțiune diplomatică cu terțe țări, cu Societatea Națiunilor, pentru **soluționarea pașnică și echitabilă a problemei evreești** .

Ligi Națiunilor i se poate sugera să studieze art. 12 ,paragraful 1 ,din *Tratatul de la Saint Germain* (9 dec. 1919) care acordă României dreptul de a cere modificarea tratatului , ceea ce ar însemna **modificarea în minus a statutului actual al evreilor** .

/Rezolvarea echitabilă a problemei

În caz că Societatea Națiunilor ar fi dispusă să ia în considerație sugestiile noastre , ar trebui ca **ea să se ocupe de întreaga problemă evreească din Polonia, România, Austria , Ungaria**

Eventual numirea unui comisar -general pentru colonizarea evreilor în teritorii desemnate .

În România, în vreme ce **statisticile oficiale dau o populație evreească de 800.000 evrei , oameni de stat cu răspunderi afirmă că numărul lor ar fi de 2.000.000 .**

(Prezintă păreri privind preconizatul teritoriu de colonizare , modalități de colaborare etc.)

Prin aceste metode ,**în 20 de ani , cca 300 .000 evrei ar putea emigra din România ,** ceilalți fiind asimilați în masa populației .

N.Comnen / 5 ian.38

68.)T.Fischer și Zinger -audiență la Goga ,6 ian.'38

(AIC, Casa Regală, Carol II, dosar 31 / 1938 , f. 10 , 11, 86)

[LD: T.Fischer era șeful P.N.Evreesc(din Ardeal) ; Zingher - sionist

Vezi pe larg la [fișier Evrei și Antisemitism](#)]

/Promisiuni de dreptate ,nu de persecuție

/Ziarele suspendate vor reappare

Goga a primit pe reprezentanții evreimii cărora le promite **menținerea ordinii și interzicerea exceselor antisemite** .Este hotărât să facă dreptate , **nu să persecute** .

Ziarele evreești suspendate vor reappare .

69)A.Corteanu , Problema evreească ,11 febr.' retro

("Argus" , 11 febr.'38)

/Presa străină despre măsurile antisemite

Guvernul nu conținește cu interviurile acordate presei străine privind problema evreească .

Nimeni nu s-a străduit însă să explice clar fondul , esența problemei .

-Care este numărul evreilor din țară ?

-Din ce **categorii sociale fac parte** ?

-Dacă sunt 1 milion, câte sunt **persoanele marcante ale acestei rase** ?

/Evreii din România

Pentru presa și mișcarea antisemită ,**evreii = negustori și industriași** .

Adevărul este că populația evreească , în mare parte , este săracă ,lipsită de mijloacele de existență . Sunt 3 categorii de evrei :

/cca **800.000 oameni săraci** de care , prin legile preconizate , **nu se va atinge nimeni**;

/ **Deținători de capitaluri și specialiști în industrie** care-și **vor găsi oriunde loc în lume** ,lăsând în urma lor ruina .

/Intelectualii care, dacă nu sunt primiți și asimilați cu intelectualii naționali,**devin primejdioși** ,

prin asocierea lor la socialism și comunism

Problema evreească / febr.'38

70.)O.Goga :o lună de guvernare ,6 febr.'38

(" Universul " , 7 febr.'38)

/România, românilor !

Guvernarea național -creștină este manifestarea organică a instinctului de conservare națională .

România românilor : sentimentul public tinde spre naționalism

Am venit să săvârșim **operația hirurgică pentru bubele din România : problema evreească**
O nouă pagină adăugată la capitalul demnității naționale .
O.Goga, o lună de guvernare , 6 ianuarie'38

71.)Calendar politic -vânzoleală -culise

[Pentru atmosferă- vezi la fișierele partidelor respective .
Din p.d.v. economic, nimic deosebit de semnalat]]

a)Dinu Brătianu, Reunificarea PNL:revenirea georgiștilor, 9 ian.38

(BCS , Fond St.Georges, pachet CCII , dsr.nr 2 ; pach. XX, ds. 269)
(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , convorbiri telefonice interceptate , dosar nr 33 / 1938);
(" Univesul " , 13 ian.'38) **Doc.integrale : fișier PNL- XII**
[LD : Dacă toată această vânzoleală la liberali , în ceasul al 13-lea ar fi avut un efect redutabil,
ea ar fi însemnat ceva .A rămas un episod oarecare , fără urmări.
"Ceasul regal " își urma tic-tacul, împingând **partidele în jocuri inutile și penibile**]

b)Armd.Călinescu ,Refacerea PNT,cu Vaida 10-12 ian.'38

[LD : Din păcate, nu avem multe documente și mărturii privind această scurtă și frământată
guvernare . Dacă ar fi să dăm crezare lui Călinescu,Urdăreanu era veriga de legătură cu Palatul
, iar Călinescu se afla în plin efort - ambițios ,subiectiv și oportunist efort ! -de a capta bunăvoința
regală.**Încă nu renunțase definitiv la reîntregirea PNT**, împreună cu Vaida]]

c)Corneliu Zelea Codreanu, **Comunicat**, 13 ian.'38

Corneliu Zelea Codreanu , **Circulări și Manifeste** , 1927-1938 ,
Colecția "Europa" , Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 .
Vezi doc.integrale la Fișier Garda de Fier VII (scrieri)
[LD : În aceeași zi, un **Comunicat** de presă și o **Circulară** .
Dacă se face abstracție de fondul doctrinei (consecvent și perseverent antisemită), ce
transmitea el ca mesaj?:**hotărârea de a avea o conduită legalistă , și de a imprima mișcării
acest caracter "cuminte** ;predispoziția spre **colaborare cu guvernul , inclusiv în parlamentul
reieșit în alegeri** ,unde întrecea cu mult în procente PNC ;**afirmarea loialității față de rege**, în
termeni categorici , ba chiar și în numele lui Maniu.
Este mai greu de stabilit dacă această tactică denota viclenie, capcană, frică sau oportunism.
În orice caz , asemenea declarații nu puteau oferi pretext de represiune.Pentru legionari,
rugăciune și reculegere la comemorarea jertfei lui Moța și Marin]

d)Armd.Călinescu ,Însemnări, 13, 14, 15 ian.'38

[LD : Din mărturiile lui Carol, aceste pagini au fost rupte ;din mărturiile lui Tătărescu ,
evenimentele din perioada dec.'37 - 1940 lipsesc (doar fotografiile reproduse îl arată pe
Tătărescu la 11 ian.'38 cu Dinu Brătianu și Gh.Brătianu ,la reîntregirea PNL)
Goga ,ocupat cu guvernarea, nu și-o fi scris jurnal ! .
Mă văd silită de aceea să folosesc acele infame înregistrări telefonice și mărturiile lui Călinescu și
Codreanu . Parlamentul ales , le stătea " în gât".Deocamdată , însă, este timpul culiselor .]

e)Alex. Vaida -Voevod, **Memorii**, vol III ,1937 , retro '

(Editura Dacia, Cluj-Napoca, pag . 196-198)
[LD:Vezi fișier Frontul Românesc]

f)Armd.Călinescu , **Însemnări** / dizolvarea parlamentului / fixarea alegerilor /18 ian.'37

[LD : Totul se face prin decrete care încalcă prevederile constituționale : modificarea legii
electorale privind dizolvarea parlamentului ,schimbarea semnelor electorale .

g) CZCodreanu , Ordin confidențial : pentru noi alegeri, 18 ian.1938

Circulări și Manifeste , 1927-1938 , Colecția "Europa" , Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 .
(p. 238) [LD : mare schimbare de ton față de gogo-cuziști!]

h) Direcția Poliției , interceptări telefonice(legionari, naț-țărăn) 17, 18 ian.'38

i) Febra alegerilor , convorbiri telefonice interceptate , 18 -24 ian.'38

/ Maniu - Mihalache - Valer Moldovan - Penescu - Livezeanu /
(Arh.I.C., fond Casa Regală , Carol II, **dosar 33** / 1938, f. 332, 338, 375, 783, 787 ș.a.
dosar 32 / 1938 , f. 1- 6 , ș.a. ; Arh.ISISP , Note de poliție , fond XII, **dosar 2596** / 1938
(Arh.MAI , **dosar nr 2** / vol. 38 / 1938 f. 87 -92))

[LD : nu știu dacă **liderii național-țărăniști** realizaseră că **partida era deja pierdută** .
Cert este că **s-au lăsat prinși în această capcană** și că explicațiile lor suferă o **ușoară metamorfozare** privind cauzele care au dus la ... **blocajul politic din dec. '37** .
Dacă **Iuliu Maniu** încă mai perseverează în **argumente constituționaliste** , **Mihalache** (spre exemplu) **pare a regreta** că **nu a primit guvernarea cu Vaida** (la 13 dec.'37)
Bine'nteles, vinovații erau : **Tătăărăscu** (pentru trecut) , **Călinescu** (pentru prezent) .
Este de remarcat mobilizarea "**gărzilor**" **PNT** , care urmau să înfrunte "**lăncierii**" , (ca la alegerile parțiale din '35 ,ca la alegerile din dec.'37) ceea ce conferă acestei instituții quasi-militare de partid ,**statut și tradiție**. Vezi la **fișier Guvern**]

j.) Rapoarte ale Poliției privind acțiunea PNT , 25 - 1 febr. ian.'37 .

(Arh.MAI , dosar nr 2 / vol. 38, f. 87 -92)

[LD : cred că pe baza acestor ultime rapoarte , **Carol s-a hotărât** :
/ să nu permită marele **miting PNT** anunțat pentru luna **febr. în Capitală** ;
/ să **anihileze opoziția manistă** , și refacerea " Pactului" , lovind în legionari ;
/ să **nu mai țină alegerile** generale ;
/să nu mai întârzie mult **lovitura de stat** .]

72.) Reacții externe la politica internă a guv.Goga , 5 - 17 ian.'38

/ **reacții evreești /Anglia / Franța / Italia / Budapesta / Atena / ș.a. /**

/ **Istrate Micescu , Carol II - interview -uri privind politica externă /**

(A.I.C, fond Casa Regală, Carol II , Cabinet , dosar 31, 99,107 / 1938

(" Universul " 7-16 ian.'38) **Doc.integral : fișier Politică externă - VIII**

[LD : o politică externă incoerentă și contradictorie ,oglundind stuctura bivalentă și hibridă a puterii politice din România , după instalarea guvernului Goga .

Carol al II-lea, Goga, Micescu ,ACCuza ș.a. , în funcție de viziune și scop urmărit , susțin , parcă , **o altă fațetă sau o altă tendință a opțiunilor românești**.

Din acest pluralism de optică, a fost firesc ca presa diplomatică să facă comentarii pe măsură.]

/" Le Temps" ,Paris, 5 ian.

(preluat de "Universul") 7 ian.' 38

Istrate Micescu a acordat un interviu, în care a declarat : Noua concepție național-creștină din România "**nu are nici un fel de legături cu fascismul italian și nazismul german**" ;

că doctrina politică a PNC "**se ocupă exclusiv cu drepturile românilor în statul român**"

În problema extenă ,"**România rămâne credincioasă alianțelor sale**"

////////////////////////////////////

/" The Jewish Chronicle " ,7 ian.

Ziarul crede că , neputând obține 40 % , **guvernul Goga se va alia cu liberalii** .

Pericolul cel mare constă în faptul că **Goga ar putea fi tentat să se alizeze** cu Garda de Fier .

În acest caz, **ziarul crede** că **Carol II va recurge la o dictatură militară** .

////////////////////////////////////

/" Il Messagero " , Roma / 7 ian.

Senatorul român **M.Manoilescu** , fost ministru , a declarat unui redactor al ziarului **S-a întâlnit cu Ducele**. Întrebat asupra desfășurării programului **Goga**, Manoilescu a declarat că **orientarea politică în sens național este definitivă** ; că **se va merge în această direcție** , numai înainte, nici o dată înapoi ori la stânga . D-sa a arătat că **noua orientare a politicii externe românești , tinde spre o apropiere de Italia .**

////////////////////////////////////

/" **Proia** " (Atena) : Din **declarațiile lui Goga și Micescu** reiese clar continuarea politicii externe a României , în sensul **strângerii unor relații cu Germania și Italia** , în mod paralel cu celelalte state . **Consiliul de miniștri** / 10 ian.'38

(AIC, fond Casa Regală , dosar 31 / 1938, f . 56, 105)

ACCuza a cerut , în Consiliul de Miniștri , ca **România să părăsească Societatea Națiunilor , iar Istrate Micescu** (în drum spre Geneva) **să fie rechemat în țară** . [-----]

Acesta a fost și motivul pentru care **cei doi Cuza** , la întoarcerea lui Micescu , **nu au participat la manifestațiile primirii diplomatului român .**

Supărați de politica externă și lenta rezolvare a " problemei evreești " , cuziștii s-au izolat , retrăgându-se la Iași .

////////////////////////////////////

/"Daily Herald " (Easterman) - **Interview lui Carol II** (preluat de " Universul" / 13 ian.)

Întrebare : Actualul guvern , **nu este o dictatură regală , sub formă constituțională ?**

-**Carol** : Cuvântul "**dictatură**" nu poate fi aplicat în mod universal. Cuvântul "**democrație**" nu poate fi aplicat în România, ca în Anglia, unde condițiile politice sunt cu totul altele .

Anglia are o **tradiție parlamentară** , iar sentimentele și educația poporului englez sunt **alte decât cele din România . În România nu este dictatură .**

-Întrebare : În alte țări, Regele face ce spun miniștrii .În România pare invers !

-**Carol** : **Din cauza partidelor și a politici din România , Suveranul este singurul care păstrează o linie dreaptă** . [-----]

-Întrebare : Cum de a fost adus la putere **un partid mai puțin puternic ?**

- **Carol** : **Rezultatul alegerilor nu reprezintă totdeauna voința opiniei publice .**

Rolul Regelui este de a aprecia adevărul . Există în România un curent naționalist .

Alegerea guvernului a depins de necesități naționale .Guvernul este autoritar .Și aceasta era necesar .

-Întrebare : Ce părere are despre cenzură ?

-**Carol**: Nu este un lucru nou . **Cenzura există în România de 4 ani .**

- Întrebare : De ce au fost excluse din guvern unele partide ? [**aluzie la PNL, la PNT ?**]

- Întrebare : **Politica externă ?**

- **Carol** : **Politica internă nu aduce nici o atingere alianțelor și prieteniiilor României !**

- Întrebare : regele aprobă politica guvernului ?

- **Carol** : **Guvernul este al său. Când nu va fi mulțumit de el ,îl va schimba !**

- Întrebare : **Problema evreească ?**

- **Carol** : **Cea mai importantă problemă . Va fi rezolvată .**

////////////////////////////////////

/"Giornale d'Italia " (Roma) / 15 ian.'38

(AIC, fond Casa Regală , dosar 31 / 1938, f . 56, 105)

Situația din România este ilustrată prin :

1.Noul guvern Goga , exprimă voința regelui, care l-a constituit în afara parlamentului

2. Orientarea noului guvern , are tendință autoritară , spre o importantă transformare a structurii politice și chiar sociale a României .

3. Guvernul Goga vizează revizuirea politicii externe , în mai multe etape .

////////////////////////////////////

/"Virradat " (Budapesta)

Săptămânalul de extremă dreapta publică o **scrisoare deschisă către Goga** , exprimându-și **simpatia cercurilor maghiare de dreapta** și urându-i succes în **acțiunea sa de alăturare a României a axa Roma -Berlin.**

////////////////////////////////////

/" **Vreme**" (Belgrad) / 17 ian.

Atenția excepțională cu care **cercurile politice românești urmăresc vizita d-lui Stoiadinovici** în Germania dovedesc că Goga înțelege să instaureze în România **o politică externă bazată pe interesele naționale** , asemenea politicii externe a Iugoslaviei .

Politica externă / 5 - 17 ian.'38

73.)Decretul-lege nr.169,revizuirea cetățenilor ,22 ian.'38

(MO nr. 18, 22 ian.'38) Ministrul Justiției, **V.Rădulescu -Mehedinți**

Doc.integral la fișier Evrei sau Antisemitism

Carol II

În baza dispozițiilor art 14 din legea nr 137 / 1937 ,și sub rezerva ratificării ulterioare a corpurilor legiuitoare , decretăm :

Art. 1. Se vor revizui înscrierile în registrele de naționalitate ,cum și înscrierile în registrele privitoare la acordarea drepturilor cetățenești .

▀**Expunerea de motive / 1938**

/Dobândirea naționalității române pe teritoriile alipite / 1924

/Invazia evreilor după unire

/Termenele executorii

74.)Aplicarea, interpretarea ,contestarea ,legii revizuirii cetățeniei ,23 ian ș.a.

(presa de epocă)

[LD :**Și în alte țări** se inițiaseră asemenea **revizuirii de cetățenie** (Franța ; Ungaria ș.a.) rebuie deci ținut cont și de **contextul internațional** , de **curențele și măsurile similare** .

La noi, decretul a fost dat **în plină campanie electorală** ,în care atmosfera devenise deosebit de tensionată .**Evreii din țară și diverse asociații** de peste hotare **au înaintat plângeri** la Societatea Națiunilor și la diverse alte foruri internaționale.

Ziarele au publicat **decretul** ; au anunțat și comentat **Regulamentul** de aplicare ; au dat diferite **declarații ale oamenilor politici** .

Practic , însă , nu s-a întâmplat mai nimic, iar **după căderea guvernului Goga ,chestiunea a secondat** - cu fluxuri și refluxuri - **anii de până la izbucnirea războiului.**

În orice caz , guvernul **Goga-Cuza** (din care făcea parte și **generalul Antonescu**) **și-a "onorat" promisiunea -amenințare** cu care bătuse monedă electorală până atunci .

Paralel cu aceasta , în același interval de timp , **jandarmeria și poliția** s-au dedat la **reprimarea dură a legionarilor** - arestări, lagăre, împușcări - care va culmina cu **arestarea , procesul și lichidarea lui CZCodreanu** (nov.'38) .

Dacă această **ecuație complexă , aparent paradoxală** ,nu este **abordată corect** - cum cel mai adesea se întâmplă în istoriografia segmentială -**nu se vor putea înțelege exact formele de manifestare și specificul antisemitismului din România.**]

1930.ACCuza,Programul LANC(ulterior,PNC)în problema evreească

(Legislatura I -a PNȚ , ses. a III- ordinară , ședința din 15 dec. '30)

/ Eliminarea jidanilor , silindu-i să plece din România ;

/ Emigrarea obligatorie a jidanilor stabiliți în România după 1914

/ **Reintroducerea art. 7** din Constituția de la 1866
/ **Scoaterea jidanilor din armată, justiție, corpul legislativ** (deputați și senatori) ș.a
/ **Principiul proporționalității** : eliminarea și reducerea jidanilor în **industrii, meserii și comerț**
/ **Exproprierea pământurilor** de la jidani
/ Interzicerea **vânzării băuturilor** spirtoase de către jidani
/ Exproprierea proporțională a **brevetelor** ; monopolul **farmaciilor** pentru creștini ;
/ Oprirea tăierii rituale a animalelor , prin hahami
/ **Interzicerea schimbării numelor** etc etc etc **Vezi fișierele LANC**

////////////////////////////////////

1940.Rezultatul revizuirii cetățeniei, retro'38-'39

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 41 / 1940 , f. 11-12)

Prin decretul nr. 169 din 22 ian.1938 , cetățenia obținută de evreii din Vechiul Regat a fost supusă revizuirii .Cetățenia evreilor din Transilvania și celelalte provincii alipite,a fost și ea supusă revizuirii (a doua oară !)

În realitate., legea nu a fost de revizuire ,ci de anulare și de redobândire cu efect retroactiv a cetățeniei .Evreii au trebuit să depună la dosar , probe de care legile anterioare îi dispensau .Nu primeau cetățenie decât acei cu cerere și probe .

-Excepții

Au fost **excepți de la revizuire , evreii și familiile lor :**

/ Cei naturalizați **prin Parlament** (cu soțiile și copii lor)

/ Cei " " **Decretele -legi** din timpul războiului

/ Cei " " **Ordonanțe judecătorești** , pe baza **Decretului din dec. 1918**

Dar aceștia erau abia câteva mii de persoane !

-Revizuiții...

Ceialți au fos revizuiți toți :

/ Cei cu Declarațiile din mai 1919

/ Cei din Listele de naționalitate (1924)

Nov.'39.Decizia 165.945

65 % evrei admiși (după statisticile evreești - **doar 55%**)

35 % evrei respinși sau decăzuți (după statisticile evreești - **45 %**)

(prin nedepunerea cererilor și probelor)

////////////////////////////////////

«Presa : Informații , reacții, declarații , comentarii

[**LD : Această ca exemple**]

/ Au publicat **Decretul din 22 ian.** în întregime , sau articolele principale .

/ Au pulicat informații privind **Regulamentul** de aplicare (ministerul de Justiție) ;

/ Au informat cititorii cu începerea revizuirilor

"Argus" ,13 ian.'38

Revizuirea trebuie să se facă pe baza **Legii Mârzescu** (1924) prin care s-a **acordat cetățenia locuitorilor care în dec. 1918 aveau cetățenia locului** (cf.Tratatului de pace și legilor locului ; legea maghiară : 5 ani delocuire)

Deci , refugiații din timpul războiului nu pot avea această apartenență !

Unii sunt din Galiția (din timpul ofensivei rusești) sau alte regiuni ale Poloniei ;

Alții sunt din Ungaria (din timpul terorii " albe", după 1919)

Alții din Germania (după instaurarea **hitlerismului, 1933**)

////////////////////////////////////

"Uj Magyarsag " 16-18 ian.'38

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 31 , f.7, 23, 36 ș.a ; traduceri)

[Ziar de dreapta , antisemit]

"Domnul Goga și cele două feluri de minorități " Budapesta / 16 ian.'38

Vorbind despre **presa maghiară " de stânga "** - care-l critica pe Goga pentru măsurile antisemite - ziarul **semnala identificarea diversionistă a acestor măsuri pentru evreime și maghiarime** în **presa mondială filosemită** .

Spunea : < Goga este împotriva străinilor . Și aceștia, în majoritate sunt evrei veniți în România după 1918 , din diferite țări vecine. **Ei nu pot fi identificați nici cu ungurii , nici cu băștinașii evrei care-și afirmă naționalitatea lor maghiară .** [-----] < Universitățile din Ardeal au fost invadate nu de maghiari , ci de evrei ; la fel marile întreprinderi industriale ; ei au aderat la **putredul regimdemocrat din România** . [-----] >

< Acum , evreii aceștia se grăbesc să se identifice cu maghiarii .> [-----] >

< Atitudinea presei de stânga din Ungaria , este un pericol pentru dorita prietenie maghiaro-română. **Ungaria nu poate formula nici o pretenție față de România din cauza conflictului româno-jidovesc .**> [-----] **Opinia publică maghiară - cum n-a sacrificat prietenia cu Germanaia sau cu Polonia , pentru caracterul antisemit al politicii lor interne -nu poate să sacrifice din cauza politicii jidovedești din România , bunele raporturi ce se prepară cu România** >

////////////////////////////////////

" Magyarasag " Budapesta / 18 ian.'38

[organ habzburgist,iredentist, interzis în România] Este stupeifiant de gestul Angliei și Franței de a interveni în favoarea minoritarilor din România .

<Deși ungurii , în cei 20 de ani, au trăit sub un continuu război de exterminare , **nimeni nu le-a luat apărarea.** > Evreimea n-a fost așa de persecutată .< **Israel Struhl putea să-și vândă liniștit și mai departe alcoolul său,a putut decima pădurile, pe evreii nu i-a pândit confiscarea bunurilor** >

[**Atenție LD !**] < Numai maghiarii au suferit ca pe vremea lui Horea , Cloșca , Avram Iancu >

Acum guvernul Goga se atinge de evrei [....] retrage brevetele de cârciumărit a evreilor .

[**Atenție LD !**]< **Imediat , semnatarele Trianonului au sărit .**>

<Minoritatea germană din România are un mare protector :Reichul german .Minoritatea cârciumărească are de asemenea un mare protector : Antanta din Apus .

Cine însă este protectorul maghiarilor ? >

////////////////////////////////////

" Pester Lloyd " , Budapesta / 18 ian.'38

[Ziar de stânga, democrat , filosemit]

Atitudinea antisemită a guvernului Goga nu poate fi liniștitoare pentru maghiarii din România.În Transilvania **mulți evrei și-au menținut naționalitatea lor maghiară și au rămas luptători credincioși ai intereselor maghiare** . De asemenea , marea masă a evreilor sioniști

, care s-a despărțit de corpul maghiarismului , mai este **și astăzi maghiară după limbă și cultură** . Se afirmă că Goga vrea să limiteze doar drepturile evreilor imigrați după război .

Dar **presiunile lui ACCuza sunt mari , așa că nu se știe !**

////////////////////////////////////

"Timpul ",24 ian.'38

Guvernul francez, luând pildă de la guvernul român [LD chiar așa ?!] revizuește cetățeniile

Noul minister **Chautemps a creat** , pe lângă președinția Consiliului de miniștri, **un serviciu al imigrației** (cu rang de subsecretariat de stat) condus de **Philippe Serre**

Ziarul " Le Temps" (21 ian.) anunță că în **Ungaria nord -orientală ,s-a inițiat controlul cetățeniilor la 4.000 persoane convocate)**

////////////////////////////////////

"Dreptatea [PNȚ],27 ian / '38

Nimeni nu poate fi contra revizuirii cetățeniei , nu poate fi pentru acordarea cetățeniei automate tuturor celor ce au venit după 1918 ,și au obținut cetățenia prin fraudă.

Legea trebuie să fie dreaptă, clară , logică și să privească pe toții străinii .

Problema este gravă dar poate fi compromisă printr-o lege proastă .

Legea actuală este neclară și cu termene prea urgente pentru dovezi .

////////////////////////////////////

"Lumea Nouă [PSDR] / 30 ian.'38

Ședința Comit.Executiv PSD , **Motțiune : revizuirea cetățeniei** , 23 -24 ian.'38

L.Straton [C.Titel -Petrescu] - punct de vedere Doc.integral : **fișier PSD III**

PSD " nu înțelege și nu poate admite persecutarea și șicanarea unei populațiuni întregi , muncitoare și credincioase țării , numai pentru a distra atenția maselor de la adevăratele lor interese . [-----] Populația evreească [----] nu poate fi șicanată și descetățenită în masă , sub masca revizuirii câtorva zeci de mii de inși introduși prin fraudă în cetățenie , cu ajutorul funcționarilor publici necinstiți ! "

PSD și-a exprimat acordul cu revizuirea cetățeniilor frauduloase

.DarDecretul lui Goga lovește în drepturi câștigate .

Nu se cere **revizuire decât numai pentru evrei . De ce ?** [-----]

Se va spune că luăm apărarea evreilor . Nu. Noi suntem apărătorii tuturor nedreptățiiilor .

Cui ar folosi dacă masei evreești i s-ar lua cetățenia ?

Unde să plece din moment ce nici o țară nu vrea să-i primească ?

Astăzi nu se poate imagina, de fapt , o emigrare compactă

lată de ce credem că **toată campania pe chestia cetățeniei este lipsită de temeii "**

"Timpul" , 29 ian.'38

Un grup de evrei din România , denumit "**Josep Wilman**" ,a trimis biroului **Societății Națiunilor** și lui Istrate Micescu **o cerere** în care au solicitat **un teritoriu pe care evreii să-și poată reface un cămin propriu , încetând să mai fie o povară pentru popoare .**

Grupul a înaintat și lui **O.Goga o cerere în același sens , în care solicită autorizație pentru constituirea unei **Asociații** care să lupte pentru respectivul scop .**

Cererile sunt semnate de **av.Albertal, Finkelstein, Iancu** ș.a.

Guvernul român a permis sprijin .

////////////////////////////////////

«Plângeri evreești

(Arh.M.A.E , fond Conferința Păcii, Problema evreească , p. 85)

Dirjecția juridică a Comisariatului Minorităților / ian.'38

Statul româneste astăzi obiectul următoarelor plângeri evreești :

1. Plângerile Comit.Executiv al **Congresului Evreesc Mondial** * - 13 ian, 12 febr.'38
2. Plângerea **Alianței Israelite Universale** și a **Societăților Evreești din Franța** - 13 ian.'38
3. Plângerea lui **Joint Foreign Committee of the Boord of Deputies of Britisch Jews and Anglo -Jewish Associattion** - 14 ian.'38
4. Plângerea **Comitetutului ptr. apărarea drepturilor Israeliților din Europa centrală și orientală** , 23 ian.'38
5. Plângerea **dr. R.Goldman**
6. Plângerea **dr.Filderman**
7. Plângerea **avocaților evrei** din jud. Covurlui

Se explică de ce **petiționarii exagerează, n-au dreptate totdeauna, nu cunosc realitățile , se contzrazic .** Se explică legislația și procedurile privind **revizuirea cetățeniei**

/Demersul Congresului Mondial Evreesc

Congresul Mondial Evreesc a făcut un **demers pe lângă Istrate Micescu** pentru ca măsurile excepționale împotriva evreilor din România **să fie amânate până după discutarea lor la Geneva .Micescu a promis** că va interveni pentru **o moderare la București .**

(Cf. "Universul " / 30 ian.'38)

////////////////////////////////////

/Chestiunea evreilor la Consiliul Ligii Naționale- sesiunea 100 .

Chestia minorității evrești din România a format obiectul unor numeroase întrevederi ale lui Micescu cu Eden, Delbos, Jordan (noua Zeelandă) și secretariatul general al Ligii .
Istrate Micescu a făcut cea mai ortodoxă profesiune de credință față de ideile și principiile Ligii Națiunilor. "Universul " / 30 ian.'38

75.)Armand Călinescu ,Însemnări / audiențe la MSRegele / 25, 31 ian.'38

[LD : am mai spus , va fi foarte greu să stabilesc cu exactitate autorii inițiativelor , paternitatea ideilor , răspunderea actelor .Dar însemnările lui Călinescu îmi dau posibilitatea stabilirii unui "calendar" al acțiunilor lui Carol II .Toate acestea el zice că le-a discutat cu Regele . Toate acestea s-au aplicat . Chiar cu laconice cuvinte , îmi dezvăluie planul ocult pus la cale contra adversarilor lui Carol de către unul din co-autorii loviturii de stat .Premierul Goga nu știa ce i se pregătește !]Doc.integral : fișier Monarhie VI

Armd.Călinescu- MSRCarol II / 31 ian.'38

[LD : după ce Carol făcuse totul pentru a provoca criza regimului constituțional existent ;după ce, prin toate mijloacele, încurajarasă dizidențele , provocând crize în toate partidele după ce , Armand Călinescu , urmându-l pe Gh .Tătărașcu , devenise obedient ;după ce, procedaseră discreționar în deslegarea crizelor de succesiune la guvenare ;după ce, cacialmaua privind noi alegeri parlamentare se transformase în degringoladă ;sosise clipa actului final : schimbarea regimului , printr-un act de autoritate regală .

Să fi devenit , în acea clipă , Armand Călinescu , sfetnicul nr 1 ?

Aceasta o știa doar Carol II . Pentru că nu apar în acest scenariu : Iorga, Argetoianu,Tătărașcu ,Gavrilă Marinescu , d-na Lupescu ș.a, fiecare cu sfatul și rolul său.]

II. Anarhia elecoratului [-----] a) b.) c.)

III.Țara e bolnavă . [cu asemenea premize, concluzia părea firească]

IV.Rolul de arbitru al suvermanului [toate vorbele care s-au rostit, nu sunt reproduse]

V.31 ianuarie Soluția Schimbarea constituției.Dacă se păstrează drepturile individuale și regimul parlamentar , nu va protesta nimeni. Aceasta este esența constituției .

VI. Metoda : vacanța partidelor!" Punerea în vacanță a partidelor .[**termenul este echivoc :**

"vacanță " , nu desființare]E o atmosferă propice pentru a înlesni viitoare regroupări , pe baze noi
Armd.Călinescu- MSR / 31 ian.'38

▣ Măsuri și acțiuni imediate

/Lovitură de Palat

[LD :Scenariul discutat de Călinescu cu Carol II a mai suferit unele modificări.Ele nu au schimbat cu nimic fondul și etapele fixate . De aceea consider foarte importantă această mărturie .]

"De aceea, imediat .Ocotirea [LD:corect :**otcroierea**] unei noi constituții .

Bine schițată, în taină . Pusă la punct . [așa s-a procedat ! În săptămâna în care partidele încă mai făceau campanie electorală, încă mai sperau să ajungă la putere prin vot. !]

/Guvern de personalități

Apoi, un guvern sub o personalitate de prestigiu . [**așa s-a ajuns la IPSS Miron Cristea**]

/Plebiscit

Plebiscitarea Constituției și alegeri pe baze noi , repede . [**așa se va aface**]

S-ar crea o nouă atmosferă , de reală înnoire , pe care ar face-o regele .

În momentul când partidele ajunseseră incapabile și forțele revoluționare primejdioase . "

Armand Călinescu /25-31 ian.'38

76)Armand Călinescu,/ atmosferă , culise , audiențe la Rex/ 1-9 febr. '38

[LD : Fără nici o îndoială , cei **4 oameni politici care au pus la punct , în forma finală , lovitură de stat :Carol, Tătărescu, Călinescu ,Urdăreanu** . Numită chiar așa , de către Călinescu , hotărînd: **:guvern, administrație locală, proclamație regală , stare de asediu , dizolvarea partidelor .Vezi integral la fișier Guvern XVI**]

Armand Călinescu / 9 febr.38

▣ **Regele , Tătărescu, Călinescu, Urdăreanu :planul loviturii de stat**

Sunt chemat , la ora 3,15 , **de Urdăreanu** . Mă introduce la rege , în locuința din dosul palatului , deși eram în vestiar . **Găsesc pe Rex cu Tătărescu** .

Acesta spune imediat :< **Regret că nu am avut un om ca Armand Călinescu ca colaborator . Aș fi fost fericit** .>

Rex spune : < Pe d-ta , d-le Tătărescu , mă bizui în comitetul de patronaj , iar pe Călinescu mă bizui în guvern . >

Trecem în altă cameră și **ne așezăm în jurul unei mese**

:**Rex** în cap, **Tătărescu** la dreapta ,**eu** la stînga și lângă mine **Urdăreanu** .

Examinăm problema loviturii de stat .

Guvern compus din **Comitet de patronaj** (foști prim-miniștri) , cu **patriarhul președinte** , apoi : titular **eu**, la Interne , **Micescu**, g-ral **Antonescu**, **Victor Iamanadi** ,**Cancicov**, **Savu** , **Cămărășescu** , **Voicu Nițescu** , **Andrei Rădulescu**, g-ral **Florescu**

Administrația luată de **coloniei** , în județ .

Proclamația rex , apoi **stare de asediu** , **dizolvarea partidelor** .

Dezbateri până la ora 6, 30 , stabilind **programul pentru ziua de 10** .

Armand Călinescu / 1- 9 febr.'38

77.)Demisia lui Goga ,10 febr.'38

10 februarie. **Goga e chemat în audiență** . **Rex îi spune că trebuie amânate alegerile** .

Goga își dă demisia .Sunt convocați **foștii prim-miniștrii** .Seara **se constituie guvernul nou**,sub **președinția Patriarhului** .

La 1 noaptea se ține la palat , **Consiliul** sub președinția regelui .

Proclamația, ofițeri ca prefecti etc etc etc

Armd.Călinescu / 10 febr.'38

Vezi fișierul următor